ΜΠΟΥΚΕΤΟ

ΕΤΟΣ 10ον

Αρ. 506

Αραβική [illegible]
Σωτήρης [illegible]

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΠΛΟΥΣΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗ ΧΑΡΤΙΩΝ ΤΑΠΕΤΣΑΡΙΑΣ ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΥΤΣ
ΑΧΙΛ. ΙΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Τὸ θαυματουργὸν Ἰνδικὸν ἔλαιον
"ΤΡΙΧΟ-ΦΟΙΝΙΞ"
Ἐγκεκριμένον παρὰ τοῦ ὑπουργείου Ὑγιεινῆς, τυγχάνει φυτικὸν παρασκεύασμα καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς βαφῆς μεταβάλλει φυσιολογικῶς τὰς λευκανθείσας τρίχας εἰς τὸ προηγούμενον αὐτῶν χρῶμα, ΞΑΝΘΟΝ, ΜΕΛΑΝ ἢ ΚΑΣΤΑΝΟΝ, δίδει νέαν ζωὴν εἰς αὐτὰς καὶ
καὶ ἀναπτύσσει ἁλματωδῶς τὴν τριχοφυΐαν.
Ὁδηγίαι τρόπου χρήσεως ἐντὸς τοῦ κυτίου (ἁπλουστάτη).
Γενικοὶ Ἀντιπρόσωποι :
"ΟΙΚΟΣ ΦΩΤΙΑΔΗ"
Φ. Κ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ & Ο. Γ. ΒΕΪΝΟΓΛΟΥ
Μακρᾶς Στοᾶς 42 — Πειραιᾶ.
Στοὰ Ἀλατίνη 18 — Θεσσαλονίκη.
Πειραιῶς 2 β — Ἀθῆναι, ὅπου καὶ δίδονται πληροφορίαι
Τρίτην, Πέμπτην καὶ Σάββατον ἀπὸ τῆς 10 π. μ. μέχρι τῆς 1
Ἐπίσης ἐν Καλλιθέᾳ παρὰ τῷ ἰατρῷ κ. Χαϊλαρίδη, ὁδὸς Θησέως

ΑΔΕΝΟΠΑΘΕΙΑ-ΡΑΧΙΤΙΣΜΟΣ
Ὑπὸ τοῦ παιδιάτρου παθολόγου
ΣΠΥΡΟΥ ΜΠΑΛΛΗ
ΑΘΗΝΑΙ Σολωμοῦ 39 (Τηλέφ. 29—287) 8—9 καὶ 2—5
ΕΙΔΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ
εἰδικῶς ἀσχοληθέντος ἐν ΒΙΕΝΝΗ.
ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ Ἰατρεῖον Ἡφαίστου — Κουντουριώτου
11 — 1 καὶ 6 — 7 (Τηλέφ. 40—582)

Ἡ ἐφετεινὴ
συλλογή μας ὑπερβαίνει κάθε προηγουμένην εἰς τὰ Παρισινὰ Μοντέλλα
ΑΔΕΛΦΟΙ ΚΟΝΤΟΥΖΟΓΛΟΥ
ΚΛΕΙΤΙΟΥ 8
(Πάροδος Εὐαγγελιστρίας)

ΘΕΡΜΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΛΟΥΤΡΑ
Ο "ΦΟΙΝΙΞ"
Ἀποφεύγετε τὰ πολυδάπανα ταξείδια εἰς τὰς διαφόρους ἰαματικὰς πηγάς, προτιμῶντες νὰ λαμβάνετε ταῦτα εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Ὑδροθεραπευτήριον «ΦΟΙΝΙΞ», ΙΩΝΟΣ 5 παραπλεύρως θεάτρου Κοτοπούλη. Τὰ ἰαματικὰ τεχνητὰ Λουτρὰ τῶν διαφόρων Λουτροπόλεων ΑΙΔΗΨΟΥ—ΜΕΘΑΝΩΝ—ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ—ΥΠΑΤΗΣ, ἀναπληροῦν τελείως τὰ ἰαματικὰ λουτρὰ τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων ἰαματικῶν πηγῶν. Ἰατρικαὶ συμβουλαὶ δωρεάν. Τελεία ἀνακαίνισις.
Ὧραι ΕΡΓΑΣΙΑΣ 7 π. μ.—8 μ. μ.

Κ. Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ
ἰατρὸς δερματολόγος. Δέχεται ἐν τῇ ΝΕΑ ΚΛΙΝΙΚΗ του, Μάγερ 23α 9-1 καὶ 5-8. ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΔΙ' ΕΝΑ ΕΚΑΣΤΟΝ ΠΕΛΑΤΗΝ.

Ὁ εἰδικὸς Δερματολόγος
μεταδοτικῶν νοσημάτων
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Μ. ΛΑ
τ. Διευθυντὴς τοῦ Εἰδικοῦ
τος τῆς Ἀστυκλινικῆς
Πανεπιστημίου. Δέχεται
ΝΟΣ 40, 10—1 π.μ. καὶ 4—
Δίδονται κατὰ τὸ δυνατὸν
συμβουλαὶ δι' ἀλληλογραφίας

ΜΑΛΛΙΑ
ΔΙΑ ΠΛΕΞΙΜΟΝ εἶναι δι' ἡμᾶς ἡ καλλιτέρα διαφήμισις. ΔΕΝ ΜΠΑΙΝΟΥΝ -- ΔΕΝ ΧΝΟΥΔΙΑΖΟΥΝ. τῶν 40 γραμμαρ. Δρ. 16 ἡ κοῦκλα
ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ Α. Ε. ΠΑΤΡΩΝ
ΠΡΑΤΗΡΙΑ ΑΙΟΛΟΥ-ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ (Ἔργο τοῦ Σκαφφὸν)

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΠΑΛΗΟΥ ΚΑΛΟΥ ΚΑΙΡΟΥ

ΤΟΥ κ. ΑΓΓΕΛΟΥ ΚΟΣΜΗ

Ο ΠΑΠΑ-ΖΑΧΑΡΙΑΣ

(Γραμμένο γιὰ τὸ «Μπουκέτο»)

Ἤτανε ξεσκολισμένος πειὰ ὁ Ζαννῆς.

Στὸ σχολεῖο τῆς Καλλιτσιῶς, πού ἦταν τετραπεράτη καὶ ὀνομαστὴ γιὰ τὶς σπουδές της, ἔγινε ξεφτέρι. Ἐδιάβαζε τὸ Κτοῆχι καὶ τοὺς ψαλμοὺς μὲ μιὰ γρηγοράδα ποὺ τὴν ἔχουν μόνον οἱ σπουδασμένοι.

Τελευταῖα πειὰ εἶπε τῆς δασκάλας του ὁ Ζαννῆς πὼς θὰ ἠμποροῦσε ν' ἀνεβῆ κοντὰ στοὺς ψαλτάδες καὶ νὰ διαβάση τὶς προφητεῖες στὸ πρῶτο πανηγῦρι.

Κ' ἡ δασκάλα ἡ Καλλιτσιὼ καὶ τὸ Μαριάκι, ποὺ τὴν ἐβοηθοῦσε, εἶπαν στοὺς γονιοὺς τοῦ ἔξυπνου παιδιοῦ πὼς δὲν ἔχουν πειὰ τί νὰ τὸ μάθουνε καὶ πῶς θὰ τὸ ξεσκολίσουν.

—Καὶ τί θὰ γίνη ὕστερα ; ἠρώτησαν οἱ γονεῖς του.

—Νὰ τὸν στείλετε στὸ μεγαλείτερο σχολειό.

—Κι' ἂν δὲν μποροῦμε ;

—Κάμετέ τον παπᾶ.

Οἱ γονεῖς τοῦ Ζαννῆ ἄφησαν τὸ παιδί τους νὰ πάρη τὸν δρόμον ποὺ θέλει, μιὰ κι' ἐφρόντισαν καὶ τὸν ἔμαθαν κάμποσα γράμματα, μὲ ὅλη τὴ φτώχεια τους.

Κι' ὁ Ζαννῆς, μιὰ ποὺ ἤξερε λίγα γράμματα, ἐπήγαινε καὶ βοηθοῦσε τὸν παπᾶ τοῦ χωριοῦ τὰ Σαββατοκύριακα. Εἶχε μάθει πειὰ τὰ καθήκοντά του στὴν ἐντέλεια. Τὰ κατάφερνε καὶ ἔλεγε τὸ «φῶς ἱλαρὸν» στὸν ἑσπερινό. Ἔβγαινε ἀπὸ τὸ Ἱερὸ μὲ τὸ κερὶ καὶ μὲ τὸ θυμιατό. Ἔκανε μετάνοιες, ὅταν ἔπρεπε, καὶ στὴν λειτουργία ἔλεγε τὸν ἐξάψαλμο ἀπ' ἔξω, χωρὶς νὰ τὸν διαβάζη. Δηλαδὴ ἦταν τὸ δεξὶ χέρι τοῦ Ἐφημερίου, τοῦ παπᾶ-Κόκκινου.

Ὁ παπᾶς, ἅμα εἶχε λειτουργία σὲ κανένα ξωκκλῆσι, ἐπήγαινε στοὺς γονεῖς τοῦ Ζαννῆ καὶ τοὺς ἔλεγε :

—Αὔριο θὰ λειτουργήσω καὶ θέλω τὸ Ζαννῆ.

— Μὰ τί θ' ἀπογίνη, παπᾶ μου ; τοῦ ἔλεγε ὁ πατέρας.

— Κάμετέ τον παπᾶ.

— Καὶ πῶς θὰ ζήση ; τὸν ρωτοῦσε ὁ πατέρας του.

Ὁ παπᾶ - Κόκκινος, γνωρίζων ἐκ πείρας τὰ ἀγαθὰ τῆς παπαδωσύνης, ἔκλεινε τὸ μάτι βαρυσήμαντα καὶ ἔλεγε :

—Κάμε παπᾶ καὶ κύλα τον.

Τὰ χρόνια ἐπερνοῦσαν. Ὁ Ζαννῆς ἔγινε νέος καί, μιὰ ποὺ εἶχε συνηθίσει στὰ ἱερατικά, ἔπιασε φιλία μὲ τὸν Ἡγούμενο τοῦ Μοναστηριοῦ καὶ ἔγινε ὑποτακτικός του. Δηλαδὴ ὑπηρετοῦσε στὸ Μοναστήρι καὶ ἐγκατέλειψε πειὰ τὸ σπίτι του. Οἱ γονεῖς του ἦσαν ἀπαρηγόρητοι, γιατὶ ἔχασαν τὸ παιδί τους. Δὲν ἔλεγαν ὅμως τίποτε. Ἦταν ἁμαρτία νὰ τὰ βάλουν μὲ τὸ Θεό.

Ἕνα ὡραῖο πρωῒ βρέθηκε ὁ Δεσπότης στὸ χωριὸ καὶ ὁ Ζαννῆς τοῦ εἶπε πὼς θέλει νὰ καλογερέψη. Ὁ Δεσπότης τοῦ ἔκανε τὸ χατῆρι καὶ ἔξαφνα ὁ Ζαννῆς παρουσιάστηκε στὸ χωριὸ μὲ τὸ ράσο καὶ μὲ ἄλλο ὄνομα.

Ἔτσι οἱ γονεῖς του καὶ οἱ χωριανοὶ ἔμαθαν ξαφνικὰ ὅτι ὁ ὑποτακτικὸς τοῦ Ἡγουμένου ὁ Ζαννῆς, ἔγινε καλόγηρος καὶ ὀνομάζεται Ζαχαρίας.

Καὶ οἱ χωριανοί, ὅταν τὸν ἔβλεπαν στὸ δρόμο, τοῦ ἔλεγαν :

—Τὴν εὐχή σου, παπᾶ-Ζαχαριᾶ.

* * *

Ὁ καιρὸς ἐπερνοῦσε. Ὁ Ἡγούμενος πέθανε κι' ὁ παπᾶ-Κόκκινος, γέρος πειά, ζητοῦσε τὸν διάδοχό του.

Σὲ κάποιο νεώτερο ταξεῖδι τοῦ Δεσπότη, ὁ καλόγηρος ὁ Ζαχαρίας ἐχειροτονήθηκε καὶ ἔγινε ἐφημέριος στὸ χωριὸ καὶ ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά του. Κι' ὁλόκληρο τὸ χωριό, ὅταν ὁ Δεσπότης ρώτησε ἂν εἶνε ἄξιος ὁ χειροτονούμενος, φώναξε :

—Ἄξιος ! ἄξιος !...

Τὸ Μαριάκι ποὺ βοηθοῦσε τὴ μακαρίτισσα τὴ δασκάλα τοῦ Ζαννῆ, τὴν Καλλιτσιώ, ἔλεγε τώρα περήφανα :

—Τὸ ἔβλεπα ἐγώ. Αὐτὸς ἦταν ἔξυπνος. Ἔκανε γιὰ παπᾶς.

Μὰ κι' οἱ γονεῖς τοῦ Ζαννῆ βρῆκαν πειὰ τὴν ἡσυχία τους, μιὰ ποὺ ὁ γυιός τους ἐπῆρε καλὸ δρόμο καὶ ἔλεγαν :

—Δόξα νἄχη ἡ Μεγαλόχαρη, ποὺ τὸν ἐφώτισε !

Οἱ χωριανοί του, εὐχαριστημένοι κι' αὐτοὶ ποὺ εὐτύχησαν νὰ ἔχουν δικό τους παπᾶ, ζητοῦσαν τὴν εὐχή του καὶ τὶς συμβουλές του.

—Ἅγιος ἄνθρωπος ! ἔλεγαν.

Καί, ὅπως τὸν περιγράφουν οἱ γεροντότεροι, εἶχε πραγματικὰ τὸ ἐξωτερικὸ ἑνὸς ἁγίου, ὅπως εἶνε στὶς παληὲς εἰκόνες. Εἶχε φρύδια δασωμένα, ποὺ ἐμισοσκέπαζαν τὰ μάτια του, ἡ γενειάδα του ἄρχιζε ἀπὸ τ' αὐτιά του καὶ ἔφτανε, πυκνή, στριφτή, δασειά, ἕως τὸ στῆθος του, ἦταν ψηλὸς καὶ βροντόφωνος, κι' ἅμα ἔκανε τὴν ἐμφάνισί του, ἐθύμιζε στὸ ποίμνιόν του τὴ δευτέρα παρουσία καὶ τοὺς ἔκανε ὅλους νὰ τοῦ φιλοῦν τὸ χέρι μὲ κατάνυξι.

Ἐνῶ ὅμως εἶχε τόσα χαρίσματα, ποὺ τὸν ἔκαναν σεβάσμιο, καὶ ὅλοι ἐπίστευαν πῶς εἶνε γραμματισμένος, αὐτὸς ἤξερε πῶς δὲν τὰ κατάφερνε καλὰ στὰ γράμματα κι' ἐφρόντιζε νὰ μὴ γίνη πολὺ γνωστὴ ἡ ἀγραμματωσύνη του, ἂν καὶ ὁ κόσμος τότε δὲν ἐσκοτιζότανε γιὰ τέτοιες ψιλοδουλειές.

Ὑπῆρχαν ὅμως καὶ οἱ κακόγλωσσοι, αὐτοὶ δὰ οἱ διαβολεμένοι ποὺ παρακολουθοῦσαν τὶς κινήσεις του καὶ τὰ λόγια του, γιὰ νὰ τὰ κοινολογήσουν ὕστερα. Ἦσαν δὲ πολλὰ τὰ τρωτὰ τοῦ παπᾶ-Ζαχαριᾶ, ὁ ὁποῖος ὡστόσο ἤξερε τὸ Εὐαγγέλιο καὶ κάθε Κυριακὴ τὸ ἔλεγε ἀπ' ἔξω.

Καθ' ὅλα τὰ ἄλλα ἦταν πράγματι ἐνάρετος ἄνθρωπος.

* * *

Στὸ χωριὸ εἶχε γίνει πειὰ καὶ ἐξομολόγος.

Κάθε σαρακοστή, κάθε ποὺ ἦταν νὰ μεταλάβουν μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἐπήγαιναν νὰ τοὺς ξομολογήση καὶ νὰ ἐλαφρώσουν τὴν ψυχή τους μὲ τὶς συμβουλὲς καὶ μὲ τοὺς κανόνες του. Μὰ πῆγε μιὰ φορὰ κι' ἕνα μικρὸ κοριτσάκι νὰ τὸ ξομολογήση, κι' ὅταν βρέθηκε μοναχό του μὲ τὸν παπᾶ μὲ τὴν ἄγρια γενειάδα του, ἐτρόμαξε.

Ὁ παπᾶς ἄρχισε τὴν ἐξομολόγησι :

—Βλαστημᾶς ;

—Βλαστημῶ.

—Λὲς ψέμματα ;

—Λέω.

—Κλέβεις τίποτε ἀπὸ τὴ μάνα σου ;

—Κλέβω.

Νόμιζε τὸ δύστυχο πῶς δὲν ἔπρεπε ν' ἀρνηθῆ τίποτε στὸν ἐξομολογητή, ὁ ὁποῖος στὸ τέλος ἀγρίεψε καὶ τῆς εἶπε :

—Ἔχει κι' ὁ μέρμηγκας χολή· ἔχει κι' ἡ μυῖγα ξύγκι ! Φέρε κοντὰ τὴν κεφαλή σου...

Τὸ ἅπλωμα ὅμως τοῦ χεριοῦ τοῦ παπᾶ γιὰ νὰ διαβάση τὴν εὐχή, τρόμαξε τὴ μικρὴ καὶ τὄβαλε στὰ πόδια.

Τὸ περιστατικὸ αὐτὸ ἔγινε γνωστὸ στὸ χωριὸ κι' ἄρχισε ἡ κατακραυγὴ ἐναντίον τοῦ παπᾶ ποὺ ρωτοῦσε τέτοια πράματα ἕνα μικρὸ παιδί.

* * *

Ὕστερα ἀπὸ αὐτό, οἱ μικροσατανάδες ποὺ δὲν ἀφήνουν τίποτε καὶ κανέναν ἥσυχο, ἐβάλθηκαν νὰ βεβαιωθοῦν ἂν λέη ὅλα τὰ λόγια τῆς ἀκολουθίας κανονικὰ ὁ παπα-Ζαχαριᾶς.

Κάποιος λοιπὸν τὸν παραμόνεψε τὴν ὥρα ποὺ φοροῦσε τὶς περιχειρίδες του γιὰ νὰ κάμη τὴν ἐμφάνισί του στὴ λειτουργία. Καὶ τὸν ἄκουσε νὰ λέη :

—Ξεμανικώνεται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ, παπᾶ-Ζαχαριᾶς !

Καὶ ὅταν ἐτελείωσε τὴν ἀκολουθία, εἶπε πάλι :

—Ξεμανικιώνεται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ, παπᾶ-Ζαχαριᾶς !

Δὲν χρειαζόταν καὶ περισσότερο γιὰ ν' ἀναστατωθῆ πάλι τὸ χωριό. Μὰ ὡστόσο κανεὶς δὲν εἶπε τίποτε στὸν παπᾶ. Τὸ ἤξεραν ὅμως πειὰ ὅλοι πῶς ἦταν ἀγράμματος, ἤξερε κι' ὁ ἴδιος πῶς τὸ ξέρουν. Ἐπερνοῦσε ὅμως τὸ πρᾶμα καὶ εἶχε ξεχαστῆ.

Σὲ ὅλα τὰ ἄλλα ἐπήγαινε καλά. Τὸν βοηθοῦσε ἡ πεῖρα του καὶ τὸ μνημονικό του.

* * *

Δὲν μένει ὅμως τίποτε σ' αὐτὸν τὸν κόσμο ποὺ νὰ μὴ ξεκαθαρίση ὥς τὸ τέλος.

Ἔτυχε μιὰ μέρα, σὲ μιὰ ἐπίσημη λειτουργία, νὰ βρίσκωνται καὶ γραμματισμένοι. Ἡ γυναῖκες ἔκαναν σταυροὺς καὶ μετάνοιες κι' ὅλοι παρακολουθοῦσαν μὲ κατάνυξι. Ἦταν ἡ στιγμὴ ποὺ θὰ ἔψελνε ὁ παπᾶς τό :

«Εὐφραινέσθω τὰ οὐράνια· ἀγαλλιάσθω τὰ ἐπίγεια».

Ὁ παπᾶς ὅμως τὰ ἐθαλάσσωσε. Ἐνῶ τόσες ἄλλες φορὲς τὰ ἔλεγε κανονικά, τὴν ἡμέρα αὐτὴ ποὺ εἶχε καὶ ἐπισήμους στὴ λειτουργία, ἐπῆρε τὸν κατήφορο καὶ σὰν φρενιασμένος ἔψαλε :

—Ἐφρενιάσαν τὰ οὐράνια· λωλαθῆκαν τὰ ἐπίγεια».

Τί ἔγινε τότε ;

Ἔχουν περάσει πολλὰ χρόνια. Μὰ τὸ γεγονὸς ἔχει μείνει ὡς παράδοσις. Ὁ ἄτυχος ὁ παπᾶ-Ζαχαριᾶς ἀναγκάστηκε πειὰ νὰ διαλαλήση τὴν ἀγραμματωσύνη του. Κ' ἡ παράδοσις λέει ἀκόμα ὅτι στὸ τέλος ὁ παπᾶς ὑποχρεώθηκε νὰ περάση τὸ ὑπόλοιπο τοῦ βίου του στὸ Μοναστῆρι, παυθεὶς ἀπὸ ἐφημέριος.

Ὁ κόσμος ὅμως τὸν ἀγαποῦσε καὶ ἐπήγαινε τακτικὰ στὸ κελλί του γιὰ νὰ παίρνη τὶς συμβουλές του καὶ τὴν εὐχή του.

* * *

Καὶ ἐκεῖ ὅμως τὸν παρακολούθησαν, τὸ δύστυχο, οἱ χωραταιζῆδες.

Κάποιος χωριανός, ποὺ τοῦ ἄρεσε νὰ σκαρώνη χωρατά, ἀποφάσισε νὰ σκανδαλίση τὸν ἠρεμοῦντα στὸ κελλί του, γηραιὸν πλέον παπᾶ-Ζαχαριᾶ.

Ἐξεκίνησε λοιπὸν μιὰ πρωϊνὴ καὶ τὸν ἐπεσκέφθηκε. Ὁ παπᾶς τὸν ὑποδέχτηκε καλά, τὸν ἐκέρασε ρακί, καὶ ἄρχισε μαζύ του κουβέντα.

—Δὲν μοῦ λύνεις, παπᾶ μου, μιὰ ἀπορία ; τὸν ρώτησε ἄξαφνα ὁ πονηρὸς χωριάτης.

—Ποιάν ; ρώτησε ὁ παπᾶς.

—Ὅταν κοιμᾶσαι, τί τὴν κάνεις τὴν γενειάδα σου ;

—Δὲν σὲ καταλαβαίνω.

—Θέλω νὰ πῶ δηλαδή, τὰ γένεια σου τὰ βάζεις μέσα ἀπὸ τὸ σκέπασμα ἢ ἀπ' ἔξω ; Κι' ἂν τὰ βάζης μέσα, πῶς δὲν τσακίζονται; Κι' ἂν τὰ βάζης ἀπ' ἔξω, πῶς σκεπάζεσαι ;

Ὁ παπᾶ-Ζαχαριᾶς ἐπῆρε τὸ πρᾶγμα γι' ἀστεῖο καὶ δὲν ἀπάντησε.

Μὰ ὅταν νύχτωσε κι' ἔπεσε νὰ κοιμηθῆ, θυμήθηκε τὴν ἐρώτησι τοῦ χωριάτη κι' ἄρχισε νὰ προσέχη τί γίνονται τὰ γένεια του. Τὰ ἅπλωνε ἔξω ἀπὸ τὸ σκέπασμά του, μὰ δὲν ἡσύχαζε. Τὰ τοποθετοῦσε μὲ προσοχὴ κάτω ἀπὸ τὸ σκέπασμα, ἀλλὰ τότε τὸ μαρτύριό του γινόταν μεγαλείτερο.. Τὰ γένεια του τὸν ἐκέντριζαν καὶ δὲν ἡσύχαζε. Εἶπε ὅσα ξόρκια ἤξερε γιὰ νὰ διώξη τὸ Σατανᾶ ποὺ τοῦ ἔβαλε αὐτὴ τὴν ἰδέα, ἀλλὰ μάταια βασανίστηκε ὥς τὴν αὐγή, ποὺ σηκώθηκε γιὰ νὰ σημάνη τὸν ὄρθρο.

Δὲν εἶπε ὡστόσο τίποτε σὲ κανένα. Περίμενε νἄρθη ἡ νύχτα. Τὰ ἴδια ὅμως συνέβησαν κι' ὅλες τὶς ἄλλες νύχτες. Δὲν μποροῦσε νὰ τακτοποιήση τὰ γένεια του καὶ ἐβασανιζόταν μὲ τὴ σκέψι :

—Μὰ ὁ δαίμονας τὸν ἔστειλε αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο ; Τόσα χρόνια δὲν ἐσκοτίσθηκα μὲ τὰ γένειά μου καὶ τώρα κινδυνεύω νὰ πεθάνω ἀπὸ τὴν ἀϋπνία!

Ἕνα πρωῒ τὸν ἐπῆρε ὁ ὕπνος τὴν ὥρα, ποὺ ἔπρεπε νὰ σηκωθῆ νὰ σημάνη. Οἱ καλόγηροι τὸν επερίμεναν, μὰ δὲν ἐφαίνετο πουθενά.

Ἔκαμαν τότε τὸν ὄρθρο κι' ἐπῆγαν στὸ κελλί του, γιὰ νὰ μάθουν τί τρέχει.

Ὁ παπᾶ Ζαχαριᾶς κοιμόταν μακαρίως. Τὸν ξύπνησαν καὶ τὸν ρώτησαν ἀνήσυχοι, γιατί δὲν ἐπῆγε τὸ πρωῒ στὴν ἐκκλησιά.

—Μ' ἐγέλασε ὁ ὕπνος, ἀπάντησε ὁ καλὸς γέροντας.

—Εἶσαι καλὰ στὴν ὑγεία σου ; τὸν ρώτησαν πάλι οἱ μοναχοί.

—Καλὰ εἶμαι, τοὺς ἀπάντησε, μὰ θὰ μοῦ κάμετε μιὰ χάρι.

—Τί θέλεις, ἀδελφέ ;

—Πῆτε μου, στὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ποὺ πιστεύομε, ἅμα μπήκατε στὸ κελλί μου μὲ βρήκατε κοιμισμένο ;

—Ναί, τοῦ ἀπάντησαν ὅλοι μὲ μιὰ φωνή.

—Καὶ δὲν μοῦ λέτε, τὰ γένεια μου ποῦ τὰ εἶχα ; Μέσα ἀπὸ τὸ σκέπασμα, ἢ ἀπ' ἔξω ;

Ὁ καϋμένος ὁ παπᾶς ἤθελε νὰ μάθη πῶς τακτοποιεῖ τὰ γένεια του ἅμα κοιμᾶται.

Οἱ καλόγηροι ὅμως ἔφυγαν, χωρὶς νὰ τοῦ δώσουν ἀπάντησι: Εἶχαν σχηματίσει πειὰ τὴν πεποίθησί τους :

—Ὁ καϋμένος ὁ παπᾶ-Ζαχαριᾶς, ἐσκαρτάρισε ! εἶπαν.

Μὰ κι' ὁ παπᾶς ὁ δυστυχὴς ἐμονολογοῦσε :

—Ὁ τσαχπίνης αὐτὸς τί κακὸ μοῦ ἔκαμε ! Ἔχασα τὴν ἡσυχία μου, ἔχασα τὴν ψυχή μου. Δὲν μπορῶ πειὰ νὰ σηκωθῶ τὴν αὐγὴ καὶ νὰ πάω στὸν ὄρθρο. Τί νὰ τὰ κάμω τὰ γένεια μου, Θεέ μου, τί νὰ τὰ κάμω ;..

ΑΓΓΕΛΟΣ Α. ΚΟΣΜΗΣ

Η ΣΤΗΛΗ ΤΗΣ ΜΟΝΤΑΙΝ

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΑΤΘΙΔΩΝ

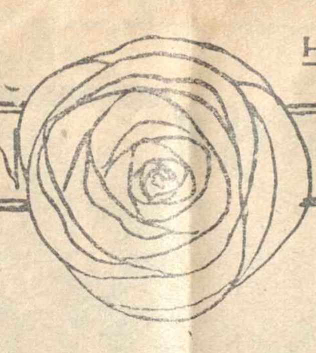

ΣΙΛΟΥΕΤΤΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΣΑΛΟΝΙΑ

Ζ. Μ.

Τύπος ἑλκυστικῆς ὡμορφιᾶς, τῆς ὁποίας ἡ ἐμφάνισις στολίζει πάντοτε τὶς πιὸ ἐκλεκτὲς δεξιώσεις. Μπριτζίστρια φανατική, περιζήτητη στὰ παρτὶ τῶν πιὸ ἐπιδέξιων μπριτζιστριῶν. Τὴν διακρίνει συμπαθητικότης σπανία. Μιὰ ἔνδειξις, ἡ εὐκολία ποὺ ἔχει νὰ παραχωρῆ σὲ φίλες της τὰ φορέματά της γι' ἀντιγραφή. Ἀντιθέτως ξεκουράζει, ἐν συγκρίσει μὲ τὴν τυπικότητα καὶ τὴ μονοτονία, ποὺ διακρίνει τὶς περισσότερες Ἀθηναῖες. Ἡ τουαλέττες της συνδυασμένες πάντοτε μὲ γοῦστο καὶ μὲ πολὺ σίκ.

Η ΜΟΝΤΑΙΝ

ΚΟΣΜΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Πολυάριθμη δεξίωσις τὸ παρελθὸν Σάββατον παρὰ τῷ ἐπιτετραμμένῳ τῆς Τσεχοσλοβακίας καὶ τῇ κ. Βίσεκ.

–Ὡραῖο τὸ σπίτι, καλλιτεχνικὰ διευθετημένο καὶ σπάνια κομψοτεχνήματα.

–Ἡ οἰκοδέσποινα ἔφερε μιὰ τουαλέττα μὲ θαυμαστὴ «ἀλλύρ», σὲ τύπο «ἀμπιγέ», χρώματος μπλὲ - λαβάντ.

–Θαῦμα ἐκφραστικῆς ὡραιότητος ἡ κ. Ἀσπασία Μάνου, μὲ φόρεμα καὶ μαντὼ μαρρόν.

–Παρευρέθησαν : ὁ πρωθυπουργὸς καὶ ἡ κ. Π. Τσαλδάρη, ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Μάξιμος.

–Ἀπὸ τὸ διπλωματικὸν σῶμα ὁ πρεσβευτὴς τῆς Γερμανίας καὶ ἡ κ. Αἴζενλορ, ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἀγγλίας καὶ ἡ κ. Ράμψαιη, ὡραιοτάτη, μὲ μαῦρο σύνολον, ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἡ κ. Μὰκ - Βέκ, ὁ ἐπιτετραμμένος τῆς Ἑλβετίας καὶ ἡ κ. Γενῆ, οἱ ἐπιτετραμμένοι Ἰαπωνίας, Οὑγγαρίας, Βελγίου κλπ.

–Ἐπίσης παρίσταντο : ὁ κ. καὶ ἡ κ. Ἐλευθ. Βενιζέλου, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Ἰω. Μεταξᾶ, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Σοφούλη, ὁ ναύαρχος καὶ ἡ κ. Λαπρέστη, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Σπ. Τρικούπη, ὁ κ. Ἀνδρεάδης, ὁ κόμης Γκρηεντζόνε, ὁ βαρῶνος καὶ ἡ βαρώνη Μάρτερερ, ὁ στρατηγὸς καὶ ἡ κ. Φραντζῆ, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Γ. Δροσοπούλου.

–Κομψὴ τουαλέττα μαύρη, μὲ γιακᾶ καὶ μανσέττες λαμέ, ἔφερεν ἡ κ. Καρέλλη, ἡ κ. Μπόταση μαρρόν, ἡ κ. Δροσοπούλου καφὲ φόρεμα.

–Ἑσπερὶς παρὰ τῷ ὑπουργῷ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῇ κ. Σπ. Λοβέρδου, μὲ εὐρύτατον κύκλον προσκεκλημένων.

–Παρίσταντο : ὁ πρωθυπουργὸς καὶ ἡ κ. Π. Τσαλδάρη, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Ῥάλλη, ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ρουμανίας, ὁ πρεσβευτὴς τῆς Γαλλίας καὶ ἡ κ. Κλεμὰν Σιμόν, ὁ πρεσβευτὴς τῆς Σερβίας καὶ ἡ κ. Κρίστιτς, ὁ πρεσβευτὴς τῆς Τουρκίας καὶ ἡ κ. Ἐνὶς μπέη, μὲ μαύρη θαυμασία βέστα ἀπὸ ἑρμίνα, ὁ ἐπιτετραμμένος τῆς Ἑλβετίας καὶ ἡ κ. Γενῆ, ὁ ἐπιτετραμμένος τῆς Ὀλλανδίας καὶ ἡ κ. Σίλλενσονκ μὲ μαύρη καὶ κόκκινη φωτεινὴ βέστα, ὁ πρέσβυς τῆς Πολωνίας, ὁ ἐπιτετραμμένος τῆς Τσεχοσλοβακίας καὶ ἡ κ. Βίσεκ, νοστιμωτάτη, μὲ λαμὲ χρυσό, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Σερπιέρη, ἄσπρη τουαλέττα, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Μιχ. Βλαστοῦ, περλὲ μπλὲ-νουΐ, ὁ κ. Τσουδερός, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Διον. Λοβέρδου μὲ μαύρη καὶ ἄσπρη τουαλέττα, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Σκουζὲ μὲ πράσινα, ἡ Δὶς Μίκα Σκουζὲ μὲ ἄσπρα, ἡ Δὶς Πεσμαζόγλου μὲ ἄσπρα, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Ζαλοκώστα, ἥτις ἔφερεν τὸ μοντέλο «ἂν βὸγκ», μαῦρο μὲ γιακᾶ μπουρελὲ καὶ κορσὲ πτυχωμένο, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Λιάτση, μὲ ἄσπρα, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Ραλλου μὲ μαύρη καὶ χρυσῆ τουαλέττα, ἡ Δὶς Μικέττα Καμπάνη μὲ ἄσπρο βελοῦδο, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Δεστούνη, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Βικέλα, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Μάνεση, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Ἠλιάσκου, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Καρόλου, ἡ Δὶς Δώρα Σταΐκου, μὲ σπανία «καμέ».

–Καλλιτεχνικὴ δεξίωσις τὴν παρελθοῦσαν Τρίτην παρὰ τῷ κ. καὶ τῇ κ. Μιχ. Βλαστοῦ.

Η ΜΟΝΤΑΙΝ

ΕΚΛΕΚΤΟΙ ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

Ἠλίας Α. Γιαννουλόπουλος, πράκτωρ ἐφημερίδων, Βασιλικὴ Α. Βραχνᾶ, ἠρραβωνίσθησαν τὴν 25 Ὀκτωβρίου 1933.

Η ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΕΠΙΠΛΩΣΙΣ

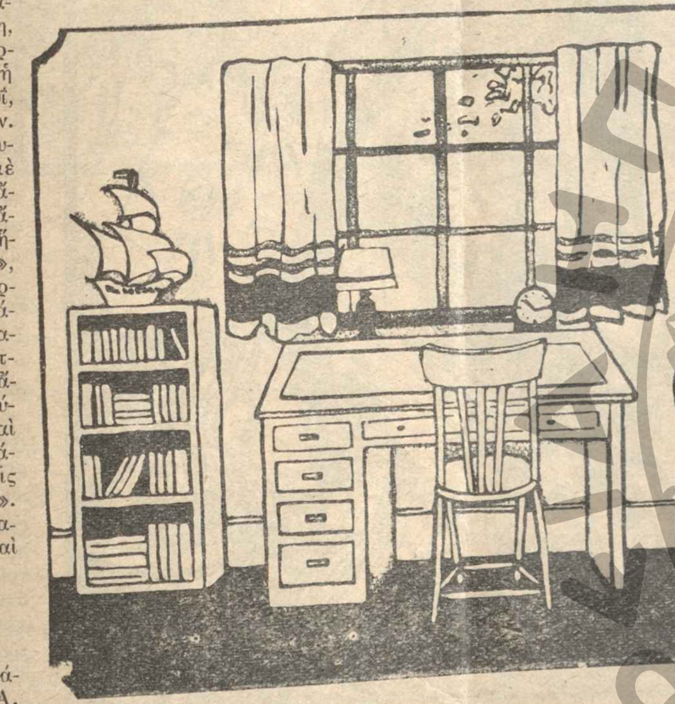

Γραφείο γιὰ νεαρὸ σπουδαστή

Η ΣΤΗΛΗ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΠΩΣ ΔΙΑΤΗΡΕΙΤΑΙ Η ΕΜΟΡΦΙΑ

(Η ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΤΗΣ ΦΙΛΗΣ ΣΑΣ)

Βυζαντινὴν Αὐτοκράτειραν, Ἐνταῦθα. — Γιὰ τὸν ὦμο σας πρέπει νὰ ἀποταθῆτε σὲ εἰδικὸν ὀρθοπεδιστὴν γιατρό. Ὅσο γιὰ νὰ παχύνετε, σᾶς συνιστῶ νὰ τρῶτε πολλὰ ἀμυλώδη, νὰ πίνετε ἄφθονο γάλα, νὰ περπατᾶτε λίγο καὶ νὰ κοιμᾶστε πολύ. Καὶ ἡ κρέμα μὲ Farine Lactée εἶνε παχυντικὴ καὶ θρεπτική. Ν' ἀποφεύγετε τὸ χορὸ καὶ τὶς ἀγρυπνίες.

Υ. Λ.—Σᾶς συνιστῶ νὰ κάνετε κάθε μέρα μασὰζ στὸ δέρμα τοῦ κεφαλιοῦ σας μὲ τὸ ἑξῆς φάρμακο :

Alcool	250 gr.
Resorcine	12 »
Hydrate de chlorade	5 »
Teinture de Jaborandis	5 »
Teinture de cantharides	4 »
Huile de roca	1 »
Acide acetique crit.	1 »

Ἀγριολούλουδο.—Γιὰ νὰ σᾶς πῶ σὲ τί σχέδιο πρέπει νὰ κάνετε τὸ φόρεμά σας, εἶνε ἀπαραίτητο νὰ ξέρω τὸ εἶδος τοῦ ὑφάσματος καὶ ἂν εἶστε παχειὰ ἢ ἀδύνατη, ὑψηλὴ ἢ κοντή, καὶ ἂν ἀκόμα θὰ κάμετε ἕνα φόρεμα πρωϊνό, ἀπογευματινὸ ἢ βραδυνό. Ὅσο γιὰ τὸ ἐργόχειρο μὲ τοὺς ἀγγέλους, μπορεῖτε νὰ τὸ κρεμάσετε ἐπάνω ἀπὸ τὸ ντιβάνι, καθὼς εἶνε μάλιστα σὲ σχέδιο μπάντας. Πάντως θὰ εἶνε καλύτερα ἂν ἔχετε στὸ ντιβάνι κι' ἕνα μαξιλάρι ἀσορτί, ἂν ὄχι μὲ τὰ ἴδια σχέδια, τοὐλάχιστον μὲ τὰ ἴδια χρώματα.

Ἀθηναίαν, Νέαν Ὑόρκην.—Ἡ χαρά μου εἶνε μεγάλη, γιατί, καθὼς μοῦ γράφετε, χάρις στὶς συμβουλές μου, ἐπανακτήσατε τὴν πρώτην σας νεότητα. Ἐξακολουθῆστε τὴν κρέμα καὶ τὴν λοσιόν.

Στερνὸ Χαμόγελο.—Γιὰ τὶς βλεφαρίδες σας σᾶς συνιστῶ ἐλαφρὰν ἐπάλειψιν στὶς ρίζες μὲ πολὺ λίγο καὶ πολὺ καλῆς ποιότητος ἀποστειρωμένο ρετσινόλαδο.

Ἀναγνώστριαν.—Δὲν ἀπαντῶ παρὰ μόνον μέσον τοῦ «Μπουκέτου», ἀγαπητὴ φίλη. Ξαναγράψτε μου.

Μάρλεν Ντῆτριχ.—Ἐὰν τὰ μαλλιά σας εἶνε μαῦρα, νὰ μεταχειρίζεστε ἀντὶ μπριγιαντίνη λίγο δαφνόλαδο, τὸ ὁποῖο δὲν εἶνε καθόλου βλαβερό, ἀλλὰ δίνει μιὰ ὡραία λάμψι στὰ μαλλιὰ καὶ τὰ δυναμώνει συγχρόνως.

Φωφὼ Πλ., Ἐνταῦθα.—Δὲν δέχομαι χρήματα, ἀγαπητὴ φίλη. Ἡ καλύτερη ἀμοιβή μου εἶνε νὰ γνωρίζω ὅτι ὠφελοῦνται ἀπὸ τὶς συμβουλές μου ὅλες ἡ προσφιλεῖς φίλες. Καὶ δὲν ἀπαντῶ, παρὰ μόνον μέσον τοῦ «Μπουκέτου». Γιὰ τὸ κοκκίνισμα τῆς μύτης σᾶς συμβουλεύω πλύσεις ἐσωτερικὲς καὶ ἐξωτερικὲς μὲ τὴν ἑξῆς διάλυσιν :

Ροδόσταγμα	50 γρ.
Ἀνθόνερο	50 »
Βόραξ	5 »

Καὶ ἂν τὸ κοκκίνισμα ἐπιμένει, μοῦ ξαναγράφετε. Ὅσον ἀφορᾶ τὰ ἐξανθήματα, μεταχειρισθῆτε τὴν ἑξῆς ἀλοιφή :

Resorcine pulverisé	5 gr.
Oxyde de zinc	5 »
Amidon	5 »
Vaseline jaune	15 »

Γιὰ νὰ σφίξουν οἱ πόροι, νὰ τοὺς βρέχετε μὲ πρώτης ποιότητος οὖζο, μέσα στὸ ὁποῖο θὰ ἔχετε ἀφήσει νὰ μείνουν ἐπὶ πολλὲς μέρες φλοιοὶ κυδωνιῶν.

Κούκλαν μὲ Μαῦρα Μάτια.—Μεταχειρισθῆτε γιὰ τὰ δόντια σας τὴν ἑξῆς ἀρωματισμένη σκόνη :

Tartre calciné en crème	200 gr.
Alun calciné	60 »
Carbonate de magnesie	90 »
Sucre en poudre	90 »
Essence de canelle	8 »
Huile de rose	2 »
Huile de menthe	2 »

Ὡραιοπαθῆ.—Τὰ κόκκινα ψαράκια χρειάζονται πολλὴ περιποίησι, γιατί εἶνε πολὺ ντελικάτα. Πρέπει ν' ἀλλάζετε τὸ νερὸ τῆς γυάλας τους τοὐλάχιστον κάθε δυὸ μέρες καὶ νὰ τὰ τρέφετε τρεῖς φορὲς τὴν ἑβδομάδα μὲ μερικὰ κόκκινα σκουληκάκια, τὰ ὁποῖα θὰ προμηθευθῆτε ἀπὸ τοὺς ψαράδες. Δὲν πρέπει ποτὲ νὰ δίνετε στὰ ψαράκια ψίχα ψωμιοῦ, οὔτε νὰ βάζετε χόρτα μέσα στὴ γυάλα τους. Ἐὰν ἡ γυάλα εἶνε σφαιρική, τότε δὲν πρέπει ποτὲ νὰ τὴν γεμίζετε ὥς ἀπάνω μὲ νερό.

Η ΦΙΛΗ ΣΑΣ

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΙΠΠΟΤΙΚΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

Ο ΩΡΑΙΟΣ ΙΠΠΟΤΗΣ ΛΑΓΚΑΡΝΤΕΡ

ΤΟΥ ΠΟΛ ΦΕΒΑΛ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ. — Στὸν πύργο τοῦ μαρκησίου Κάϋλους - Ταρρίντες φιλοξενεῖται ὁ Φίλιππος τῆς Μάντουας, πρίγκηψ τῆς Γκονζάγκας, τὸν ὁποῖον ὁ πυργοδεσπότης πρόκειται νὰ παντρέψη μὲ τὴν κόρη του Αὐγή. Μὰ ἡ Αὐγὴ ἔχει παντρευτῆ μυστικὰ πρὸ τετραετίας μὲ τὸν δοῦκα Φίλιππο τοῦ Νεβέρ, φίλο στενὸ τοῦ πρίγκηπος τῆς Γκονζάγκας, μὲ τὸν ὁποῖον ἔχει ἀποκτήσει καὶ παιδί. Ὁ πρίγκηψ τῆς Γκονζάγκας, ὁ ὁποῖος τὸ ξέρει αὐτό, ἔχει ἀναθέσει στὸν ἔμπιστό του Πεϋρὸλ νὰ συγκεντρώση τοὺς καλυτέρους σπαθιστὰς τῆς Γαλλίας γιὰ νὰ δολοφονήσουν τὸν Νεβέρ, γιατὶ ἔτσι, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, θὰ τὸν κληρονομήση, ἐπειδὴ εἶνε ξάδελφός του. Ὅλοι οἱ σπαθισταὶ βρίσκονται συγκεντρωμένοι σ' ἕνα πανδοχεῖο, κοντὰ στὸν πύργο, κι' ἐκεῖ συζητοῦν γιὰ τὸν θρυλικὸ ἱππότη Λαγκαρντέρ, ἕνας δὲ ἀπ' αὐτούς, ὁ Κοκαρντάς, τοὺς διηγεῖται τὴν ἱστορία τοῦ Λαγκαρντέρ. Σὲ λίγο φτάνει στὸ πανδοχεῖο κι' ἕνας ὅμιλος ἀπὸ ὀχτὼ ἐθελοντὲς τοῦ βασιλέως, τῶν ὁποίων ἀρχηγὸς εἶνε ὁ Λαγκαρντέρ. Γίνεται τότε μιὰ παρεξήγησις καὶ οἱ ἐθελονταὶ κι' οἱ σπαθισταὶ ἔρχονται στὰ χέρια, μὰ οἱ τελευταῖοι ὑποχωροῦν μόλις μαθαίνουν ὅτι οἱ ἀντίπαλοί τους εἶνε ἄνθρωποι τοῦ Λαγκαρντὲρ κι' ἔτσι συμφιλιώνονται καὶ συνεχίζουν τὸ γλέντι τους μαζύ. Τέλος ἐμφανίζεται κι' ὁ Λαγκαρντὲρ ὁ ἴδιος, ὡραῖος, λεβέντης, ὑπέροχος. Μὰ μόλις μαθαίνει ὅτι οἱ σπαθισταὶ βρίσκονται ἐκεῖ γιὰ νὰ δολοφονήσουν τὸν Νεβέρ, τοὺς διώχνει κακὴν κακῶς καὶ φεύγοντας ἀπ' τὸ πανδοχεῖο πηγαίνει πρὸς τὸν πύργο. Ἐκεῖ βλέπει τὸν Πεϋρὸλ κι' ἕναν ἄλλο ἄντρα νὰ τὸν πλησιάζουν. Μέσ' στο σκοτάδι ὁ Πεϋρὸλ ξεγελιέται, ὑποθέτει πὼς ὁ Λαγκαρντὲρ εἶν' ἕνας ἀπ' τοὺς σπαθιστάς, ὁ Σαλντάνι, καὶ τὸν φωνάζει κοντά του. Τοῦ ἀναθέτει τότε νὰ παρουσιαστῆ μέσ' στὸ σκοτάδι ὡς Νεβὲρ στὴν Αὐγὴ καὶ νὰ πάρη το παιδί της. Ὁ Λαγκαρντὲρ παίρνει πράγματι τὸ παιδί, μὰ γιὰ νὰ τὸ σώση. Σὲ λίγο φτάνει ἔξω ἀπ' τὸν πύργο κι' ὁ δοὺξ τοῦ Νεβέρ, ὁ ὁποῖος τὰ χάνει, βλέποντας τὴν κόρη του μέσα στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Λαγκαρντέρ. Μὰ ὁ Λαγκαρντὲρ τοῦ ἐξηγεῖ τὰ πάντα κι' οἱ δυὸ ἄνδρες γίνονται φίλοι. Σὲ λίγο δὲ ἐνωμένοι ἀποκρούουν τὴν ἐπίθεσι τῶν σπαθιστῶν. Μὰ ἐνῶ θριαμβεύουν, ἔξαφνα ὁ πρίγκηψ τῆς Γκονζάγκας γλυστράει ὕπουλα στὸ σκοτάδι καὶ δολοφονεῖ τὸν Νεβέρ, βυθίζοντάς του τὸ σπαθί του στὴ ράχη του. Ὁ Λαγκαρντὲρ μένει μόνος, μὰ κατορθώνει νὰ ξεφύγη ἀπὸ τοὺς δολοφόνους, παίρνοντας μαζύ του καὶ τὴν κόρη τοῦ Νεβέρ. Δέκα ἐννηὰ χρόνια περνοῦν κι' ὁ Γκονζάγκας, ὁ ὁποῖος παντρεύτηκε τὴν Αὐγή, μεταβάλλει τὸ μέγαρό του στὸ Παρίσι σ' ἕνα εἶδος ἐμπορικοῦ Χρηματιστηρίου. Μιὰ μέρα λοιπὸν δυὸ ἄγνωστοι εἰσχωροῦν σ' αὐτό, ἀνάμεσα στὸ ἄλλο πλῆθος. Οἱ δυὸ αὐτοὶ ἄγνωστοι δὲν εἶνε ἄλλοι ἀπ' τὸν Κοκαρντὰς καὶ τὸν Πασπουάλ, οἱ ὁποῖοι ἀναγνωρίζονται κι' ἀρχίζουν νὰ μιλοῦν γιὰ τὸν Λαγκαρντέρ.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

— Τώρα ἕνα μόνο πρᾶγμα ἔχω νὰ σᾶς πῶ ἀκόμα, εἶπε, τελειώνοντας ὁ Γκονζάγκας. Πρόκειται νὰ συμβοῦν διάφορα γεγονότα ποὺ θὰ σᾶς φανοῦν μυστηριώδη... Ἀπαιτῶ λοιπὸν ἀπὸ σᾶς νὰ μὴ ζητήσετε νὰ μάθετε τίποτε...

Μὰ μιὰ γενικὴ κραυγὴ ἐκπλήξεως καὶ θαυμασμοῦ τὸν διέκοψε. Ὅλοι ἔμειναν μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό, κυττάζοντας μιὰ νέα κόρη καταπληκτικῆς ὀμορφιᾶς, ποὺ παρουσιάστηκε στὴν πόρτα τοῦ δωματίου. Γιὰ μιὰ στιγμὴ τὰ ἔχασε, γιατὶ δὲν περίμενε νὰ δῆ τόσους ἀνθρώπους συγκεντρωμένους ἐκεῖ μέσα.

Καθὼς ἐμφανίστηκε στὸ ἄνοιγμα τῆς πόρτας, στὸ νεανικὸ πρόσωπό της, ποὺ ἦταν γεμάτο χάρι, ζωγραφιζόταν ἕνα τσαχπίνικο χαμόγελο. Μὰ μόλις εἶδε τοὺς συντρόφους τοῦ Γκονζάγκα, στάθηκε, κατέβασε τὸ δαντελλένιο πέπλο της κι' ἀπόμεινε ἀκίνητη, σὰν ἕνα γοητευτικὸ ἄγαλμα. Ὁ Σαβερνὺ τὴν ἔτρωγε μὲ τὰ μάτια του κι' ὅλοι οἱ ἄλλοι κατέβαλαν ἀπεγνωσμένες προσπάθειες γιὰ νὰ συγκρατήσουν τ' ἀδιάκριτα βλέμματά τους.

Ὁ Γκονζάγκας, ὁ ὁποῖος ἔκανε στὴν ἀρχὴ μιὰ νευρικὴ κίνησι, συνῆλθε ἀμέσως καὶ διευθύνθηκε πρὸς τὴ νεοφερμένη. Τῆς ἐπῆρε τὸ χέρι καὶ τὸ ἔφερε στὰ χείλη του μὲ σεβασμό.

Ἡ νέα κόρη ὅμως δὲν εἶπε λέξι.

—Εἶνε ἡ ὡραία φυλακισμένη ! ψιθύρισε ὁ Σαβερνύ.

—Ἡ Ἱσπανίδα ! ἐπρόσθεσε ὁ Ναβάϊγ.

—Ἐκείνη, γιὰ τὴν ὁποία ὁ κύριος πρίγκηψ κρατάει κλειστὸ τὸ μικρό του σπίτι πίσω ἀπὸ τὸ Σαὶν - Μαγκλουάρ.

Καὶ ὅλοι θαύμαζαν τὸ εὐγενικὸ καὶ λυγερὸ παράστημα τῆς νέας, τὶς ὑπέροχες κνῆμες της, ποὺ κατέληγαν σ' ἕνα νεραϊδένιο πόδι, τὸ λαμπρὸ στεφάνι τῶν πλουσίων μαλλιῶν της, τῶν μεταξένιων, πιὸ μαύρων ἀπ' τὸν ἀχάτη.

Ἡ ἄγνωστη φοροῦσε τουαλέττα περιπάτου, ἁπλὴ καὶ πλούσια συγχρόνως ποὺ τῆς ἔδινε ἐμφάνισι μεγάλης κυρίας.

—Κύριοι, εἶπε ὁ πρίγκηψ, λογάριαζα νὰ σᾶς παρουσιάσω σήμερα τὸ θεῖο αὐτὸ πλάσμα ποὺ μοῦ εἶνε πολυαγαπημένο γιὰ πολλοὺς λόγους. Μὰ δὲν φανταζόμουν ὅτι θὰ τὸ βλέπατε τόσο γρήγορα... Γι' αὐτὸ δὲν λαβαίνω τὴν τιμὴ νὰ σᾶς παρουσιάσω τώρα τὴ δεσποινίδα... Δὲν εἶνε ἀκόμα ὥρα.·. Περιμένετέ με ἐδῶ... Σὲ λίγη ὥρα θὰ σᾶς χρειαστοῦμε...

Καί, κρατῶντας πάντα ἀπ' τὸ χέρι τὴ νέα κόρη, τὴν ὡδήγησε στὸ διαμέρισμά του, κλείνοντας τὴν πόρτα πίσω τους.

—Πόσο εἶνε ὡραία : ψιθύρισε τότε ὁ Σαβερνὺ ἐκστατικῶς.

—Ὁ Σαβερνὺ τὴν ἐρωτεύτηκε κιόλας ! φώναξαν ὅλοι. Μὰ ποιὰ εἶνε αὐτὴ ἡ νέα ;

—Κανεὶς δὲν ξέρει τίποτε σχετικῶς ! ἀπάντησε ὁ Ναβάϊγ. Τὸ μόνο ποὺ ξέρουμε, εἶνε ὅτι ὁ Γκονζάγκας τὴν φυλάει μὲ φροντίδα κι' ὅτι ὁ Πεϋρὸλ εἶνε ὁ σκύλος της ποὺ ἔχει διαταγὴ νὰ κάνη ὅλα της τὰ καπρίτσια...

Γιὰ μιὰ στιγμὴ τὰ ἔχασε, γιατὶ δὲν περίμενε νὰ ἰδῆ τόσους ἀνθρώπους....

—Κι' ὁ Πεϋρὸλ δὲν εἶπε τίποτε ;

—Ὁ Πεϋρὸλ δὲν μιλάει ποτέ ! Γι' αὐτό, ἄλλωστε, ὁ Γκονζάγκας τὸν ἔχει τόσα χρόνια στὴν ὑπηρεσία του.

— Ἡ ὡραία αὐτή, εἶπε ὁ Ναβάϊγ — ἕνας μακρυνὸς συγγενὴς τοῦ Γκονζάγκα — θὰ βρίσκεται στὸ Παρίσι πρὸ δυὸ ἑβδομάδων, γιατὶ ἀπὸ τότε ὁ πρίγκηψ δὲν μᾶς κάλεσε οὔτε μιὰ φορὰ σὲ γεῦμα στὸ μικρό του σπίτι τοῦ Σαὶν-Μαγκλουάρ, ὅπως ἔκανε ἄλλοτε πολὺ συχνά... Ἔχει βάλει μάλιστα καὶ φρουρὰ σ' αὐτὸ τὸ σπίτι, τῆς ὁποίας ἀρχηγὸς εἶνε πότε ὁ Σαλντάνι καὶ πότε ὁ Φαέντσα...

— Τί μυστήρια ! Τί μυστήρια !

— Ὑπομονὴ καὶ θὰ τὰ μάθετε ὅλα σήμερα !...

.. ..

Ὁ Πεϋρόλ, ἀφοῦ ἐγκατέστησε σύμφωνα μὲ τὴ διαταγὴ τοῦ κυρίου του, τὸν Κοκαρντὰς καὶ τὸν Πασπουὰλ μπροστὰ σ' ἕνα τραπέζι γεμάτο φαγητά, βγῆκε ἀπὸ τὸ μέγαρο ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ κήπου. Διέσχισε τὴν ὁδὸ Ἁγίου Διονυσίου καὶ περνῶντας πίσω ἀπ' τὴν ἐκκλησία τοῦ Σαὶν-Μαγκλουάρ, στάθηκε μπροστὰ στὴν πόρτα ἑνὸς ἄλλου κήπου. Ὁ Πασπουὰλ εἶχε μέσα στὴν τσέπη του τὸ κλειδὶ αὐτῆς τῆς πόρτας. Τὴν ἄνοιξε λοιπὸν καὶ μπῆκε μέσα. Ὁ κῆπος ἦταν ἐντελῶς ἔρημος. Στὸ βάθος μιᾶς δενδροστοιχίας φαινόταν ἕνα περίπτερο ἑλληνικοῦ ρυθμοῦ, τοῦ ὁποίου τὸ περιστύλιο ἦταν γεμᾶτο ἀγάλματα. Τὸ περίπτερο αὐτό, ἀληθινὸ ἀριστούργημα ἀρχιτεκτονικῆς, ἦταν τὸ μικρὸ σπίτι τοῦ Γκονζάγκα, γιὰ τὸ ὁποῖο ἔγινε λόγος προηγουμένως.

Σὲ λίγο, ὁ Πεϋρὸλ ἔμπαινε στὸν ἀντιθάλαμό του, ὁ ὁποῖος ἦταν γεμᾶτος ὑπηρέτες μὲ στολή.

—Ποῦ εἶνε ὁ Σαλντάνι ; τοὺς ρώτησε.

Ἀμέσως τοῦ ἀπάντησαν ὅτι εἶχαν νὰ ἰδοῦν τὸν Σαλντάνι ἀπὸ τὴν προηγουμένη μέρα.

—Καὶ ὁ Φαέντσα ;

Μὰ καὶ γιὰ τὸν Φαέντσα τοῦ ἔδωσαν τὴν ἴδια ἀπάντησι.

Τότε τὸ ἰσχνὸ πρόσωπο τοῦ ἐπιστάτη πῆρε μιὰ ἔκφρασι ἀνήσυχη.

—«Τί σημαίνει αὐτό ;» ἀναρωτήθηκε ἀπὸ μέσα του.

Ἔπειτα εἶπε στοὺς ὑπηρέτες :

—Πέστε στὴ δεσποινίδα ὅτι θέλω νὰ τὴν δῶ !

Ἀμέσως δυὸ ὑπηρέτες ἔτρεξαν νὰ ἐκτελέσουν τὴ διαταγή του καὶ σὲ λίγο ξαναγύρισαν, λέγοντας ὅτι ἡ δεσποινὶς τὸν περίμενε στὸ μπουντουάρ της.

Ἔπειτα ἀπὸ μιὰ στιγμὴ ὁ Πεϋρὸλ βρισκόταν κοντὰ στὴν ὑπερόχου καλλονῆς ἐκείνη νέα, τὴν ὁποία συναντήσαμε πρὸ ὀλίγου στὸ μέγαρο τοῦ Γκονζάγκα.

—Δὲν κοιμήθηκα !... Δὲν ἔκλεισα καθόλου μάτι ἀπόψε !... φώναξε στὸν Πεϋρὸλ μόλις τὸν εἶδε. Δὲν θέλω πειὰ νὰ μείνω σ' αὐτὸ τὸ σπίτι ! Στὸ δρομάκο ποὺ βρίσκεται ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ τοῦ τοίχου σφάζουν ἀνθρώπους !

Χωρὶς νὰ θέλουμε ν' ἀδικήσουμε τὴν τουαλέττα της, μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι αὐτὴ ἦταν πιὸ γοητευτικὴ — ἂν ἦταν αὐτὸ δυνατὸν — μέσα στὴν πρωϊνὴ ἀτημελησία της, παρὰ μὲ τὸ φόρεμα τοῦ περιπάτου. Τὸ λευκὸ μεταξωτό της πενιουὰρ ἔδειχνε σ' ὅλη του τὴ θαυμασία ἁρμονία τὸ θεῖο κορμί της. Τὰ ὡραῖα μαῦρα της μαλλιά, λυμένα καθὼς ἦσαν, ἔπεφταν σὰν χείμαρρος ἐπάνω στοὺς ὤμους της καὶ τὰ γυμνὰ μικρά της πόδια ἦσαν σωστὸ κομψοτέχνημα μέσα στὶς χρυσομέταξες παντοῦφλες της. Γιὰ νὰ τὴν πλησιάση κανεὶς ἀπὸ τόσο κοντά, χωρὶς νὰ γοητευθῆ, ἔπρεπε νὰ εἶνε ἀπὸ μάρμαρο. Κι' ἀπὸ μάρμαρο φαίνεται πὼς ἦταν κι' ὁ Πεϋρόλ, ὁ ὁποῖος, ἀντὶ νὰ θαυμάση τὰ ἀκατανίκητα θέλγητρα τῆς ὡραίας νέας, τῆς εἶπε :

—Ντόνα Κρούζ, ὁ κύριος πρίγκηψ ἐπιθυμεῖ νὰ σᾶς δῆ στὸ μέγαρό του σήμερα τὸ πρωΐ.

— Θαῦμα ! φώναξε ἡ νέα. Ἐγὼ νὰ βγῶ ἀπὸ τὴ φυλακή μου ! Ἐγὼ νὰ ἐμφανιστῶ στὸ δρόμο !.. Ἐγώ ! Ἐγώ !.. Εἶστε βέβαιος ὅτι δὲν ὀνειρεύεστε ὄρθιος, κύριε ντὲ Πεϋρόλ ;

Καὶ ἡ ντόνα Κρούζ, λέγοντας αὐτὰ τὰ λόγια, κύτταξε τὸν Πεϋρὸλ στὰ μάτια, ἔπειτα ἔσκασε στὰ γέλια κι' ἄρχισε νὰ χορεύη.

Ὁ Πεϋρὸλ σήκωσε ἀνατριχιάζοντας τὸν πρῶτο μανδύα...

—Γιὰ νὰ πᾶτε στὸ μέγαρό του, προσέθεσε ὁ Πεϋρόλ, ὁ κύριος πρίγκηψ ἐπιθυμεῖ νὰ κάνετε τὴν τουαλέττα σας...

—Ἐγώ, ξαναφώναξε πάλι ἡ νέα, νὰ κάνω τὴν τουαλέττα μου. Σάντα Μαρία, δὲν πιστεύω οὔτε λέξι ἀπ' ὅσα μοῦ λέτε !

—Σᾶς μιλάω ὡστόσο σοβαρώτατα, ντόνα Κρούζ. Σὲ μιὰ ὥρα, πρέπει νὰ εἶσθε ἕτοιμη.

Ἡ ντόνα Κρούζ κυττάχτηκε σ' ἕνα καθρέφτη κι' ἄρχισε πάλι νὰ γελάη. Ἔπειτα φώναξε :

—Ἀγγελική ; Ζουστίν ! Κυρὰ Λανγκλουᾶ ! Πόσο εἶνε ἀργὲς αὐτὲς ἡ Γαλλίδες !... ἐπρόσθεσε ὀργισμένη, γιατί δὲν ἔβλεπε νὰ παρουσιάζωνται αὐτὲς ποὺ εἶχε φωνάξει. Κυρὰ Λανγκλουᾶ ! Ζουστίν ! Ἀγγελική !...

—Κάνετε λίγο ὑπομονή !... τῆς εἶπε φλεγματικὰ ὁ Πεϋρόλ.

—Ἐσεῖς μπορεῖτε νὰ φύγετε ! τοῦ ἀπάντησε ἡ ντόνα Κρούζ. Δὲν ἔχετε πειὰ καμμιὰ δουλειὰ ἐδῶ, ἀφοῦ ἐκτελέσατε τὴν παραγγελία σας ! Θἄρθῶ σὲ μιὰ ὥρα τοῦ πρίγκηπος.

—Ἔχω διαταγὴ νὰ σᾶς συνοδεύσω ἐγώ ! εἶπε ὁ κ. ντὲ Πεϋρόλ.

—Ὢ ! Θεέ μου ! Τί πλῆξις ! εἶπε ἀναστενάζοντας ἡ ντόνα Κρούζ. Δὲν ξέρετε, καλέ μου κύριε ντὲ Πεϋρόλ, νὰ ἔβλεπα κανένα ἄλλο πρόσωπο ἐκτὸς ἀπὸ τὸ δικό σας !.. Τί νὰ σᾶς πῶ ; Τὸ δικό σας δὲν μοῦ ἀρέσει καθόλου !

Ἐκείνη τὴ στιγμή, ἡ κυρὰ Λανγκλουᾶ, ἡ Ἀγγελικὴ κ' ἡ Ζουστίν, τρεῖς Παριζιάνες καμαριέρες μπήκανε μέσα. Μὰ ἡ ντόνα Κρούζ δὲν τὶς συλλογιζότανε πειὰ καθόλου.

—Δὲν θέλω, εἶπε στὸν Πεϋρόλ, νὰ μένουν τὴ νύχτα στὸ σπίτι μου ὁ Σαλντάνι κι' ὁ Φαέντσα...

—Μὰ αὐτὴ εἶν' ἡ θέλησις τοῦ κυρίου πρίγκηπος ! ἀπάντησε ὁ Πεϋρόλ.

—Εἶμαι λοιπὸν σκλάβα του ! φώναξε ἡ εὐέξαπτη νέα, κόκκινη ἀπὸ ὀργή. Μήπως ἐγὼ ζήτησα νἄρθω ἐδῶ... Ἂν εἶμαι σκλάβα του, ἂς μ' ἀφήσει τουλάχιστον νὰ διαλέξω μόνη μου τοὺς δεσμοφύλακάς μου. Πέστε μου ὅτι δὲν θὰ ξαναϊδῶ αὐτοὺς τοὺς δυὸ ἀνθρώπους, γιατὶ ἀλλοιῶς δὲν θἄρθῶ στὸ μέγαρο...

Ἐκείνη τὴ στιγμή, ἡ κυρὰ Λανγκλουᾶ, ἡ πρώτη καμαριέρα τῆς ντόνας Κρούζ, πλησίασε τὸν κ. ντὲ Πεϋρὸλ καὶ τοῦ εἶπε μερικὰ λόγια στὸ αὐτί.

Ἀμέσως τὸ πρόσωπό του, ποὺ ἦταν πάντα κίτρινο, ἔγινε πελιδνό.

—Τὸ εἴδατε αὐτό ; ρώτησε μὲ φωνὴ ποὺ ἔτρεμε.

—Τὸ εἶδα ! ἀπάντησε ἡ καμαριέρα.

—Πότε ;

—Πρὸ ὀλίγου. Τοὺς βρῆκαν καὶ τοὺς δυό !

—Ποῦ ;

—Ἔξω ἀπ' τὴ μικρὴ πόρτα, ποὺ βγαίνει στὸ δρομάκο !...

—Δὲν μ' ἀρέσει νὰ μιλοῦν μπροστά μου μὲ σιγανὴ φωνή ! εἶπε ἡ ντόνα Κρούζ περήφανα.

— Συγνώμην, κυρία, ἀπάντησε ταπεινὰ ὁ Πεϋρόλ. Πάντως, μάθετε ὅτι οἱ δυὸ ἄνθρωποι ποὺ ἀπεχθάνεστε, ὁ Σαλντάνι κι' ὁ Φαέντσα, δὲν θὰ ξαναπαρουσιαστοῦν μπροστά σας....

— Τότε, ντῦστε με ! πρόσταξε ἡ νέα.

Κ' ἐνῶ ἡ ἄλλες δυὸ καμαριέρες ἄρχισαν νὰ καταγίνωνται μὲ τὴν τουαλέττα της, ἡ κυρὰ Λανγκλουᾶ, συνοδεύοντας τὸν Πεϋρὸλ στὴ σκάλα, τοῦ ἔλεγε :

— Ἔφαγαν κ' οἱ δυὸ χτὲς τὸ βράδυ κάτω. Κατόπιν ὁ Σαλντάνι, ὁ ὁποῖος ἦταν τῆς ὑπηρεσίας, θέλησε νὰ συνοδεύση ἔξω τὸν Φαέντσα... Ἀκούσαμε τότε στὸ δρομάκο χτυπήματα σπαθιῶν.

— Ἡ ντόνα Κροὺζ μοῦ μίλησε γι' αὐτό, τὴν διέκοψε ὁ Πεϋρόλ.

—Ὁ θόρυβος δὲν βάστηξε πολύ, ἐξακολούθησε ἡ καμαριέρα. Πρὸ ὀλίγου λοιπὸν ἕνας ὑπηρέτης, καθὼς βγῆκε ἀπ' τὴ μικρὴ πόρτα στὸ δρομάκο, σκόνταψε ἀπάνω στὰ πτώματά των...

— Λανγκλουᾶ ! Λανγκλουᾶ ! ἀκούστηκε ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἡ φωνὴ τῆς ντόνας Κρούζ.

Ἀμέσως ἡ καμαριέρα ξανάρχισε ν' ἀνεβαίνη τὴ σκάλα, λέγοντας συγχρόνως στὸν Πεϋρόλ :

— Πηγαίνετε !.. Τὰ πτώματα εἶνε στὴν ἄκρη τοῦ κήπου.

Ἡ ντόνα Κροὺζ ἦταν τώρα ὅλη χαρὰ μέσα στὸ μπουντουάρ της, ὅπου τὴν ἔντυναν ἡ καμαριέρες της. Ποτὲ δὲν ἦταν τόσο εὐτυχισμένη ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ εἶχε πάει στὸ Παρίσι, τοῦ ὁποίου δὲν εἶχε δῆ τοὺς δρόμους, παρὰ μόνο τὴν σκοτεινὴ καὶ φθινοπωρινὴ νύχτα τῆς ἀφίξεώς της.

—Ἐπιτέλους ! ἔλεγε. Ὁ ὡραῖος μου πρίγκηψ θὰ κρατήση τὴν ὑπόσχεσί του ! Θέλω νὰ δῶ, νὰ μὲ δοῦν !.. Θέλω νὰ δῶ τὸ Παρίσι ποὺ τόσο μοῦ τὸ ἔχουν ἐκθειάσει...

Καί, γεμάτη χαρά, ξέφυγε ἀπ' τὶς καμαριέρες της γιὰ νὰ χορέψη, σὰν τρελλοκόριτσο ποὺ ἦταν...

Στὸ μεταξύ, ὁ κ. ντὲ Πεϋρὸλ εἶχε φτάσει στὴν ἄκρη τοῦ κήπου.

Στὸ βάθος μιᾶς δεντροστοιχίας, ἐπάνω σ' ἕνα σωρὸ ἀπὸ ξερὰ φύλλα, δυὸ μανδύες ἦσαν ἁπλωμένοι... Μάντευε κανεὶς πὼς οἱ μανδύες αὐτοὶ σκέπαζαν δυὸ ἀνθρώπινα σώματα.

Ὁ Πεϋρὸλ σήκωσε ἀνατριχιάζοντας τὸν πρῶτο μανδύα κι' ἔπειτα τὸν ἄλλο... Κάτω ἀπ' τὸν ἕνα ἦταν τὸ πτῶμα τοῦ Φαέντσα καὶ κάτω ἀπ' τὸν ἄλλο τοῦ Σαλντάνι... Κι' οἱ δυό τους εἶχαν τὴν ἴδια πληγὴ στὸ μέτωπο, ἀνάμεσα στὰ δυὸ μάτια.

—Ἡ σπαθιὰ τοῦ Νεβέρ ! ψιθύρισε ὁ Πεϋρόλ, τοῦ ὁποίου τὰ δόντια χτυποῦσαν ἀπὸ τρόμο.

Κι' ἄφησε τοὺς μανδύες νὰ πέσουν καὶ νὰ σκεπάσουν τὰ πτώματα.

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΔΡΩΝ

Η ΚΙΡΚΗ ΤΟΥ ΙΒΑΝ ΤΟΥΡΓΚΕΝΙΕΦ

'Ο μεγάλος ἔρωτας τοῦ ἐνδόξου Ρώσσου συγγραφέως μὲ τὴν Παυλίνα Βιαρντό. Ἡρακλῆς στὰ πόδια μιᾶς ἄσχημης, ἰδιότροπης καὶ μοιραίας 'Ομφάλης. Ἡ κατάπτωσις, ὁ ἐξευτελισμός του καὶ τὸ ἠθικό του μαρτύριο. Παίγνιο στὰ χέρια μιᾶς Κίρκης. 'Ο θάνατός του καὶ ἡ διαθήκη του κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Ἡ Παυλίνα Βιαρντὸ

Στὴ ζωὴ τοῦ 'Ιβὰν Τουργκένιεφ, τοῦ μεγάλου Ρώσσου διηγηματογράφου καὶ μυθιστοριογράφου, ὑπάρχει ἕνας μεγάλος ἔρωτας, ποὺ ἐβάσταξε σαράντα ὁλόκληρα χρόνια καὶ τὸν κράτησε αἰχμάλωτο στὰ πόδια μιᾶς γυναίκας ἄσχημης καὶ καπριτσιόζας, ποὺ τὸν ἐξευτέλιζε στὰ μάτια τοῦ κόσμου καὶ τὸν ἔκανε νὰ ὑποφέρη πολύ... Κι' ὅμως, ὅταν ἐπέθανε ὁ Τουργκένιεφ, τὴν 3 Σεπτεμβρίου 1883, τ' ὄνομα τῆς γυναίκας αὐτῆς εἶχε στὰ χείλη του. Ποιὰ ἦταν ἡ Κίρκη αὐτή ; Μιὰ Γαλλὶς καλλιτέχνις τοῦ ᾄσματος, ἡ Κα Παυλίνα Βιαρντὸ - Γκάρτσια.

'Ο Τουργκένιεφ τὴν ἐγνώρισε στὴν Πετρούπολι τὴν 3 Νοεμβρίου 1843, ὅταν αὐτὴ ἦταν κιόλας ἔνδοξη γιὰ τὸ τραγοῦδι της. Τὴν ἐγνώρισε καὶ τὴν ἐρωτεύθηκε ἀμέσως παράφορα. Σὲ λίγο ἦταν ὁ ἐπίσημος φίλος τῆς γυναίκας αὐτῆς, μὰ ὅλοι ἀποροῦσαν γιὰ τὸ τρελλὸ πάθος τοῦ συγγραφέως, γιατὶ ἡ Βιαρντὸ δὲν ἦταν ὡραία, ἦταν ἄσχημη. Μὰ ἦταν ἔξυπνη, θεληματική, δεσποτική, ἰδιότροπη, συμφεροντολόγα, κακιὰ πολλὲς φορές... 'Εσκλάβωσε τὸν αἰσθηματικὸ συγγραφέα ὄχι μὲ τὶς χάρες της, ποὺ πολὺ λίγες εἶχε, μὰ μὲ τὰ ἐλαττώματά της, ποὺ εἶχε πάρα πολλὰ καὶ μεγάλα καὶ ποὺ — ἀλλοίμονο ! — ἐχειροτέρευαν μὲ τὴν ἡλικία.

Ὅταν τὴν πρωτογνώρισε ὁ Τουργκένιεφ, ἦταν παντρεμένη μ' ἕναν ἀσήμαντο ἀνθρωπάκο, πολὺ μεγαλείτερον ἀπ' αὐτὴν στὴν ἡλικία. Βρῆκε λοιπὸν στὸν ἔνδοξο συγγραφέα τὸν παρηγορητή της γιὰ τὴν συζυγικὴ ἀτυχία της. Μὰ κι' ὁ Τουργκένιεφ στὴν ἀγάπη τῆς Βιαρντὸ βρῆκε τὸ ἠθικὸ στήριγμα, ποὺ τοῦ ἦταν ἀπαραίτητο γιὰ τὸν ἀδύνατο χαρακτῆρα του. Κοντά της δὲν ἔνοιωθε τὴ μοναξιά, τῆς ὁποίας ἡ τρομάρα τοῦ ἔσφιγγε τὴν ψυχή.

Στὰ πρῶτα χρόνια τοῦ ἔρωτος αὐτοῦ, ποὺ ἐπὶ πολὺν καιρὸ περιωρίστηκε σὲ πλατωνικὲς μόνο ἐκδηλώσεις, ὁ Τουργκένιεφ ἐγνώρισε καὶ συνδέθηκε καὶ μὲ ἄλλες γυναῖκες, καλύτερες ἀπὸ τὴν Βιαρντό. 'Αλλὰ αὐτὴ ἔμεινε στὸ τέλος τὸ μεγάλο του πάθος. Πρῶτα - πρῶτα ὁ Τουργκένιεφ ἀγάπησε μιὰ μακρυνὴ συγγένισσά του, τὴν Ὄλγα Τουργκένιεφ, κι' ἔπλεξε μαζύ της ἕνα ὡραῖο, ἀλλὰ....πολὺ σύντομο ἐρωτικὸ μυθιστόρημα. Ὕστερα ἦρθε τὸ αἴσθημα τῆς ἐρωτικῆς φιλίας του μὲ τὴ θλιβερὴ κόμησσα Λαμπὲρ καὶ κατόπιν μὲ τὴ μεγάλη Ρωσσίδα καλλιτέχνιδα Μαρία Σαβίνα... Μὰ καμμιὰ ἀπ' αὐτὲς τὶς γυναῖκες δὲν τὸν ἔκαμε νὰ λησμονήση τὴν Παυλίνα Βιαρντό. Οὔτε κι' ὁ μακροχρόνιος χωρισμὸς δὲν τὸν ἐγιάτρεψεν ἀπὸ τὸ πάθος του αὐτό. 'Ο Τουργκένιεφ εἶχε γράψει τότε ἕνα ἐπαναστατικὸ ἄρθρο κι' ὁ Τσάρος Νικόλαος 1ος τὸν καταδίκασε σὲ περιορισμὸ στὸ κτῆμα του Σπάσκογιε. Κι' ὁ περιορισμὸς βέβαια δὲν τὸν ἔννοιαζε, ὑπέφερε ὅμως γιατὶ ἦταν μακρυὰ ἀπὸ τὴν Βιαρντό. Καὶ τὸ πιὸ περίεργο εἶνε ὅτι κι' ὁ ἴδιος καταλάβαινε τὸν ἐξευτελισμό του κι' ἔκρινε μὲ αὐστηρότητα τὸ πάθος του, μὰ δὲν μποροῦσε νὰ τὸ ξερριζώση ἀπὸ τὴν καρδιά του. Ὅταν στὰ 1856 ἐπῆρε, τελοσπάντων, ἀπ' τὸν Τσάρο τὴν ἄδεια νὰ φύγη ἀπὸ τὴ Ρωσσία, ἔγραφε στὴ φίλη του κόμησσα ντὲ Λαμπὲρ :

«Εἶμαι καταγοητευμένος, ποὺ ἐπέτυχα τὴν ἄδεια νὰ φύγω στὸ ἐξωτερικό.... Μὰ συγχρόνως καταλαβαίνω πὼς καλύτερα θἄταν νὰ μὴν ἔφευγα... Δὲν ἔχω πειὰ ἐλπίδα νὰ δημιουργήσω σπίτι. Μὰ τί νὰ κάμω ; Ἴσως αὐτὴ εἶνε ἡ Μοῖρα μου. Ἡ Μοῖρα !... Οἱ ἄνθρωποι ποὺ δὲν ἔχουν δυνατὸ χαρακτῆρα, τοὺς ἀρέσει νὰ πλάθουν μιὰ Μοῖρα καὶ νὰ τῆς φορτώνουν τὰς εὐθύνας τῶν σφαλμάτων των. 'Εν πάσῃ περιπτώσει, ὅ,τι βρέξει ἂς κατεβάσει. Ὅταν κυττάζω τὴν περασμένη μου ζωή, βλέπω ὅτι δὲν ἔκαμα τίποτ' ἄλλο, παρὰ νὰ κυνηγῶ....ἀνοησίες. 'Ο δὸν Κιχώτης τοὐλάχιστον ἐπίστευε πὼς ἡ Ντουλτσινέα του ἦταν ὄμορφη... Οἱ σημερινοὶ δὸν Κιχῶτες βλέπουν καλὰ πὼς ἡ Ντουλτσινέα τους εἶνε ἄσχημη, κι' ὅμως τρέχουν ἀπὸ πίσω της....».

Κι' ὅταν ἐπῆγε στὴ Γαλλία ὁ Τουργκένιεφ καὶ βρισκόταν πειὰ κοντὰ στὴν Βιαρντό, δὲν ἔπαψε νὰ αἰσθάνεται ντροπὴ καὶ λύπη γιὰ τὴν ὑποδούλωσί του. Ὅταν ὁ φίλος του ποιητὴς Φὲ ἐπῆγε νὰ τὸν ἰδῆ, τὸν βρῆκε συντετριμμένο.

—Εἶμαι σκλάβος τῶν καπριτσιῶν αὐτῆς τῆς γυναίκας ! τοῦ εἶπε ὁ Τουργκένιεφ. Αὐτὴ μοῦ κρύβει τὸ σύμπαν. Μπροστὰ σ' αὐτὴν δὲν βλέπω τίποτ' ἄλλο. Μὰ δὲν μπορῶ ν' ἀπαλλαγῶ ἀπὸ τὴ γοητεία της. Δὲν εἶμαι εὐχαριστημένος, παρ' ὅταν μὲ πατάει μὲ τὸ τακοῦνι της στὸ σβέρκο καὶ μοῦ βυθίζει τὸ πρόσωπο μέσα στὴ λάσπη. Ὕψιστε Θεέ ! Τί εὐτυχία γιὰ μιὰ γυναῖκα, νὰ εἶνε ἄσχημη !

Μὰ μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου, ἐκτὸς τῆς ἀδυναμίας τοῦ χαρα του, ἦρθαν κι' ἄλλοι δεσμοί, πιὸ χειροπιαστοί, ποὺ τὸν ἔδεσαν πιὸ χτὰ μὲ τὴν Παυλίνα Βιαρντό. Στὰ 1857 ἡ Παυλίνα ἐγέννησε ἕνα ρι, τὸν Παῦλο, καὶ κατόπιν ἕνα κορίτσι, τὴν Κλωντίνα. 'Ο Παῦλος ἔκρυβε κατόπιν, ὅταν μεγάλωσε, πὼς ἦταν γυιὸς τοῦ Τουργκένιεφ ἴδιος ὁ συγγραφεὺς ἐξεμυστηρεύετο στοὺς φίλους του πὼς ἡ Ντι πως ἔλεγε χαϊδευτικὰ τὴν Κλωντίνα) ἦταν κόρη του.

Ἔτσι ὁ Τουργκένιεφ ἔγινε πειὰ μέλος τῆς οἰκογενείας τῆς Βιαρ Δὲν ἦταν ἁπλῶς ὁ ἐνοχλητικὸς «τρίτος», ἔπαιζε τὸ ρόλο τοῦ «συν ἀρχη», τὸν ὁποῖο ἀναγνώριζε σιωπηρῶς κι' ὁ νόμιμος σύζυγος τῆς ντό, γιατὶ ὁ Τουργκένιεφ εἶχε χρήματα κι' ἐξώδευε. Τὸν ἀγαποῦσαν στὸ σπίτι κι' αὐτὸς τοὺς ἀγαποῦσε, μὰ χωρὶς νὰ πάψη νὰ νοιώθη τρη λύπη καὶ ταπείνωσι.

—Εἶμαι ὁ δυστυχέστερος ἄνθρωπος ! ἔλεγε στοὺς φίλους του.

Μερικοί, γιὰ νὰ ἐξηγήσουν ἢ νὰ δικαιολογήσουν αὐτή του τὴν ἀδυ μία, ἰσχυρίσθηκαν ὅτι ὁ ἔρως του πρὸς τὴν Βιαρντὸ καὶ ἡ συγκατ του μαζύ της στὸ Παρίσι καὶ σ' ἄλλα μέρη τῆς Εὐρώπης, τοῦδωσαν εὐκαιρία νὰ γνωριστῆ μὲ τοὺς συγχρόνους του μεγάλους συγγρα μὲ τὸν Μεριμέ, τὸν Φλωμπέρ, τὸν Ζολᾶ, τὸν 'Αλφόνσο Ντωντέ, Γκονκούρ, τὸν Ταίν, τὸν 'Αμπού, τὸν Ρενάν, τὸν Ζοὺλ Σιμόν, καὶ ξανοιχτοῦν μπροστά του εὐρύτεροι πνευματικοὶ ὁρίζοντες... Μὰ τὸ χείρημα αὐτὸ εἶνε ἀστεῖο. Τὴ φιλία καὶ τὶς σχέσεις του ὁ Τουργκ μὲ τοὺς συγγραφεῖς αὐτοὺς τὶς ὀφείλει στὸ ἔργο του καὶ στὴν πικὴ του γοητεία.

'Εξ ἄλλου, ἂν καὶ ἀπὸ λεπτότητα ὁ Τουργκένιεφ ἐρωτοῦσε τὴν Βιαρντὸ καὶ τῆς ζητοῦσε τὴ γνώμη της γιὰ τὰ ἔργα ποὺ ἔγραφε, ἴδιος πάλιν ὡμολογοῦσε πὼς δὲν μποροῦσε νὰ γαστῆ καλά, παρὰ μόνον ὅταν ἦταν ἔξω ἀπὸ κύκλο τῆς Βιαρντό. Πραγματικά, τὰ καλύτερα θιστορήματα καὶ διηγήματά του τἄγραψε ὅταν ταν ἐξόριστος στὸ Σπάσκογιε ἢ ὅταν ἐζοῦσε στὸ Μπάντεν - Μπάντεν καὶ στὸ Μποζιβάλ.

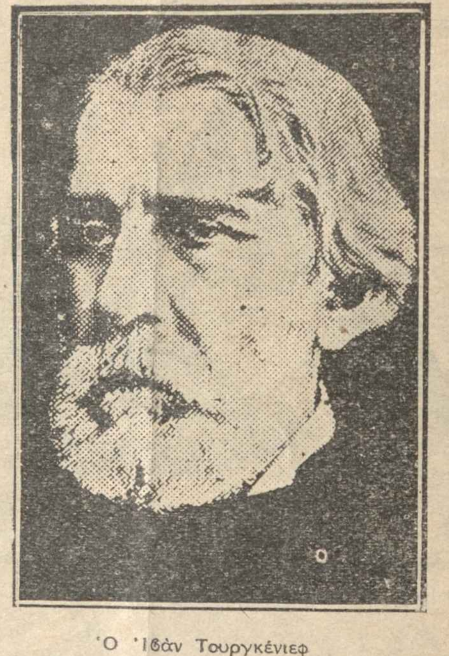

'Ο 'Ιβὰν Τουργκένιεφ

Μὰ ὅταν ἐπῆγε κι' ἡ Βιαρντὸ στὸ Μπάντεν Μπάντεν, ὁ ἐξευτελισμὸς τοῦ Τουργκένιεφ ἔφ σὲ σημεῖο ἀπίστευτο. Παρ' ὀλίγο νὰ πνιγῆ τὸ λέντο του στὸ τέλμα τοῦ ἐπαρχιωτισμοῦ καὶ καμποτινισμοῦ, ποὺ βασίλευε στὸ περιβάλλον τῆς ρωμένης του. Κι' ἂν δὲν ἦσαν ἡ σχέσεις του τοὺς ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων τῆς Γερμ κι' ἂν ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ δὲν ταξείδευε στὴ σία, ὅπου ξυπνοῦσε, προσωρινῶς τοὐλάχιστον, τὴν ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ νάρκη ποὺ ἔπεφτε, βρισκόταν κοντὰ στὴν Βιαρντό, θὰ ἔσβυνε του κάθε σπίθα μεγαλοφυΐας. Μὰ καὶ πάλι ναγύριζε στὸ Μπάντεν - Μπάντεν, κοντὰ στὴν κη του, περνοῦσε τὶς περισσότερες ὧρες τας γράμματα στοὺς φίλους του τῆς Γερμ καὶ τῆς Ρωσσίας καὶ παρακαλῶντας τους, τρόπο φορτικὸ κι' ἐνοχλητικό, νὰ ἐκδώσουν ξοδά τους ἕνα πολυτελὲς λεύκωμα τῶν τρα τῆς Βιαρντὸ καὶ νὰ γράψουν τὰ λιμπρέττα περεττῶν, τῶν ὁποίων αὐτὴ θἄγραφε τὴ μου Μὰ ἔφτασε καὶ σὲ μεγαλείτερο ἐξευτελισμό : Βιαρντὸ τὸν ἔβαλε κι' ἔφτιασε στὸ σπίτι της σκηνὴ θεάτρου, ὅπου ἔπαιζε μὲ τοὺς μαθητές διάφορα ἔργα της. Μ' ἂν ἦταν αὐτὸ μονάχα 'Ανάγκαζε καὶ τὸν Τουργκένιεφ νὰ παίζη ρόλους συνήθως γελοίους μάλιστα μπροστὰ σὲ ἐπισήμους καὶ σ' ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων κατάπτωσις, μὰ καὶ τί ἠθικὸ μαρτύριο, γιὰ τὸν Τουργκένιεφ, ποὺ θε πόσο γινόταν γελοῖος στὰ μάτια τοῦ κόσμου !

Κάποτε, τὴν 26 'Οκτωβρίου 1867, ἡ Βιαρντὸ μὲ τοὺς μαθητές της παιζε στὴ σκηνὴ τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Τουργκένιεφ ἕνα ἔργο μπροστὰ στὴ σιλικὴ οἰκογένεια τῆς Πρωσσίας. Εἶχε ὑποχρεώσει δὲ καὶ τὸν Τουργ νιεφ νὰ παίξη τὸ ρόλο ἑνὸς «πασᾶ». Κι' ὁ δυστυχισμένος Τουργ ἔγραφε, τὸ ἴδιο βράδυ, στὸ φίλο του Πίτς :

«Πρέπει νὰ σοῦ ὁμολογήσω πὼς τὴ στιγμὴ πού, παίζοντας τὸ ρόλο τοῦ σᾶ», ἐκάθησα χάμω σταυροπόδι καὶ εἶδα στὰ χείλη τῆς περήφανης Α. Β. Υ. πριγκηπίσσης νὰ χαράζη ἕνα ἐλαφρὸ κοροϊδευτικὸ καὶ περιφρονητικὸ κάτι ἐτσάκισε μέσα μου... Καὶ μ' ὅλο ποὺ πολὺ λίγη ἐκτίμησι ἔχω στὸ μου, ἔνοιωσα πὼς εἶχα πέσει πάρα πολύ...».

Κι' ὅμως, δὲν ἔπαψε νὰ γίνεται περίγελως τοῦ κόσμου ὁ ἄτυχος γραφεύς, γιατὶ ἔτσι τὸ ἤθελε ἡ Βιαρντό, ποὺ ἐκμεταλλευόταν τὸ τοῦ Τουργκένιεφ γιὰ ρεκλάμα κι' ἐδημοσίευε στὶς ἐφημερίδες καλῶντας τὸν κόσμο στὶς παραστάσεις της, ὅπου θἄβλεπαν τὸν Ρῶσσο συγγραφέα» στὸ ρόλο τοῦ «πασᾶ», τοῦ «δράκου» ἢ τοῦ Καὶ πραγματικά, ἔτρεχαν ἀπὸ παντοῦ πρίγκηπες καὶ μεγιστᾶνες, ν' ἀκούσουν τὴν Βιαρντό, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἰδοῦν τὸ περίεργο θέαμα τοῦ μεγάλου μυθιστοριογράφου ἐξευτελιζομένου ἀπὸ μιὰ Κίρκη, ποὺ ἔτσι ἔκανε περίφημες εἰσπράξεις κι' ἔπαιρνε βασιλικὰ καὶ πλουσιοπάροχα δῶρα !... 'Ο μῦθος τοῦ Ἡρακλῆ, ποὺ τὸν ἔβαζεν ἡ 'Ομφάλη νὰ γνέθη ὑποτακτικὸς στὰ πόδια της, ἐζωντάνευε στὸ πρόσωπο τοῦ Τουργκένιεφ καὶ τῆς ἄσχημης Παυλίνας Βιαρντό...

Καὶ μ' ὅλο ποὺ καταλάβαινε τὸν ἐξευτελισμό του, ὁ Τουργκένιεφ δὲν μποροῦσε νὰ γλυτώση ἀπὸ τὰ δίχτυα της. Νὰ φύγη ; Γέρος πειά, τσακισμένος ἀπὸ τὰ ἠθικὰ αὐτὰ βασανιστήρια, ἐξαντλημένος οἰκονομικῶς, ποῦ νὰ πάη ; Κι' ὕστερα, φοβόταν τὴ μοναξιά. Τέλος ἀποσύρθηκε στὸ Μποζιβὰλ κι' ἔγραψε ἐκεῖ τὰ τελευταῖα ἀριστουργήματά του. Μὰ ἐπόνεσε τὴν ἀγάπη τῆς Βιαρντὸ καὶ τὴν ἐκάλεσε πάλι κοντά του. 'Αγόρασαν τότε μαζὺ ἕνα κτῆμα. 'Ο Τουργκένιεφ ἦταν ἑξῆντα χρόνων πειά, μὰ ἔμοιαζε γιὰ ὀγδόντα. Ὅ,τι εἶχε τὰ ἐξώδευε γιὰ τὴν οἰκογένεια τῆς φίλης του. 'Επούλησε ἀκόμα τὸ δικαίωμα τῆς ἐκδόσεως τῶν ἔργων του καὶ τὰ χρήματα τὰ ἔβαλε στὴν Τράπεζα στὸ ὄνομα τῆς Παυλίνας Βιαρντό, ποὺ τὴν ὥρισε καὶ κληρονόμο του στὴ διαθήκη του...

Τέλος, ἦρθε ὁ θάνατος καὶ τὸν ἐξέμπλεξε ἀπ' τὰ δίχτυα τῆς Παυλίνας Βιαρντό, τῆς ἄσχημης, ἰδιότροπης, μὰ μοιραίας γυναίκας...

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΠΡΙΑΝΤΣΑΝΙΝΩΦ

ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΣΤΟ ΧΟΛΛΥΓΟΥΝΤ ΚΑΙ ΣΤ' ΑΛΛΑ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

Η ΖΩΗ, ΟΙ ΕΡΩΤΕΣ, Η ΑΠΙΣΤΙΕΣ, ΟΙ ΓΑΜΟΙ ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΑΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΑΣΤΕΡΩΝ

(Εἰδήσεις, πληροφορίες, κουτσομπολιὸ)

ΑΛΛΟ πάλιν... Σὲ λίγο καιρὸ ὅλα τὰ μυστικὰ τοῦ Χόλλυγουντ θὰ γίνουν....τούμπανο ! Σὲ μιὰ ταινία, δηλαδή, ποὺ ἔχει κιόλας γυρισθῆ, θὰ παρελάση ὅλη ἡ ζωὴ τῆς πρωτευούσης τοῦ κινηματογράφου, μὲ τὴν πολυτέλειά της, τὴ μεγαλοπρέπειά της κι' ὅλα τὰ θαύματα, μὰ καὶ τὶς μιζέριες της, τὶς κρυφὲς πληγές της, τὴ φοβερὴ δυστυχία καὶ θλίψι, ποὺ κρύβεται κάτω ἀπὸ τὰ μετάξια, τὰ χρυσὰ καὶ τὰ διαμαντικὰ τῶν στάρ....

'Ο Χόβαρτ Χιούζ, ὁ ἑκατομμυριοῦχος συνθέτης τοῦ φίλμ αὐτοῦ, τὸ εἶχε ἕτοιμο ἀπὸ δυὸ χρόνια τώρα.

—Δὲν ἔγραψα σάτυρα, εἶπε στοὺς δημοσιογράφους, ἀλλὰ τὴν πραγματικὴ ἱστορία τοῦ Χόλλυγουντ. Προβάλλω στὸ πανὶ τὴν ἰδιαίτερη ζωὴ τῶν ἀστέρων τοῦ κινηματογράφου, τῶν σκηνοθετῶν καὶ τῶν διευθυντῶν, ὅλου τοῦ κόσμου δηλαδή. Ὡς τώρα ἡ μεγάλες ἑταιρεῖες μ' ἐμπόδισαν νὰ προβάλω τὴν ταινία αὐτή, γιὰ νὰ μὴ δυσφημισθῆ ὁ κινηματογράφος. Κι' ὅμως ἡ ἴδιες ἐγύρισαν ἔργα δυσφημιστικώτερα γιὰ τὸν κινηματογράφο ἀπὸ τὸ δικό μου, ἂν ὑποτεθῆ πὼς ἡ ἀποκάλυψις τῆς ἀληθείας ἀποτελεῖ δυσφήμησιν. Μὰ ὄχι ! Πρέπει ὅλος ὁ κόσμος νὰ γνωρίση τὴ ζωὴ τοῦ Χόλλυγουντ. Τοῦ ὀφείλομεν αὐτὴν τὴν ἀποκάλυψιν. Καὶ ἡ ἀλήθεια δὲν θὰ ζημιώση κανένα, δὲν θ' ἀδικήση τοὐλάχιστον κανένα. Ἂν ὑπάρχουν τρωτὰ στὸ Χόλλυγουντ, τὸ χειρότερο ποὺ ἔχουμε νὰ κάμουμε, εἶνε νὰ τὰ κρύβουμε ἀπὸ τὸν κόσμο !

Ἔτσι λοιπὸν θὰ μάθουμε κι' ἐμεῖς, θὰ ἰδοῦμε δηλαδὴ στὸ πανί, ὁλοζώντανα τὰ μυστικὰ τοῦ κινηματογράφου. Καὶ πολὺ γρήγορα, μάλιστα, γιατὶ τὸ φίλμ εἶνε ἕτοιμο καὶ δὲν τοῦ λείπει παρὰ ὁ τίτλος.

* * *

Ἡ Κλωντὲτ Κολμπέρ, μιὰ ἀπ' τὶς ὡραιότερες βεντέττες, ὑπέφερε τελευταῖα ἀπὸ σκωληκοειδίτιδα. Ἡ ἐγχείρησις ἦταν ἀπαραίτητη. 'Εμπῆκε, λοιπόν, στὸ νοσοκομεῖο. 'Αλλὰ λίγο πρὸ τῆς ἐγχειρήσεως, παρουσιάστηκε στὸ χειροῦργο ὁ Σεσὶλ ντὲ Μὶλλ καὶ τὸν παρακάλεσε ἀπὸ μέρος τῆς ἀρρώστου νὰ προσέξη στὴν ἐγχείρησι καὶ νὰ κάμη ὅσο πιὸ μπορεῖ μικρότερη τομή.

—Γιατί ; ἐρώτησεν ὁ χειροῦργος ἔκπληκτος.

—Ξέρετε, γιατρέ μου, γυρίζουμε τώρα ἕνα φίλμ, στὸ ὁποῖο ἡ Κλωντὲτ Κολμπὲρ παίζει τὸ πρόσωπο τῆς Κλεοπάτρας, τῆς ἀρχαίας βασιλίσσης τῆς Αἰγύπτου... Ἡ γυναῖκες ἐκείνης τῆς ἐποχῆς ἐφοροῦσαν πολὺ λεπτὰ φορέματα, ἀραχνοΰφαντα, διαφανῆ. Καί, καθὼς καταλαβαίνετε, ἡ Κλεοπάτρα....δὲν εἶχε κάνει ἐγχείρησι σκωληκοειδίτιδος !.... Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ φαίνεται ἡ τομή....

Κι' ὁ γιατρὸς ὑπεσχέθη νὰ κάμη ὅ,τι μποροῦσε γιὰ νὰ παρουσιάση ἄνευ τομῆς τὴν κοσμοξάκουστη Κλεοπάτρα....

Ἡ βεντέττα τοῦ κινηματογράφου 'Αλὶς Κοσεὰ

* * *

Τὰ φίλμ τῶν Μίκυ - Μάους ὑποχωροῦν τώρα μπροστὰ στὰ Μολυβένια Στρατιωτάκια. Γυρίζονται δηλαδὴ πλέον διάφορα ἔργα μὲ ἥρωες στρατιῶτες μολυβένιους, σὰν αὐτοὺς ποὺ χαρίζουμε στὰ παιδάκια τὴν Πρωτοχρονιά.

'Ο κ. Ζὰν Μασσὸν μάλιστα μεταχειρίστηκε τὰ στρατιωτάκια αὐτὰ σ' ἕνα φίλμ γιὰ νὰ συνθέση τὴν ἱστορία τῆς Γαλλίας. Στὸ φίλμ αὐτὸ θὰ προβληθοῦν εἰκόνες ἀπὸ τὶς ἱστορικώτερες στιγμὲς τῆς Γαλλίας, ὅπως ἡ συνάντησις τοῦ Φραγκίσκου 1ου μὲ τὸν 'Ερρῖκον 8ον, ἡ ἐκστρατεία τοῦ Ναπολέοντος στὴν Αἴγυπτο κλπ.

* * *

Τὸν τελευταῖο καιρὸ εἶχεν ἐξαφανισθεῖ ἡ ἐνδοξώτερη Φινλανδὴ ἀρτίστα τοῦ κινηματογράφου, ἡ Ἔλλεν Σύλβιν, ἡ ὁποία ἔπαιζεν ὅλους τοὺς γυναικείους ρόλους στὶς ταινίες ποὺ γυρίζονται στὸ Ἔλσιγκφορς, τὴν πρωτεύουσα τῆς Φινλανδίας. Ἡ ἐξαφάνισίς της ἔκαμε μεγάλον θόρυβον, γιατὶ κανεὶς δὲν ἤξερε τί ἔγινε. 'Εγεννήθησαν μάλιστα ὑπόνοιες ἐγκλήματος, αὐτοκτονίας, ἀπαγωγῆς...τὸ ὀλιγώτερον. 'Ο κινηματογραφικὸς καὶ καλλιτεχνικὸς κόσμος τῆς Φινλανδίας ἦταν ἀνάστατος... Καὶ αἴφνης ἀνηγγέλθη τηλεγραφικῶς στὸ Ἔλσιγκφορς ὅτι ἡ Ἔλλεν Σύλβιν βρίσκεται στὸ Λονδῖνο. Σὲ κανένα θέατρο ; Σὲ Μιούζικ - Χώλ ; Σὲ κανένα ξενοδοχεῖο πολυτελείας ; Ὄχι. 'Υπηρέτρια στὸ σπίτι τῆς βαρώνης Οὔφφορντ. Τί τῆς ἦρθε ;

—Ἤθελα, ἐξήγησεν ἡ ἴδια, νὰ μάθω τ' 'Αγγλικά... 'Ο καλύτερος λοιπὸν τρόπος νὰ μάθη κανεὶς τ' 'Αγγλικά, εἶνε νὰ πάη ὑπηρέτης ἢ ὑπηρέτρια σὲ 'Αγγλικὸ σπίτι. Σὲ λίγους μῆνες, ποὺ θὰ....πάρω τὸ δίπλωμά μου τῆς 'Αγγλικῆς, πλένοντας πιάτα καὶ ξεστρώνοντας κρεββάτια, θὰ παίξω στὸν κινηματογράφο ἔργα στὴν 'Αγγλικὴ γλῶσσα !...

Καλὴ μέθοδος αὐτή. Μαθαίνει κανεὶς γρήγορα μιὰ γλῶσσα, χωρὶς νὰ πληρώνη δάσκαλο, παίρνοντας μάλιστα καὶ μισθό !...

'Αλλὰ καὶ μὲ λίγο ἐρωτικὸ ἁλατοπίπερο μὲ τὸ γυιὸ — γιατί ὄχι καὶ τὸν σύζυγο — τῆς βαρώνης Οὔφφορντ, ἡ περιπέτεια αὐτὴ τῆς ἐκκεντρικῆς βεντέττας γίνεται καὶ περίφημο κινηματογραφικὸ σενάριο....εἰς 'Αγγλικὴν γλῶσσαν, φυσικά...

* * *

Στὶς 27 'Οκτωβρίοι ἐπρόκειτο νὰ γίνη στὸ Παρίσι διαγωνισμὸς γιὰ νὰ βραβευθῆ τὸ καπέλλο, ποὺ θἆχε τὴ μεγαλείτερη....φωτογένεια ! Νἄγινεν ἄραγε ; Καὶ τ' ἀποτελέσματα ; Θὰ σᾶς τὰ γράψουμε, ἂν δημοσιευθοῦν στὰ Παριζιάνικα φύλλα.

* * *

Οἱ ἠθοποιοὶ τοῦ Χόλλυγουντ εἶνε ἀνάστατοι ἀπὸ τὴν ἀπόφασι τοῦ Προέδρου τῶν 'Ηνωμένων Πολιτειῶν κ. Ροῦζβελτ νὰ μὴ ἐπιτρέψη στοὺς πρωταγωνιστὰς καὶ πρωταγωνίστριες νὰ παίρνουν μισθὸ παραπάνω ἀπὸ 2.500 δολλάρια τὴν ἑβδομάδα. Θὰ πῆτε 2.500 δολλάρια τὴν ἑβδομάδα εἶνε μιὰ ὁλόκληρη περιουσία. Μὰ ὅ,τι φαίνεται σὲ μᾶς περιουσία ὁλόκληρη, δὲν φτάνει σὲ μιὰ βασίλισσα τῆς ὀθόνης νὰ ξύση τὸ δόντι της, ποὺ λέει ὁ λόγος.

—Μὲ δυόμιση χιλιάδες δολλάρια τὴν ἑβδομάδα θὰ πεθάνουμε τῆς πείνας ! εἶπε μιὰ βεντέττα τοῦ Χόλλυγουντ στοὺς δημοσιογράφους. Ἕνας ἀστέρας ποὺ σέβεται τὸν ἑαυτό του πρέπει νἄχη ἔπαυλι, δικό του αὐτοκίνητο κι' ὄχι ἕνα μονάχα, ἀλλὰ πολλὰ αὐτοκίνητα πολυτελῆ, λευκοὺς καὶ μαύρους ὑπηρέτες, γραμματεῖς καὶ δακτυλογράφους... Πρέπει νὰ δίδη ἐπίσης γεύματα καὶ δεξιώσεις δαπανηρότατες. Πρέπει μιὰ φορὰ τὸ χρόνο τοὐλάχιστον νὰ περνάη τὸν 'Ωκεανὸ καὶ νὰ ταξειδεύη στὴν Εὐρώπη, ἔχει δὲν ἔχει ὄρεξι. Κι' ἅμα ταξειδεύει, πρέπει νὰ ταξειδεύη πρώτη θέσι λούξ.... Στὰ μεγάλα ξενοδοχεῖα δὲν μπορεῖ νὰ πιάση ἕνα ἁπλὸ δωμάτιο μὲ μπάνιο, πρέπει νὰ πιάση ἕνα ὁλόκληρο διαμέρισμα... Σ' ἕνα χρόνο, ἐγὼ ἡ ἴδια, βρέθηκα ὑποχρεωμένη ν' ἀγοράσω δυὸ αὐτοκίνητα πολυτελείας... Ἔχω ἀγοράσει ἀκόμα μιὰ θαλαμηγό... Εἶνε τόσος καιρὸς καὶ δὲν ἐπάτησα τὸ πόδι μου σ' αὐτή, μὰ ἔπρεπε νὰ τὴν ἀγοράσω. 'Αγόρασα τέλος ἕνα δάσος στὴν Καλλιφόρνια κι' ἕνα χτῆμα μ' ἕνα ἐνυδρεῖο μὲ κροκοδείλους... Ὅλα αὐτὰ γιὰ ρεκλάμα. 'Αλλοιώτικα θὰ ἔπεφτα στὴν ἀφάνεια καὶ θὰ μὲ ξεχνοῦσε τὸ κοινόν. Δὲν σᾶς βάζω τὰ διαμαντικά μου, τὰ ροῦχα μου κλπ. κλπ. Μήπως νομίζετε ὅτι καὶ τὰ διαζύγιά μας στοιχίζουν λίγο ἢ μήπως τὰ παίρνουμε ἀπὸ καλό μας... Γιὰ νὰ γίνεται θόρυβος γύρω ἀπὸ τ' ὄνομά μας, διάβολε ! Αὐτὰ ὅλα δὲν γίνονται μὲ δυόμιση χιλιάδες δολλάρια τὴν ἑβδομάδα. 'Εκτὸς αὐτοῦ, στὴν 'Αμερικὴ δὲν σὲ ρωτάει κανεὶς ποιὸς εἶσαι, ἀπὸ ποῦ βαστάει ἡ σκούφια σου, πῶς λέγεσαι. Πόσα βγάζεις ; Αὐτὸ τοὺς ἐνδιαφέρει. Κανονίζουν τὴν ἐκτίμησί τους πρὸς σᾶς ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ ποὺ κερδίζεις τὴν ἑβδομάδα. Μᾶς ἐκτιμοῦν τώρα γιατὶ βγάζουμε δέκα, εἴκοσι, τριάντα χιλιάδες δολλάρια τὴν ἑβδομάδα. Μὲ δυόμιση χιλιάδες θὰ ξεπέσουμε....

Πῶς ; ἔχετε ἀντίρρησι ;

* * *

'Ο Τσάρλι Τσάπλιν, ὁ ὁποῖος βρίσκει πάντα ἄδικο στὶς ταινίες ποὺ παίζει καὶ ἀδικεῖται ἀπ' τὴ δικαιοσύνη, κατώρθωσε τέλος πάντων νὰ κερδίση μιὰ δίκη, ὄχι πειὰ στὴν ταινία, ἀλλὰ στὰ πραγματικὰ δικαστήρια.

Ὅταν ἐχώρισε τὴ Λίτα Γκρέϋ, τὸ δικαστήριο τὸν ὑποχρέωσε νὰ τῆς πληρώνη 12.000 φράγκα τὸ μῆνα γιὰ διατροφὴ καὶ γιὰ τὴ συντήρησι καὶ ἀνατροφὴ τῶν δυὸ παιδιῶν του, ποὺ ἔμειναν στὴ μητέρα τους. Τώρα τελευταῖα ὅμως ὁ Σαρλὼ ἔκαμε ἀγωγὴ στὴν τέως σύζυγό του, κατηγορῶντας την ὅτι σπαταλάει ἀπερίσκεπτα τὸ μηνιαῖον ποσὸν ποὺ τῆς δίνει. Καὶ τὸ δικαστήριο τὸν ἐδικαίωσε καὶ ὥρισε νὰ πληρώνη στὸ ἑξῆς στὴ Γκρέϋ μόνο τὰ μισά, δηλαδὴ 6.000 φράγκα τὸ μῆνα.

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΤΩΝ ΙΠΠΟΤΩΝ

ΤΟΥ κ. ΦΩΤΟΥ ΓΙΟΦΥΛΛΗ

Η ΖΩΗ ΚΑΙ Τ' ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ Γ. ΜΟΥΡΟΥΖΗ

(Ἡ μόνη αὐθεντικὴ βιογραφία τοῦ γενναίου Ἕλληνος πρίγκηπος)

Β'.

ΠΕΙΤΑ ἀπὸ τὴν μεγάλη αὐτὴν ἑορτήν, ἔγινε παρέλασις καὶ ἀκολούθησεν ἐπίσημο πρόγευμα. Σ' αὐτὸ ὁ Μουρούζης ἤπιε ἀρκετὴ σαμπάνια. Μὰ ἐπειδὴ τὸ πρόγευμα ἦταν ἐπίσημο, θέλησε στὴν ἀρχὴ νὰ κρατηθῆ καὶ νὰ μὴν πιῆ πολύ. Μὰ τὸ πάθος του τὸν παρέσυρε καὶ ὅταν σηκώθηκε ἀπὸ τὸ τραπέζι, ἦταν πειὰ μεθυσμένος...

Ἔφυγε λοιπὸν ἀπὸ τὸ πρόγευμα σὲ κακὴ κατάστασι. Καὶ στὸ δρόμο, καθὼς πήγαινε ν' ἀναπαυθῆ, ἀπάντησε ἕναν ἰθαγενῆ Ἀλγερῖνο, πλούσια ντυμένον καὶ φορτωμένον μὲ στολίδια. Αὐτὴ ἡ πολυτέλεια τοῦ Ἀλγερίνου ἔκαμεν ἐντύπωσι στὸν Μουρούζη, πού, χωρὶς νὰ σκεφθῆ καὶ πολύ, τοῦ φώναξε :

—Σὲ διατάσσω νὰ σταματήσης. Ἄλτ !

Ὁ Ἀλγερῖνος στάθηκε κι' εἶπε ἥρεμα στὸν Μουρούζη, σὲ καθαρὴ Γαλλικὴ γλῶσσα :

—Τί θέλετε, κύριε ;

Ὁ Μουρούζης τότε ἄρχισε νὰ γελάη.

—Γιατί γελᾶτε ; ἐρώτησεν ὁ Ἀλγερῖνος.

—Μωρὲ τί μοῦτρα εἶν' αὐτοῦνα ! Ποῦ τὰ ψώνισες ; ρώτησε ὁ Μουρούζης, κι' ἐξακολουθοῦσε νὰ γελάη.

Ὁ Ἀλγερῖνος ἔμεινε κατάπληκτος.

—Μά, κύριε...., τραύλισε.

Ὁ Μουρούζης ὅμως συνέχισε :

—Γιατί δὲν πλένεσαι, μωρέ, νὰ σοῦ φύγη ἡ κιτρινάδα ;...

Ὁ ἰθαγενὴς ἐκύτταξε ἀκόμα πιὸ κατάπληκτος τώρα τὸν ἀξιωματικό. Δὲν ἤξερε τί νὰ πῆ... Τότε ὁ Μουρούζης ἐσήκωσε τὸ χέρι του καὶ τοῦ ἔδωσε μιὰ καρπαζιὰ στὸ ψηλὸ φέσι του, τὸ ὁποῖο τοῦ χώθηκε ἔτσι ὡς τὰ μάτια...

—Πάρε λοιπὸν χάχα ! τοῦ εἶπε, κι' ἔκαμε ν' ἀπομακρυνθῆ.

Μὰ τὸ ἐπεισόδιο αὐτὸ ἐμάζεψε ἀμέσως γύρω πλῆθος Ἀλγερίνους. Καὶ ὅλοι ἀγριεμμένοι ρωτοῦσαν νὰ μάθουν τί τρέχει. Ὁ Μουρούζης δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβη τίποτα, γιατί ἦταν τύφλα στὸ μεθύσι. Ὡστόσο τὸ ἐπεισόδιο δὲν ἦταν ἀνάξιο λόγου. Ὑπῆρχε φόβος νὰ λάβη σπουδαῖες διαστάσεις, γιατί ὁ Ἀλγερῖνος ποὺ ἐκαρπαζώθηκε ἀπὸ τὸν Μουρούζη δὲν ἦταν τυχαῖος ἄνθρωπος. Ἦταν ὁ δήμαρχος τοῦ τόπου !

Ἡ πρᾶξις λοιπὸν τοῦ μεθυσμένου Μουρούζη μποροῦσε νὰ δώση ἀφορμὴ σὲ νέα ἐπανάστασι τῶν Ἀλγερίνων, οἱ ὁποῖοι μόλις εἶχαν ἡσυχάσει καὶ ὑποταχθεῖ. Καὶ μάλιστα ἄρχισε κιόλας ὁ σχετικὸς ἀναβρασμὸς μεταξὺ τῶν ἰθαγενῶν.

Τὴν ἴδια μέρα μερικοὶ ἀξιωματικοὶ ἐξήγησαν στὸ Μουρούζη τί φασαρία εἶχε προκαλέσει τὸ ἐπεισόδιό του.

—Ὤχ, ἀδερφέ ! εἶπε ὁ Μουρούζης. Μήπως θέλει κι' αὐτὸς ἱκανοποίησι ; Ἂν νομίζη αὐτὸς ὁ κύριος...ἄπλυτος πὼς προσεβλήθη, μπορεῖ νὰ μοῦ στείλη τοὺς μάρτυρές του...

Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Ἕλληνος ἀξιωματικοῦ τὰ εἶπαν στὸν Ἀλγερῖνο δήμαρχο οἱ Γάλλοι ἀξιωματικοί.

—Πῶς ; ἐρώτησεν ἔκπληκτος ὁ Ἀλγερῖνος. Μοῦ προτείνει νὰ χτυπηθῶ μαζύ του : Δηλαδή, ἀφοῦ μ' ἐπρόσβαλε, θέλει καὶ νὰ μὲ σκοτώση κιόλας !...

—Καὶ τότε τί πρέπει νὰ γίνη ; ἐρώτησαν τὸν δήμαρχο.

—Ἐγὼ ἀπαιτῶ νὰ ἱκανοποιηθῶ μὲ τὴν τιμωρία αὐτοῦ τοῦ ἀξιωματικοῦ ! ἐδήλωσε καθαρὰ ὁ Ἀλγερῖνος.

Καί, γιὰ νὰ ἡσυχάσουν τὰ πνεύματα, ὁ Μουρούζης ἐτιμωρήθη μὲ φυλάκισι τριῶν μηνῶν. Ἀργότερα ὅμως, ἕνεκα τῆς ἀνδρείας του καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν ποὺ προσέφερε, τοῦ ἐχαρίσθη ἡ ὑπόλοιπη τιμωρία.

* * *

Κατὰ τὸ 1888 ὁ Γεώργιος Μουρούζης ἦταν ἀκόμα στὴν Ἀλγερία, ἡ κατάστασις ὅμως ἐκεῖ εἶχε πειὰ ἡσυχάσει. Εἰρήνη καὶ ἠρεμία ἐβασίλευαν. Βέβαια αὐτὸ δὲν ἦταν εὐχάριστο γιὰ τὸν Μουρούζη. Γιὰ νὰ σκοτώση λοιπὸν τὴν πλῆξι του, ὁ νεαρὸς πρίγκηπας ἐζήτησε νέες περιπέτειες στὴ μαύρη ἤπειρο. Ἔμαθε τοὺς μεγάλους κινδύνους τῶν κυνηγῶν τῶν ἀγρίων θηρίων καὶ ἀποφάσισε νὰ καταγίνη καὶ μ' αὐτὸ τὸ ἐπικίνδυνο σπόρ.

Ἐπῆρε λοιπὸν μιὰ ἄδεια ἀπὸ τὸ Σύνταγμά του κι' ἐπροχώρησε στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Ἀφρικῆς, γιὰ νὰ κυνηγήση ἄγρια θηρία. Ἄρχισε ἀπὸ τὰ ἐλάφια Μὰ τὸ κυνῆγι αὐτὸ τοῦ φάνηκε πολὺ ἀκίνδυνο, κι' ἔτσι κατόπιν ἄρχισε νὰ κυνηγάη ἀγριογούρουνα, πάνθηρες, λιοντάρια καὶ τίγρεις.

Ἕνα ὡραῖο ἐπεισόδιο τῆς κυνηγετικῆς αὐτῆς ζωῆς τοῦ Μουρούζη εἶνε καὶ τὸ ἑξῆς :

Μιὰ μέρα ὁ Μουρούζης ἐπυροβόλησε ἕνα ἐλάφι καὶ τὸ ἐπλήγωσε. Μὰ τὸ ζῶο, ἂν καὶ χτυπημένο, ἐτράπη σὲ φυγὴ καὶ ἐξαφανίσθηκε. Ὁ Μουρούζης ἐπροχώρησε τότε ἀπάνω στὸ ἄλογό του, μέσα σὲ μιὰ δασώδη ἔκτασι, γιὰ νὰ τὸ βρῆ. Ἔξαφνα ὅμως τὸ ἄλογο στάθηκε τρομαγμένο καὶ σηκώθηκε ὀρθὸ στὰ δυὸ πισινά του πόδια.

Ὁ Μουρούζης παραξενεύτηκε. Κατάλαβε πὼς κάτι σοβαρὸ συμβαίνει καὶ πρόσεξε νὰ ἰδῆ καλύτερα. Πραγματικά, εἶδε ἕνα λιοντάρι, τὸ ὁποῖο εἶχε ἁρπάξει τὸ πληγωμένο ἐλάφι κι' ἑτοιμαζόταν νὰ τὸ κατασπαράξη. Τὸ θέαμα ἦταν τραγικό ! Ὁ Μουρούζης δὲν ἐπυροβόλησε, ἀλλὰ στάθηκε ἀκίνητος στὴ θέσι του, ἀπάνω στὸ ἄλογό του, καὶ κύτταζε. Τότε τὸ λιοντάρι — ποιὸς ξέρει γιατί ; — φοβήθηκε κι' ἐγκατέλειψε τὸ ἐλάφι κι' ἔφυγε... Γιατί ἄραγε ; Φοβήθηκε ὁ βασιλεὺς τῶν θηρίων τὸν Μουρούζη ; Μυστήριο !...

Ὁ Μουρούζης ὅμως, ποὺ διηγήθηκε κατόπιν αὐτὴ τὴν ἱστορία στοὺς φίλους του, δὲν ἤθελε νὰ παραδεχτῆ ὅτι τὸν φοβήθηκε τὸ λιοντάρι.

—Μὴν πιστεύετε, ἔλεγε, πὼς μὲ φοβήθηκε τὸ λιοντάρι, οὔτε πὼς ἄφησε γιὰ χατῆρι μου τὸ ἐλάφι. Αὐτὰ εἶνε παραμύθια ! Τὸ σωστὸ εἶνε ὅτι τὸ λιοντάρι ἦταν χορτάτο. Ἀλλοιῶς δὲν θὰ μοῦ χάριζε χωρὶς μάχη τὸ ἐλάφι. Αὐτὸ τὸ ξέρω καλά !...

* * *

Μιὰ ἄλλη φορὰ ὁ Μουρούζης βγῆκε στὴν Ἀφρικὴ σὲ κυνῆγι γιὰ πάνθηρες. Κουρασμένος ἀπ' τὸν κόπο ὅλης τῆς ἡμέρας, ἐκρύφτηκε κι' ἔκανε καρτέρι σὲ μιὰ λόχμη, ἀπ' τὴν ὁποία τὴ νύχτα θὰ περνοῦσαν πάνθηρες. Μὰ κανένας πάνθηρας δὲν φαινότανε κι' ὁ Μουρούζης, καθὼς ἦταν κουρασμένος, ἀποκοιμήθηκε γλυκά...

Ἄξαφνα ὅμως ξύπνησε. Κάποιο μεγάλο ζεστὸ σῶμα ἔπεσε ἀπάνω του μ' ὁρμὴ καὶ τοῦ ἔκοψε τὸν ὕπνο. Ἄνοιξε τὰ μάτια του καλὰ καὶ εἶδε... Εἶδε ἕναν πάνθηρα, ὁ ὁποῖος εἶχε πέσει ἀπάνω του ἁρπαγμένος καὶ μπερδεμένος μὲ κάποιο ἄλλο ζῶο. Στὴν ἄγρια πάλη τους τὰ δυὸ ζῶα εἶχαν πέσει πάνω στὸν Μουρούζη, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν. Ὁ Μουρούζης δὲν ἐκινήθη ἀπὸ τὴν θέσι του. Καὶ ὁ πάνθηρας, χωρὶς νὰ τὸν προσέξη, ἐνῶ μποροῦσε νὰ τὸν ξεσχίση, ἐκάθησε ἐκεῖ ἐμπρός του καὶ κατασπάραξε τὸ ζῶο ποὺ εἶχε πιάσει...

Ἔτσι ὁ Μουρούζης γλύτωσε παρὰ τρίχα τὴ ζωή του.

* * *

Δὲν ἔπαιξε ὅμως μονάχα μιὰ ἢ δυὸ φορὲς τὴ ζωή του ὁ Μουρούζης στὰ κυνήγια του στὴν Ἀφρική. Πολλὲς φορὲς ἐρρίχτηκε ἀνάμεσα σὲ πεινασμένα λιοντάρια, ἐκυνήγησε ὁλόκληρες οἰκογένειες ἀπὸ τὰ τρομερὰ αὐτὰ θηρία, καθὼς καὶ τίγρεις, ὕαινες, πάνθηρες... Μέσα στὶς λόχμες τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Ἀφρικῆς πολλὲς φορὲς ἐκινδύνευσε νὰ κατασπαραχθῆ ἀπὸ τὰ θηρία, ἐπολέμησε μαζύ τους, ἐμονομάχησε στῆθος πρὸς στῆθος μὲ αὐτά... Καὶ ὑπῆρξαν στιγμὲς ποὺ εἶδε τὸν Χάρο μὲ τὰ μάτια του, μὰ πάντα κατώρθωνε νὰ σώζεται. Ἡ εὐκινησία του, ἡ ἐξυπνάδα του, ἡ στρατιωτική του ἱκανότης καὶ πρὸ πάντων ἡ ψυχραιμία του καὶ τὸ θάρρος του, ἦσαν προσόντα πολύτιμα, ποὺ κάθε φορὰ τοῦ ἔσωζαν τὴ ζωή.

Οἱ συνάδελφοί του ἀξιωματικοὶ τῆς Λεγεῶνος καὶ οἱ ἄλλοι τολμηροὶ κυνηγοὶ θηρίων, Γάλλοι, Ἄγγλοι καὶ Βέλγοι, τὸν ἐθαύμαζαν γιὰ τὴν ἀπερίγραπτη τόλμη του. Καὶ οἱ ἰθαγενεῖς, ποὺ τὸν ἐβοηθοῦσαν στὰ κυνήγια του καὶ τοῦ ἔδειχναν τὰ «περάσματα» τῶν θηρίων, ἔμεναν κατάπληκτοι μαζύ του καὶ τὸν ἐλάτρευαν σὰν ὑπεράνθρωπον !

Αὐτὰ ὅλα εἶνε ἀληθινὰ καὶ ἐξακριβωμένα. Μόνον δὲν εἶνε ἀληθινὸ ὅτι ὁ Μουρούζης ἔγινε....βασιλιᾶς τῶν ἀγρίων, ὅπως τὸν θέλουν οἱ μυθιστοριογράφοι !...

* * *

Ἀφοῦ ὁ Μουρούζης ἐγνώρισε ὅλους τοὺς κινδύνους καὶ ὅλες τὶς συγκινήσεις ἑνὸς κυνηγοῦ θηρίων στὴν Ἀφρική, ξαναγύρισε στὴ στρατιωτική του ζωή. Ἐπανῆλθε δηλαδὴ στὸ Σύνταγμά του, στὴ Λεγεῶνα τῶν Ξένων, στὴν Ἀλγερία. Ἐκεῖ διοικοῦσε τοὺς ἄνδρες του, τοὺς ἐγύμναζε, ἐκτελοῦσε τὴν ὑπηρεσία του καὶ ζοῦσε ὁμαλὰ πειά... Μὰ αὐτὸ βέβαια τὸν ἔκανε νὰ πλήττη... καὶ συχνὰ ἐγλεντοῦσε μὲ τοὺς ἄλλους ἀξιωματικοὺς κι' ἔπινε γενναῖα. Τὰ Γαλλικὰ κρασιά, μέχρι τῆς σαμπάνιας, ἡ μπύρα καὶ τὰ ἄλλα οἰνοπνευματώδη ποτά, δὲν τοῦ ἔλειπαν κάθε βράδυ. Ζητοῦσε ὁ φίλος αὐτὸς τῶν περιπετειῶν καὶ τῶν κινδύνων κάποια ποικιλία στὴ μονότονη ζωή.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : Ἡ συνέχεια.

ΞΕΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΠΙΕΡ ΝΤΕΚΑΒ

Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΗΣ ΒΑΝΤΑΣ

ΤΟ αὐτοκίνητο τοῦ Ζερὰρ περνοῦσε σὰν ἀστραπὴ τὰ καταπράσινα Νορμανδικὰ τοπεῖα. Σὲ λίγο θὰ φτάναμε στὴ Ντωβίλ...

—Ἔχεις νὰ μάθης πολλὰ πράγματα ! μοῦ φώναξε ὁ Ζερὰρ μιὰ στιγμή, κρατῶντας γερὰ τὸ τιμόνι. Λείπεις, μοῦ φαίνεται, σωστὰ τρία χρόνια ! Μά, μεῖνε ἥσυχος... Δὲν ἄλλαξε διόλου ἡ συντροφιά μας... Θὰ βρῆς ὅλους τοὺς παληοὺς φίλους σου...

Κι' ἀλήθεια, ἕνα ταξεῖδι στὴν Ἀγγλία μ' ἔκανε νὰ μείνω τρία ὁλόκληρα χρόνια μακρυὰ ἀπ' τὸ Παρίσι. Βιαζόμουν λοιπὸν νὰ ξαναβρῶ τὴν εὔθυμη συντροφιά μου, ποὺ περνοῦσε στὴ Ντωβὶλ τὶς τελευταῖες μέρες τοῦ καλοκαιριοῦ. Ὁ Ζεράρ, προσέχοντας πάντα στὸν ἐξοχικὸ δρόμο, ποὺ τὸν περνούσαμε μὲ ἰλιγγιώδη ταχύτητα, ἐξακολούθησε :

—Θὰ ἔμαθες, βέβαια, τὴν περιπέτεια τῆς Βάντας... Ξέρεις, εἶνε πάντα ὤμορφη καὶ πάντα μυστηριώδης. Κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ καταλάβη τί ἔχει αὐτὸ τὸ κορίτσι ! Εἶνε ἕνα αἴνιγμα, φίλε μου... Κανείς μας δὲν μπόρεσε νὰ μάθη γιατί, ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια, φύτεψε μιὰ σφαῖρα στὸ στῆθος της ! Καὶ τόσο ἄξαφνα !... Γιὰ ποιὸ λόγο ; Γιατί ; Μυστήριο !... Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ εἶνε ἀκόμα πιὸ παράξενο, εἶνε ὅτι σώθηκε τὴν τελευταία στιγμή... Ναί ! Τὴν τελευταία στιγμή... Ἐκεῖ ποὺ τὴν εἴχαμε ξεγράψει πειά... Ἔπειτα ἔγινε καλὰ γρήγορα κι' εἶνε πάλι, ὅπως πρῶτα, τὸ πιὸ τρελλὸ κορίτσι τῆς συντροφιᾶς μας. Τί ρωμαντικὴ ψυχή, ἔ ; Νὰ φυτέψη μιὰ σφαῖρα στὸ στῆθος της !... Μὰ γιὰ ποιόν, Θεέ μου, γιὰ ποιόν ;

Ὁ Ζερὰρ σώπασε κι' ἔκανε μιὰ ἀπότομη στροφή. Τ' αὐτοκίνητο σὲ λίγο σταμάτησε μπροστὰ στὴν εἴσοδο τοῦ ξενοδοχείου «Ρουαγιάλ».

Ἀπ' τὶς πρῶτες φίλες μας, ποὺ ἔτρεξαν νὰ μᾶς ὑποδεχθοῦν, ἦταν κι' ἡ Βάντα. Ἡ Βάντα ! Δὲν εἶχε ἀλλάξει διόλου, τὸ «τρελλοκόριτσο» ! Εἶχε τὰ ἴδια γλυκὰ κι' ὀνειροπόλα μάτια καὶ τὰ ἴδια γελαστὰ καὶ δροσερὰ χείλη. Ἦταν μιὰ παράξενη κι' ἀνεξήγητη ὀμορφιά...

Ἡ συντροφιά μας ἦταν περίφημη γιὰ τὶς τρέλλες της. Ὅταν μὲ ξαναεῖδε, ὕστερ' ἀπὸ τόσον καιρό, μόνο ποὺ δὲν μὲ σήκωσε στὰ χέρια ! Ὅλοι θέλανε νὰ μάθουν ἕνα σωρὸ πράγματα καὶ μὲ ρωτοῦσαν μὲ ξεφωνητά, ποὺ μὲ σαστίζανε. Ἔπειτα, ὅταν ἡσύχασαν, ἄρχισα κι' ἐγὼ νὰ τοὺς ρωτάω μὲ τὴ σειρά μου. Καὶ δὲν μπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε τὴν ἔκπληξί μου, ὅταν ἄκουσα τόσο τοὺς φίλους μου, ὅσο καὶ τὶς φίλες μου, νὰ «χρονολογοῦν» τὶς ἀπαντήσεις τους ἀπὸ τὴν ἀπόπειρα αὐτοκτονίας τῆς Βάντας.

—Εἶνε τὸ σημάδι τῆς σφαίρας ! μοῦ εἶπε ἡ Βάντα.

—Ἦταν ἀκριβῶς τρεῖς μῆνες πρὶν ἀπὸ τὴν πιστολιὰ τῆς Βάντας... Νά, δυὸ βδομάδες περίπου ἀπὸ τὴν ἀπόπειρα τῆς Βάντας... Μόλις εἶχε βγεῖ ἡ Βάντα ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖο...

Θεωρῶ περιττὸ νὰ σᾶς πῶ ὅτι στὴν ἀρχὴ βρέθηκα σὲ δύσκολη θέσι. Γελοῦσαν λοιπὸν μ' ἐκείνη τὴν παράξενη τραγωδία τῆς φίλης μας ; Μὰ δὲν ἄργησα νὰ προσέξω ὅτι κι' ἡ Βάντα διασκέδαζε μαζύ τους, γι' αὐτὸ ποὺ ἐγὼ τὸ θεωροῦσα ὡς ἱεροσυλία. Γιατί ἀσφαλῶς κάποιος σοβαρὸς λόγος θὰ τὴν εἶχε ἀναγκάσει νὰ δώση ἕνα τέλος στὴ ζωή της. Πῶς, λοιπόν, ἄφηνε νὰ γίνεται φάρσα αὐτὴ ἡ τραγωδία της ; Καὶ πῶς οἱ ἄλλοι συνέπαιζαν τόσο σκληρὰ μὲ τὸν πόνο της ; Ἴσως ὅμως νὰ ἔχουν δίκηο, συλλογίστηκα. Ἂν ἡ Βάντα εἶχε ἀκόμα τίποτε μαῦρες ἰδέες στὸ κεφάλι της, θὰ τὴν ἔκαναν δίχως ἄλλο νὰ τὶς ξεχάση μ' αὐτὸν τὸν τρόπο. Καὶ δὲν θὰ ἤθελα, παρὰ λίγες μέρες γιὰ νὰ λάβω μέρος κι' ἐγὼ σ' αὐτὴν τὴν κωμωδία...

Μοῦ ἦταν, ὡστόσο, ἀδύνατο ! Στὴν «πλάζ», στὸ τέννυς, στὸ γκόλφ, τὸ βράδυ στὸ Καζίνο, ἔνοιωθα μιὰ παράξενη στενοχώρια δίπλα στὴ Βάντα. Δὲν μποροῦσα νὰ γελάσω μ' ἐκείνη τὴν παληὰ ἱστορία της. Κι' ἔκανα καλά, γιατί πρόσεξα ὅτι τὰ γέλια τῆς Βάντας ἦσαν ψεύτικα. Τὴν παρατηροῦσα κρυφὰ κι' ἔβλεπα κάποιον ἀδιόρατο πόνο μέσα στὰ τόσο γλυκὰ μάτια της. Εἶχε ἄραγε προσέξει κι' ἐκείνη τὶς ματιές μου ; Δὲν ξέρω. Ἐκεῖνο ποὺ μοῦ ἔκανε ἐντύπωσι εἶνε ὅτι ἕνα βράδυ, ποὺ εἴχαμε προχωρήσει οἱ δυό μας πολὺ μπροστὰ ἀπ' τὴ συντροφιά, σ' ἕνα ἐρημικὸ μέρος τῆς παραλίας, ἡ Βάντα μοῦ εἶπε ἄξαφνα, μ' ἕνα μυστηριώδη τόνο στὴ φωνή :

—Πρέπει νὰ σᾶς μιλήσω. Ἂς προχωρήσουμε πιὸ πέρα, στὰ σκοτεινά...

Ἡ Βάντα περπατοῦσε δίπλα μου, κι' ὅμως δὲν τὴν ἔβλεπα. Ἄκουγα μόνο τὴ φωνή της καὶ καταλάβαινα ὅτι ἔτρεμε ἀπ' τὴ συγκίνησι.

—Βαρέθηκα πειὰ νὰ παίζω αὐτὴ τὴν κωμωδία !... μοῦ εἶπε σὲ λίγο, μ' ἕνα πνιγμένο κλάμμα. Δὲν ἀντέχω ! Ἀρκετὰ γέλασα μὲ τὸν πόνο μου... Μὰ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ μὲ καταλάβη ! Ὅλοι τους προτιμοῦν νὰ μὲ κοροϊδεύουν, ἀντὶ νὰ προσέξουν καλύτερα τὴν τραγικὴ μοῖρα μου. Κι' ὅμως, δὲν αὐτοκτόνησα ψεύτικα ! Εἶχα κάποιο πολὺ σοβαρὸ λόγο, κάποια πικρία, ποὺ μ' ἀπογοήτεψε καὶ μ' ἔκανε νὰ βαρεθῶ τὴ ζωή.... Τί κέρδισα, ὡστόσο ; Ἡ ἀπόπειρά μου ἔγινε μιὰ κωμωδία, ποὺ διασκεδάζει τὸν κόσμο... Γιατί τώρα δὲν διαμαρτυρήθηκα ; Ὁ λόγος εἶνε ἁπλούστατος. Ἂν παραπονιόμουν, θὰ ἔπρεπε νὰ δώσω κάποια ἐξήγησι. Θὰ ἔπρεπε νὰ τοὺς φανερώσω τὸ μυστικό μου. Μὰ δὲν θέλησα.. Κι' ἔτσι, μὲ τὴ σιωπή μου, κατάντησα ἕνα κωμικὸ πρόσωπο...

—Αὐτὴ ἡ ἀπόφασίς σας, Βάντα, εἶνε πιὸ ἡρωϊκὴ ἀπὸ τὸ θάρρος σας ν' αὐτοκτονήσετε... Τῆς εἶπα.

Τὸ χέρι της τότε στηρίχτηκε στὸ μπράτσο μου καὶ τὸ ἔσφιξε μ' εὐγνωμοσύνη. Ἔπειτα ψιθύρισε μέσα στὸ σκοτάδι ἕνα ὄνομα :

—Ζεράρ... Ἀγάπη μου ! Ἦταν γιὰ τὸ Ζεράρ... Μοῦ ἐξήγησε.

Γιὰ τὸ Ζεράρ ! Ἆ ! Ἐπιτέλους ! Ἄρχιζα νὰ ξεδιαλύνω τὸ μυστήριο. Ἡ Βάντα, λοιπόν, εἶχε ἀποπειραθῆ ν' αὐτοκτονήση γιὰ κεῖνον ποὺ τὴν κορόϊδευε περισσότερο ἀπ' ὅλους ; Τί τραγικὴ εἰρωνεία !

—Γιατί δὲν τοῦ κάνατε λόγο γιὰ τὴν ἀγάπη σας ; τὴν ρώτησα.

—Γιατί ; ψιθύρισε μὲ κάποια πικρία. Ἦταν ἄραγε γιὰ μένα ; Κι' ἐγὼ πάλι ἤμουν γιὰ κεῖνον ; Ὁ Ζερὰρ δὲν πρόσεξε ποτὲ τὸ αἴσθημά μου. Εἶνε ἕνας ἐγωϊστής ! Δὲν συλλογίζεται τίποτε ἄλλο, παρὰ μονάχα τὶς δουλειές του... Αὐτὸ εὐτυχῶς τὸ πρόσεξα γρήγορα κι' ἔτσι δὲν ἔκανα τὴν ἀνοησία νὰ τὸν παντρευτῶ. Προτίμησα νὰ δυστυχήσω μονάχα ἐγώ. Γιατί ἐκείνη ἡ μοιραία πιστολιὰ μ' ἔκανε δυστυχισμένη... Μὲ ξέγραψαν ἀμέσως ἀπὸ τὸν κατάλογο τῶν κοριτσιῶν τῆς παντρειᾶς... Καταλαβαίνετε ; Εἶμαι μιὰ «κηλιδωμένη», ὅπως ἔλεγαν τὸν παληὸ καιρό...

Τὸ φεγγάρι, ποὺ εἶχε βγεῖ τώρα ἀπ' τὰ σύννεφα, μᾶς φώτιζε μὲ τὶς ἀσημένιες ἀχτίδες του. Οἱ φίλοι μας λοιπὸν ξανάρχιζαν τὸ νυχτερινὸ μπάνιο τους...

Ἡ Βάντα στάθηκε γιὰ μιὰ στιγμὴ καὶ κάρφωσε τὰ μάτια της στὸ πρόσωπό μου, σὰν νὰ ἤθελε νὰ καταλάβη τὶς σκέψεις μου. Ἔπειτα, μὲ μιὰ ἀπότομη κίνησι, τράβηξε λίγο τὸ μαγιό της καὶ ξεσκέπασε περισσότερο τὸ στῆθος της.

—Νά, κυττάξτε !... μοῦ εἶπε μ' ἕνα πνιγμένο ἀναφυλλητό.

Πάνω ἀπὸ τ' ἀριστερὸ στῆθος, στὸ ἡλιοψημένο δέρμα της, εἶδα τότε μιὰ μικρὴ καὶ στρογγυλὴ κηλίδα.

—Εἶνε τὸ σημάδι τῆς σφαίρας... μοῦ ἐξήγησε ἡ Βάντα. Σιγὰ - σιγὰ θὰ σβύση, μὲ τὸν καιρό... Μὰ ἐλᾶτε, πρέπει νὰ γυρίσουμε πίσω...

Κι' ἀλήθεια, ἡ συντροφιά μας φώναζε μὲ οὐρλιάσματα χαρᾶς κι' ἐρχόταν πρὸς τὸ μέρος μας. Μπροστὰ ἀπ' ὅλους ἔτρεχε ὁ Ζεράρ.

—Ἐμπρός, Βάντα ! ἔκανε λαχανιασμένος, μόλις ἔφτασε. Ξέχασες λοιπὸν ὅτι σήμερα εἶνε ἡ ἐπέτειος τῆς αὐτοκτονίας σου ; Μοῦ φαίνεται ὅτι πρέπει νὰ τὴν γιορτάσουμε μὲ μπόλικη σαμπάνια !...

—Τὸ ξέρω πολὺ καλά..., τοῦ ἀπάντησε ἡ Βάντα. Ἡ σαμπάνια εἶνε δική μου !

—Τότε λοιπὸν δρόμο γιὰ τὸ ξενοδοχεῖο !

Θέλησα νὰ ἐπέμβω, γιατί αὐτὴ ἡ κωμωδία καταντοῦσε ἀνυπόφορη. Μὰ ἡ συντροφιὰ εἶχε παρασύρει κιόλας τὴ Βάντα στὸ ξενοδοχεῖο.

Μέσα σὲ λίγα λεπτὰ τῆς ὥρας ἑτοιμάστηκαν ὅλα στὸ διαμέρισμα τοῦ Ζεράρ. Ἡ μποτίλλιες τῆς σαμπάνιας ἐπάγωναν στὰ δοχεῖα τους...

—Ὁρίστε... Τὸ γλέντι θὰ κρατήση ὡς τὸ πρωΐ... φώναξε ὁλόχαρος ὁ Ζεράρ. Μά, γιὰ σταθῆτε... Ποῦ εἶνε ἡ ἡρωΐδα μας ; Τί γίνηκε ἡ Βάντα ;

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ στὸ ἀπὸ πάνω πάτωμα ἀντήχησε ἕνας πυροβολισμός. Ἔπειτα ἀκούσαμε ὅλοι μας μὲ φρίκη τὸ βαρὺ γδοῦπο ἑνὸς σώματος ποὺ πέφτει κάτω.

Ἄνοιξα τὴν πόρτα σὰν τρελλός, ἀνέβηκα σὰν ἀστραπὴ τὴ σκάλα καὶ μπῆκα στὸ δωμάτιο τῆς Βάντας. Τὸ φῶς ἦταν ἀναμμένο. Ἀπάνω στὸ γυαλιστερὸ παρκέτο, μπροστὰ στὸ μεγάλο καθρέφτη, εἶχε σωριαστεῖ ἕνα ματωμένο σῶμα. Ἦταν ἡ Βάντα ! Μὲ τὴν πρόφασι ὅτι ἤθελε νὰ ντυθῆ, εἶχε ἀνεβεῖ στὸ δωμάτιό της γιὰ νὰ φυτέψη πάλι μιὰ σφαῖρα στὸ στῆθος της, στὸ ἴδιο ἀκριβῶς μέρος, ποὺ εἶχε χτυπηθεῖ καὶ τὴν πρώτη φορά. Μὰ ἡ σφαῖρα τώρα εἶχε περάσει ἀπ' τὴν καρδιά, ἀπ' τὴ ραγισμένη καρδιά της, ποὺ εἶχε ματώσει ἀπ' τὰ λόγια τοῦ Ζεράρ...

Ἀπὸ τότε, ἀπὸ ἐκείνη τὴν τραγικὴ νύχτα, δὲν ξαναμίλησα πειὰ στὸ φίλο μου γιὰ τὴ Βάντα. Ἤξερα καλὰ ὅτι αὐτὴ θὰ ἦταν ἡ τελευταία της ἐπιθυμία. Κι' ἔπειτα, μήπως δὲν ἔφτανε μιὰ συμφορά ; Ἤμουν βέβαιος ὅτι ἂν φανέρωνα τὸ μυστικό της στὸ Ζεράρ, θ' αὐτοκτονοῦσε κι' ἐκεῖνος ἀπὸ τὴν ἀπελπισία του...

ΠΙΕΡ ΝΤΕΚΑΒ

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ

Η ΜΑΡΤΥΡΙΚΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ ΜΟΝΤΙΛΙΑΝΙ

Ὁ καλλιτέχνης ποὺ γνώρισε τὴν Κόλασι πρὶν πεθάνει. Ἡ ζωὴ τῶν μποὲμ τῆς Μονμάρτρης τὸ 1908. Ἡ ἄφιξις τοῦ Μοντιλιάνι στὸ Καρτιὲ-Λατέν. Τὸ πάθος τοῦ ἀλκοόλ. Ἕνας περήφανος καλλιτέχνης ποὺ πεινάει καὶ κοιμᾶται κάτω ἀπ' τὶς γέφυρες. Στὰ καταγώγια τοῦ Παρισιοῦ. Ἡ σχέσεις τοῦ Μοντιλιάνι μὲ τὶς γυναῖκες, κτλ. κτλ.

Α΄.

Ὁ Μοντιλιάνι θεωρεῖται σήμερα ὡς ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλείτερους ζωγράφους τοῦ κόσμου. Ὁ καλλιτέχνης αὐτός, ὁ ὁποῖος ἔφυγε μικρὸς ἀπὸ τὴν πατρίδα του, τὴν Ἰταλία, γιὰ νὰ ἐγκατασταθῇ στὸ Παρίσι, ποὺ τὸ ἀγάπησε σὰν δεύτερο τόπο γεννήσεώς του, ὁ μάγος αὐτὸς τῶν χρωμάτων στάθηκε μαζὺ μὲ τὸν Πικασσό, τὸν Οὐτριλλό, τὸν τελωνοφύλακα Ρουσσὼ καὶ τὸν Ντερραίν, ἕνας ἀπὸ τοὺς ζωγράφους ποὺ ἄνοιξαν καινούργιους δρόμους, ὄχι μονάχα στὴ γαλλική, ἀλλὰ καὶ στὴν παγκόσμια τέχνη. Συγχρόνως, ὁ Μοντιλιάνι ὑπῆρξε ἕνας ἀπὸ τοὺς κυριώτερους δημιουργοὺς τοῦ θρύλου τῆς μποεμικῆς Μονμάρτρης τοῦ 1910, τῆς Μονμάρτρης ποὺ «γαλούχησε» τοὺς πρίγκηπας καὶ τοὺς ἀριστεῖς τῆς σημερινῆς γαλλικῆς διανοήσεως καὶ καλλιτεχνίας.

Ὡστόσο, ὁ ἀνυπέρβλητος αὐτὸς καλλιτέχνης πέρασε μιὰ ζωὴ μαρτυρική, βασανισμένη, μὲ ἀφάνταστες στερήσεις. «Γνώρισε τὴν Κόλασι προτοῦ πεθάνει», ὅπως εἶπε ἐπιγραμματικὰ γι' αὐτὸν ἕνας φίλος του, στὸν ἐπικήδειο ποὺ τοῦ ἔβγαλε. Ἡ δόξα στεφάνωσε τὸ κεφάλι του, ὅταν ἐκεῖνος δὲν ζοῦσε πειὰ γιὰ νὰ δοκιμάση τὴ μεγάλη αὐτὴ ἱκανοποίησι. Εἶνε, ὅμως, καὶ μιὰ μεγάλη ἀλήθεια πὼς ὁ Μοντιλιάνι ὑπῆρξε ὁ ἴδιος ὁ καταστροφεὺς τοῦ ἑαυτοῦ του. Ἂν ὑπέφερε τόσο πολύ, ἂν κυλίστηκε τόσο βαθειὰ στὸν βοῦρκο, ἂν κατέβηκε καὶ τὸ τελευταῖο σκαλὶ τῆς ἁμαρτίας, δὲν τοῦ ἔφταιγε κανεὶς ἄλλος γιὰ τὴ δυστυχία καὶ τὴν κατάπτωσί του, ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό του. Τοῦ ἦταν γραφτὸ νὰ πληρώση πολὺ ἀκριβὰ τὸ δῶρο τῆς μεγαλοφυΐας: μὲ τὰ δάκρυα καὶ μὲ τὸ αἷμα του...

Τὴ μαρτυρικὴ ζωὴ αὐτοῦ τοῦ καλλιτέχνου θὰ σᾶς ἐξιστορήσουμε σήμερα.

* * *

Ἕνα πρωΐ, στὰ 1908, παρουσιάστηκε στὸν καλλιτεχνικὸ κόσμο τῆς Μονμάρτρης ἕνας ὡραῖος νέος, μὲ μακρυὰ ξανθὰ μαλλιά, μὲ γλυκὰ γαλανὰ μάτια, μὲ χλωμὸ πρόσωπο καὶ μὲ μιὰ ἀριστοκρατικὴ εὐγένεια, σκορπισμένη στὰ κανονικὰ χαρακτηριστικά του.

Ὁ νέος αὐτὸς ἦταν ὁ Μοντιλιάνι. Μὲ τὰ λίγα γαλλκὰ ποὺ ἤξερε τότε, ἀνεκοίνωσε στοὺς μποὲμ τῆς Μονμάρτρης πὼς ἦταν Ἰταλὸς καὶ πὼς ἐρχότανε στὸ Παρίσι γιὰ ν' ἀναδειχθῇ, νὰ γίνη μεγάλος ζωγράφος... Οἱ νεαροὶ καλλιτέχναι τῆς θρυλικῆς παρισινῆς συνοικίας — ποὺ τὴν εἶχαν ἤδη ἀποθανατίσει ὁ Μυρζὲ μὲ τὶς «Σκηνὲς ἀπὸ τὴ ζωὴ τῶν Μποὲμ» καὶ ἡ δόξα τοῦ φιλολογικοῦ καφενείου «Μαῦρος Γάτος»,—ἔκαναν θερμὴ ὑποδοχὴ στὸν ξένο, θαμπωμένοι ἀπὸ τὴν παράξενη ὠμορφιά του καὶ τὴν εὐγένεια τῶν τρόπων του. Ὁ Μοντιλιάνι εἶχε, βλέπετε, τὸ χάρισμα νὰ σαγηνεύη ὅποιον τὸν πλησίαζε καὶ συζητοῦσε λίγο μαζύ του.

Πρὶν περάσει πολὺς καιρός, ὁ Μοντιλιάνι ἦταν διάσημος στὴ Μονμάρτρη γιὰ τὸ ταλέντο του, τὸ ὁποῖο, ἂν καὶ δὲν εἶχε ἐκδηλωθῆ ἀκόμα σ' ὅλη τὴ δύναμί του, ἔδινε ὡστόσο λαμπρὲς ὑποσχέσεις γιὰ τὸ μέλλον. Εἶχε γίνει τὸ χαϊδεμένο παιδὶ ὅλων τῶν καλλιτεχνῶν καὶ τῶν... ἐλαφρῶν γυναικῶν ποὺ συχνάζανε στὰ κέντρα τῆς Μονμάρτρης. Ὅπου καὶ ἂν πήγαινε, ὅπου καὶ ἂν στεκότανε, ἔβγαζε ἕνα καρνὲ ἀπὸ τὴν τσέπη του κ' ἔφτειαχνε διάφορα σχέδια, ποὺ τὰ ἔσχιζε κατόπιν μὲ θυμό, ἐπειδὴ δὲν ἔμενε ποτὲ εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸν ἑαυτό του. Συγχρόνως ἔπινε... Ἔπινε τόσο, ὥστε νὰ πέφτη ἀναίσθητος στὸ πεζοδρόμιο καὶ νὰ τὸν μεταφέρουν κυριολεκτικῶς μὲ καρροτσάκι στὸ σπίτι του!.. Ὡστόσο, καὶ μέσα στὸ χειρότερο μεθῦσι του, δὲν ἔπαυε νὰ εἶνε εὐγενής, ἀξιοπρεπὴς καὶ περήφανος!

Ἕνας ἔμπορος πινάκων κατάλαβε τὴν καλλιτεχνικὴ ἰδιοφυΐα τοῦ Μοντιλιάνι καὶ τοῦ ἔδωσε τὰ μέσα γιὰ νὰ τὸν «λανσάρη». Τοῦ ἐξασφάλισε δηλαδὴ μιὰ οἰκονομικὴ ἄνεσι, ποὺ θὰ ἐπέτρεπε στὸ φτωχὸ καλλιτέχνη νὰ ἀφοσιωθῇ στὴν τέχνη του, ἀπερίσπαστος ἀπὸ οἰκονομικὲς φροντίδες, καὶ νὰ δημιουργήση μερικὰ καλὰ ταμπλώ. Ὁ ἔμπορος θ' ἀνελάμβανε ὕστερα νὰ πουλήση τοὺς πίνακας αὐτοὺς σὲ πλουσίους φιλοτέχνους — κ' ἔτσι, σιγὰ-σιγά, ὁ ζωγράφος θ' ἀποκτοῦσε καὶ πλοῦτο καὶ δόξα.

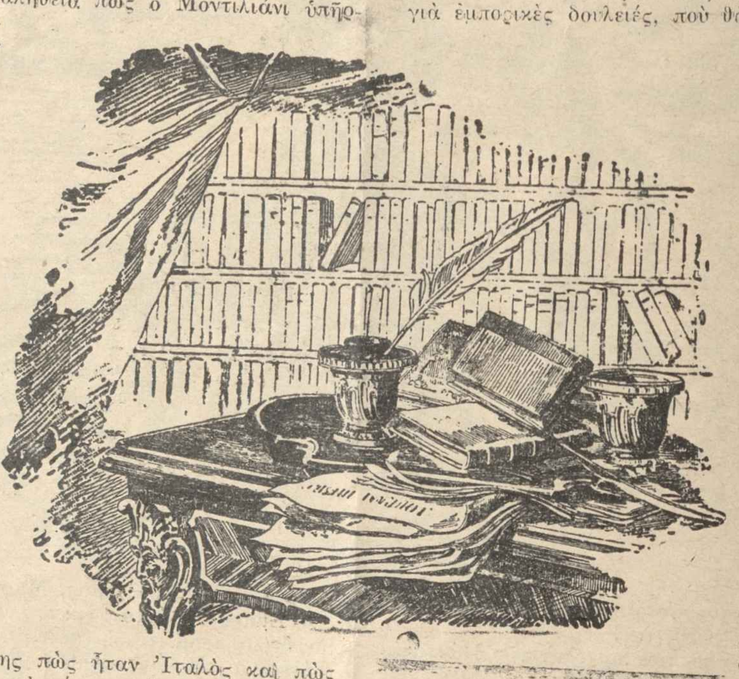

Ὁ Μοντιλιάνι ὅμως δὲν ἐπωφελήθη ἀπὸ τὴ λαμπρὴ αὐτὴ εὐκαιρία ποὺ τοῦ παρουσιάστηκε. Ὁσάκις δὲν κατέστρεφε μόνος του τοὺς πίνακες ποὺ ζωγράφιζε μὲ τόσους μόχθους—ἐπειδὴ τοὺς θεωροῦσε κατώτερους τῆς ἰδιοφυΐας του—διασκέδαζε μὲ διαφόρους φίλους του πίνοντας τὰ λεπτὰ ποὺ τοῦ ἔδινε ὁ ἔμπορος γιὰ ἔξοδα συντηρήσεώς του. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν νὰ τὸν βαρεθῇ μιὰ μέρα ὁ προστάτης του —καὶ νὰ τὸν ἐγκαταλείψη στὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ!..

Τότε ὁ Μοντί, ὅπως τὸν ἔλεγαν χαϊδευτικὰ οἱ φίλοι του, γνώρισε μέρες μαύρης δυστυχίας στὸ ἀπέραντο Παρίσι. Δὲν ἔτρωγε κάθε μέρα καὶ ὅταν τοῦ ἔπεφταν λίγα χρήματα στὰ χέρια, πήγαινε καὶ τὰ ἔπινε, παρέα μὲ ὑποκείμενα κατωτάτης κοινωνικῆς ὑποστάθμης. Γυρνοῦσε κακοντυμένος, κουρελιασμένος σχεδόν. Τὸ χειμῶνα φοροῦσε ἀντὶ γιὰ παλτὸ ἕνα κασκὸλ περασμένο ἀπὸ τὸ λαιμό—καὶ πολλὲς νύχτες, ὅταν δὲν εὕρισκε κανένα φίλο νὰ τὸν φιλοξενήση στὸ δωμάτιό του, τὶς περνοῦσε κάτω ἀπὸ τὶς γέφυρες τοῦ Σηκουάνα, μαζὺ μὲ τοὺς ἀνέστιους ἀλῆτες καὶ κακοποιούς... Ὡστόσο, παρ' ὅλη τὴ φτώχεια ποὺ τὸν ἔδερνε, ποτὲ δὲν δέχτηκε χρηματικὴ βοήθεια, οὔτε καὶ ἀπὸ τὸν πιὸ στενὸ φίλο του, ποτὲ δὲν χρησιμοποίησε τὴν παλέττα του γιὰ ἐμπορικὲς δουλειές, ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ τοῦ ἀποφέρουν κάποιο κέρδος. Σεβότανε τὴν τέχνη του καὶ τὴν ἀξιοπρέπειά του...

Τὸ περίεργο ὅμως μ' αὐτὸν τὸν περήφανο καὶ εὐγενικὸ καλλιτέχνη εἶνε ὅτι δὲν ἦταν τόσο αὐστηρός, προκειμένου νὰ δεχθῇ μιὰ βοήθεια ἀπὸ μιὰ γυναῖκα ἐλαφρῶν ἠθῶν! Οὔτε ὁ ἴδιος δὲν μποροῦσε νὰ ἐξηγήση τὸ φαινόμενο αὐτό.

— Ἴσως,— ἔλεγε στοὺς φίλους του,— νὰ δέχωμαι χρήματα ἀπὸ τὶς δυστυχισμένες αὐτὲς γυναῖκες... γιὰ νὰ μεθύσω περισσότερο ἀπὸ τὸν ἐξευτελισμό μου, τὴν κατάπτωσί μου! Ἡ χρηματικὴ βοήθεια ἑνὸς ἀνδρός, καὶ τοῦ πιὸ στενοῦ ἀκόμα φίλου μου, μοῦ φαίνεται σὰν μπάτσος. Ὅταν ὅμως παίρνω χρήματα ἀπὸ γυναῖκες, μεθάω ἀπὸ μιὰ παράξενη ἡδονή, πιὸ δυνατὴ καὶ ἀπὸ τὸ ἀψέντι.

* * *

Ὁ Φρανσὶ Καρκό, ὁ διάσημος συγγραφεὺς καί... πρώην μποὲμ τῆς Μονμάρτρης, ἀφηγεῖται σ' ἕνα τόμο ἀναμνήσεών του ἀπὸ τὴ νεανικὴ του ζωὴ στὸ Καρτιὲ-Λατέν, ὅτι πολλὲς γυναῖκες, ὡραῖες καὶ πλούσιες, πήγαιναν σὲ διάφορα κακόφημα κέντρα, στὰ ὁποῖα σύχναζε ὁ Μοντιλιάνι, γιὰ νὰ γνωρίσουν ἀπὸ κοντὰ τὸ ζωγράφο αὐτό, ποὺ εἶχε γίνει ἕνα ἀπὸ τὰ ἀξιοπερίεργα θεάματα τοῦ καλλιτεχνικοῦ Παρισιοῦ. Καὶ ἀρκετὲς ἀπὸ τὶς γυναῖκες αὐτές, ὑπνωτισμένες ἀπὸ τὴ θλιμμένη ὠμορφιὰ τοῦ καλλιτέχνου — τὰ βάσανα, ἡ κακουχίες, ἡ ἀγωνία καὶ ἡ φλόγα τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ εἶχαν δώσει ὄψι ἐμπνευσμένου ἀσκητοῦ—προσεφέροντο νὰ τὸν βοηθήσουν, νὰ τὸν πάρουν μαζύ τους στὸ ἐξωτερικό, ζητῶντας γι' ἀντάλλαγμα λίγη μονάχα ἀγάπη... Μὰ ὁ ζωγράφος περιφρονοῦσε τὶς πλούσιες καὶ ὡραῖες γυναῖκες, γιατὶ ἤξερε πὼς δὲν θὰ μποροῦσε ν' ἀφοσιωθῇ σ' αὐτές... Καὶ κάθε φορὰ ποὺ τὸν κυρίευε ὁ δαίμονας τῆς ἀκολασίας, ἔτρεχε στὰ διάφορα καταγώγια κ' ἔπινε, ἔπινε συντροφιὰ μὲ ναυαγισμένες ὑπάρξεις, ὡσότου ξεχνοῦσε στὸ μεθύσι του τὸν πόνο τῆς καρδιᾶς του...

Μιὰ Ἰταλίδα ταβερνιάρισσα εἶχε νοιώσει κάποτε πραγματικὴ ἀγάπη γιὰ τὸν Μοντιλιάνι. Καὶ ἔκανε τὴν ἀνοησία νὰ τοῦ ἐκδηλώση τὰ πραγματικά της αἰσθήματα. Λέμε «ἀνοησία», γιατὶ ὁ καλλιτέχνης ἄρχισε ἀπὸ κείνη τὴ μέρα νὰ κουβαλάη στὸ κατάστημά της ὅλους τοὺς φίλους του, πεινασμένους σὰν κι' αὐτόν, καὶ νὰ τοὺς βάζη νὰ τρῶνε... χωρὶς φυσικὰ νὰ πληρώνουν πεντάρα!

—Ἔχεις ὑποχρέωσι νὰ διατρέφης δωρεὰν τοὺς καλλιτέχνας! τῆς ἔλεγε ὁ Μοντιλιάνι, μὲ τὸν κυνισμὸ ποὺ τὸν χαρακτήριζε ὅταν μιλοῦσε σὲ γυναῖκες τοῦ λαοῦ.

—Καὶ γιατί, παρακαλῶ; ρωτοῦσε ἡ ταβερνιάρισσα, ἡ ὁποία, παρ' ὅλη τὴν ἀγάπη της γιὰ τὸ Μοντί, ἔβλεπε μὲ τρόμο τὶς κατσαρόλες της ἄδειες, ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴ ποὺ ἔκαναν οἱ φίλοι τοῦ ζωγράφου.

—Καὶ ρωτᾶς γιατί; φώναζε θυμωμένος ὁ Μοντιλιάνι. Γιατὶ ἕνας πραγματικὸς καλλιτέχνης δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ κερδίση ὅσα τοῦ χρειάζονται γιὰ νὰ συντηρηθῇ. Ὁ προορισμός του εἶνε νὰ ζωγραφίζη... Καὶ τὰ ὑπόλοιπα... εἶνε δουλειὰ τῶν ἄλλων! Νὰ γιατὶ πρέπει νὰ μᾶς ταΐζης δωρεάν...

Ὁ Μοντιλιάνι ἔμενε λίγο σιωπηλὸς καὶ ὕστερα συνέχιζε:

—Ἐπειδὴ ὅμως δὲν θέλω νάχης παράπονα ἀπὸ μένα, θὰ σὲ πληρώσω!

Σηκωνότανε ἀπὸ τὴ θέσι του, ἔπαιρνε ἕνα κάρβουνο ἀπὸ τὴν κουζίνα, ζωγράφιζε στὸν τοῖχο διάφορες παραστάσεις καὶ ὕστερα, δείχνοντας στὴν ἐμβρόντητη ταβερνιάρισσα τὰ «ἔργα» του, τῆς ἔλεγε μ' ἐπίσημο ὕφος:

—Νὰ ἡ πληρωμή σου! Ὁ Μοντιλιάνι συνήθισε νὰ πληρώνη πάντοτε ἡγεμονικά!

Καὶ ἐνῶ οἱ πελάται τῆς ταβέρνας κύτταζαν τρομαγμένοι τὰ παράξενα ἐκεῖνα σχήματα, ἐνῶ ἡ ταβερνιάρισσα συλλογιζότανε μ' ἀπελπισία ὅτι ἔπρεπε νά... ξανασοβαντίση τὸν τοῖχο, ὁ Μοντιλιάνι παράγγελνε καὶ ἄλλη μιὰ λίτρα κρασί...

* * *

Στὸ διάστημα αὐτό, ὁ Μοντιλιάνι ἔφτειαχνε διάφορα ταμπλὼ—«γυμνά», ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον—τὰ ὁποῖα μοίραζε στοὺς φίλους του. Μιὰ μέρα, οἱ κάτοχοι τῶν πινάκων αὐτῶν, ἀπεφάσισαν νὰ συγκεντρώσουν τὰ διάφορα ἔργα τοῦ καλλιτέχνου καὶ νὰ κάνουν μιὰ ἔκθεσι. Ἦταν βέβαιοι ὅτι οἱ πίνακες τοῦ Μοντιλιάνι, ἀριστουργήματα χρωμάτων, σχεδίου καὶ «ψυχῆς», θὰ τραβούσανε τὴν προσοχὴ τῶν κριτικῶν καί, πρὸ παντός, τῶν πλουσίων φιλοτέχνων. Ἡ ἰδιοκτήτρια ἑνὸς μικροῦ βιβλιοπωλείου τῆς Μονμάρτρης δέχτηκε νὰ παραχωρήση τὴ βιτρίνα τοῦ καταστήματός της γιὰ νὰ ἐμφανισθοῦν στὸ κοινὸ τὰ ταμπλὼ τοῦ καλλιτέχνου.

Ἡ πρωτότυπη αὐτὴ ἔκθεσι, ποὺ ἔγινε στὶς παραμονὲς τοῦ πανευρωπαϊκοῦ πολέμου, στάθηκε γιὰ τὴ Γαλλία ἡ σημαία μιᾶς καλλιτεχνικῆς ἐπαναστάσεως! Οἱ κριτικοὶ δὲν εὕρισκαν λόγια γιὰ νὰ ἐκφράσουν τὸ θαυμασμὸ — καὶ τὴν κατάπληξί τους — γιὰ τὴ νεωτεριστικὴ τεχνοτροπία τοῦ Μοντιλιάνι, ποὺ ἄνοιγε καινούργιους ὁρίζοντες στὴ ζωγραφική. Μὲ τὴ διαφορὰ ὅτι κανεὶς ἀπὸ αὐτοὺς δὲν τόλμησε νὰ δημοσιεύση ἕνα ἄρθρο ἐπαινετικὸ γιὰ τὸν καλλιτέχνη! Φοβόντουσαν μήπως τοὺς εἰρωνευθοῦν, μήπως χάσουν τὴν ἐκτίμησι τοῦ κοινοῦ γιὰ τὴ συμπάθεια ποὺ ἔδειχναν γιὰ τὸ ἔργο ἑνὸς «ἀνισόρροπου» ζωγράφου...

Ἡ ἔκθεσις ὅμως αὐτὴ εἶχε καὶ μιὰ ἄλλη «ἐπιτυχία». Ὅλοι οἱ ἀργόσχολοι, ὅλοι οἱ ἀπάχηδες καὶ ἡ ζιγκολὲτ τῆς Μονμάρτρης—τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὑπήρχανε ἀκόμα ἀπάχηδες καὶ ζιγκολέτ...—μαζευόντουσαν μπρὸς στὸ βιβλιοπωλεῖο καὶ ἀπεθαύμαζαν ὧρες ὁλόκληρες τὶς γυμνὲς γυναῖκες τοῦ Μοντιλιάνι, ἐκφέροντας σχόλια, τὰ ὁποῖα δὲν μποροῦμε, δυστυχῶς, νὰ τὰ δημοσιεύσουμε...

Ἡ ἐξαιρετικὴ αὐτὴ συγκέντρωσις πλήθους προκάλεσε ἕνα ἀπόγευμα τὴν προσοχὴ ἑνὸς φιλοτίμου χωροφύλακος, ὁ ὁποῖος θεώρησε καθῆκον του νὰ ἐπέμβη γιὰ νὰ δῇ τί συμβαίνει... Καὶ ὅταν ἀντίκρυσε τὶς γυμνὲς γυναῖκες, κοκκίνησε ἀπὸ τὴν ντροπή του, μπῆκε θυμωμένος στὸ βιβλιοπωλεῖο καὶ διέταξε στὴ διευθύντρια νὰ ξεκρεμάση ἀπὸ τὴ βιτρίνα τοὺς ἄσεμνους ἐκείνους πίνακες ποὺ προσέβαλαν τὴ δημοσία αἰδῶ, καὶ νὰ τὸν ἀκολουθήση στὸ τμῆμα!..

Οὔτ' ἕνα ταμπλὼ δὲν πουλήθηκε ἀπὸ τὴν πρώτη ἔκθεσι τοῦ Μοντί, ἡ ὁποία εἶχε τέλος τόσο ἄδοξο. Οἱ πίνακες ὅμως αὐτοὶ τοῦ καλλιτέχνου εἶνε σήμερα περιζήτητοι καὶ στοιχίζουν ὁ καθένας ἀπὸ ἑκατὸ πενῆντα ἕως τρακόσιες χιλιάδες γαλλικὰ φράγκα!..

ΑΡΑΒΙΚΑ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ

ΓΙΑ ΤΑ ΑΛΟΓΑ

Ἰδοὺ μερικὰ ἀποφθέγματα καὶ παροιμίες ποὺ ἔχουν οἱ Ἄραβες γιὰ τὰ ἄλογα:

«Ἕνα τέλειο ἄλογο εἶνε ἱκανὸ νὰ τρέχη συνεχῶς δώδεκα ὧρες, κουβαλῶντας στὴ ράχη του τὸν καβαλλάρη του ὡπλισμένον, τὴν τροφή του καὶ στὴν ἀνάγκη κι' ἕναν πληγωμένον ἀκόμα».

* * *

Ὡς τὰ ἑφτά του χρόνια τ' ἄλογό μου εἶνε τοῦ ἀδελφοῦ μου, ὡς τὰ δεκατέσσερά του εἶνε δικό μου, κι' ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα τὸ χαρίζω στὸν ἐχθρό μου.

* * *

Τὸ ἄλογο πλάστηκε τρεῖς μέρες προτήτερα ἀπ' τὸν ἄνθρωπο.

ΓΝΩΜΙΚΑ, ΣΚΕΨΕΙΣ, ΑΞΙΩΜΑΤΑ

ΓΙΑ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ

—Ὅ,τι κι' ἂν δώσης σὲ μιὰ γυναῖκα, πάντα θὰ ζητήση περισσότερα.

—Πολλοί, πρώτης τάξεως δρομεῖς στὸ δρόμο τοῦ... ἔρωτος, σκόνταψαν ὡστόσο κι' ἔπεσαν μέσα στὸ χαντάκι τοῦ... γάμου!

—Ὅταν μιὰ γυναῖκα ζητάει προθεσμία γιὰ νὰ σκεφθῇ καὶ ν' ἀπαντήση σὲ μιὰ πρότασι γάμου, σημαίνει ὅτι ἔχει μεγάλη πεποίθησι στὴν ἀγάπη τοῦ ἀνδρὸς ποὺ τῆς κάνει αὐτὴ τὴν πρότασι.

—Οὐδέποτε θὰ σὲ συγχωρήση μιὰ γυναῖκα, ὅταν καταλάβη ὅτι ξέρεις ἀκριβῶς τὴν ἡλικία της ἢ τὸ ἀληθινὸ χρῶμα τῶν μαλλιῶν της.

—Ἕνας κοῦκος δὲν φέρνει βέβαια τὴν ἄνοιξι, μιὰ γυναῖκα ὅμως φέρνει πάντοτε κατακλυσμό.

—Ὁ ἄνδρας δημιουργεῖ τὴ ζωή του, ἡ γυναῖκα δικαιολογεῖ τὴ δική της.

—Ἐπὶ χιλιετηρίδες τώρα ἡ γυναῖκες ἀποκτοῦν ἐκεῖνο ποὺ θέλουν, ὄχι κερδίζοντάς το, ἀλλὰ ζητῶντας το.

—Ἡ γυναῖκα, ποὺ θὰ εἶνε ἀπολύτως εἰλικρινὴς σ' ἕναν ἄνδρα, δὲν γεννήθηκε ἀκόμα.

—Ὁ λόγος, γιὰ τὸν ὁποῖο πολλοὶ δὲν παντρεύονται, εἶνε τὸ ὅτι ὁ γάμος κατήντησε τὸ εὐκολώτερο πρᾶγμα.

—Ἕνας πιστὸς καὶ καλὸς σύζυγος, βρίσκει πάντοτε ὅτι στοιχίζει φθηνότερα ν' ἀγαπᾷ τὴ δική του γυναῖκα, παρὰ μιὰ ξένη.

— Ὅσο περισσότερο μιὰ γυναῖκα θαυμάζει καὶ ἀγαπᾷ τοὺς ἄνδρες, τόσο λιγώτερο θὰ ἤθελε νὰ εἶνε... ἄνδρας.

—Τὸ φροῦτο εἶνε πικρὸ ὅταν εἶνε ἄγουρο, ἐνῶ ἡ γυναῖκα εἶνε μᾶλλον γλυκειά, πρὶν ὡριμάσει. Οὔτε τὰ φροῦτα ὅμως, οὔτε ἡ γυναῖκες τρώγονται ὅταν εἶνε παραγινωμένα...

—Ἡ γυναῖκες, περισσότερο ἀπ' ὅλα, θυμοῦνται τὴν τελευταία λέξι, οἱ ἄνδρες τὸ πρῶτο φιλί.

—Οἱ ἄνδρες θέλουν τὶς γυναῖκες ἅγιες, γιὰ νάχουν τὴν εὐχαρίστησι νὰ τὶς μεταβάλουν σὲ ἁμαρτωλές. Ἡ γυναῖκες, ἀντιθέτως, θέλουν τοὺς ἄνδρες ἁμαρτωλούς, γιὰ νάχουν ἔτσι τὴν εὐκαιρία νὰ προσπαθήσουν νὰ τοὺς κάμουν ἁγίους.

—Ὅταν ἡ γυναῖκες μιμοῦνται τοὺς ἄνδρες, ἀποκτοῦν ὅλα τὰ ἐλαττώματά τους, χωρὶς νὰ παίρνουν καμμιὰ ἀρετή τους.

—Ἡ φιλία συχνὰ καταλήγει σὲ ἔρωτα. Ὁ ἔρωτας συχνὰ καταλήγει σὲ ψυχρότητα ἢ μῖσος.

—Θυσιάζοντας τὴ φιλία γιὰ τὸν ἔρωτα, θὰ θρηνήσουμε μοιραίως ἀργότερα καὶ τῶν δυὸ τὸ θάνατο.

—Βαδίζετε πρὸς τὸν ἔρωτα ὅσο μπορεῖτε πιὸ ἀργά. Ἂν ξεκινήσετε μὲ ὁρμή, γρήγορα θὰ κουραστῆτε.

— Ὁ ἔρως εἶνε τόσο μεγάλος ποιητής, ὥστε μεταβάλλει σὲ ποιητὰς καὶ τοὺς πιστούς του.

Πλάτων

«—Θὰ σκοτωθῶ στὰ πόδια σου!» λέει ὁ φίλος στὴν λατρευτή του. Κι' ἐκείνη του ἀπαντᾷ:

—«Βλέπεις πῶς δὲ μ' ἀγαπᾷς, ἀφοῦ ὡς τὴν τελευταία στιγμὴ κυττᾶς πῶς νὰ μὲ ἐκθέσῃς!..»

Ἤ:

—«Σκοτώσου, ἂν θέλῃς, ἀλλὰ ὄχι ἐδῶ, σὲ παρακαλῶ. Ὁ σπιτονοικοκύρης μου ἀπαγορεύει τὶς αὐτοκτονίες!..»

—Ὅταν μιὰ γυναῖκα λέει: «Δὲ σ' ἀγαπῶ», ὑπάρχει ἀκόμη κάποια ἐλπίς. Ὅταν ὅμως: —«Ἀγαπῶ κάποιον ἄλλον», δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἐλπὶς πειά...

—Ὅταν ἕνας ἄνδρας πάψει ν' ἀγαπᾷ μιὰ γυναῖκα, τὴ λυπᾶται. Ὅταν μιὰ γυναῖκα πάψει ν' ἀγαπᾷ ἕναν ἄνδρα, τὸν περιφρονεῖ.

Ἰούλιος Νοριάκ

—Στὸν ἔρωτα, ὅπως καὶ σὲ χίλια δυὸ ἄλλα ζητήματα, ἡ γυναῖκες εἶνε ἰσχυρότερες ἀπὸ τοὺς ἄνδρες. Ὅταν ἕνας ἄνδρας πάψει ν' ἀγαπᾷ τὴ φιλενάδα του, κι' αὐτὴ πέφτει στὰ πόδια του, καὶ τοῦ λέει:

—«Σὲ ἱκετεύω, μὴ μὲ διώξης, κράτησέ με κοντά σου, δὲν θὰ σ' ἐνοχλῶ διόλου, θὰ μὲ κάνης ὅ,τι θέλεις... Δὲν ζητῶ, παρὰ νὰ σὲ βλέπω μόνον... Θὰ γίνω σκλάβα σου, θὰ σὲ ὑπηρετῶ, θὰ γυαλίζω τὰ παπούτσια σου... Κι' ἂν καμμιὰ φορά, συγκινηθῇς ἀπὸ τὴν ἀφοσίωσί μου, καὶ μοῦ χαρίσης κανένα χαμόγελο ἢ ἔστω καὶ κανένα βλέμμα μόνον, θὰ εἶμαι εὐχαριστημένη...»

Ὁ ἄνδρας συγκινεῖται, ὑποκύπτει καὶ κρατεῖ τὴ φιλενάδα του.

Ὅταν ὅμως μιὰ γυναῖκα πάψει ν' ἀγαπᾷ, ὅταν ἀγαπήσει ἄλλον, οὔτε ἱκεσίες, οὔτε δάκρυα μποροῦν νὰ τὴν συγκινήσουν. Γίνεται ψυχρὴ σὰν τὸ μάρμαρο. Ὅσο κι' ἂν κλαίει ὁ ἐραστής της, ὅσο κι' ἂν ταπεινώνεται μπροστά της, αὐτὴ ἐπαναλαμβάνει ἀδυσώπητα:

—«Ἐτελείωσαν ὅλα μεταξύ μας!»

ΟΙ ΠΙΟ ΕΚΚΕΝΤΡΙΚΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

ΙΔΙΟΤΡΟΠΙΕΣ ΚΑΙ ΕΞΩΦΡΕΝΙΣΜΟΙ ΑΓΓΛΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

Ὁ Μίλτων καὶ οἱ στίχοι τῆς ἄγνωστης Ἰταλίδος. Πῶς δημιουργήθηκε ὁ «Ἀπωλεσθεὶς Παράδεισος». «Στοῦαρτ ὁ Περιπλανώμενος» καὶ τα ταξείδια του. Ἡ περίφημες ἐσπερίδες του. Τὸ πιὸ ἐξωφρενικὸ σπίτι τοῦ κόσμου. Ὁ πρίγκηψ τῆς τρέλλας ! Οἱ ἐξωφρενισμοὶ τοῦ συγγραφέως Στέρν, κτλ. κτλ.

ΑΝ οἱ Ἄγγλοι γενικά, ὡς λαός, εἶνε ὁ πιὸ ἰδιόρρυθμος τοῦ κόσμου, ἀνάμεσα στοὺς Ἄγγλους πάλιν οἱ πιὸ παράξενοι, οἱ πιὸ ἐκκεντρικοί, εἶνε οἱ καλλιτέχναι καὶ οἱ συγγραφεῖς. Γιὰ τὶς ἐκκεντρικότητές των θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ γράψη τόμους ὁλόκληρους. Πρὸς τὸ παρὸν ὅμως ἂς ἀρκεσθοῦν οἱ ἀναγνῶσται μας σὲ μιὰ....σελίδα !

Διηγοῦνται, λοιπόν, γιὰ τὸν Μίλτωνα, τὸν περίφημο ποιητὴ τοῦ «Ἀπωλεσθέντος Παραδείσου», πῶς ὅταν ἦταν μαθητὴς στὸ Καῖμπριτζ ἀποκοιμήθηκε μιὰ μέρα πάνω στὰ μαρμαρένια σκαλοπάτια τῆς πόρτας τοῦ κολλεγίου. Τὴν ὥρα ποὺ κοιμότανε μιὰ νεαρὴ Ἰταλίδα πέρυσε, τὸν εἶδε καὶ χάραξε σ' ἕνα κομμάτι χαρτὶ τοὺς χαριτωμένους αὐτοὺς στίχους τοῦ Ἰταλοῦ ποιητοῦ Γκουαρίνι :

«Μάτια, γήϊνα ἄστρα,
αἰτίες τῶν πόνων μου,
κλεισμένα ἂν μὲ σκοτώνετε,
τί θὰ γίνη, ὅταν ἀνοίξετε ;»

Χάραξε στὸ χαρτάκι τοὺς στίχους αὐτοὺς ἡ Ἰταλίδα κι' ἔπειτα τὸ ἔβαλε σιγὰ - σιγὰ στὸ χέρι τοῦ νέου. Ὁ Μίλτων, ἐντωμεταξύ, ξύπνησε, εἶδε τὴν Ἰταλίδα, ποὺ χανόταν σὲ μιὰ στροφὴ τοῦ δρόμου, διάβασε τοὺς στίχους της καὶ κυριολεκτικῶς τρελλάθηκε ἀπὸ τὴ στιγμὴ ἐκείνη. Τὸν ἔπιασε ἕνας ἀκατανίκητος πόθος νὰ πάη στὴν Ἰταλία. Στὴ φαντασία του, τὴ ζωηρὴ καὶ τρυφερή, ζωγραφίστηκε γιὰ πάντα ἀπὸ τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἡ ἀέρινη σιλουέττα, ἡ ὀνειρώδης καὶ γοητευτική, τῆς νεαρᾶς Ἰταλίδας... Καὶ μόλις τελείωσε τὸ Γυμνάσιο, ἔφυγε γιὰ τὴν Ἰταλία. Ἐκεῖ δὲν συνήντησε, βέβαια, τὸ ἴνδαλμά του, ἀλλὰ ἐνεπνεύσθη τὸ ἀθάνατο ἔπος του, τὸν «Χαμένο Παράδεισο».

***

Ὁ Ἄμεντι Στοῦαρτ, Ἄγγλος ζωγράφος, ποὺ ἔζησε κατὰ τὰ τέλη τοῦ 18ου αἰῶνος, ἦταν περίφημος, ἰδίως γιὰ τὶς περιηγήσεις του. Ἐταξείδευε διαρκῶς, τόσο, ποὺ εἶχε ἐπονομασθῆ «Στοῦαρτ ὁ Περιπλανώμενος». Εἶχε περιηγηθεῖ τὴν Ἰαπωνία, τὸ Περοῦ, τὰ Νησιὰ τοῦ Εἰρηνικοῦ, τὰ πιὸ μακρυνὰ καὶ τὰ πιὸ ἀπρόσιτα, ἐκείνη τὴν ἐποχή, μέρη τοῦ κόσμου, πάντα πεζός, ὅπως ἰσχυριζόταν, χωρὶς νὰ μεταχειρισθῆ οὔτε ἄλογο, οὔτε ἁμάξι. Ἦταν ντυμένος πάντοτε μὲ ἕνα περιεργότατο ἀρμένικο φόρεμα καὶ βαστοῦσε αἰωνίως στὸ χέρι του ἕνα λευκὸ μπαστοῦνι. Ὅταν γέρασε καὶ δὲν μποροῦσε πειὰ νὰ ταξειδέψη, ἐγκαταστάθηκε στὸ Λονδῖνο, ὅπου ἄρχισε νὰ δίνη μεγαλοπρεπεῖς χορούς. Μὰ καὶ οἱ χοροὶ αὐτοὶ εἶχαν τὶς ἰδιορρυθμίες τους. Ὅταν τὸ γλέντι βρισκόταν στὸ κορύφωμά του, ἔξαφνα ὁ γέρο Στοῦαρτ ἀνέβαινε σὲ μιὰ πολυθρόνα κι' ἐκφωνοῦσε ἕνα...ἐκκλησιαστικὸ κήρυγμα. Καὶ ὅταν βαρυότανε ἢ νύσταζε, ἔβαζε τὴν ὀρχήστρα καὶ ἔπαιζε ἕνα πένθιμο ἐμβατήριο. Αὐτὸ ἦταν σημεῖο ὅτι οἱ προσκεκλημένοι ἔπρεπε νὰ τοῦ δίνουν.... Καὶ πραγματικά, ἡ σάλλες τοῦ μεγάρου του ἄδειαζαν μονομιᾶς...

***

Ὁ Τζὰκ Γουΐδερ, σύγχρονος τοῦ Στοῦαρτ, διάσημος Ἄγγλος ἀρχιτέκτων, ἀφοῦ ἔγινε πάμπλουτος ἀπὸ διάφορες οἰκοδομικὲς ἐπιχειρήσεις, ἐπῆγε στὸ Παλέρμο τῆς Ἰταλίας κι' ἔκτισε ἐκεῖ τὴν πιὸ ἐξωφρενικὴ κατοικία τοῦ κόσμου.

Καὶ γιὰ νὰ εἶνε καὶ ὁ ἴδιος πιὸ σύμφωνος μὲ τὶς τρέλλες του, ἄλλαξε ὄνομα καὶ ἐπωνομάστηκε πρίγκηψ τῆς Τρέλλας !

—Μόλις πατήσετε τὸ πόδι σας— διηγεῖται κάποιος σχετικῶς — στὸ κτῆμα του, νοιώθετε ἀμέσως ὅτι βρισκόσαστε στὸ βασίλειο τῆς τρέλλας. Ὁ Γουΐδερ ξόδεψε ἑκατομμύρια γιὰ νὰ κάνη ἐκεῖ τοὺς μεγαλείτερους ἐξωφρενισμούς. Ὅλα μέσα στὸ μέγαρό του εἶνε ἀντίθετα πρὸς τὴ λογική. Κρῆνες δίχως νερό, ἀγάλματα δίχως κεφάλι, αὐλὲς δίχως ἔξοδο, λεωφόροι ποὺ τελειώνουν μὲ ὑπόγειες δενδροστοιχίες, οἰκήματα σχήματος ἡμικυκλικοῦ, ποὺ διασταυρώνονται, ποὺ κρύβει τὸ ἕνα τὸ ἄλλο καὶ ποὺ ἀλληλοδιακόπτονται, χωρὶς νὰ παρουσιάζουν καμμιὰ ἀρχιτεκτονικὴ ἁρμονία ἢ καμμιὰ λογικὴ στὴ διάταξί τους. Μεγάλα δένδρα, φυτευμένα πάνω στὶς στέγες, ποὺ μαραίνονται, γιατί τοὺς λείπει τὸ χῶμα γιὰ νὰ τραφοῦν. Ἐδῶ ἕνα οἴκημα γεμάτο ἀγγεῖα, πάρα πέρα ἕνα ἄλλο γεμάτο ἀπὸ πέτρινες μαϊμοῦδες. Ἀλλοῦ ἕνας ὅμιλος ἀπὸ πέτρινους ἐλέφαντες, ποὺ παίζουνε φλάουτο. Μακρύτερα ἕνας ἱπποπόταμος μὲ μιὰ κιθάρα στὸ χέρι. Πιὸ πέρα ἕνα ἄγαλμα τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τῆς μητέρας του, τῆς θεᾶς Θέτιδος, ποὺ παίζουν χαρτιὰ μ' ἕναν...Ἀρλεκῖνο. Παντοῦ, τέλος, βλέπετε μιὰ ἀτέλειωτη σειρὰ ἀπὸ ἀγάλματα, ποὺ παριστάνουν ἄγνωστα τέρατα, ἀκέφαλα ἢ μὲ τρία κεφάλια, χίμαιρες καὶ Ἐριννύες, τέρατα, παρόμοια τῶν ὁποίων βλέπουμε μόνο στοὺς ἐφιάλτες μας. Μὰ καὶ τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ μεγάρου τοῦ πρίγκηπος τῆς Τρέλλας δὲν εἶνε λιγώτερο ἐξωφρενικό : καρέκλες καὶ πολυθρόνες μὲ ἄνισα πόδια, στὶς ὁποῖες μόλις καθόταν κανεὶς ἔπεφτε κάτω, σκαμνάκια, τὸ κάθισμα τῶν ὁποίων ἦταν γεμάτο μὲ σουβλερὰ καρφιά, δωμάτια, ὅπου δὲν ἔβλεπες παρὰ μονάχα κάδρα δίχως εἰκόνες ἢ κεφάλια ἀγαλμάτων σωριασμένα τὸ ἕνα ἀπάνω στὸ ἄλλο. Τέλος τὸ ἐξωφρενικὸ αὐτὸ μέγαρο, τὸ ἐξωφρενικώτερο ἀσφαλῶς τοῦ κόσμου, περιεῖχε μιὰ τεράστια αἴθουσα κυκλική, σχήματος ἱπποδρομίου, τὸ πάτωμα τῆς ὁποίας ἦταν καμωμένο ἀπὸ τεράστια τετράγωνα, ποὺ παρίσταναν ἕνα πελώριο σκάκι.

Τὸ περίεργο ἦταν ὅτι ὁ πρίγκηψ τῆς Τρέλλας τὰ εὕρισκε ὅλ' αὐτὰ τρομερὰ κοινὰ καὶ συνηθισμένα καὶ θερμοπαρακαλοῦσε πάντα τοὺς ἐπισκέπτες του νὰ τοῦ ποῦν καμμιὰ ἰδέα κάπως ἰδιόρρυθμη, ποὺ νὰ μὴν ὑπῆρχε κίνδυνος νὰ τὴν εἶχαν σκεφθῆ...χιλιάδες ἀνθρώπων πρίν, γιὰ νὰ τὴν πραγματοποιήση...

***

Περίφημος γιὰ τοὺς ἐξωφρενισμούς του ἦταν καὶ ὁ διάσημος Ἄγγλος σατυρικὸς συγγραφεὺς **Στέρν.**

«Καλέ μου Στέρν, γράφει ἕνας Γάλλος μυθιστοριογράφος, ποὺ τὸν γνώρισε, τοσο ἐπιτηδευμένε καὶ τόσο ἀληθινέ, τόσο ψεύτικε, τόσο λεπτὲ καὶ τόσο χυδαῖε, λογοκλόπε καὶ πρωτότυπε, φιλήδονε καὶ αἰσθηματικέ, καὶ μόνο τὸ πρόσωπό σου θὰ μποροῦσε νὰ εἶνε ἕνα θαυμάσιο ἔμβλημα τῆς ἐκκεντρικότητος ! Τὰ λοξὰ καὶ Κινέζικα αὐτὰ μάτια, τὰ δασύτατα φρύδια, ποὺ ξεπετιοῦνται σὰν τοῦ Μεφιστοφελῆ, τὸ σαρκαστικὸ στόμα σου, τὸ πανύψηλο σῶμα σου, τὸ φασματικὸ καὶ σκελετῶδες καὶ ποὺ θὰ λυγίση, λές, σὰν τὸ σχοῖνο στὸ φύσημα τοῦ ἀνέμου, ὅλ' αὐτὰ δὲν εἶνε ὅ,τι πιὸ παράξενο, ὅ,τι πιὸ ἰδιόρρυθμο μπορεῖ νὰ ὑπάρξη ; Μὰ καὶ τὰ καμώματά σου, πόσο τρελλά, πόσο ἐκκεντρικὰ εἶνε, πόσο σύμφωνα μὲ τὸ σῶμα, μὲ τὰ μάτια σου, μὲ τὸ πρόσωπό σου »

Ὁ μέγας ποιητὴς Μίλτων

Μιὰ μέρα, ποὺ βρισκότανε ὁ Στὲρν στὸ Παρίσι, μπῆκε σ' ἕνα κατάστημα γιὰ ν' ἀγοράση γάντια. Ἔξαφνα, ἐνῶ ἡ ὑπάλληλος ἤσυχα τοῦ προβάριζε τὸ ἕνα γάντι, ὁ Στέρν, μὲ τὸ ἄλλο του χέρι, τὸ ἐλεύθερο, ἅρπαξε τὸ χέρι τῆς ὑπαλλήλου καὶ μὲ ὕφος ἀνήσυχο ἄρχισε νὰ μετρᾶ τοὺς σφυγμούς της. Καὶ καθὼς ἐκείνη τὸν κύτταζε ἐμβρόντητη, ὁ Στὲρν τῆς εἶπε ψυχρότατα:

—Μοῦ φάνηκε πῶς οἱ παλμοί σας εἶνε γρήγοροι καὶ θέλησα νὰ βεβαιωθῶ γι' αὐτό !

Μιὰ ἄλλη μέρα, στὸ Παρίσι πάλι, ἐνῶ διέσχιζε τὴ «Νέα Γέφυρα» («Πὸν - Νέφ»), σταματοῦσε τοὺς διαβάτες καὶ τοὺς ἔλεγε νὰ γονατίσουν μπροστὰ στὸ ἄγαλμα τοῦ Ἑρρίκου 4ου !

Ὁ Στὲρν ἀγαποῦσε φοβερὰ νὰ ψυχολογῆ, νὰ μελετᾶ τὰ αἰσθήματα τῶν γυναικῶν. Συχνὰ πήγαινε στοὺς σταθμοὺς τοῦ Λονδίνου, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ξεκινοῦσαν διάφορα λεωφορεῖα, καὶ ὅταν ἔβλεπε ὅτι γέμιζαν ἀπὸ γυναῖκες, τότε ἀνέβαινε καὶ αὐτός. Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ταξειδίου, ποὺ βαστοῦσε ὧρες ὁλόκληρες, ἔπιανε μὲ τὶς συνταξειδιώτισσές του κουβέντα, ὕστερα ἔβγαζε ἀπὸ τὴν τσέπη του τὰ χειρόγραφα τοῦ ἔργου ποὺ ἔγραφε ἐκεῖνο τὸν καιρὸ καὶ τοὺς διάβαζε τὰ πιὸ χαρακτηριστικὰ μέρη του, τὰ πιὸ παθητικά, τὰ πιὸ κωμικά, τὰ πιὸ περίεργα, προσπαθῶντας νὰ μαντέψη τί ἐντύπωσι θὰ τοὺς προξενοῦσαν. Ἂν ἦταν καλή, ἄφηνε τὰ μέρη ὅπως ἦσαν, ἂν ὅμως δὲν ἦταν καλή, τότε τ' ἄλλαζε καὶ ξανάκανε τὸ πείραμα.

Μιὰ μέρα κάποιος παπουτσῆς ἄργησε πολὺ νὰ πάη στὸν Στὲρν ἕνα ζευγάρι παπούτσια, ποὺ τοὔχε στείλει γιὰ ἐπιδιόρθωσι. Ὁ Στὲρν τὸν πλήρωσε, ὕστερα ὅμως τὸν ἔκλεισε στὸν κῆπο τοῦ σπιτιοῦ του καί, μολονότι ἦταν χειμῶνας κι' ἔκανε κρύο, τὸν ἄφησε ἐκεῖ μιὰ ὁλόκληρη νύχτα, γιὰ νὰ τὸν τιμωρήση γιὰ τὴν καθυστέρησι.

Κάποτε ἄλλοτε ἡ ὑπηρέτριά του πῆγε στὸ χορὸ τοῦ χωριοῦ. Φεύγοντας ὅμως λησμόνησε νὰ κλείση τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ. Ὅταν τὸ εἶδε αὐτὸ ὁ Στέρν, ἔστειλε κι' ἐφώναξε ἀπὸ τὸ χορὸ τὴν ὑπηρέτρια καὶ τὴν ἔβαλε νὰ κλείση τὴν πόρτα καὶ ὕστερα τὴν ἄφησε νὰ ξαναγυρίση στὸ χορό...

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΤΟΥ ΡΙΧΑΡΔΟΥ Ο' ΜΟΝΡΟ'Υ

ΣΑΜΟΥΕΛ ΚΑΙ ΥΙΟΣ

ΤΟ μέγαρο Σάμουελ, τῆς 32ας Λεωφόρου, ἕνα πραγματικὸ παλάτι, τοῦ ὁποίου ἡ μεγάλη πόρτα ἔμοιαζε μὲ θριαμβευτικὴ ἁψῖδα, ἦταν ὁλόκληρο βυθισμένο στὸ πένθος. Ὁ μεγαλοτραπεζίτης Σάμουελ εἶχε πεθάνει ξαφνικὰ ἀπὸ κεραυνοβόλο ἐγκεφαλικὴ συμφόρησι.

Στὸ χὼλ ὁ ἐπιστάτης τοῦ μεγάρου, μὲ μαύρη λιβρέα, στεκότανε ὄρθιος μπρὸς σ' ἕνα τραπέζι, στὸ ὁποῖο ἦταν ἀνοιγμένο ἕνα μεγάλο βιβλίο. Στὸ βιβλίο αὐτὸ ἔγραφαν τὰ ὀνόματά τους ὅσοι πήγαιναν νὰ ὑποβάλουν τὰ συλλυπητήριά τους. Στὸ βιβλίο αὐτὸ εἶχαν γράψει κιόλας τὰ ὀνόματά τους οἱ πλουσιώτεροι τραπεζῖτες τῆς Νέας Ὑόρκης, βουλευταί, γερουσιασταί, στρατηγοί, λαὸς ὁλόκληρος τέλος ἐπισημοτήτων, ποὺ ἐπῆγαν νὰ ὑποβάλουν τὰ συλλυπητήριά τους στὴν ἐρίτιμη χήρα τοῦ μίστερ Σάμουελ καὶ στὸ γυιό του Ἀρθοῦρο, ὁ ὁποῖος μὲ τὸ ἐπιχειρηματικὸ πνεῦμα του καὶ τὴν τόλμη του, τόσο βοήθησε τὸν πατέρα του νὰ ὑψώση σὲ μεγάλη περιωπὴ τὸν τραπεζιτικὸ Οἶκο «Σάμουελ καὶ Υἱός».

Ἀπάνω στὴ μεγάλη κρεββατοκάμαρα, ποὺ μόλις τὴ φώτιζαν τὰ δυὸ κεριὰ τοῦ φερέτρου, γιατί τὰ παραθυρόφυλλα ἦσαν κλεισμένα, ἡ χήρα, τσακισμένη ἀπὸ τὴ λύπη, προσευχότανε δίπλα στὸ νεκρό, ποὺ ἦταν ἀκόμη στὸ κρεββάτι του. Σ' ἕνα γραφεῖο δίπλα καθόταν ὁ Ἀρθοῦρος Σάμουελ καὶ περιμένοντας νὰ τοποθετηθῆ ὁ νεκρὸς στὸ φέρετρο, διάβαζε διάφορα γράμματα καὶ ταξινομοῦσε διάφορες σημειώσεις.

Καὶ τότε, μέσα στὴν πένθιμη ἐκείνη σιγή, ποὺ τὴν τάραζαν μόνο τὸ τρίξιμο τῶν κεριῶν πότε - πότε καὶ τῶν χαρτιῶν ποὺ ἐτσαλάκωνε καὶ πετοῦσε ὁ Ἀρθοῦρος, ἡ χήρα βυθίστηκε σὲ συλλογισμούς, ἀναπολῶντας τὸ παρελθόν. Μὲ δέκα χιλιάδες φράγκα μόνο ἄρχισε τὸ οἰκονομικὸ στάδιό του ὁ μακαρίτης ὁ ἄνδρας της. Μὰ εἶχε πεποίθησι στὸ μέλλον του. Μ' αὐτὲς τὶς δέκα χιλιάδες ἀγόρασε στὴν ἀρχὴ ἕνα βαποράκι γιὰ τὶς μικροσυγκοινωνίες τοῦ ποταμοῦ Χούδσων. Ὕστερα, λίγο - λίγο, μὲ τὴν οἰκονομία του, ἀπόχτησε ὁλόκληρο στολίσκο ποταμοπλοίων καὶ ἔγινε μέτοχος μιᾶς μεγάλης ἀτμοπλοϊκῆς ἑταιρείας. Κατόπιν ἀνακατεύθηκε στὸ Χρηματιστήριο. Κι' ἀπὸ τότε ἄρχισε πειὰ νὰ σωρεύη δολλάρια ἐπὶ δολλαρίων. Τί χρηματιστηριακὰ κόλπα ! Τί τολμηροὶ ὑπολογισμοί, ποὺ πάντα ὅμως τοὺς ἔστεφεν ἡ ἐπιτυχία !... Κανεὶς δὲν ἤξερε καλύτερα ἀπὸ τὸ Σάμουελ νὰ ἐκμεταλλευθῆ τὸ ἀνέβασμα καὶ τὸ κατέβασμα τῶν διαφόρων μετοχῶν ! Ἀγόραζε ὅσα εἴδη ἐπρόκειτο νὰ ὑπερτιμηθοῦν καὶ κατώρθωνε πάντοτε νὰ τὰ πουλάη στὴν καλύτερη τιμή. Ἀπερρόφησε ὁλόκληρες περιουσίες. Οἱ ἀντίπαλοί του οἶκοι καταστρεφόντουσαν ἀπὸ τοὺς ὑπολογισμούς του κι' αὐτὸς ἀνέβαινε πάντα. Ἡ Τράπεζά του εἶχε θεμελιωθῆ πάνω στὰ ἐρείπια ἄλλων Τραπεζῶν καὶ κάθε μέρα γινότανε πλουσιώτερος, ἰσχυρότερος, φοβερός, ἀκαταγώνιστος.

Διάβαζε διάφορα γράμματα καὶ ταχτοποιοῦσε τὶς σημειώσεις

Κι' ὅμως, παρ' ὅλη τὴν κολοσσιαία αὐτὴ περιουσία, παρ' ὅλους τοὺς δαιμονιώδεις κερδοσκοπικοὺς ὑπολογισμούς, ὁ τραπεζίτης Σάμουελ διετήρησε πάντοτε κάποια τρυφερότητα, κάποιο ρωμαντισμό, κάποια αἰσθηματικότητα, ποὺ ὁ γυιός του Ἀρθοῦρος τὴν χαρακτήριζε ὡς ἀδυναμία. Καὶ μέσα σ' ἕνα κουτί, ποὺ τὦχε πάντα φυλαγμένο στὸ γραφεῖο του ὁ γέρο - Σάμουελ, εἶχε κλεισμένες, μὲ θρησκευτικὴ εὐλάβεια, τὶς πρῶτες δέκα χιλιάδες φράγκα, μὲ τὶς ὁποῖες εἶχε ἀρχίσει τὸ στάδιό του καὶ τὶς ἐπιχειρήσεις του. Αὐτὸ τὸ κουτὶ τὸ εἶχε σὰν φυλαχτό. Ἦταν τὸ γοῦρι του, ποὺ τοῦ ἔφερνε τὸν πλοῦτο καὶ τὴν εὐτυχία καὶ ποτὲ ὁ γέρο - Σάμουελ δὲν ἔκλεινε καμμιὰ ἐπιχείρησι, χωρὶς νὰ ρίξη ἕνα τρυφερὸ βλέμμα, χωρὶς νὰ προσκυνήση, τρόπον τινά, στὸ κουτὶ μὲ τὶς δέκα πρῶτες του χιλιάδες.

Μὰ ὁ Ἀρθοῦρος ἐθεωροῦσε ὡς ἀδυναμία τὴν εὐλάβεια αὐτὴ τοῦ γέρου καὶ δὲν μποροῦσε νὰ χωνέψη τὸ ὅτι ἡ δέκα αὐτὲς χιλιάδες ἔμεναν νεκρές, χωρὶς νὰ δίνουν εἰσόδημα.

Συγχρόνως μὲ τὴν μητέρα του, κι' ὁ Ἀρθοῦρος ἦταν βυθισμένος σὲ σκέψεις, ἐνῶ ταχτοποιοῦσε τὶς σημειώσεις καὶ τὰ διάφορα χαρτιὰ τοῦ μακαρίτη πατέρα του. Τώρα ποὺ διαδεχόταν τὸν πατέρα του στὴ διεύθυνσι τοῦ Οἴκου «Σάμουελ καὶ Υἱός», θὰ καθότανε αὐτὸς στὸ θρόνο, γιατί ἕνα εἶδος οἰκονομικοῦ βασιλείου ἦταν κι' ἡ Τράπεζα Σάμουελ. Ἕνας Σάμουελ μποροῦσε νὰ κάνη ὅ,τι ἤθελε στὴν Ἀμερική.

—Βασιληᾶς ! Εἶμαι βασιληᾶς ! εἶπε μέσα του ὁ νέος.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἄκουσε τὴ φωνὴ τῆς μητέρας του :

—Ἀρθοῦρε, δὲν πρέπει νὰ ξεχάσης νὰ βάλης μέσα στὸ φέρετρο τοῦ πατέρα σου τὸ κουτὶ μὲ τὶς δέκα χιλιάδες φράγκα. Ξέρεις, αὐτὸ εἶνε ἕνας ἀπὸ τοὺς κυριώτερους ὅρους τῆς διαθήκης του !

—Ναί, ναί, εἶπε ἀνόρεχτα. Ἦταν κι' αὐτὸ μιὰ ἀπὸ τὶς ἀστεῖες ἰδέες τοῦ πατέρα μου.

—Παιδί μου, εἶνε ρητὴ θέλησί του, εἶπε ἐπιπληκτικὰ ἡ μητέρα του, καὶ πρέπει νὰ συμμορφωθοῦμε.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἔφτασαν καὶ οἱ ἄνθρωποι ποὺ θὰ τοποθετοῦσαν τὸν νεκρὸ μέσα στὸ φέρετρο.

—Ἔλα, φέρε τὸ κουτί, Ἀρθοῦρε ! εἶπε ἡ χήρα Σάμουελ, σκουπίζοντας τὰ δάκρυα, ποὺ πλημμύριζαν τὰ μάτια της.

Ὁ Ἀρθοῦρος σηκώθηκε ἀναστενάζοντας. Αὐτὸ ποὺ θἄκανε τοῦ φαινόταν ἀνόητο. Αὐτὲς ἡ δέκα χιλιάδες φράγκα, ἐδῶ καὶ εἴκοσι χρόνια τώρα, ἔμεναν ἀχρησιμοποίητες, νεκρές. Ἂν ἐχρησιμοποιοῦντο, θὰ εἶχαν γίνει τώρα ἑκατὸ χιλιάδες τοὐλάχιστον ! Στὸ ἑξῆς θἄμεναν στὴ γῆ, θαμμένες, δίπλα σ' ἕνα πτῶμα, ποὺ δὲν μποροῦσε οὔτε νὰ τὶς χαρῆ, καὶ θὰ χανόντουσαν. Καὶ γιατί ὅλ' αὐτά, γιατί ; Γιὰ νὰ ἐκπληρωθῆ ἡ αἰσθηματικὴ ἀδυναμία ἑνὸς γέρου, ποὺ ποιὸς ξέρει τί μαγικὴ δύναμι ἀπέδιδε στὰ χρήματα αὐτά. Μά, γιὰ σκεφθῆτε ! Μποροῦσε ποτὲ ἕνας νέος ἄνθρωπος, χωρὶς προλήψεις, ἔξυπνος καὶ ἀπηλλαγμένος ἀπὸ ὅλες τὶς ἀνόητες δεισιδαιμονίες, μποροῦσε νὰ σέβεται τέτοιες παράλογες ἀδυναμίες ;

—Ἂν ἐζοῦσε ὁ μπαμπᾶς, συλλογιζόταν ὁ Ἀρθοῦρος, κι' ἂν μποροῦσα νὰ τοῦ τὰ ἐξηγήσω ὅλα αὐτά, εἶμαι βέβαιος πῶς θὰ μοὔδινε δίκηο. Μὰ πῶς νὰ γεμίσω τὸ κεφάλι τῆς μαμᾶς ;...

Πράγματι, ἡ χήρα Σάμουελ, ποὺ μὲ τὸ βλέμμα της παρακολουθοῦσε τὸν ψυχικὸ ἀγῶνα τοῦ γυιοῦ της, εἶπε μὲ φωνὴ αὐστηρὴ καὶ σταθερή :

—Ἔλα, Ἀρθοῦρε, πρέπει νὰ ἐκπληρώσουμε τὴν τελευταία θέλησι τοῦ πατέρα σου !...

Δὲν χωροῦσε πειὰ συζήτησι. Ὁ νέος πῆρε τὸ κουτὶ ἀπὸ τὴ βελούδινη βάσι του, ὅπου ἦταν τοποθετημένο τόσα χρόνια τώρα, καὶ τὸ ἔβαλε στὰ πόδια τοῦ νεκροῦ.

—Ἔτσι ! εἶπε μόνο ἡ χήρα.

Κι' ὕστερα ἐπρόσθεσε :

—Τώρα πάω νὰ ντυθῶ γιὰ τὴν κηδεία...

Ἐκλείστηκε στὸ δωμάτιό της καὶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ φερετροποιείου ἑτοιμαζόντουσαν νὰ τοποθετήσουν τὸ νεκρὸ μέσα στὸ φέρετρο.

—Περιμείνατε μιὰ στιγμή ! εἶπε ὁ Ἀρθοῦρος. Περιμείνατε !

—Ὁ κύριος ἐπιθυμεῖ νὰ ἰδῆ γιὰ τελευταία φορὰ τὸν πατέρα του ;

—Ἀκριβῶς, θέλω νὰ τὸν ἀποχαιρετήσω !...

Οἱ ἄνθρωποι τοῦ φερετροποιείου, συνηθισμένοι νὰ σέβωνται αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὶς θελήσεις τῶν συγγενῶν τῶν νεκρῶν, ἀπομακρύνθηκαν ἀπὸ τὸ φέρετρο, ἐνῶ ὁ Ἀρθοῦρος ἐψιθύριζε :

—Μὰ ὄχι ! Θἆταν στ' ἀληθινὰ ἀνοησία !

Ἄνοιξε γρήγορα τὸ κουτί, ἐπῆρε τὰ χρήματα ποὺ ἦσαν μέσα καὶ τὰ ἐκλείδωσε στὸ γραφεῖο του. Ὕστερα, μιὰ ἰδέα τοῦ ἦρθε ξαφνικὰ στὸ κεφάλι. Ἐκάθησε μπροστὰ στὸ γραφεῖο, ἔκοψε ἕνα φύλλο ἀπὸ τὸ καρνὲ τῶν τσὲκ μὲ τὴν ἐπικεφαλίδα τοῦ Οἴκου Σάμουελ κι' ἔγραψε :

ΣΑΜΟΥΕΛ ΚΑΙ ΥΙΟΣ Νέα Ὑόρκη, 4 Δεκεμβρίου 1930
Πληρώσατε, παρακαλῶ, τῷ κομιστῇ τὸ ποσὸν τῶν δέκα χιλιάδων φράγκων.
Ἀρθοῦρος Σάμουελ

—Ἔτσι, σκέφτηκε, ὁ καϋμένος ὁ μπαμπᾶς θὰ πάη εὐχαριστημένος στὸν ἄλλο κόσμο. Ξέρει καλύτερ' ἀπὸ κάθε ἄλλον, πῶς αὐτὸ τὸ τσὲκ εἶνε τὸ ἴδιο σὰν νἆναι μετρητὰ χρήματα...

Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο καθησύχασε τὴ συνείδησί του, συμβιβάζοντας τὸ συμφέρον του μὲ τὴν τελευταία θέλησι τοῦ πατέρα του. Ἔβαλε τὸ τσὲκ αὐτὸ μέσα στὸ κουτὶ κι' ὕστερα, γυρίζοντας πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ φερετροποιείου, εἶπε :

—Ἐτελείωσα, κύριοι ! Μπορεῖτε τώρα νὰ κάμετε τὴ δουλειά σας !...

ΡΙΧΑΡΔΟΣ Ο'. ΜΟΝΡΟ'Υ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΗΜΕΡΕΣ ΘΡΙΑΜΒΩΝ ΚΑΙ ΔΟΞΗΣ

ΤΟΥ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Ἦταν μιὰ μέρα, σὰν καὶ σήμερα, κρύα, βροχερή, ὑγρή, μὰ ἡ καρδιές μας ἦσαν ζεστές. Καμίνι !...

Ἐκεῖ ποὺ κοιμόταν
Ὁ Ἀβδοὺλ Χαμὶτ

Κόσμος, σημαῖες, καμπάνες, τροχοφόρα, θόρυβος, στρατὸς — στρατὸς Ἑλληνικὸς — στοὺς δρόμους τῆς Θεσσαλονίκης. Καὶ οἱ τρεῖς ἐμεῖς, κατάβροχοι καὶ γελαστοί, πηγαίναμε στὸν Μπῆτο. Ἦταν τὸ γραφεῖο του, τὸ γραφεῖο τῆς «Ἀληθείας», ἐκεῖ κοντὰ στὴν Τράπεζα τὴν Ὀθωμανική. Κούσκουρας, μέσα, Θεοφάνης, Χατζηγεωργίου καὶ δὲν ξέρω ἄλλοι ποιοὶ καὶ πόσοι.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ βρεθήκαμε στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Μπήτου.

Δάκρυα χαρᾶς.

Κανένας δὲν μποροῦσε νὰ μιλήση !

—Τσάϊ, καφέ, τί θέλετε ;

Ὁ Θεοφάνης φώναζε κι' ἐπέμενε νὰ πιοῦμε ὅλα τὰ ζεστὰ τοῦ καφενείου.

—Ἀκόμα ἕνα ζεστὸ φασκόμηλο ! Ἀκόμα ἕνα χαμομῆλι !... Μιὰ μπύρα !.... Ἕνα τσάϊ ἀκόμα !.... Ὅ,τι θέλετε....

Μᾶς κύτταζαν καὶ δὲν μᾶς χόρταιναν. Ἀρβύλλες, φυσεκλίκια, σακκίδια, παγούρια καὶ σπαθιά, μπαλώματα καὶ λάσπες, ἀλλὰ τὰ πρόσωπά μας κόκκινα, φωτιά. Τὰ μάτια μας ὅλο χαρὰ καὶ θρίαμβο καὶ περηφάνεια...

Νικηταὶ στὴ Θεσσαλονίκη !... Ἐλευθερωταὶ στὴ θρυλικὴ πόλι !... Ἤτανε σωστὸ ἢ μήπως ἦταν ὄνειρο ;....

—Θεὲ τοῦ Δημητρίου ! σταυροκοπήθηκε βαθειὰ ὁ μακαρίτης Κούσκουρας.

—Καὶ θὰ τραβήξατε πολλὰ στὴν ἐκστρατεία, μᾶς εἴπανε. Βροχές, λάσπες, κακό, νερά. Μὰ τί βροχὲς ἦσαν αὐτὲς ἐφέτος ;... Νομίζει κανεὶς ὅτι ὁ Θεὸς τὶς ἔρριχνε γιὰ σᾶς !...

—Ὄχι... Ἐξέπλυνε τὴ Μακεδονία ἀπ' τοὺς Τούρκους !.. τοῦ ἀπαντήσαμε.

Ὁ Μπῆτος ἤθελε νὰ μᾶς πάρη σπίτι του.

—Θὰ εἶσθε πεινασμένοι ! μᾶς εἶπε.

Μέρες εἴχαμε νὰ φᾶμε, γιατὶ τίποτα δὲν βρίσκαμε μέσα στὰ νεροποντισμένα χωράφια τῆς Μακεδονίας.

Καλαμπόκια φρέσκα ὑπῆρχαν στὶς καλαμποκιές ! Γρὰπ - γράπ ! Τὰ ροκανίζαμε. Καὶ τί νόστιμα !... Τί φρέσκα καὶ τί δροσερά ! Θεός !... Ξέρουνε νὰ ζήσουνε τὰ ζῶα ποὺ τὰ χάφτουν ἔτσι ὠμά. Ποῦ νὰ σταθοῦμε ν' ἀνάψουμε φωτιὰ γιὰ νὰ τὰ ψήσουμε !... Κι' ἂν στεκόμαστε πουθενά, πῶς ν' ἀνάψουμε φωτιά, ποὺ ἦσαν ὅλα βρεγμένα ;... Γῆ, ξύλα, προσανάματα, χέρια, ροῦχα καὶ σπίτια μουσκεμμένα...

Μιὰ γρηὰ στὴ Βέρροια

Μιὰ μέρα ὁ μακαρίτης ὁ Φώτης, ἕνα καλὸ παιδὶ ἀπὸ τὸ Κεφαλόβρυσο τῆς Αἰτωλοακαρνανίας, χαρούμενος μᾶς φώναξε :

—Παιδιά ! Σᾶς ἔχω σήμερα τραπέζι ! Ἔχω καὶ μενοῦ.

—Βρὲ τί μᾶς λές ;

—Καλαμπόκια !... Βρασμένα καὶ σαλάτα !...

Καὶ μᾶς ἔδειξε ἕνα ὀγκῶδες κραμβολάχανο, μεταξωτό, κρυστάλλινο, κρουστό, χρυσίζον στὴν καρδιά του, μπόγος, θὰ νόμιζε κανείς, τροφῆς, μάνα τοῦ Θεοῦ, μέσα στὶς ἀπέραντες καὶ λασπερὲς ἐκτάσεις τῶν Γιαννιτσῶν, ποὺ ἔκρωζαν ἡ μαῦρες καρακάξες μελαγχολικά...

Ριχτήκαμε καὶ τὰ φάγαμε μὲ ἀπληστία.

—Γρούστ ! Γρούστ ! Γρούστ !...

Κι' ἀπὸ ἐκεῖ, μιὰ νύχτα σκοτεινή, βρεθήκαμε πάλι στὴν ἔπαυλι τοῦ Ἀλατίνι, στὴ Θεσσαλονίκη. Πῶς ; Οὔτε κι' ἐμεῖς δὲν ἐννοήσαμε. Βρεθήκαμε ἐκεῖ ὅπου κοιμόταν ὁ Ἀβδοὺλ Χαμὶτ ἄλλοτε. Ζεστὲς ἡ κάμαρες ἀκόμα ἀπὸ τὶς ἀναπνοές του καὶ τοῦ χαρεμιοῦ του τοὺς ἀνασασμούς !...

Ἔστρωσα τὴ μισοκαϋμένη μου κουβέρτα κάτω...

Πολυθρόνες, καναπέδες ὁλομέταξοι. Καθρέφτες μεγάλοι, σὰν τὴν θάλασσα, στοὺς τοίχους. Χαλιὰ στρωμένα κάτω, κουρτίνες, καὶ αὐτὲς μεταξωτές, ἔπιπλα πολύτιμα καὶ κάτι λάμπες, ψηλές, σὰν ὑπασπισταί, ποὺ στέκουν προσοχή !.. Μὰ ἐμεῖς εἴχαμε χάσει πειὰ τὴν ἐντύπωσι τῆς χρησιμοποιήσεως καναπέδων καὶ λαμπῶν !... Καὶ γιὰ τοῦτο, ὅταν τὸ βράδυ, ντυμένος καὶ ἀρβυλλομένος — τέτοια ἦταν ἡ διαταγὴ — ξαπλώθηκα νὰ κοιμηθῶ, σὰν νικητής, ἀπάνω σ' ἕναν ἀτλαζένιο καναπέ, στὸν καναπὲ ἑνὸς σουλτάνου, νόμιζα πὼς δὲν στεκόμουνα καλά, νόμιζα πὼς θὰ πέσω. Ἡ βαθειὰ μαλακωσιά του μ' ἐνοχλοῦσε... Μοῦ φαινόταν πὼς βούλιαζα, βούλιαζα σὲ βάθη ἀπύθμενα, ἀτέλειωτα, κακά.... Ὡς ποὺ ἔστρωσα τέλος τὴ μισοκαϋμένη μου κουβέρτα κάτω καὶ κοιμήθηκα στὸ χαλί !...

Μὰ τότε πάλι μὲ στενοχωροῦσε τὸ ταβάνι.... Νόμιζα ὅτι θὰ ἔπεφτε ἀπάνω μου, σὰν βουνό.

Ἀρβύλλες, φυσεκλίκια, σακκίδια...

Στοῦ Μπήτου ὅμως, τὴν ἄλλη βραδειά, σὰν νἄμαστε πιὸ πολὺ στὸν ἑαυτό μας !...

Μᾶς ἔκαμε ἕνα τραπέζι, ποὺ ἦταν γιὰ μᾶς συμπόσιο ἀρχαῖο. Φαγητὰ πολλὰ καὶ κοντὰ στὰ ἄλλα ἕνα ψάρι μεγάλο, ψάρι τεράστιο —ἕνα γριβάδι τῆς λίμνης— ποὺ πρώτη φορὰ τὸ βλέπαμε.

—Τί εἶν' αὐτό, δελφίνι ; ρώτησα.

—Γριβάδι, μᾶς ἀπάντησε, κυπρῖνος δηλαδή. Γριβάδι βραστό, ψητό, τηγανητό, στὸ φοῦρνο, σκορδαλιά...

Κι' ἡ Ἀννούλα, ἕνα μικρὸ καὶ ἄμορφο τῆς γειτονιᾶς κορίτσι, ποὺ ἤθελε νὰ περιποιηθῆ τοὺς Ἕλληνας στρατιώτας, μᾶς σερβίριζε, ὅλο μᾶς σερβίριζε...

Κι' ἔπειτα, τριγύρω σ' ἕνα μεγάλο καὶ πλατὺ μαγγάλι Τούρκικο, ἀρχίσαμε τοὺς καφέδες καὶ τὴν κουβέντα. Τ' ἀστεῖα καὶ τὰ ἀνέκδοτα.

Ὁ Μπῆτος μᾶς διηγεῖτο ἀγῶνας σκληροὺς ὅλων τῶν ἀλυτρώτων.

Κι' ἐμεῖς τοῦ πολέμου ἐπεισόδια κι' ἐνθουσιασμούς...

Καὶ ἡ Ἀννούλα ἔφερνε καὶ ξανάφερνε τὰ φλυτζάνια πλυμένα, παστρικά, κροτοῦντα καὶ ἠχοῦντα, σὰν [illegible] στὰ φιλιά !...

Καφέδες ὅλη νύχτα... Χαιρόμουνα νὰ τοὺς ψήνω στὸ ὡραῖο ἐκεῖνο μαγγάλι, τὸ χρυσοκόκκινο, τὸ ἄπλωτο !...

Κι' ἔπειτα, σκεπασμένοι μὲ κουβέρτες καὶ ἐπανωφόρια, πέσαμε νὰ κοιμηθοῦμε. Ἀλλά, ποῦ ὕπνος !....

* * *

Ἄ ! ἐκείνη ἡ σκορδαλιὰ τοῦ Μπήτου !...

Μὲ τ' ἄψητα καλαμπόκια καὶ τὸ κραμβολάχανο, τὰ νερὰ καὶ τὶς βροχές, πάθαμε ὅλοι ἕνα εἶδος ἐντερικῆς καταρροῆς. Ὅλοι οἱ στρατιῶτες εἶχαν χάλια !

Ποιὸς νὰ πάη ὅμως στὸ νοσοκομεῖο ;

Οὔτε νὰ τ' ἀκούσουμε !...

—Ἄϊντε, μωρὲ «κολιαντζασμένο», μᾶς φώναζε ὁ λοχαγός, ὁ μακαρίτης Ξύδης, θὰ μοῦ ψοφήσετε πουθενὰ ἐδῶ καὶ θὰ γεμίσετε κανένα χαντάκι !... Τραβᾶτε στὸ νοσοκομεῖο...

Τίποτα ἐμεῖς.

Δρόμο κόβαμε, δρόμο ἀφήναμε.

Μιὰ γρηὰ τέλος, σ' ἕνα χωριὸ τῆς Βέρροιας, μὲ ἔκανε καλά. Μὲ πότισε καφὲ καβουρντισμένο καὶ τριμμένο μὲ λεμόνι μέσα. Ἀλλὰ ἡ σκορδαλιὰ μὲ ξαναρρώστησε.

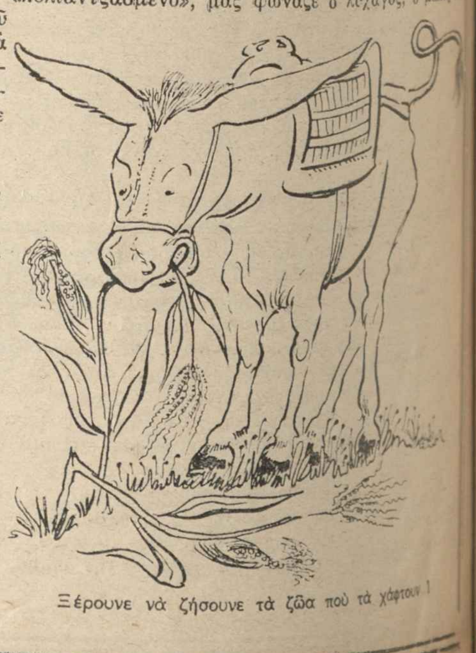
Ξέρουνε νὰ ζήσουνε τὰ ζῶα ποὺ τὰ χάφτουν !

Κι' ὅταν ἦρθε ἡ διαταγὴ νὰ φύγουμε, παρουσιάστηκα στὸ μακαρίτη Ἀνδρέα Καρκαβίτσα, τὸ λογογράφο, λοχαγὸ τότε καὶ γιατρὸ στὸ στρατὸ Θεσσαλονίκης.

—Ἄφησέ με, σὲ παρακαλῶ, ἐλεύθερο τρεῖς μέρες νὰ συνέλθω, τοῦ εἶπα.

Ὁ Καρκαβίτσας θύμωσε.

—Δὲν ντρέπεσαι, μοῦ λέει, νὰ θέλης νὰ ξεφύγης ἀπὸ τὸ Σύνταγμα ;

—Μὰ εἶμαι ἄρρωστος, τοῦ ἀπάντησα. Δὲν θέλω νὰ ξεφύγω. Θὰ πάω ἔπειτα μονάχος μου, πιὸ ἀναπαυμένος !...

—Καὶ τί ἔχεις ; μὲ ρωτάει.

—Τὸ καὶ τὸ εἶχα, ἀλλὰ μοῦ πέρασε καὶ τώρα μοῦ ξανᾶρθε...

—Ἔφαγες τίποτα ἐνάντιο ;

—Ἔφαγα ἕνα θηρίο !

—Τί λές ;

—Ἕνα θηρίο ἔφαγα ! εἶπα.

—Τί θηρίο ;

—Ὁ Μπῆτος ἔκαμε ἕνα θηρίο σκορδαλιά, τὸ ἔφαγα καὶ μοῦ ξανᾶρθε !

—Ἄϊντε νὰ χαθῆς !... Ἂν σ' ὅλους εἶμαι αὐστηρός, γιὰ σένα θἆμαι [illegible], ἀληθινὸ θηρίο...

Καὶ φεύγοντας, τὸν ἄκουσα νὰ μουρμουρίζη :

—Ἂν δὲν δώσουμε τὸ καλὸ παράδειγμα ἐμεῖς, ποιοὶ θὰ τὸ δώσουν ; Οἱ Ἑβραῖοι ;....

Τὰ ἔλεγα ὅλα αὐτὰ τὴν ἄλλη μέρα στὸ «Κρυστάλ», στὸ φίλο μου τὸν Βλάχο, ἔφεδρο τότε ἀξιωματικὸ καὶ τώρα καθηγητὴ σὲ μιὰ σχολὴ τοῦ Βόλου.

—Ἔχει δίκηο ὁ Καρκαβίτσας, μοῦ ἐξήγησε. Εἶνε λίγο δύσκολος καὶ ἀρκετὰ στριμμένος, μὰ πάντα ἔχει δίκηο. Θὰ τοῦ μιλήσω κι' ἐγώ.

Μά, ποῦ ν' ἀκούση ὁ Καρκαβίτσας !...

* * *

—Θὰ φύγουμε, λοιπόν, ἀπ' τὴ Θεσσαλονίκη ;

—Θὰ φύγουμε !...

—Πᾶμε ὅμως νὰ προσκυνήσουμε πρῶτα στὸν Ἅϊ - Δημήτρη !...

Ὁ Ἅγιος Δημήτριος

Θολοὶ οἱ δρόμοι τῆς Θεσσαλονίκης πειά. Θολοὶ ὄχι ἀπὸ λάσπες, ὄχι ἀπὸ βροχή, ὄχι ἀπὸ χιονόνερο κι' ὁμίχλες... Ὄχι ἀπὸ βαρυσυννεφιά !... Ἀλλὰ ἀπὸ κάτι ἄλλο, πιὸ βαρὺ κι' ἀνυπόφορο : Ἀπὸ στρατὸ Βουλγαρικό !... Κάτι Βούλγαροι ψηλοί, βαρεῖς, χονδροί, γενᾶτα, μὲ χορτασμένου ζώου ἡμεράδα στὸ πρόσωπο καὶ πόδια φασκιωμένα καὶ χονδρά, ποὺ νόμιζε κανεὶς πὼς μιὰ φορὰ ποὺ πάτησαν στὴν πόλι, δὲν θὰ ξανασηκωθοῦν !...

Γεμάτη ἡ ἐκκλησία ἀπὸ κόσμο Ἑλληνικό.

Ὄμορφα, ξανθά, κορίτσια τῆς Θεσσαλονίκης, σκουπίζουν, καθαρίζουν, στολίζουν τὸν ναό, ποὺ ἦταν ἀκόμα λίγο πρὶν τζαμί !... Ἑστιάδες θεληματικές !... Ἔφεγγαν σὰν νεράϊδες, μέσα στὴ σκοτεινιὰ τῆς ἐκκλησιᾶς ! Γυναικοῦλες ἄναβαν λιβανιστήρια στὶς γωνιὲς καὶ στρατιῶτες ἄναβανε κεριά... Μάτσο τὰ κεριά !... Ἐπίστευε ὁ κόσμος τότε. Ἐπίστευε στὸ Θεό, ἐπίστευε στὸν ἑαυτό του... Μὰ τώρα δὲν πιστεύει πουθενά... Οὔτε σὲ Θεό, οὔτε στὸν ἑαυτό του, οὔτε σ' αὐτὸν τὸν Σατανᾶ !...

—Ἀλλοίμονο ! καθὼς μοῦ ἔλεγε καὶ ὁ Μιχάλης Ἀργυρόπουλος πρὸ ἡμερῶν στὴν Ἀθήνα, ἀλλοίμονο στὸ λαὸ ποὺ ἔχασε τὴν πίστι του !...

Νάτος, ὁ Ἅγιος Δημήτριος, μωσαϊκὸ θαυμάσιο, μέσα στὴν ἐκκλησιά. Χωρὶς τὸ ἄλογό του, τὸ κόκκινο σὰν τὴ φωτιά, χωρὶς μακρὺ κοντάρι, μὲ τὸ Βυζαντινὸ ταυλίον τοῦ Πατρικίου στὸ στῆθος...

—Μωρὲ φαντάρος ἤτανε ὁ Ἅϊ - Δημήτρης, φωνάζει ἕνας ἁπλοϊκὸς στρατιώτης ἀπὸ τ' Ἄγραφα. Δὲν ἤτανε λοιπὸν τοῦ ἱππικοῦ ; Φαντάρος σὰν κι' ἐμᾶς ἤταν ;

Ναί, ὁ Ἅγιος δὲν ἔχει πλέον ὅπλα. Τὸ ἔργον του τελείωσε. Ἡ Θεσσαλονίκη δική του πάλι ἔγινε !... Καὶ νά, λιβάνια καὶ κεριὰ καὶ ἱερεῖς δοξολογοῦν στὸ ναό του, καὶ μιὰ καμπάνα, ποὺ τὴν βρήκανε καὶ τὴν κρεμάσανε ὅπως - ὅπως, σημαίνει ἀπ' ἔξω θριαμβευτικά !...

Καὶ τὰ ὤμορφα ξανθὰ κορίτσια τῆς Θεσσαλονίκης ἀνασκουμπωμένα — τί γαλακτένια μπράτσα ! — σκουπίζουν, ξεσκονίζουν τὸ ναὸ καὶ λάμπουνε τὰ ξανθὰ κεφάλια τους, σὰν τὸ φῶς...

Ὤ, τί παληὲς ἐποχὲς ποὺ ξύπνησαν στὴν ἀναμμένη φαντασία μας !... Τότε, ποὺ ἡ παλαιὲς ἀρχόντισσες διακόνευαν στοὺς ναούς !...

Καὶ νά, ἐμπρός μας, ὁ μακαρίτης Τραπεζούντιος, ἔφεδρος ἀξιωματικὸς καὶ αὐτός, δικηγόρος πρὶν στὴ Χαλκίδα, υἱός, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, τοῦ παλαιοῦ δικαστικοῦ Τραπεζουντίου, δικαστικός, μοῦ φαίνεται, κι' αὐτός. Εἶνε κατασυγκινημένος. Τὰ μάτια του γεμάτα δάκρυα. Μιὰ ὠχρότης διακρίνεται στὸ πρὸ ὀλίγου νεανικὸ καὶ ζωηρὸ πρόσωπό του.

—Ἦρθα σκαστός, μᾶς εἶπε, νὰ προσκυνήσω τὸν Ἅγιο Δημήτρη, τὸν Ἐλευθερωτή, νὰ ρίξω μιὰ ματιὰ στὴ Θεσσαλονίκη καὶ νὰ φύγω !...

—Φεύγουμε σήμερα κι' ἐμεῖς, τοῦ λέμε.

—Τί εἶν' αὐτά, μᾶς φωνάζει, τί θαύματα εἶνε αὐτά ! Ἡ Θεσσαλονίκη Ἑλληνική, ἡ Μακεδονία ἐλευθερωμένη !... Ὄνειρο !... Θαύματα Θεῶν !...

—Βουλαὶ καὶ θαύματα Ὑψίστου !....

Καὶ δείχνοντας τὸν Ἅγιο Δημήτρη, ἐψέλλισε τὸ τροπάρι :

«Μέγας εὕρομεν καὶ ἔχομεν ἐν τοῖς Ὑψίστοις !...».

Κι' ἔπειτα, δείχνοντας τὰ ὤμορφα κορίτσια, ποὺ κατακόκκινα ἀπὸ ντροπή, φωτιὰ ἀπὸ τὴν ἐργασία, σκούπιζαν, ξεσκόνιζαν καὶ στόλιζαν τὸν ἀπέραντο ναό, πρόσθεσε :

Κάτι Βούλγαροι, ψηλοὶ καὶ χονδροί

—Ὅρκο ἔκαμα μέσα στὴν ψυχή μου, σὰν μπῆκα μέσα στὸ ναό !... Ἂν ζήσω καὶ γυρίσω ἀπ' τὸν πόλεμο, νὰ πάρω μιὰ ἀπ' «αὐτές» !...

Μὰ δὲν πῆρε καμμιὰ ἀπ' «αὐτές». Ἐπῆρε ὅλη τὴ Μακεδονία, ὅπου γιὰ πάντα πειὰ ἀπόμεινε !...

* * *

Αὐτὰ μοῦ ἦρθαν σήμερα στὸ νοῦ, ποὺ εἶνε ἡ ἡμέρα κρύα — σὰν καὶ τότε — βροχερή, ὑγρή, βαρειὰ συννεφιασμένη καὶ κάτι θλίβει, θλίβει τὴν καρδιά, ἐνῶ ἡ καμπάνες τῆς ἐκκλησιᾶς μακρυά, χτυποῦν, χτυποῦν, γιὰ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου τὴν ἐπέτειο, σὰν νὰ θέλουν νὰ ξυπνήσουν μέρες ὡραῖες, παλαιές, καὶ κόσμο ὡραῖο καὶ αἰσθηματικό, ποὺ πέρασε καὶ πάει....

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΤΙ ΛΕΓΕΤΑΙ ΚΑΙ ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ

ΕΥΘΥΜΕΣ ΙΣΤΟΡΙΟΥΛΕΣ

Ἡ παρακάτω σκηνὴ συνέβη σ' ἕνα κατάστημα ποὺ πουλοῦν πουλιά.

Ἡ κ. Γλωσσάκη, ἡ ὁποία πρὸ τριῶν ἡμερῶν εἶχεν ἀγοράσει ἀπὸ τὸ κατάστημα ἕναν παπαγάλο, εἰσβάλλει ὁρμητικὴ μέσα σ' αὐτὸ καὶ ἀπευθυνομένη στὸν καταστηματάρχη, ἀρχίζει νὰ ξεφωνίζη :

—Ὥστε ἔτσι γελοῦν τὸν κόσμο, κύριε ;... Εἶσθε ἕνας ἀπατεών !... Ναί, ναί, ἕνας ἀπατεὼν...πρώτου μεγέθους μάλιστα ! Ἔπρεπε νὰ ντρέπεσθε, κύριε, νὰ πουλᾶτε σὲ μιὰ κυρία καθὼς πρέπει, ὅπως ἐγώ, ἕναν τιποτένιο παπαγάλο γιὰ διακόσιες δραχμές. Μοῦ εἴπατε πὼς μιλάει σὰν ἄνθρωπος, κι' ἀπὸ προχτὲς ποὺ τὸν ἀγόρασα οὔτε μιὰ λέξι δὲν ἔβγαλε ἀπ' τὸ στόμα του. Καταλαβαίνετε ; Οὔτε μιὰ λέξι ! Εἶνε μουγγός !... Κλέβετε, λοιπόν, τὸν κόσμο ἔτσι ἀδιάντροπα ;... Μὴ μοῦ μιλᾶτε, ὄχι.... Σᾶς λέω ὅτι ὁ παπαγάλος, ποὺ μοῦ πουλήσατε, οὔτε μιὰ λέξι δὲν εἶπε ἀκόμα... Ναί, ναί.... Δὲν ἔχει μιὰ καὶ ξεμά, μ' ἀκοῦτε ; Οὔτε λέξι, οὔτε τσιμουδιά !...

—Μά, κυρία μου, κατώρθωσε νὰ τὴν διακόψη ἐπιτέλους ὁ δυστυχὴς καταστηματάρχης, δὲν θὰ τοῦ δώσατε καιρὸ νὰ....μιλήση !...

* * *

Ἕνας παραγγελιοδόχος μπῆκε μιὰ μέρα σ' ἕνα μπακάλικο γιὰ κάποια δουλειά του. Ἐνῶ λοιπὸν μιλοῦσε μὲ τὸν μπακάλη, μπῆκε μέσα μιὰ γρηὰ ζητιάνα καὶ ζήτησε ἐλεημοσύνη.

Ὁ μπακάλης, γιὰ ν' ἀστειευθῆ, εἶπε στὴ γρηὰ ζητιάνα, δείχνοντας τὸν καλοντυμένο παραγγελιοδόχο :

—Ἀπὸ τὸ ἀφεντικὸ ζήτησε νὰ σ' ἐλεήση...

Ὁ παραγγελιοδόχος τἄχασε. Ἀλλὰ δὲν ἄργησε νὰ δώση τὴν ἀπάντησι ποὺ ἔπρεπε. Τέντωσε τὸ χέρι του καὶ μὲ ὕφος προστατευτικὸ φώναξε στὸν μικροκαμωμένο καὶ παχουλὸ μπακάλη :

—Βρὲ μικρέ, βγάλε ἀπὸ τὸ συρτάρι καὶ δῶσε στὴ γερόντισσα ἕνα εἰκοσιπεντάρικο !...

Κόκκαλο ὁ μπακάλης.

* * *

Ἕνας Ἀράπης κάποτε ταξείδευε γιὰ πρώτη φορὰ στὴ Ρωσσία. Μιὰ μέρα λοιπὸν ποὺ περνοῦσε ἀπὸ ἕνα χωριό, χύθηκε ἀπάνω του κάποιο σκυλί, πολὺ ἀγριεμένο. Ὁ Ἀράπης ὀπισθοχώρησε κι' ἔσκυψε νὰ πάρη μιὰ πέτρα. Ἐπειδὴ ὅμως ἦταν παγωνιά, ἡ πέτρα δὲν ξεκολλοῦσε. Δοκίμασε νὰ πιάση μιὰ ἄλλη, μὰ κι' αὐτὴ ἦταν κολλημένη ἀπ' τὸν πάγο. Κι' ὁ Ἀράπης φώναξε τότε παραξενευμένος :

—Θεέ μου, τί ἀνάποδος τόπος ἐδωπέρα ! Ἀφήνουν τὰ σκυλιὰ λυτὰ καὶ....δένουν τὶς πέτρες !...

* * *

Ἀφοῦ τοῦ κάκου προσπάθησε ἡ σύζυγος μέσα στὸν κινηματογράφο ν' ἀνοίξη ἐνδιαφέρουσα συνομιλία μὲ τὸν σύζυγό της, ἀνακάλυψε τέλος ὅτι αἰτία τῆς ἀφηρημάδας του ἦταν μιὰ ὤμορφη κυρία, ντυμένη μαῦρα, ἡ ὁποία καθόταν ἀπέναντί τους.

—Μὰ τί κυττᾶς, ἐπιτέλους, τὸν ρώτησε σὲ κάποια στιγμή, σκουντῶντας τον δυνατά. Τί κυττᾶς σὰν χάχας ;

—Νά, αὐτὴ τὴν κυρία, ἀπάντησε ἀφελῶς ὁ σύζυγος.

—Ἄ ! Αὐτὴ τὴν ὤμορφη χήρα ;

—Ναί, ναί .... ξανἆπε ὁ σύζυγος μ' ἐνθουσιασμό.

—Ἄχ !... πῶς θὰ ἤθελα νἄμουν κι' ἐγὼ σὰν κι' αὐτή !... ἀναστέναξεν ἡ σύζυγος.

—Ὡραία, δηλαδή, ἀγάπη μου ;

—Ὄχι... Χήρα !...

* * *

Δυὸ Ἀθηναῖοι φαρσὲρ θέλησαν κάποτε νὰ παίξουν ἕνα παιγνίδι σ' ἕναν Κεφαλλωνίτη μέσα σ' ἕνα ρεστωράν. Σὲ κάποια στιγμὴ δηλαδὴ ποὺ ὁ Γεράσιμος ἔτρωγε ἥσυχα, σηκώθηκε ὁ ἕνας σιγὰ - σιγὰ καὶ ζωγράφισε ἀπάνω στὸ πανωφόρι του μὲ κιμωλία ἕνα κεφάλι γαϊδάρου. Ὁ Γεράσιμος τὸν εἶδε, ἀλλὰ δὲν εἶπε τίποτε. Ὅταν ὅμως τέλειωσε τὸ φαγητό του, γύρισε πρὸς τοὺς δυὸ φαρσὲρ καὶ τοὺς ρώτησε :

—Δὲν μοῦ λέτε, τζογοῦλες μου, ποιὸς ἀπὸ σᾶς τοὺ δυὸ σκούπισε μὲ τὸ πανωφόρι μου....τὸ πρόσωπό του ;

Κι' οἱ φαρσὲρ τὸ φυσᾶνε ἀκόμα καὶ δὲν κρυώνει.

* * *

Μεταξὺ φίλων :

—Τί διάβολο, κάθε Κυριακὴ θἆναι κλειστὰ τὰ ἑστιατόρια ! Καὶ τότε ποῦ θὰ τρῶμε ;

Καὶ ὁ ἀδιόρθωτος καλαμπουριστὴς ἀπάντησε :

—Μὰ δὲν θὰ τρῶμε. Θἄχουμε....κοιλιακὴ ἀργία !...

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΡΩΜΑΝΤΙΚΟΙ ΕΡΩΤΕΣ

Ο ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΣ ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΑΥΛΙΝΑΣ ΜΠΩΜΟΝ

(Ὁ Γολγοθᾶς τῶν τελευταίων ἡμερῶν τῆς ὡραίας φίλης τοῦ Σατωβριάνδου)

ΑΠΟ ὅλες τὶς γυναῖκες, ποὺ ἀγάπησαν τὸν Σατωβριάνδο — καὶ ἦσαν τόσο πολλὲς — καμμιὰ δὲν εἶχε τέλος τόσο δραματικό, τόσο σπαραχτικό, ὅπως ἡ Παυλίνα Μπωμόν. Φύσει φιλάσθενη καὶ ἐξαιρετικὰ εὐαίσθητη, ἡ Παυλίνα ὑπόφερε ἀπ' τὶς ἀπιστίες καὶ τὸν ἄστατο χαρακτῆρα τοῦ φίλου της πολὺ περισσότερο, ἀπ' ὅ,τι θὰ ὑπόφερε ὁποιαδήποτε ἄλλη γυναῖκα. ῎Ετσι, οἱ ἐρωτικοὶ πόνοι της δὲν ἄργησαν νὰ κλονίσουν τὴν ὑγεία της.

Τὸν Μάϊο τοῦ 1803, ἐνῶ ὁ Σατωβριάνδος βρισκότανε στὴ Ρώμη, ὑπηρετῶντας στὴν ἐκεῖ Γαλλικὴ πρεσβεία, ἡ Παυλίνα, ποὺ ἦταν πειὰ φυματική, ἐπῆγε, ἐσύρθηκε μᾶλλον, στὰ περίφημα λουτρὰ τοῦ Μὸν - Ντόρ, γιὰ νὰ ὑποβληθῆ σὲ θεραπεία. Μὰ τὰ λουτρά, ποὺ τὰ ἐσύστηναν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη οἱ γιατροὶ γιὰ τὴν φυματίωσι, ἀντὶ νὰ καλυτερέψουν, χειροτέρεψαν, ὅπως ἦταν φυσικό, τὴν κατάστασί της. Νοιώθοντας πὼς ἦταν πειὰ τελειωτικὰ καταδικασμένη, ἡ Παυλίνα ἀποφάσισε μὲ τὶς λίγες δυνάμεις ποὺ τῆς ἀπέμεναν, νὰ πάη στὴ Ρώμη, γιὰ νὰ πεθάνη τοὐλάχιστον μέσ' στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἀγαπημένου της... Γιατί, παρ' ὅλες τὶς ἀπιστίες του, παρ' ὅλους τοὺς πόνους, ποὺ τὴν εἶχε κάνει νὰ νοιώση, ἡ Παυλίνα ἐξακολουθοῦσε νὰ λατρεύη τὸν ἔνδοξο συγγραφέα...

* * *

Ὑπῆρξαν ἐκτάκτως δραματικοὶ οἱ τελευταῖοι σταθμοὶ τοῦ Γολγοθᾶ τῆς δυστυχισμένης αὐτῆς γυναίκας. Στὶς 3 Ἰουλίου 1803 ξεκίνησε ἀπὸ τὸ Παρίσι γιὰ τὸ Μὸν - Ντόρ. Ἡ ἀδυναμία της μετέβαλε τὸ ταξεῖδι της αὐτὸ σ' ἕνα ἀδιάκοπο μαρτύριο. Ἀπὸ σταθμὸ σὲ σταθμὸ ἡ κατάστασί της χειροτέρευε. ῎Ετρεμε, ριγοῦσε, ὄχι μονάχα ἀπ' τὸν πυρετό, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴ μόνωσι καὶ τὴν ἐγκατάλειψι, μέσα στὴν ὁποία ἔνοιωθε τὸν ἑαυτό της.

Τὸ Μὸν - Ντὸρ τῆς φάνηκε πὼς θὰ ἦταν ὁ τάφος της καὶ ἔγραφε μὲ παράπονο στὸν ἀφοσιωμένο καὶ τρυφερὸ φίλο της Ζουμπέρ :

«Ἀλλοίμονο ! τὰ ἔρημα καὶ πανύψηλα αὐτὰ βουνὰ δὲν ἦταν ἀπαραίτητο νὰ γίνουν ὁ τάφος μου...».

Στὸ ξενοδοχεῖο τοῦ Μὸν - Ντόρ, ὅπου ἔμενε, δὲν εἶχε καμμιὰ ἄνεσι. Ὁ καιρὸς ἦταν τρομερὰ εὐμετάβολος καὶ τὴ μιὰ μέρα ἔκανε καλοκαῖρι καὶ τὴν ἄλλη βαρυχειμωνιά. Ἡ Παυλίνα, ὡστόσο, μολονότι φυματική, ἔκανε ψυχρολουσίες καὶ μπάνια, κυριολεκτικῶς ὀλέθρια γιὰ τὴν ὑγεία της. ῎Εβηχε κι' ἔνοιωθε νὰ σφίγγη κάτι τὸ στῆθος της σὰν τανάλια. Ἀπ' τὴν ἀδυναμία λιγοθυμοῦσε κάθε τόσο.

Ἐντωμεταξὺ ὁ Σατωβριάνδος τῆς ἔστελνε τακτικὰ γράμματα ἀπὸ τὴ Ρώμη, ἄλλα γεμάτα μελαγχολία καὶ πλῆξι κι' ἄλλα ξεχειλισμένα ἀπὸ εὐθυμία.

* * *

Ἡ Παυλίνα Μπωμὸν

Κατὰ τὰ τέλη Ἰουλίου ἡ Παυλίνα ἑτοιμαζόταν νὰ φύγη πειὰ ἀπὸ τὸ Μὸν - Ντόρ. Τῆς ἦταν ἀδύνατο νὰ μείνη πειὰ ἐκεῖ. Μὰ ποῦ νὰ πήγαινε ; Στὴ Βιλνέβ, στὸ μικρό, τόσο ἀγαπητό της, χωριουδάκι, κοντὰ στὸ Παρίσι, ὅπου ἔμενε ὁ τόσο καλὸς καὶ τόσο τρυφερὸς φίλος της Ζουμπέρ, ἢ στὴ Ρώμη, ὅπου θὰ τὴν δεχόταν ὁ ἄστατος καὶ ἄπιστος γόης, ποὺ τὸν λάτρευε, ὁ Σατωβριάνδος ;

῞Οταν ἔφτασε στὸ Κλερμόν, δίσταζε ἀκόμα ποῦ θὰ πήγαινε : Στὴν Βιλνὲβ ἢ στὴν Ρώμη ; Δὲν τολμοῦσε νὰ γράψη στὸν Ζουμπὲρ ὅτι προτιμοῦσε νὰ πάη στὴ Ρώμη. Μὰ ἔξαφνα, πῆρε τὴν ἀπόφασί της : θὰ πήγαινε στὴ Ρώμη ! Καὶ ἡ τρελλὴ αὐτὴ ἰδέα, ἡ ὁποία θὰ τὴν ἀποτελείωνε, τῆς ἔδωσε τέτοια χαρά, τέτοιο κέφι, ὥστε γιὰ μιὰ στιγμὴ φοβήθηκε μήπως ἡ λίγη ζωὴ ποὺ τῆς ἔμενε ἀκόμα, ἔσβυνε κι' αὐτή....

Καὶ ἔφυγε. ῎Εκανε τὸν μακρύ, κουραστικὸ δρόμο πρὸς τὸν Σατωβριάνδο, τὸν λατρεμμένο της. ῎Εκανε τὸν στερνὸ αὐτὸ δρόμο πρὸς τὸν θάνατο, πονεμένη καὶ χαρούμενη, εὐτυχισμένη καὶ ἀπελπισμένη.

Στὸ Μιλάνο τὴν ὑποδέχτηκε ὁ ἐκεῖ Γάλλος πρόξενος, εἰδοποιημένος ἀπὸ τὸν Σατωβριάνδο, ὁ ὁποῖος καὶ τὴν συνώδευσε ὥς τὴ Φλωρεντία. Ἐκεῖ τὴν περίμενε ὁ Σατωβριάνδος...

* * *

Ἀπ' τὴ στιγμὴ ποὺ συνάντησε τὸν Σατωβριάνδο ἡ Παυλίνα στὴ Φλωρεντία, ἄρχισε κιόλας, μπορεῖ κανεὶς νὰ πῆ, κι' ἡ ἐπιθανάτια ἀγωνία της. Μιλοῦσε μὲ κόπο, θανάσιμα θλιμμένη, καὶ κατέβαλε ὑπεράνθρωπες προσπάθειες γιὰ νὰ χαμογελάση. Μὰ εἴτε θλιμμένα, εἴτε συνοδευόμενα μ' ἕνα χαμόγελο, τὰ λόγια τῆς Παυλίνας ἔμοιαζαν σὰν νἄβγαιναν ἀπὸ τάφο ἀνοιγμένο, ὅπου, ὕστερ' ἀπὸ λίγο, θὰ κλεινόταν ἡ θεϊκὴ ψυχή της.

Στὴ Ρώμη ὁ Σατωβριάνδος ἐγκατέστησε τὴ φίλη του σ' ἕνα μικρὸ σπιτάκι τοῦ Πίντσιο, κοντὰ στὴν «Πιάτσα ντ' Ἐσπάνια». Γύρω ὑπῆρχε ἕνας κῆπος μὲ πορτοκαλιές. Γιὰ λίγες μέρες ἡ Παυλίνα, τὸ «μικρὸ ἀποδημητικὸ πουλί», ἔνοιωσε κάποια βελτίωσι. Μαζὺ μὲ τὸν Σατωβριάνδο ἔκανε μερικοὺς περιπάτους μὲ ἁμάξι. Μὰ ἦταν πάρα πολὺ ἐξασθενημένη, τόσο πολύ, ποὺ δὲν εἶχε κἂν τὴ δύναμι νὰ κυττάξη τοὺς κάμπους καὶ τὸν οὐρανό. Ὁ φίλος της μιὰ μέρα τὴν ὡδήγησε στὸ «Κολοσσαῖον». Ἐκείνη ἔρριξε μιὰ ματιὰ ἀφηρημένη στὰ ἔνδοξα αὐτὰ ἐρείπια καὶ ὕστερα ψιθύρισε :

—Πᾶμε, ἀγαπημένε μου, κρυώνω...

῞Οταν γύρισε, κρεββατώθηκε καὶ δὲν ξανασηκώθηκε πειὰ ἀπὸ τὸ κρεββάτι.

* * *

῞Οταν μπῆκε ὁ Νοέμβρης, ἡ ἑτοιμοθάνατη εἶπε ὅτι δὲν θὰ ζοῦσε πέρα ἀπ' τὴ δευτέρα Νοεμβρίου, γιατὶ ἡ μέρα αὐτὴ ἦταν ἀφιερωμένη στοὺς νεκρούς. Ὡστόσο ἔζησε. ῞Υστερα εἶπε πὼς δὲν θὰ ζοῦσε πέρα ἀπὸ τὴ τετάρτη Νοεμβρίου, γιατὶ ἦταν ἡ μέρα ποὺ εἶχε πεθάνει ἡ μητέρα της. Καὶ πραγματικά, ἦταν μοιραῖο νὰ πεθάνη ἡ Παυλίνα τὴν ἴδια μέρα μὲ τὴν μητέρα της.

Οἱ γιατροί, ἐντωμεταξύ, ἔλεγαν στὸ Σατωβριάνδο ὅτι ἕνα θαῦμα μονάχα θὰ μποροῦσε νὰ σώση τὴ φίλη του. Ὁ Σατωβριάνδος, ὡστόσο, προσπαθοῦσε νὰ τὴν καθησυχάση. Τὴν βεβαίωνε ὅτι ὕστερα ἀπὸ λίγο θὰ ἔνοιωθε πόσο μάταιοι ἦσαν οἱ φόβοι της.

—῏Ω, ναί ! ἀποκρίθηκε ἐκείνη μὲ ὕφος μυστηριῶδες. Θὰ πάω μακρύτερα...

Ἐννοοῦσε, βέβαια, μακρύτερα ἀπὸ τὴ ζωή, δηλαδὴ στὸ θάνατο...

Ἡ Παυλίνα ἤξερε ὅτι σίμωνε τὸ τέλος της. Καθὼς ὁ Σατωβριάνδος ἔκλαιγε — γιατί, παρ' ὅλες τὶς ἀπιστίες του, τὴν ἀγαποῦσε κι' ἐκείνη — ἡ εὐγενικιὰ γυναῖκα ἅπλωσε τὸ χέρι της καὶ τοῦ εἶπε :

—Εἶσαι παιδί... Μὰ μήπως δὲν τὄξερες πὼς θὰ πέθαινα ;...

Στὶς 3 Νοεμβρίου ἡ Παυλίνα φάνηκε λίγο πιὸ ἥσυχη. Ὁ γιατρὸς ἐδήλωσε ὅτι ἔπρεπε νὰ τῆς ποῦν νὰ ἐκφράση τὶς τελευταῖες της θελήσεις. Μὰ ὁ Σατωβριάνδος δὲν βρῆκε τὸ θάρρος νὰ τῆς τὸ πῆ, μὰ οὔτε καὶ πέρασε τὴ νύχτα κοντά της, γιατὶ δὲν τοῦ τὸ ἐπέτρεψε ἐκείνη.

Στὶς 4 Νοεμβρίου ἡ ἑτοιμοθάνατη, βλέποντάς τον πολὺ ταραγμένο, τὸν ρώτησε :

—Γιατί εἶσαι ἔτσι ; Πέρασα ἥσυχα τὴ νύχτα...

῞Υστερα ἀπὸ λίγο ὁ γιατρὸς εἶπε δυνατὰ ὅτι ἤθελε νὰ μιλήση στὸν Σατωβριάνδο, στὸ διπλανὸ δωμάτιο. ῞Οταν ὁ Σατωβριάνδος ἐπέστρεψε κοντὰ στὴν ἑτοιμοθάνατη, τὸν ρώτησε τί τοῦ εἶπε ὁ γιατρός. Μὰ ὁ Σατωβριάνδος, ἀντὶ ἄλλης ἀπαντήσεως, ξέσπασε σὲ λυγμοὺς κι' ἔπεσε στὰ πόδια τοῦ κρεββατιοῦ της. Ἡ Παυλίνα τὸν κύτταξε καὶ μὲ μιὰ φωνὴ σταθερὴ εἶπε :

—Δὲν φανταζόμουν ὅτι αὐτὸ (ὁ θάνατος) θὰ ἐρχόταν τόσο γρήγορα ! Πρέπει, λοιπόν, νὰ σ' ἀποχαιρετήσω...

῞Υστερα ἐπρόσθεσε :

—Φώναξε τὸν ἱερέα ντὲ Μπονβέ...

Ἀφοῦ μετάλαβε, ὅταν ὁ Σατωβριάνδος ἐπανῆγε κοντά της, ἡ Παυλίνα ἦταν θαρραλέα καὶ ἀτάραχη. Τὸν ρώτησε :

—῎Ε ! λοιπόν, εἶσαι εὐχαριστημένος ἀπὸ μένα ;...

῞Ολες αὐτὲς ἡ λεπτομέρειες τοῦ θανάτου τῆς Παυλίνας βρίσκονται στὰ «Ἀπομνημονεύματα τὰ πέραν τοῦ τάφου» τοῦ Σατωβριάνδου. Σὲ μιὰ στιγμὴ τῆς διηγήσεως ὁ Σατωβριάνδος λέγει :

«Μιὰ ἰδέα ἐξαιρετικὰ ἀλγεινὴ μ' ἔκανε τότε ἄνω κάτω. Ἀντελήφθην ὅτι ἡ κυρία ντὲ Μπωμὸν δὲν ἔνοιωσε παρὰ μόνον στὰ τελευταῖα της τὴν ἀληθινὴ ἀγάπη, ποὺ ἔνοιωθα γι' αὐτήν. Μοῦ ἔδειχνε μάλιστα διαρκῶς τὴν ἔκπληξι, ποὺ τῆς εἶχε προξενήσει ἡ ἀνακάλυψις αὐτὴ καὶ φαινόταν πὼς πέθαινε γοητευμένη καὶ ἀπελπισμένη. Εἶχε πιστέψει πὼς μοῦ ἦταν βάρος καὶ εἶχε ἐπιθυμήσει νὰ πεθάνη, γιὰ νὰ μὲ ἀπαλλάξη ἀπὸ τὶς ἐνοχλήσεις, ποὺ φανταζόταν πὼς μοῦ ἔδινε».

Πόσο ὡραία καὶ πόσο συγκινητικὴ εἶνε ἡ τελευταία αὐτὴ ἐξομολόγησις τῆς Παυλίνας Μπωμόν ! ῎Ηξερε ὅτι ἀπὸ καιρὸ ἦταν βάρος στὸ Σατωβριάνδο, ἤξερε ὅτι ὁ δεσμός τους ζημίωνε τὸν νεαρὸ διπλωμάτη στὴ σταδιοδρομία του, ἤξερε πόση ἕλξι αἰσθανόταν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὁ ἄστατος φίλος της γιὰ μιὰ ἄλλη γυναῖκα, τὴν Ντελφὶν ντὲ Κιουστίν, καὶ ὅτι, ἐρωτόπαθος, καθὼς ἦταν, δὲν θὰ μποροῦσε ν' ἀντισταθῆ στὴν ἕλξι του αὐτή. Καὶ βλέποντας ὅλ' αὐτὰ ἡ φτωχὴ γυναῖκα καὶ νοιώθοντας ὅτι δὲν θὰ εἶχε τὴ δύναμι νὰ προσποιῆται πὼς δὲν τὰ καταλαβαίνει, εἶχε προτιμήσει νὰ πεθάνη !...

Στὶς 4 Νοεμβρίου, λίγο πρὶν βραδυάσει, ἡ Παυλίνα Μπωμὸν παρακάλεσε τὸν Σατωβριάνδο νὰ καθήση στὰ πόδια τοῦ κρεββατιοῦ της.

«Ἐπὶ μισὴ ὥρα — γράφει σχετικῶς ὁ ἴδιος — μοῦ μίλησε μὲ τὸν πιὸ θαρραλέο καὶ τὸν πιὸ συγκινητικὸ τρόπο».

Τὸν συνεβούλευσε νὰ ζήση στὸ ἑξῆς κοντὰ στὴ γυναῖκα του γιὰ τὴν ὁποίαν ἐπίσης εἶχε δείξει τόση σκληρότητα καὶ τόση ἀδιαφορία ὁ Σατωβριάνδος.

῞Υστερα παρακάλεσε τὸν Σατωβριάνδο ν' ἀνοίξη τὸ παράθυρο. Ζωηρὲς κόκκινες ἀχτίνες τοῦ ἥλιου ποὺ βασίλευε, μπῆκαν τότε στὸ δωμάτιο. Ἡ Παυλίνα θυμήθηκε τὰ σχέδια ποὺ ἔκαναν λίγες ἡμέρες πρὶν νὰ πᾶνε νὰ ζήσουν στὴν ἐξοχή, κ' ἔκλαψε. Μετὰ λίγη ὥρα ζήτησε ν' ἀλλάξη κρεββάτι. Μὰ ὁ γιατρὸς δὲν τῆς τὸ ἐπέτρεψε, γιατὶ ἦταν πάρα πολὺ ἐξασθενημένη.

Τέλος ἄρχισε ἡ ἐπιθανάτια ἀγωνία. Ἡ Παυλίνα ἔβαζε κάθε τόσο τὸ ἰσχνὸ χέρι της πάνω στὸ στῆθος της κι' ἔλεγε :

«Ἐκεῖ εἶνε !»

Ὁ Σατωβριάνδος τὴν ρώτησε ἂν τὸν ἀναγνώριζε. Ἡ Παυλίνα τότε προσπάθησε νὰ χαμογελάση καὶ ἔγνεψε μὲ τὸ κεφάλι της...

Καὶ ὕστερα πέθανε.

Αὐτὸ ἦταν τὸ δραματικὸ τέλος τῆς γυναίκας αὐτῆς ποὺ εἶχε τόσο πολὺ ἀγαπήσει καὶ τόσο λίγο ἀγαπηθῆ !..

ΑΠ' ΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΙ' ΑΣΤΕΙΑ

Οἱ συνδυασμοὶ Σερρῶν καὶ ἡ ἐπιφυλάξεις τοῦ κ. Τσαλδάρη. Ὁ κ. Ἀργυρός, ὅστις λάμπει, χωρὶς νὰ εἶνε... ἀσημένιος. Ἡ πίστις τοῦ κ. Παλαμᾶ ὡς ποιητοῦ. Ὁ Καλαποθάκης καὶ ἡ δημοσιογραφική του ἐπιχείρησις. Τὸν ἐπῆρε... ὁ «Σατανᾶς !» Καλαποθάκης — Γαβριηλίδης — Τρικούπης. Πῶς ἐξεδόθη τὸ «Ἐμπρός». κ.τ.λ. κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Κατὰ τὶς τελευταῖες ἐκλογὲς στὶς Σέρρες ἔγιναν δυὸ λαϊκοὶ συνδυασμοί.

Ὁ ἕνας ὑπὸ τὸν παλαίμαχον πολιτευτὴ κ. Ἀργυρὸν καὶ ὁ δεύτερος, ἀπὸ κάποιον ἄλλον.

Στὸν κ. Τσαλδάρην ὅμως ἐγένετο μεγάλη πίεσις γιὰ νὰ χρίση τὸ συνδυασμὸ τοῦ κ. Ἀργυροῦ.

Ὁ κ. Τσαλδάρης ὅμως, ἄγνωστον γιατί, ἀπέκλινεν ὑπὲρ τοῦ δευτέρου συνδυασμοῦ.

Οἱ φίλοι του ὅμως ἐπέμεναν κι' αὐτοὶ καὶ τὸν στενοχωροῦσαν νὰ χρίση τὸν κ. Ἀργυρόν, φίλον παλαιὸν καὶ συμμαχητὴν «πολύτιμον»...

Ἐτόνιζαν μάλιστα τὴν πολυτιμότητα τοῦ κ. Ἀργυροῦ γιὰ τὸ κόμμα.

Κι' ὁ κ. Τσαλδάρης, ἀφοῦ τοὺς ἄκουσε, τοὺς εἶπε :

—Φίλοι μου, πᾶν τὸ λάμπον δὲν εἶνε χρυσὸς καὶ ὁ κ. Ἀργυρὸς δὲν εἶνε... ἀσημένιος !

Μεταπεισθεὶς ὅμως κατόπιν, ἔχρισε τὸν συνδυασμὸν τοῦ κ. Ἀργυροῦ, ὁ ὁποῖος ἀπεδείχθη γιὰ τὸ κόμμα... χρυσός !

* * *

Μιὰ φορὰ ἕνας δημοσιογράφος, ρώτησε τὸν ποιητὴ κ. Κων. Παλαμᾶ :

—Θὰ εἴχατε τὴν καλωσύνη, κ. Παλαμᾶ, νὰ μοῦ λέγατε, τί πιστεύετε γιὰ τὴν Τέχνη ;

—Τί πιστεύω ; ἀπάντησε ὁ κ. Παλαμᾶς. Δὲν πιστεύω τίποτα !

—Τίποτα !

—Τίποτα ἀπολύτως !

—Καλά, δὲν στρέφεται ἡ σκέψι σας, σὲ κανένα δόγμα ;

—῎Οχι.

—Μὰ πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ μὴ πιστεύετε σὲ τίποτα !

—Ἀφοῦ εἶνε ἀνάγκη νὰ πιστεύω σὲ κάτι, σᾶς λέω ὅτι πιστεύω σ' ἕνα καὶ μόνον. Πιστεύω στὴν «αἰωνιότητα τῆς στιγμῆς !» καὶ σὲ τίποτε ἄλλο, ἀπολύτως !

* * *

Τὴν πρώτη ἐφημερίδα, ποὺ ἐξέδωκεν ὁ μακαρίτης Δ. Οἰκ. Καλαποθάκης, ὁ ἀείμνηστος διευθυντὴς τοῦ «Ἐμπρός», ἦταν σατυρική, ἔβγαινε στὸ Βόλο, ἔφερε τὸν τίτλο «Σατανᾶς» κι' ἐξεδίδετο ἐκεῖ ἐπὶ τρία χρόνια.

῞Οταν μιὰ ἡμέρα ἔπεσε στὰ χέρια τοῦ Γαβριηλίδη, ἕνα φύλλο τοῦ «Σατανᾶ», τοῦ ἔκαμεν ἐντύπωσι ἡ «φιλοσοφικὴ εὐθυμολογία» τῆς ἐφημερίδος, ἡ ὁποία ἦταν ἄγνωστη γιὰ τὰ σατυρικὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης φύλλα.

Πρώτη, λοιπόν, δουλειὰ τοῦ Γαβριηλίδη ἦταν, νὰ φέρη τὸν Καλαποθάκη στὴν Ἀθήνα καὶ νὰ τόν... ἐγκαταλείψη κατόπιν.

—.....Ὁ ΣΑΤΑΝΑΣ, σὲ ἔφερε στὴν Ἀθήνα, τοῦ ἔλεγαν οἱ φίλοι του, καὶ προκοπὴ περίμενες !

Καὶ ὅμως ὁ Καλαποθάκης, πρόκοψε.

Σὲ λίγο καιρὸ ἐξέδωκε τὴ «Σημαίαν». Ὡς γραφεῖα ἡ «Σημαία» χρησιμοποιοῦσεν ἕνα... ὑπόστεγο στὴν ὁδὸν Σταδίου.

Κι' ὅμως σύχναζαν ἐκεῖ ὅλοι οἱ λόγιοι καὶ ποιηταὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὁ Δημ. Καρομηλᾶς, ὁ Σουρῆς, Μπάμπης ῎Αννινος, Θεόδ. Βελλιανίτης, Ἀριστοτέλης Κουρτίδης, ὁ Κωστῆς Παλαμᾶς, ὁ Κακλαμᾶνος, ὁ σήμερα πρέσβυς μας στὸ Λονδῖνο, ὁ Κουσουλᾶκος, ὁ Πολέμης, ὁ Σπῦρος Μερκούρης, ὁ νῦν Δήμαρχος Ἀθηνῶν, ὁ ὁποῖος ἀνακατευόταν τότε μὲ τὴ δημοσιογραφία καὶ πολλοὶ πολιτικοὶ τῆς ἐποχῆς.

῞Ολοι αὐτοί, ἀφοῦ ἔγραφαν καὶ δίνανε κάτι στὴ «Σημαία», τὸ στρῶναν ἔπειτα στή... χαρτοπαιξία καὶ παίζανε, ὥς τὸ πρωΐ... Πολλὲς φορὲς μάλιστα, ὅταν χάνανε καὶ τὸ τελευταῖο τους πεντόδραχμο, παίζανε... ἀέρα !

Σὰν ἄρχιζε λοιπὸν ὁ ἀέρας, ἀκουγότανε ὁ Μπάμπης ῎Αννινος νὰ λέη :

—῎Αρχισε τό... βορρηαδάκι ! ΚΟΥΜΠΩΘΗΤΕ !

῎Επειτα ὅμως ἀπὸ λίγο, ἡ «Σημαία» ἔπαψε. Πρὶν πάψη, μετετέθη, ἀπὸ τὸ ὑπόστεγο, σ' ἕνα καμαράκι τῆς ὁδοῦ Σκουλενίου, ὅπου καὶ ἐξέπνευσε.

Μὰ ὅταν ρωτοῦσαν τὸν Καλαποθάκη :

—Πάει πειὰ ἡ «Σημαία», ἔπαψε ;

Ἀπαντοῦσε ἀτάραχος :

—Δὲν ἔπαψεν ἡ «Σημαία», μόνον... ὑπεστάλη !

Καὶ πράγματι, ὕστερα ἀπὸ λίγο καιρό, ἡ «Σημαία» ξανακυμάτισε, ἀλλὰ γιὰ λίγον καιρό.

Καὶ ὑπεστάλη καὶ πάλιν, ἀλλὰ διὰ παντὸς τὴ φορὰ αὐτή.

Πέρασε κάμποσος καιρὸς κι' ὁ Καλαποθάκης, ξαναεξέδωκεν ἐφημερίδα, ἀλλὰ ὑπὸ ἄλλον τίτλον πειά. Τὸ «Σύνταγμα». Τὸ «Σύνταγμα» ἦταν καθαρὰ καὶ φανατικὴ Τρικουπικὴ ἐφημερίδα.

Ἐξεδόθη δὲ στὴν ὁδὸ Σοφοκλέους, καὶ ἀπέναντι ἀκριβῶς τῆς οἰκίας, ποὺ ἦταν κατόπιν τὸ «Ἐμπρός». ῍Αν ὅμως τὸ «Σύνταγμα» εἶχεν ἄρθρα, τὰ γραφεῖα του δὲν εἶχαν οὔτε ἔπιπλο, οὔτε... συντάκτας.

῞Ενας μόνον συντάκτης ὑπῆρχε μοναχά, ὁ κ. Γεώργ. Πώπ.

Ἡ λατρεία τοῦ Καλαποθάκη πρὸς τὸν Τρικούπην, ἦταν ἀπεριόριστη. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκτίμησις τοῦ Τρικούπη, πρὸς τὸν Καλαποθάκη, μεγάλη.

Τόσο καλὰ καὶ μὲ τόση σαφήνεια διετύπωνε ὁ Καλαποθάκης στὰ ἄρθρα του τὶς ἰδέες τοῦ Τρικούπη, ὥστε πολλὲς φορὲς ὁ «περιφανὴς πολιτικός», ὡς τὸν ἀπεκάλει, ἔλεγε μὲ εἰλικρινῆ ἐνθουσιασμό :

—Κάλλιον ἐμοῦ ἑρμηνεύει τὰς ἰδέας μου, ὁ κ. Καλαποθάκης στὸ «Σύνταγμα».

Ἀλλὰ καὶ τὸ «Σύνταγμα» δὲν βάσταξε πολὺ καὶ μιὰ ἡμέρα ἔκλεισε κι' αὐτό.

—῎Επαψε τὸ «Σύνταγμα» ; ρωτοῦσαν πάλιν τὸν Καλαποθάκη.

—῎Οχι, ἀπεκρίνετο, ἀτάραχος πάντοτε αὐτός, δὲν ἔπαψε, ἀλλά....... ΑΝΑΘΕΩΡΕΙΤΑΙ !

Ἀλλὰ ἡ ἀναθεώρησις τοῦ...... «Συντάγματος» δὲν ἐτελείωνε ποτὲ κι' ἔτσι ἡ ἐφημερὶς δὲν ξαναεξεδόθη. Κι' ὁ Καλαποθάκης ἔπιασε δουλειὰ στὴν «Ἀκρόπολι», δεκαπέντε χρόνια, μετὰ τήν..... πρόσκλησί του στὴν Ἀθήνα, ἀπὸ τὸν Γαβριηλίδη.

Πέρασε κάμποσος καιρὸς καὶ ὁ Καλαποθάκης, ἀποφάσισε νὰ βγάλη τὸ «Ἐμπρός».

Ἑτοίμασε λοιπὸν τὸ γωνιαῖο σπίτι, ποὺ εἶνε στὴν ὁδὸν Σοφοκλέους καὶ βοηθούμενος καὶ ἀπὸ τὸ μακαρίτη Καρτάλη, τὸν πολιτευτὴ Βόλου, κουβάλησε μερικὰ ἔπιπλα γραφείου, ἀπὸ τό.... Δημοπρατήριο !

—Μὰ θὰ βαστάξη τὸ «Ἐμπρός», τοῦ λέγανε μερικοὶ φίλοι του, ἢ θὰ ἔχη κι' αὐτὸ τὴν τύχη τοῦ «Συντάγματος» καὶ τῆς «Σημαίας» ;

Κι' ὁ Καλαποθάκης ἀπαντοῦσε, πάντοτε, ἀτάραχος :

—Καὶ τί εἶνε, βρέ, τὸ «Ἐμπρός» ; «Σημαία» εἶνε νὰ ὑποσταλῆ ἢ «Σύνταγμα» γιὰ νὰ τὸ καταργήσουν !.. Τὸ «Ἐμπρὸς» εἶνε... ΕΜΠΡΟΣ καὶ θὰ πηγαίνη πάντοτε ἐμπρός, χωρὶς νὰ σταματήση ποτέ. Γιατί, ἂν σταματοῦσε, δὲ θὰ ἦτανε ΕΜΠΡΟΣ !..

Καὶ πράγματι ἐτράβηξε ἐμπρός, χωρὶς νὰ προσκόψη πουθενά, κυριάρχησε στὴ γνώμη τὴν Ἑλληνική, καὶ ὅταν ἐσταμάτησε, δὲν σταμάτησε, παρά... ἐμπρὸς στὸν τάφο τοῦ ἀλησμονήτου Καλαποθάκη !..

ΓΙΑΤΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗΣΕ Η ΚΟΥΒΑ

Ο ΝΕΡΩΝ ΤΗΣ ΑΒΑΝΑΣ

Τὰ ἐγκλήματα τοῦ τέως Προέδρου τῆς Κούβας Ματσάδο. Ἕνας αἱμοσταγὴς τύραννος ποὺ διαβάζει Αἰσχύλο! Ὁ ἐμφύλιος σπαραγμὸς στοὺς δρόμους τῆς Ἀβάνας. Οἱ αἱματηροὶ γυναικοκαυγάδες κι' ἡ «Κλίκα» τοῦ λοχαγοῦ Κάλβο. Ἡ δολοφονίες καὶ τὰ βασανιστήρια τῶν πολιτικῶν στὶς φυλακές. Ὁ ρόλος τῶν καρχαριῶν, κτλ. κτλ.

ΕΙΝΕ πασίγνωστο πειὰ ὅτι ἡ συνταρακτικὴ ἐπανάστασις τῆς Κούβας, τῆς ἐξωτικῆς χώρας τῆς Ρούμπας, ἦταν τὸ μοιραῖο ἀποτέλεσμα τῆς τρομοκρατικῆς δικτατορίας τοῦ αἱματηροῦ Προέδρου της Ματσάδο.

Κανένας δικτάτωρ τῶν νεωτέρων χρόνων δὲν ἦταν πιὸ ἔκφυλος, πιὸ ἀπάνθρωπος καὶ πιὸ ἐγκληματικὸς ἀπὸ αὐτὸν τὸν τρελλὸ Ματσάδο, τὸν ἐφιαλτικὸ «Νέρωνα τῆς Ἀβάνας».

Ὁ Ματσάδο κυβερνοῦσε μὲ πραγματικὲς σπεῖρες δολοφόνων καὶ ζοῦσε πάντα μέσα σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα ἐγκλήματος, φρίκης καὶ θανάτου.

Ξέρετε ποιοὶ ἦταν οἱ καλύτεροι κι' οἱ πιὸ πιστοὶ φίλοι του; Οἱ καρχαρίες! Αὐτοὶ ξεπάστρευαν μὲ τὴν μεγαλείτερη εὐκολία τοὺς ἐχθρούς του ποὺ σωριαζόντουσαν ὁ ἕνας ἀπάνω στὸν ἄλλο στὴν ἀπαίσια φυλακὴ τῆς Καμπάνα...

Ὁ «εὐεργέτης τῶν καρχαριῶν», ὅπως τὸν ἔλεγαν οἱ ἀντίπαλοί του, ἦταν στ' ἀλήθεια μιὰ καταπληκτικὴ ἐνσάρκωσις τοῦ Νέρωνος. Ὁ Ματσάδο δὲν συγκινήθηκε ποτὲ οὔτε ἀπὸ τὸ πιὸ ἀνατριχιαστικὸ ἔγκλημα. Ἡ μόνη του φροντίδα ἦταν νὰ μαθαίνη ἀπ' ἔξω τὶς τραγωδίας τοῦ Αἰσχύλου καὶ νὰ τὶς ἀπαγγέλη μὲ στόμφο τὶς φεγγαρόλουστες νύχτες, ἀπὸ τὴν ἀνθισμένη βεράντα τῆς βίλλας του, μπρὸς στὰ σκυλόψαρα τοῦ ὠκεανοῦ!..

Ὁ «Νέρων τῆς Ἀβάνας» θἄλεγε κανείς, ὅτι εἶχε πουλήσει τὴν ψυχή του στὸ Διάβολο, γιατὶ ὅλες ἡ ἐναντίον του ἀπόπειρες δολοφονίας εἶχαν ἀποτύχει, ἡ μιὰ ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἀπὸ παράξενες κι' ἀνεξήγητες συμπτώσεις. Κι' ἔτσι ὁ τρομοκρατημένος κόσμος δὲν ἄργησε νὰ τὸν θεωρήση ὡς ἄτρωτο!

Ὁ Ματσάδο εἶχε τὴν συνήθεια νὰ παίρνη κάθε πρωΐ, στὶς τέσσερις ἡ ὥρα, ἕνα κρύο μπάνιο. Κάποιο μυστηριῶδες χέρι λοιπὸν ἔβαλε μιὰ μέρα μιὰ βόμβα κάτω ἀπὸ τὸ λουτῆρα του, κανονίζοντας μὲ τὸ ρολόϊ ποὺ εἶχε ἀπάνω της τὴν ἔκρηξί της. Ἡ βόμβα ὅμως δὲν ἔσκασε! Ὁ αἱματηρὸς δικτάτωρ ἄκουσε μιὰ στιγμὴ τὸ τὶκ-τὰκ τοῦ ρολογιοῦ της καὶ μὲ μιὰ καταπληκτικὴ ψυχραιμία τὴν ἅρπαξε καὶ τὴν πέταξε ἀπὸ τὸ παράθυρο στὴ θάλασσα...

Ἕνας γυναικοκαυγᾶς στοὺς δρόμους τῆς Ἀβάνας!...

Ἄλλη μιὰ φορά, σ' ἕναν ἐξοχικὸ δρόμο, ἀπ' ὅπου θὰ περνοῦσε μὲ τ' αὐτοκίνητο, εἶχαν τοποθετηθῆ δεκαπέντε τέτοιες βόμβες μὲ κανονισμένα τὰ ρολόγια νὰ σκάσουν τὴν ὡρισμένη ὥρα τῆς διαδρομῆς τοῦ Ματσάδο. Μὰ καὶ τότε τὸν βοήθησε κάποια μυστηριώδης δύναμις. Τὸ αὐτοκίνητό του ἔπαθε ξαφνικὰ μιὰ βλάβη καὶ σταμάτησε πεντακόσια περίπου μέτρα πρὶν ἀπὸ τὸ πρῶτο ἐκρηκτικὸ μηχάνημα!..

Ἐννοεῖται ὅτι κάθε τέτοια ἀπόπειρα κατὰ τῆς ζωῆς του τὸν ἐξαγρίωνε περισσότερο καὶ πολλαπλασίαζε τὰ ἐγκλήματά του. Τὰ ὄργανά του ἔπιαναν ἀμέσως ὅποιον τύχαινε μπρός τους ἀπὸ τοὺς ἀντιπάλους του καὶ τὸν τουφέκιζαν στὴ μέση τοῦ δρόμου. Ὁ Ματσάδο μάλιστα εἶχε ὀργανώσει γι' αὐτὲς τὶς ἐκδικήσεις μιὰ εἰδικὴ δολοφονικὴ σπεῖρα, τὴν περίφημη «Πόρρα», δηλαδὴ τὴν «Κλίκα» του, μὲ ἀρχηγὸ τὸ πιὸ τυφλὸ ὄργανό του, τὸν ἀπαίσιο λοχαγὸ Κάλβο. Ὅσο τώρα γι' αὐτοὺς ποὺ ἀποτελοῦσαν τὴν «Πόρρα», δὲν εἶνε διόλου δύσκολο νὰ μαντέψετε ἀπὸ ποῦ εἶχαν στρατολογηθῆ. Ὁ Κάλβο τοὺς εἶχε μαζέψει ἀπὸ τὶς φυλακές! Ἦταν ὅλοι τους στυγεροὶ ἐγκληματίες... Ὁ «Νέρων τῆς Ἀβάνας» δηλαδὴ χρησιμοποιοῦσε γιὰ τὶς δολοφονίες του, δολοφόνους ἐξ ἐπαγγέλματος! Ξέρετε δὲ πῶς ξεπάστρευαν αὐτοὶ οἱ τρόφιμοι τῶν φυλακῶν τοὺς ἀσπόνδους ἐχθρούς του; Τοὺς παρακολουθοῦσαν τὴ νύχτα καὶ τὴ στιγμὴ ποὺ ξεκλείδωναν τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ τους, τὰ ὄργανα τῆς «Πόρρα» τοὺς ξάπλωναν νεκροὺς μὲ μιὰ ξαφνικὴ ὁμοβροντία!..

***

Οἱ ἀντίπαλοι ὡστόσο τοῦ Ματσάδο δὲν τρομοκρατήθηκαν, μ' ὅλα αὐτά. Ἐξακολούθησαν τὶς διαδηλώσεις τους καὶ τὶς ζωηρὲς ἀποδοκιμασίες ἐναντίον τοῦ δικτάτορος, μ' ἕνα πολὺ ἔξυπνο τρόπο: μὲ τὶς γυναῖκες τους... Ποιὸς θὰ τολμοῦσε νὰ χτυπήση στὴ μέση τοῦ δρόμου αὐτὲς τὶς ἀνυπεράσπιστες γυναῖκες; Κανείς! Κι' ἔτσι ἡ ἀντιπολίτευσις μπόρεσε γιὰ λίγο καιρὸ νὰ δείξη τὰ δόντια της (καὶ τὶ δόντια!..) στὸν αἱμοσταγῆ τύραννο τῆς Κούβας. Ὁ κάθε ἐχθρός του ἔστελνε ἄφοβα σ' αὐτὲς τὶς διαδηλώσεις τὴ γυναῖκα του, τὴν κόρη του, τὴν ἀδελφή του, γιὰ νὰ διαμαρτυρηθῆ μ' ὅλες τὶς δυνάμεις της γιὰ τὶς δολοφονικὲς ἐκτελέσεις καὶ τὰ ἐγκλήματα τοῦ Ματσάδο καὶ τῶν ὀπαδῶν του.

Ὁ λοχαγὸς Κάλβο τότε βρέθηκε σὲ δύσκολη θέσι καὶ γιὰ νὰ μὴν τὸν ξεπαστρέψη ὁ ἴδιος ὁ τύραννος ἀπάνω στὸ θυμό του, σοφίστηκε νὰ ὀργανώση μιὰ «Πόρρα» ἀπὸ γυναῖκες! Φαντάζεστε τώρα τί εἴδους γυναῖκες ἦταν αὐτές. Ὁ Κάλβο τὶς στρατολόγησε ἀπὸ τὶς γυναικεῖες φυλακές, ἀπὸ τὶς κακόφημες συνοικίες κι' ἀπὸ τὸ δρόμο. Μόλις λοιπὸν γινόταν καμμιὰ διαδήλωσις γυναικῶν, ἡ γυναικεία «Πόρρα» τοῦ Κάλβο χυμοῦσε ἀπάνω της μὲ ξεφωνητὰ λύσσας κι' ἄρχιζε τότε ὁ πιὸ ἄγριος, ὁ πιὸ αἱματηρός, ὁ πιὸ ἀπερίγραπτος γυναικοκαυγᾶς...

Τί θέαμα! Οὔτε ἡ ταυρομαχίες δὲν θὰ μποροῦσαν νὰ παραβληθοῦν μαζύ του. Κι' ἔτσι, ὕστερ' ἀπὸ κάθε τέτοια γυναικεία μάχη, ἔβλεπε κανεὶς τὶς γυναῖκες ἢ τὶς κόρες τῶν πολιτικῶν τῆς ἀντιπολιτεύσεως, καθὼς καὶ τὶς φοιτήτριες ἢ τὶς ἁπλὲς ἐργάτριες καταματωμένες, μὲ κουρελιασμένο τὸ φόρεμα καὶ ξεμαλλιασμένες νὰ κοίτωνται στὴ μέση τοῦ δρόμου λιπόθυμες ἢ νὰ τρέχουν ἐδῶ κι' ἐκεῖ μισόγυμνες ἢ τελείως γυμνὲς γιὰ νὰ σωθοῦν ἀπὸ τὰ χέρια τῆς σατανικῆς «Πόρρας» τοῦ Κάλβο.

Γιὰ λίγο καιρό, αὐτὲς ἡ γυναικεῖες διαδηλώσεις τῶν «ἀντιματσαδικῶν» δὲν τόλμησαν νὰ ξαναπαρουσιαστοῦν στοὺς δρόμους. Ὁ Κάλβο ἦταν ὁ θριαμβευτὴς τῆς καταστάσεως! Οἱ φοιτηταὶ ὡστόσο, ἐχθροὶ ἄσπονδοι τοῦ τυράννου, δὲν ἄργησαν νὰ τοῦ δώσουν ἕνα ἀξέχαστο μάθημα...

Τὸν τελευταῖο καιρό, ἕνας Παρισινὸς θίασος, ὁ θίασος τοῦ «Μπατακλὰν» τῆς κ. Ραζιμί, εἶχε διασκεδάσει τὴν Ἀβάνα μὲ τὶς εὔθυμες ἐπιθεωρήσεις του κι' εἶχε ξετρελλάνει τοὺς κατοίκους της μὲ τὶς ὥμορφες κι' ἐλαφρόμυαλες γυναῖκες του. Οἱ φοιτηταὶ λοιπὸν θέλησαν, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ αὐτῇ, νὰ παίξουν ἕνα ἔξυπνο παιγνίδι τοῦ ἐγκληματικοῦ Κάλβο. Διάλεξαν τοὺς πιὸ ὥμορφους καὶ τοὺς πιὸ ἀθλητικοὺς συναδέλφους τους καὶ τοὺς μασκάρεψαν σὲ γυναῖκες. Ἡ μεταμφίεσις ἔγινε μὲ μεγάλη μυστικότητα καὶ τόσο ἐπιδέξια, ὥστε δὲν μπόρεσε κανεὶς νὰ καταλάβη ὅτι ἡ γυναῖκες αὐτὲς δὲν ἦσαν παρά... ἀθλητικοὶ φοιτηταί. Δὲν τὸ κατάλαβαν οὔτε κι' αὐτὲς ἀκόμη ἡ σατανικὲς γυναῖκες τοῦ Κάλβο!

Καὶ μαντεύει τώρα κανεὶς τί ἐπηκολούθησε. Ἕνα βράδυ ἡ γυναικεία «Πόρρα» βρέθηκε ξαφνικὰ μπροστὰ σὲ μιὰ καινούργια διαδήλωσι γυναικῶν καὶ φυσικὰ ἑτοιμάστηκε νὰ τὴ διασκορπίση μὲ τὸν συνηθισμένο αἱματηρὸ τρόπο της.

Ὥρμησε λοιπὸν «ἡρωϊκὰ» ἀπάνω της, δίχως νὰ ὑποψιάζεται τί τὴν περίμενε... Αὐτὸς ὁ γυναικοκαυγᾶς ἔμεινε ἱστορικὸς στὴν Ἀβάνα! Ἡ μέγαιρες τῆς «Πόρρα» ἔφαγαν τόσο ξύλο ἀπὸ τοὺς μεταμφιεσμένους φοιτητάς, ὥστε παράτησαν στὸ πεδίο τῆς μάχης ἐκτὸς ἀπὸ τὰ δόντια τους, τὰ μαλλιά τους καὶ τὰ φορέματά τους καὶ τέσσαρις νεκρὲς συντρόφισσές τους...

Ἀπὸ τότε ἡ γυναικεία «Πόρρα» διαλύθηκε κι' ὁ Κάλβο ἀναγκάστηκε νὰ καταφύγη πάλι στὰ πολυβόλα καὶ στὶς δολοφονικὲς ἐκτελέσεις. Κι' αὐτὴ τὴ φορὰ μὲ περισσότερη λύσσα, γεμίζοντας ὅλες τὶς φυλακὲς τῆς Ἀβάνας μὲ τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Ἐθνικοῦ κινήματος.

***

Αὐτὲς ἡ φυλακὲς τῆς Ἀβάνας δὲν διέφεραν καθόλου ἀπὸ τὶς σκοτεινὲς Κολάσεις τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως. Ἦσαν τέσσαρες ὅλες-ὅλες: ἡ φυλακὴ τῆς Νήσου τῶν Πεύκων, ἡ Καμπάνα, ὁ Πύργος τοῦ Πρίγκηπος κι' ὁ Πύργος τοῦ Ἀταρές. Ἡ καθεμιὰ δὲ εἶχε τὴν εἰδικότητά της. Στὴ φυλακὴ τῆς Καμπάνα ἔρριχναν τὰ θύματα τοῦ Ματσάδο

στὰ σκυλόψαρα! Στὴν ἄλλη, ποὺ ἦταν στὴ Νῆσο τῶν Πεύκων, ἐφαρμόζανε τὸ μαρτύριο τῆς φυγῆς. Ἄφηναν δηλαδὴ τοὺς φυλακισμένους νὰ δραπετεύουν ἀπὸ τὸ κελλί τους καὶ τοὺς τουφέκιζαν μόλις περνοῦσαν τὸ κατώφλι τῆς φυλακῆς.

Στὸν Πύργο τοῦ Πρίγκηπος ἡ δολοφονίες τῶν θυμάτων ἦσαν πιὸ ἀποτρόπαιες. Μάζευαν τοὺς ὀπαδοὺς τῆς ἀντιπολιτεύσεως σὲ μεγάλες αἴθουσες μὲ 50 κρεββάτια κι' ἔκλειναν μαζύ τους καὶ μερικοὺς ἐγκληματίες. Τὴ νύχτα λοιπὸν οἱ «βαλτοὶ» αὐτοὶ δολοφόνοι προκαλοῦσαν ἕναν καυγᾶ, κι' ὅπως ἦταν ἐφωδιασμένοι μὲ στρατιωτικὰ πιστόλια, ξεπάστρευαν μερικοὺς ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Ματσάδο...

Ὅσο γιὰ τὸν Πύργο τοῦ Ἀταρές, ἐκεῖ πέρα ἦταν ἡ φυλακὴ τῶν πραγματικῶν βασανιστηρίων. Ὁ διευθυντής της, ἕνας παληὸς ἀστυνομικός, ἦταν ἕνας ἀπάνθρωπος δήμιος. Κρεμοῦσε τὰ θύματά του ἀπὸ τὰ χέρια ἢ ἀπὸ τὶς ἀμασχάλες μπροστὰ σὲ μιὰ ξιφολόγχη κι' ἔπειτα ἄρχιζε νὰ τὰ κουνάη ἀλαφρυά. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἡ μύτη τῆς ξιφολόγχης τρυποῦσε κάθε φορὰ τὴν κοιλιά τους! Καὶ φυσικά, οἱ τραγικοὶ αὐτοὶ μάρτυρες ἀναγκαζόντουσαν ἀπὸ τοὺς φρικτοὺς πόνους νὰ φανερώσουν τὰ μυστικὰ τοῦ κόμματός τους...

Τὸ πιὸ φρικτὸ ὅμως ἀπ' ὅλα τὰ μαρτύρια ἦταν ὁ εὐνουχισμὸς τῶν πολιτικῶν ἀντιπάλων τοῦ Ματσάδο, οἱ ὁποῖοι αὐτοκτονοῦσαν ἢ τρελλαινόντουσαν κατόπιν.

Ὁ «Νέρων τῆς Ἀβάνας» εἶχε καταργήσει ὅλες τὶς λαϊκὲς ἐλευθερίες, ὥς τὸ σημεῖο νὰ μὴν ἐπιτρέπη οὔτε τὴν κυκλοφορία τριῶν μαζὺ πολιτῶν!

Ἡ ἀντιπολίτευσις λοιπὸν προσπαθοῦσε μὲ κάθε τρόπο νὰ ἐφαρμόζη κι' αὐτὴ ἀντίποινα καὶ δὲν δίστασε μάλιστα νὰ φέρη ἀρκετοὺς ἀληθινοὺς «γκάγκστερ» ἀπὸ τὸ Σικάγο καὶ τὴ Νέα Ὑόρκη, γιὰ τὴν ὀργάνωσι τῶν μελῶν της σὲ ἀπόκρυφα ἐκτελεστικὰ ἀποσπάσματα.

Κι' ἔτσι, λίγες μέρες μετὰ τὴν ἱστορικὴ αὐτὴ κάθοδο τῶν «γκάγκστερ», ὁ ἐγκληματικὸς λοχαγὸς Κάλβο δέχτηκε μιὰ νύχτα στὸ σῶμα σωστὲς πενῆντα σφαῖρες ἀπὸ ἕνα ὁπλοπολυβόλο. Ἔπειτα ἦρθε ἡ σειρὰ τοῦ συνταγματάρχου Ντελγράδο κι' ὕστερα τοῦ αἱματηροῦ λοχαγοῦ Σαμανιέγκο. Κι' οἱ δυό τους δολοφονήθηκαν μὲ μιὰ σκληρότητα ἀντάξια τῶν ἐγκλημάτων τους. Τέλος ὁ λοχαγὸς Γκάρθια-Σιέρρα, ὁ «δήμιος τῶν δημίων» τοῦ Ματσάδο, παρασύρθηκε ἀπὸ τὴν ἀντιπολίτευσι σὲ μιὰ πραγματικὰ σατανικὴ παγίδα καὶ πέθανε ἀπὸ τὸν οἰκτρότερο τῶν θανάτων. Ἀπὸ ἕνα ἀνώνυμο γράμμα, ἔμαθε μιὰ μέρα ὅτι τὴν ἐπομένη νύχτα, στὶς δέκα ἡ ὥρα, θὰ συνεδρίαζαν μερικοὶ ἐχθροὶ τοῦ Ματσάδο σ' ἕνα ἀπόκρυφο σπίτι τῆς Ἀβάνας. Ὁ Γκάρθια-Σιέρρα λοιπὸν πῆγε τ' ἄλλο βράδυ γιὰ νὰ πιάση τοὺς συνωμότες, μὰ βρῆκε ἄδειο τὸ δωμάτιο. Θὰ εἶχαν φαίνεται ἀκούσει τὰ βήματά του κι' εἶχαν γίνει ἄφαντοι... Δὲν εἶχαν προφτάσει ὡστόσο νὰ πάρουν μαζύ τους κάποιο μυστηριῶδες βιβλίο τους, γιατί, ἀλήθεια, ἀπάνω στὸ τραπέζι τοῦ ἄδειου ἐκείνου δωματίου βρισκόταν ἕνα ὀγκῶδες βιβλίο. Ὁ Γκάρθια Σιέρρα, βέβαιος ὅτι θὰ περιεῖχε πολλὰ μυστικὰ τῶν συνωμοτῶν, ἔσκυψε ἀπὸ πάνω του καὶ τ' ἄνοιξε. Τὴν ἴδια στιγμὴ μιὰ τρομαχτικὴ ἔκρηξις τίναξε τὸ ἀπόκρυφο ἐκεῖνο σπίτι στὸν ἀέρα καὶ σκόρπισε ἐδῶ κι' ἐκεῖ κατακομματιασμένο τὸν «δήμιο τῶν δημίων». Τὸ βιβλίο ἐκεῖνο ἦταν ἕνα ἐκρηκτικὸ μηχάνημα!...

Αὐτὸς λοιπὸν ὁ πρωτοφανὴς σὲ ἀγριότητα ἐμφύλιος σπαραγμὸς τῆς Κούβας κατέληξε μοιραῖα στὴν αἱματηρὴ ἐπανάστασι τοῦ λοχία Μπατίστα ποὺ ἐξεθρόνισε τὸν αἱμοσταγῆ τύραννο Ματσάδο, τὸν ἐφιαλτικὸ «Νέρωνα τῆς Ἀβάνας».

G. RIBEMONT - DESSAIGNES

ΜΕ ΛΙΓΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

Εὐκολώτερα μεταπίπτει κανεὶς ἀπὸ τὸν ἔρωτα στὴν ἔχθρα, παρὰ στὴ φιλία.

Λαμπρυγὲρ

Ἡ ἀληθινὲς σκέψεις προέρχονται πάντα ἀπὸ ἀληθινὲς ἀνάγκες τῆς ψυχῆς.

Βολταῖρος

Ὑπάρχει νόμος τῆς φύσεως, κατὰ τὸν ὁποῖο τίποτε μεγάλο δὲν κατορθώνεται γρήγορα.

Κουϊντιλιανὸς

Πολλὲς φορὲς συμβαίνει ἡ ψυχὴ νἆναι γονατιστή, σ' ὁποιαδήποτε θέσι κι' ἂν βρίσκεται τὸ σῶμα.

Οὐγκὼ

Ὁ ἔρως εἶνε ἡ ἀρχή, ἡ αἰτία καὶ ὁ σκοπὸς κάθε μεγάλου, ὡραίου καὶ εὐγενικοῦ.

Ἀλφ. Κὰρρ

Κάθε κακό, ἔχει στὴ ρίζα του καὶ μιὰ πλάνη.

Σαὶν Πιὲρ

Ἡ μεγαλοφυΐα ἀκτινοβολεῖ ὅπως ὁ ἥλιος.

Φλαμμαριὼν

ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΤΑ ΠΑΡΑΞΕΝΑ

Η ΛΑΤΡΕΙΑ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ ΣΤΟΥΣ ΔΙΑΦΟΡΟΥΣ ΛΑΟΥΣ

(Τοῦ HENRI FOUQUIER)

Στὴ Βόρειο Γαλλία, στὴ Γερμανία καὶ στὴν Ἑλβετία τὰ Ψυχοσάββατα ἔχουν χαρακτῆρα ἀληθινοῦ προσκυνήματος. Τὰ νεκροταφεῖα γεμίζουν ἀπὸ πλῆθος — καὶ τῶν δυὸ φύλων καὶ κάθε ἡλικίας — ἀσφυκτικά. Κανένας θόρυβος, καμμιὰ ταραχή, καμμιὰ ἀνησυχία, δὲν προξενεῖται ἀπὸ τὶς χιλιάδες αὐτὲς τῶν ζωντανῶν, οἱ ὁποῖοι, μὲ ἕνα μπουκέτο στὰ χέρια, ἢ μὲ ἕναν λουλουδένιο σταυρό, πλημμυρίζουν τοὺς τάφους τῶν ἀγαπημένων νεκρῶν των, γιὰ τὸν καθιερωμένο φόρο τιμῆς στὴ μνήμη τους.

Μακρυὲς οὐρὲς προσκυνητῶν σχηματίζονται ἔξω στὶς πόρτες τῶν νεκροταφείων. Ὅλοι ὅμως περιμένουν ὑπομονετικὰ τὴ σειρά τους, γιὰ νὰ μπουν μέσα.

Ὁ θάνατος εἶνε γιὰ τοὺς βορείους αὐτοὺς λαοὺς κάτι τόσο βαρὺ καὶ τόσο ἐπίσημο, ὥστε κάθε ἐκδήλωσι οἰκειότητος ἢ ἐλαφρότητος ἀπέναντί του νὰ θεωρῆται ἱεροσυλία!

Ὅσο ὅμως κατεβαίνουμε σὲ νοτιώτερες καὶ θερμοτέρου κλίματος χῶρες, τὰ πράγματα ἀλλάζουν καταπληκτικά. Ὁ διαρκῶς γαλάζιος οὐρανός, τὸ εὔκρατο κλῖμα κι' ὁ χαρωπὸς ἥλιος διαμορφώνουν μὲ τέτοιο τρόπο τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε τὸν κάνουν εὔθυμο, θερμόαιμο, ἀψίκορο καὶ ξέννοιαστο.

Παράδειγμα χειροπιαστὸ ἀποτελοῦν τὰ νεκροταφεῖα τῆς Ἰταλίας, τῆς Ἰσπανίας καὶ τῆς Πορτογαλλίας. Ἂν κάνετε ἕναν περίπατο στὸ νεκροταφεῖο τῆς Γενούης, στὴν Ἰταλία, μιὰ Κυριακὴ ἢ γιορτή, θὰ μείνετε κατάπληκτοι. Γύρω ἀπὸ τὸν τόπο αὐτὸν τῆς Ὑπερτάτης Ἀναπαύσεως, ἡ ἄφθονες ταβέρνες εἶνε γεμάτες ἀπὸ μεθυσμένο πλῆθος. Τραγούδια βραχνὰ μερακλήδων ἀντηχοῦν ἀπὸ παντοῦ, ρομβίες καὶ φωνογράφοι παίζουν τὰ πιὸ βακχικὰ τραγούδια καὶ πλῆθος ζευγαριῶν εὐθύμων καὶ σφιχταγκαλιασμένων τριγυρίζει διαρκῶς ἀνάμεσα στοὺς κατάφυτους τάφους, ζητῶντας ὀλιγόστιγμο καταφύγιο γιὰ ἕνα πεταχτὸ φιλάκι!

Θὰ πιστέψετε τώρα καὶ τὸ ἑξῆς; Ὅτι μόλις πρὸ ὀλίγου καιροῦ ἡ ἀστυνομικὴ διεύθυνσις Γενούης ἀναγκάστηκε νὰ ἐκδώση μιὰ αὐστηρὴ διαταγή, μὲ τὴν ὁποία ἀπαγορευόταν στὸ μέλλον νὰ χρησιμοποιοῦνται ἡ ταφόπετρες γιὰ πρόχειρο τραπεζάκι κολλατσιοῦ τῶν περιπατητῶν! Ἔ, εἶνε γεγονός, λοιπόν, αὐθεντικό, ὅσο κι' ἂν φαίνεται ἀπίστευτο!...

Καὶ ξέρετε γιατί; Γιατὶ τὸ εἶχαν παρακάνει οἱ γλεντζέδες μὰ καὶ τσιγκούνηδες Γενουᾶται. Γιὰ νὰ μὴν ἐξοδεύουν πολλὰ στὶς τριγύρω ταβέρνες, ἔπαιρναν ἀπὸ τὸ σπίτι τὸ φαγητό τους, ἐφοδιαζόντουσαν συγχρόνως μὲ ἄφθονο κρασὶ καὶ πήγαιναν ἴσα στὸ δροσόλουστο νεκροταφεῖο τους, σὰν νὰ ἦταν ἡ πιὸ φθηνὴ καὶ γραφικὴ ἐξοχή τους. Κι' ἐκεῖ, ἁπλώνοντας ἐπάνω σὲ μιὰ ταφόπετρα τὶς προμήθειές τους, κι' ἀκούγοντας τὸ κελάδημα τῶν πουλιῶν καὶ τὸν ἁρμονικὸ ψίθυρο τῶν πολυαρίθμων συντριβανιῶν τριγύρω τους, φιλοσοφοῦσαν τόσο βαθειὰ γιὰ τὴν «ματαιότητα τῶν ἐγκοσμίων», ὥστε γινόντουσαν τύφλα στὸ μεθύσι κι' ὁ χορός τους ἔπειτα μὲ τὰ τρεκλίσματά τους ἔφερνε πολλαπλὲς ζημίες στοὺς κήπους τῶν ἰδιωτικῶν τάφων τοῦ νεκροταφείου!

Στὴ Φλωρεντία πάλι ἡ κηδεῖες γίνονται τὰ χαράματα. Μόνον οἱ οἰκεῖοι κλαῖνε. Οἱ ἄλλοι ποὺ παρακολουθοῦν, μποροῦν νὰ γελοῦν καὶ νὰ χαριεντίζωνται ἐλεύθερα ἀναμεταξύ τους, δίχως αὐτὸ νὰ σοκάρη σὲ κανέναν!

Σὲ πολλὲς πόλεις τῆς Ἰσπανίας ἡ κηδεία γίνεται μὲ ταχύτητα ἀστραπιαία. Τὰ ἁμάξια καὶ τὰ αὐτοκίνητα, ποὺ ἀκολουθοῦν τὴ νεκροφόρο, συμμορφώνονται μὲ τὴν ταχύτητά της καὶ τρέχουν—σύμφωνα μὲ τὸ ἔθιμο—τόσο γρήγορα, ὥστε οἱ ἀστυφύλακες τῆς Τροχαίας Κινήσεως ρυθμίζουν τὴν κίνησι τῶν ἄλλων ὀχημάτων σὲ τρόπο εὐνοϊκὸ καὶ διευκολυντικὸ γιὰ τὰ ἔξαλλα τροχοφόρα τῆς κηδείας!

Καὶ κάτι ἐξωφρενικό: Ἡ ἀσφαλιστικὲς ἑταιρεῖες στὴν Ἰσπανία σκέπτονται νὰ ἐξαιρέσουν τὰ τροχαῖα δυστυχήματα, ποὺ γίνονται τόσο συχνὰ στὶς κηδεῖες, κάθε ἀποζημιώσεως!

Στὴ Λισσαβῶνα τῆς Πορτογαλλίας ὑπάρχει μπρὸς στὴν εἴσοδο κάθε ἐκκλησίας ἕνα εἰδικὸ μαρμάρινο τραπέζι. Σ' αὐτὸ τὸ τραπέζι μποροῦν οἱ ἄποροι ν' ἀκουμποῦν ἐλεύθερα τὸ πτῶμα τοῦ νεκροῦ των, γιὰ νὰ ἀναλάβη ἡ ἐκκλησία τὰ ἔξοδα τῆς ταφῆς του.

Ἐγὼ δὲ προσωπικῶς θυμοῦμαι ὅτι πρὸ ὀλίγων χρόνων, ἐνῶ περιεργαζόμουν τὴ θαυμαστὴ μητρόπολι τῆς Λισσαβῶνος, κάποιο πρωΐ εἶδα ἐπάνω στὸ εἰδικὸ αὐτὸ μάρμαρο ἕνα ψυχρὸ πτῶμα βρέφους.

Μὴ ξέροντας τὸ ἔθιμο καὶ νομίζοντας ὅτι πρόκειται γιὰ καμμιὰ κέρινη κούκλα, πλησίασα περίεργος νὰ τὴν ἐξετάσω ἀπὸ κοντά. Φαντασθῆτε τὴν κατάπληξί μου ὅταν ἔνοιωσα στὴν κρύα ἐπαφὴ τοῦ χεριοῦ μου μὲ τὸ προσωπάκι της ὅτι δὲν ἦταν κούκλα, ἀλλὰ πτῶμα βρέφους, δυὸ - τριῶν μηνῶν ἡλικίας!... Καὶ χρειάστηκαν ἡ ἐξηγήσεις μερικῶν τυχαίων διαβατῶν, γιὰ νὰ μὴν τρέξω ἀμέσως ἀνατριχιασμένος στὸ πλησιέστερο Ἀστυνομικὸ Τμῆμα....

Εἶνε δικαιολογημένη λοιπὸν ἡ παροιμία: «Κάθε τόπος καὶ ζακόνι, κάθε γειτονιὰ καὶ τάξι».

ΞΕΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ PIERRE DAYE

ΟΙ ΚΑΤΑΚΤΗΤΑΙ ΤΟΥ ΚΑΤΕΚΟ

Τὸ θωρηκτὸ «Σέσιλ Ρόντ», προερχόμενο ἀπὸ τὴν ἀγγλικὴ βάσι τῆς Σιγκαπούρης, ἔρριξε ἄγκυρα ἕνα ἀπόγεμα τοῦ 1916 σὲ μιὰ ἐρημικὴ παραλία τῆς Δυτικῆς Γερμανικῆς Ἀφρικῆς.

Σὲ λίγο μιὰ βάρκα μ' ἔξη ναῦτες ξεκίνησε γρήγορα ἀπὸ τὸ θωρηκτὸ κι' ἄραξε μαλακὰ στὴ χρυσῆ ἀμμουδιὰ τῆς ἐχθρικῆς ἀποικίας.

Πρῶτοι ἀπ' ὅλους τότε ὁ Τζὰκ κι' ὁ Πάτ, δυὸ ἀχώριστοι ναῦτες ἀπὸ τὸ Φόλκεστον, πήδηξαν στὸ Γερμανικὸ ἔδαφος κι' ἔτρεξαν ὁλόχαροι νὰ κόψουν μερικὲς μπανάνες ἀπὸ κάτι πελώριους καὶ πλατύφυλλους θάμνους ποὺ τοὺς ἔβλεπαν γιὰ πρώτη φορὰ λίγο πιὸ πέρα ἀπὸ τὴν ἔρημη παραλία.

Ὁ Τζὰκ κι' ὁ Πὰτ ἦταν οἱ πιὸ «μουρλοί», οἱ πιὸ τολμηροὶ κι' οἱ πιὸ εὔθυμοι ναῦτες τοῦ ἀγγλικοῦ θωρηκτοῦ. Ἡ φάρσες τους ἔκαναν τὸ πλήρωμα νὰ ξεκαρδίζεται ἀπὸ τὰ γέλια κι' ἡ περιπέτειές τους στὰ διάφορα λιμάνια τῆς Ἀσίας ἀποτελοῦσαν μιὰ ἀτέλειωτη σειρὰ ἀπὸ ἀπίστευτα καὶ καταπληκτικὰ γεγονότα. Ὅπου πατοῦσαν τὸ πόδι τους οἱ δυὸ ναῦτες ἀπὸ τὸ Φόλκεστον, τύχαινε πάντα νὰ μπλέξουν σὲ μιὰ παράξενη ἱστορία. Κι' αὐτὴ τὴ φορὰ λοιπὸν στὴ Δυτικὴ Γερμανικὴ Ἀφρικὴ τοὺς συνέβη μιὰ περιπέτεια, ποὺ θὰ ἦταν πολὺ λίγο ἂν τὴν ἐχαρακτήριζε κανεὶς ὡς μυθιστορηματική...

Οἱ δυὸ ναῦτες, ἀφοῦ πρῶτα γέμισαν καλὰ τὸ στομάχι τους μ' ἕνα σωρὸ μυρωδάτες μπανάνες, ἐξαπολύθηκαν ἀμέσως μὲ τὴν συνηθισμένη περιέργειά τους γιὰ νὰ ἐξερευνήσουν τὸ ἐχθρικὸ ἔδαφος τῆς ἀποικίας. Τρύπωσαν στὸ πρῶτο δάσος ποὺ βρέθηκε μπροστά τους, τράβηξαν μπροστὰ σὰν τρελλοὶ δίχως νὰ ξέρουν πῶς θὰ κατάφερναν ὕστερα νὰ γυρίσουν πίσω καὶ τέλος, ὅπως ἦταν φυσικό, χάθηκαν μέσα στὸ λαβύρινθο τῆς ζούγκλας.

Ὁ Τζὰκ κι' ὁ Πὰτ κυττάχτηκαν τότε στὰ μάτια κι' ἔπειτα, μ' ἕνα βαθὺ ἀναστεναγμό, ξανάρχισαν νὰ παλεύουν μὲ τὰ τροπικὰ βάτα καὶ μὲ τὰ μπερδεμένα κλαδιὰ τῶν δέντρων, προσπαθῶντας νὰ φτάσουν πάλι στὴν παραλία. Κατάφεραν λοιπόν, ὕστερα ἀπὸ πολλὲς ὧρες νὰ βγοῦν ἀπὸ τὴ ζούγκλα, μὰ ὅταν ἀντίκρυσαν τὴ θάλασσα, εἶδαν ὅτι τὸ «Σέσιλ Ρὸντ» εἶχε γίνει ἄφαντο!.. Ὁ Τζὰκ κι' ὁ Πὰτ τρόμαξαν τότε γιὰ πρώτη φορὰ στὴ ζωή τους. Διάολε! Τί θὰ ἔκαναν τώρα; Ὁ ἥλιος εἶχε δύσει κι' ἡ νύχτα ἅπλωνε τριγύρω τὸ σκοτάδι της.

—Λὲς νὰ μᾶς φᾶνε τίποτα καννίβαλοι; ρώτησε ὁ Πὰτ τὸν σύντροφό του μὲ κάποια εἰρωνεία στὴ φωνή.

—Ἐγὼ φοβᾶμαι περισσότερο τοὺς Γερμανούς, τοῦ ἀπάντησε ὁ Τζάκ. Ξεχνᾶς ὅτι βρισκόμαστε σ' ἐχθρικὸ ἔδαφος;

—Ἔχεις δίκηο, παραδέχτηκε ὁ Πὰτ κι' ἄρχισε πάλι νὰ χορταίνη τὴν πεῖνα του μὲ μπανάνες.

Σὲ λίγο ἔκανε τὸ ἴδιο κι' ὁ Τζὰκ κι' ἔπειτα, μόλις βγῆκε τὸ φεγγάρι, οἱ δυὸ ναῦτες πῆραν τὴν ἀπόφασι νὰ κοιμηθοῦν κοντὰ στὴν ἔρημη ἀμμουδιά...

Ἡ κ. Σλόσερ χλώμιασε ἀπὸ τὸν τρόμο...

* * *

Τὸ πρωΐ, ὅταν τοὺς χτύπησε ὁ ἐκτυφλωτικὸς ἥλιος τῆς Ἀφρικῆς, ξύπνησαν κι' ἄρχισαν νὰ συλλογίζωνται τί ἔπρεπε νὰ κάνουν.

—Πρέπει νὰ γλυτώσουμε κι' ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς κι' ἀπὸ τοὺς καννιβάλους, δήλωσε ὁ Τζάκ, καὶ νὰ τραβήξουμε πρὸς βορρᾶν, μήπως τυχὸν συναντήσουμε πουθενὰ τὸ θωρηκτό μας... Ἔχεις μαζύ σου τὸ κουτὶ μὲ τὸ βερνίκι;

—Ὄχι, ἀπάντησε ὁ Πάτ. Μὰ ἔχω μαζύ μου λιγάκι λίπος ποὺ μοῦ περίσσεψε ἀπὸ τὸ καθάρισμα τοῦ ὅπλου μου.

—Μπράβο! φώναξε ὁ Τζάκ. Ἐγὼ ἔχω μαζύ μου λίγο κίτρινο περί. Ἐμπρὸς λοιπόν! Μὲ τὸ νερό, μ' αὐτὸ τὸ μαῦρο χρῶμα, μὲ τὸ λίπος σου, μὲ τὸ κερί μου καὶ μὲ λίγη στάχτη θὰ φτιάξουμε μιὰ πρώτης τάξεως μπογιὰ καὶ θ' ἀλλάξουμε τὸ χρῶμα μας, γιὰ νὰ γίνουμε ἀγνώριστοι!..

—Ἀγριάνθρωποι, θέλεις νὰ πῆς, τὸν διόρθωσε γκρινιάζοντας ὁ Πάτ.

Ὁ Τζὰκ ὅμως δὲν τοῦ ἀπάντησε. Ἄρχισε νὰ φτιάχνη τὴν μπογιά του κι' ὅταν τελείωσε, γδύθηκε κι' ἔβαλε τὸν Πὰτ νὰ τὸν βάψη κατάμαυρο. Ἔπειτα, ἄλειψε κι' ἐκεῖνος τὸ σύντροφό του κι' ἔτσι μεταμορφώθηκαν κι' οἱ δυό τους σὲ ἀράπηδες καὶ στόλισαν ἀκόμη τὰ μαλλιά τους μὲ μερικὰ παράξενα φύλλα γιὰ νὰ γίνουν πιὸ ἀγριωποί...

Κατόπιν ἔκαναν ἕνα μπόγο τὰ ροῦχα τους, τὸν πέρασαν στὴν ἄκρη ἑνὸς χοντροῦ κλαδιοῦ, τὰ φορτώθηκαν στὸν ὦμο καὶ ξεκίνησαν γιὰ τὴ μεγάλη περιπέτεια.

* * *

Ὁ Τζὰκ κι' ὁ Πάτ, κατὰ τὸ ἡλιοβασίλεμμα, ἔφτασαν σ' ἕνα χωριὸ ἰθαγενῶν, ὅπου ἔγιναν δεκτοὶ ἀπὸ τὸ φύλαρχο μ' ἐξαιρετικὲς περιποιήσεις καὶ φιλοξενήθηκαν ἀμέσως στὴν καλύβα του. Δὲν ἄργησαν ὅμως νὰ καταλάβουν ὅτι τὴν εἶχαν ἄσχημα, ὅταν εἶδαν ὕστερα ἀπὸ λίγη ὥρα νὰ τοὺς πλησιάζη ἕνας ἀγριωπὸς μαῦρος κρατῶντας στὸ χέρι του ἕνα τριγωνικὸ μαχαῖρι·.. Ὁ Τζὰκ τὸν ἄφησε νὰ φτάση κοντά του κι' ἔπειτα, μὲ μιὰ δυνατὴ γροθιά, τὸν ξάπλωσε κατάχαμα μὲ σπασμένο τὸ σαγόνι. Οἱ ἄλλοι μαῦροι τότε ἔσκυψαν μὲ σεβασμὸ τὸ κεφάλι κι' ὁ φύλαρχος, γιὰ νὰ τοὺς καλοπιάση, τοὺς ἔστειλε δυὸ γυναῖκες ἀπὸ τὸ χαρέμι του γιὰ νὰ τοὺς διασκεδάσουν μὲ τὴ συντροφιά τους.

Αὐτὲς ἡ δυὸ γυναῖκες κατὰ σύμπτωσιν εἶχαν ζήσει ἄλλοτε στὰ βόρεια παράλια τῆς Ἀφρικῆς κι' ἤξεραν νὰ τραυλίζουν μερικὲς ἀγγλικὲς λέξεις. Τοὺς κράτησαν λοιπὸν συντροφιὰ καὶ τοὺς ἐξήγησαν ὅτι μιὰ ἡμέρα δρόμο μακρυὰ ἀπὸ τὸ χωριό τους βρισκόταν ἕνας ἀγγλικὸς σταθμός.

Μιὰ ἀπ' αὐτὲς μάλιστα, ἡ Φατουμά, ποὺ εἶχε καταλάβει ἀμέσως ὅτι ἦταν Ἄγγλοι, τοὺς ὑποσχέθηκε νὰ τοὺς δώση τὴν ἄλλη μέρα ὡς ὁδηγὸ τὸν ἀδελφό της. Ὁ Τζὰκ κι' ὁ Πὰτ λοιπὸν κοιμήθηκαν ἥσυχοι ἐκείνη τὴ νύχτα καὶ τὸ πρωῒ βγῆκαν ἀπὸ τὴν καλύβα, γιὰ νὰ ἑτοιμαστοῦν γιὰ τὴν πολύωρη πορεία τους. Φαντάζεστε ὅμως τὴν ἔκπληξί τους, ὅταν ἀντίκρυσαν καμμιὰ τριανταριὰ μέτρα πιὸ πέρα μιὰ λευκὴ γυναῖκα, μιὰ Εὐρωπαία!

—Μάϋ Γκόντ! ψιθύρισε κατάπληκτος ὁ Τζάκ. Μὰ ποῦ βρισκόμαστε, ἐπιτέλους; Τί θέλει ἐδῶ πέρα αὐτὴ ἡ λευκὴ γυναῖκα ποὺ μοιάζει σὰν μιὰ γκουβερνάντα γεροντοκόρη;

Ἡ Φατουμὰ δὲν ἄργησε τότε νὰ τοὺς ἐξηγήση ὅτι αὐτὴ ἡ γυναῖκα ἦταν ἡ νόμιμος σύζυγος τοῦ αἰδεσιμωτάτου Σλόσερ, τοῦ Γερμανοῦ ἱεραποστόλου ποὺ καθότανε ἕνα μίλι μακρυά, ἀπάνω σ' ἕνα λόφο ποὺ τὸν λέγανε Κατέκο, μαζὺ μὲ δυὸ Γερμανοὺς στρατιωτικοὺς καὶ καμμιὰ ἑξηνταριὰ ἰθαγενεῖς στρατιῶτες ποὺ φρουροῦσαν, ἕτοιμοι νὰ ὑπερασπίσουν ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς ἀκτῆς ἀπὸ κάθε ἀγγλικὴ ἐπίθεσι. Ἡ Φατουμὰ τοὺς ἐξήγησε ἀκόμη ὅτι εἶχαν μαζύ τους κι' ἕνα «τὰκ τὰκ τοῦ», δηλαδὴ ἕνα πολυβόλο...

Ὁ τρελλὸς Τζὰκ τότε εἶχε μιὰ ξαφνικὴ ἔμπνευσι ποὺ ἔκανε τὸν Πὰτ ν' ἀνατριχιάση.

—Αὐτὸ τὸ μικρὸ ἐχθρικὸ φρούριο, φίλε μου Πάτ, τοῦ εἶπε, δὲν τὸ ξέρουν φαίνεται οἱ δικοί μας. Ἔχω τὴν ἰδέα λοιπὸν ὅτι μιὰ κι' εἴμαστε κοντὰ στὸν ἀγγλικὸ σταθμό, πρέπει νὰ καταλάβουμε τὸ Κατέκο! Μὲ ποιὸ τρόπο; Αὐτὸ εἶνε τὸ μυστικό μου!

—Μά, δὲν ἔχουμε τὰ ὅπλα μας μαζύ, διάβολε! τοῦ ἀπάντησε κατάπληκτος ὁ Πάτ.

—Δὲν μᾶς χρειάζονται, παλληκάρι μου, τοῦ ἐξήγησε ὁ Τζάκ. Κάνε μονάχα ὅ,τι σοῦ λέω καὶ μὴ σὲ νοιάζει... Ἄ! Εἶμαι κατενθουσιασμένος ἀπ' αὐτὴ τὴν περιπέτεια!..

Ἔπειτα προχώρησε πρὸς τὴν φράου Σλόσερ ποὺ στεκόταν καὶ τοὺς κύτταζε σαστισμένη καὶ χωρὶς πολλὲς διατυπώσεις τῆς ἐδήλωσε στὴ μητρική της γλῶσσα:

—Κυρία Σλόσερ, εἶμαι Ἄγγλος κι' εἴσαστε Γερμανίδα. Αὐτὸ σημαίνει, ὑποθέτω, ὅτι εἴμαστε ἄσπονδοι ἐχθροί, ἀφοῦ βρισκόμαστε σὲ πόλεμο...

Ἡ γυναῖκα τοῦ Γερμανοῦ ἱεραποστόλου χλώμιασε ἀπὸ τὸν τρόμο της κι' ἔκλεισε τὰ μάτια της, ἕτοιμη νὰ λιποθυμήση. Ὁ Τζὰκ ὅμως, ἀτάραχος, συνέχισε:

—Κυρία Σλόσερ, εἴσαστε αἰχμάλωτός μου!

—Μὰ ἐγὼ εἶμαι μιὰ ἀδύνατη γυναῖκα, στέναξε ἡ δυστυχισμένη.

—Καὶ τί μὲ νοιάζει ἐμένα, τῆς ἀπάντησε, κάνοντας τὸν ἀγριεμένο ὁ Ἄγγλος ναύτης. Μπορῶ καὶ νὰ σᾶς σκοτώσω ἀκόμη, ἀφοῦ εἴσαστε αἰχμάλωτός μου! Μὰ δὲν θέλω νὰ ἐφαρμόσω ἀντίποινα. Πρὸς τὸ παρὸν μοῦ χρειάζεται μονάχα τὸ φόρεμά σας... Κυρία Σλόσερ, κάνετέ μου τὴ χάρι νὰ γδυθῆτε... Ἀκοῦτε; Σᾶς λέω νὰ γδυθῆτε!..

—Σέρ... Τὸν παρακάλεσε ἡ γυναῖκα τοῦ ἱεραποστόλου, λυπηθῆτε με!..

—Φατουμά, γδύσε τὴν κυρία Σλόσερ, φώναξε τότε ὁ Τζάκ, ἀποφασισμένος νὰ τελειώνη μιὰ ὥρα ἀρχήτερα μ' αὐτὴν τὴν ἱστορία.

Ἡ μαύρη, χωρὶς νὰ περιμένη δεύτερη διαταγή, ἔβγαλε τὸ φόρεμα τῆς Γερμανίδας καὶ τὸ παρέδωσε στὸ Τζάκ. Ἐκεῖνος τότε ἔγραψε ἕνα σημείωμα μὲ τὸ μολύβι τῆς φράου Σλόσερ ἀπάνω σ' ἕνα κουρέλι, τὸ ἔδωσε στὴ μαύρη φίλη του καὶ τῆς ψιθύρισε κάτι στ' αὐτί.

—Θὰ τρέξη ἀμέσως ὁ ἀδελφός μου, τοῦ ἀπάντησε' ἐκείνη κι' ὕστερα πῆρε μέσα στὴν καλύβα τὴν τρομοκρατημένη Γερμανίδα.

Ὁ Τζὰκ κι' ὁ Πὰτ κατόπιν τρέξανε στὸ ποτάμι, καθάρισαν μὲ ἄργιλο τὸ μπογιατισμένο κορμί τους, φόρεσαν τὰ ροῦχα τους ποὺ τὰ εἶχαν πάρει μαζὺ κι' ἔπειτα ξεκίνησαν μ' ἕνα μαῦρο ὁδηγὸ γιὰ τὸ Κατέκο.

Εἶχε νυχτώσει πειὰ ὅταν ἔφτασαν κοντὰ στὸ μικρὸ γερμανικὸ φρούριο. Μόλις ὅμως ἀνέβηκαν στὴν κορυφὴ τοῦ λόφου, τοὺς σταμάτησε ἀμέσως ἕνας σκοπός. Ὁ μαῦρος ὁδηγός τους τοῦ ζήτησε τότε ἕναν «[illegible] μουσούγκου», δηλαδὴ ἕναν «Εὐρωπαῖο ἀφέντη»..

Σὲ λίγα λοιπὸν λεπτὰ τῆς ὥρας παρουσιάστηκε μπροστά τους ἕνας λευκός, κρατῶντας στὸ χέρι του ἕνα φανάρι καὶ φαντάζεστε τὴν κατάπληξί του, ὅταν ἀντίκρυσε δυὸ Ἄγγλους ναῦτες τοῦ «Σέσιλ Ρόντ».

—Καταλαβαίνετε ἀγγλικά; τὸν ρώτησε ὁ Τζάκ.

—Μάλιστα, τοῦ ἀπάντησε ὁ Γερμανός.

—Ὢλ ράϊτ! ἔκανε ὑποκριτικὰ ὁ Τζάκ. Μὲ στέλνει ὁ διοικητής μου ποὺ ἔχει καταλάβει τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου κι' ἑτοιμάζεται νὰ ἐπιτεθῆ κατὰ τοῦ φρουρίου σας, ἂν δὲν θελήσετε νὰ παραδοθῆτε...

—Νὰ παραδοθοῦμε! φώναξε ὁ Γερμανός.

—Μὰ τί ἄλλο μπορεῖτε νὰ κάνετε; τοῦ ἀπάντησε ὁ Τζάκ. Μήπως νομίζετε ὅτι θὰ τὰ βγάλετε πέρα μὲ τὸ σύντροφό σας καὶ τὸν ἱεραπόστολο ποὺ κάθεται μαζύ σας; Ποῦ εἶνε, παρακαλῶ, ὁ αἰδεσιμώτατος Σλόσερ; Θέλω νὰ τὸν δῶ. Βλέπετε πολὺ καλὰ ὅτι ξέρουμε τὴ δύναμι τοῦ φρουρίου σας...

Ὁ λευκὸς ἔστειλε τότε κι' ἐφώναξε τὸν ἱεραπόστολο ποὺ δὲν ἄργησε νὰ παρουσιαστῆ, τρέμοντας ἀπὸ τὸ φόβο του.

—Ὁ αἰδεσιμώτατος Σλόσερ; ρώτησε ὁ Τζάκ.

—Γιά! τοῦ ἀπάντησε ὁ ἱεραπόστολος.

—Σᾶς πληροφορῶ, συνέχισε ὁ τολμηρὸς ναύτης, ὅτι ἡ γυναῖκα σας εἶνε αἰχμάλωτός μας! Θὰ κάνετε λοιπὸν καλὰ νὰ παραδοθῆτε κι' ἐσεῖς...

—Ποτέ! φώναξε σὰν τρελλὸς ὁ αἰδεσιμώτατος Σόσλερ. Δὲν εἶνε ἀλήθεια ὅτι ἡ γυναῖκα μου εἶνε αἰχμάλωτός σας!..

—Πάτ, εἶπε τότε ὁ Τζάκ, δεῖξε στὸν αἰδεσιμώτατο τὰ ροῦχα τῆς κυρίας Σλόσερ!..

Ὁ Πάτ, μ' ἕνα θριαμβευτικὸ ὕφος, ξεδίπλωσε τὸ φόρεμα τῆς Γερμανίδας καὶ τὸ ἔδειξε στὸν ἄνδρα της.

—Παραδίδεστε τώρα, συνέχισε ὁ Τζάκ, ἢ μήπως θέλετε νὰ σφυρίξω γιὰ ν' ἀρχίση ἡ ἐπίθεσις; Ἐμπρός! Δῶστε μου τὰ περίστροφά σας, κύριοι! εἶπε στοὺς δυὸ λευκοὺς μὲ τὴν ἴδια καταπληκτικὴ ψυχραιμία ὁ Ἄγγλος ναύτης.

—Θὰ παραδοθοῦμε ἄν...

—Δὲν δέχομαι κανένα ὅρο, τοὺς ξέκοψε ὁ Τζάκ.

Οἱ ὑπερασπισταὶ τότε τοῦ Κατέκο ἔσκυψαν τὸ κεφάλι καὶ παραδόθηκαν στοὺς δυὸ ναῦτες τοῦ «Σέσιλ Ρόντ». Ὁ Τζὰκ τοὺς ἔκλεισε ὅλους, σ' ἕνα δωμάτιο, ἀπομόνωσε τὴν φρουρὰ τῶν ἰθαγενῶν καὶ περίμενε ἥσυχος νἄρθουν ἡ ἐνισχύσεις ποὺ εἶχε ζητήσει μὲ τὸν ἀδελφὸ τῆς Φατουμὰ ἀπὸ τὸν γειτονικὸ ἀγγλικὸ σταθμό.

Τὰ ξημερώματα, τὸ ἀγγλικὸ ἀπόσπασμα ἔφτασε στοὺς πρόποδες τοῦ Κατέκο καὶ τὴν ἴδια ὥρα φάνηκε ἀπὸ μακρυὰ τὸ «Σέσιλ Ρὸντ» ποὺ ξαναγύριζε γιὰ νὰ παραλάβη τοὺς δυὸ ναῦτες του. Ὁ Τζὰκ καὶ ὁ Πὰτ τότε, τρελλοὶ ἀπὸ τὴ χαρά τους, παρέδωσαν τὸ Κατέκο στὸ ἀγγλικὸ ἀπόσπασμα καὶ γύρισαν στὸ θωρηκτό τους, εὐχαριστημένοι κι' ὑπερήφανοι ποὺ εἶχαν καταλάβει μὲ τὴν πονηριά τους ἐκεῖνο τὸ ἐπικίνδυνο γερμανικὸ φρούριο. Αὐτὸ τὸ πολεμικό τους κατόρθωμα ἦταν ἡ πιὸ τρελλὴ περιπέτεια τῆς ζωῆς τους.

PIERRE DAYE

ΑΡΧΑΙΑ ΓΝΩΜΙΚΑ

Καλύτερα ν' ἀκοῦς, παρὰ νὰ φλυαρῆς.

Κλεόβουλος

Τοῦ πολέμου τὰ νεῦρα εἶνε τὰ χρήματα.

Ἀρχαία παροιμία

Ὁ κόσμος εἶν' ἕνα θέατρο κ' ἡ ζωὴ ἕνα δρᾶμα. Ἔρχεσαι, βλέπεις καὶ φεύγεις.

Δημόκριτος

Ἡ ἀπόλυτος ἀλήθεια, ποτὲ δὲν μπορεῖ νὰ ἀποδειχθῇ.

Πλάτων

Μὰ τοὺς Θεούς, δὲν ὑπάρχει οὔτε ζωγράφος, οὔτε γλύπτης ἱκανὸς ν' ἀπεικονίση τὸ θεῖο κάλλος τῆς ἀληθείας.

Φιλήμων

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΝΘΑΝΕΤΕ ΚΑΙ ΝΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΕΤΕ

—Στὸ Παρίσι ἱδρύεται κατ' αὐτὰς εἰδικὸν Ἰνστιτοῦτον καταπολεμήσεως τοῦ καρκίνου.

—Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν στὰ ἕλη τοῦ Βάς, στὴν Ἀγγλία, ἔγιναν ἀνασκαφαὶ καὶ εὑρέθηκεν ὁ θησαυρὸς τοῦ βασιλέως Ἰωάννου τοῦ Ἀκτήμονος.

—Ὁ βασιλεὺς αὐτὸς στὰ 1216 μ. Χ., νικηθεὶς ἀπὸ τοὺς ἐπαναστατήσαντας εὐγενεῖς καὶ φεύγων, ἔχασεν εἰς τὰ ἕλη τοῦ Βὰς τοὺς ἄνδρας του, τὸ ἱππικόν του καὶ ὁλάκληρα ἁμάξια γεμάτα χρυσάφι, προωριζόμενο γιὰ τὴν πληρωμὴ τοῦ στρατοῦ.

—Βρέθηκαν λοιπὸν ὥς τὴ στιγμὴ 200 σέλλες παραγεμισμένες μὲ νομίσματα, ἕνα ἁμάξι γεμᾶτο ἀσῆμι καὶ χρυσάφι καὶ τὰ βασιλικὰ κοσμήματα.

—Στὴ Σοβιετικὴ Ρωσσία θὰ ἑορτασθῆ προσεχῶς ἡ ἑκατονταετηρὶς τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου Ρώσσου ποιητοῦ Πούσκιν.

—Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ αὐτῇ, ἡ Ρωσσικὴ Ἀκαδημία ἑτοιμάζει πολυτελῆ ἔκδοσιν τῶν «Ἁπάντων» τοῦ Πούσκιν.

—Ὁ σὲρ Κίγγκσφορδ Σμίθ, ὁ Ἄγγλος ἀεροπόρος, ποὺ ἔκαμε τὸ ταξεῖδι ἀπὸ τὸ Λονδῖνο στὴν Αὐστραλία ἐντὸς 7 ἡμερῶν, προλέγει καταπληκτικὰ πράγματα γιὰ τὴν ἀεροπλοΐα.

—Πρὶν περάσουν, λέγει, 30 χρόνια, τὸ ταξεῖδι αὐτὸ θὰ γίνεται σὲ 2 μέρες μόνο, μὲ ἀεροπλάνα ποὺ θὰ τρέχουν 1.000 μίλλια τὴν ὥρα καὶ θ' ἀνεβαίνουν εἰς ὕψος 15.000 μέτρων!

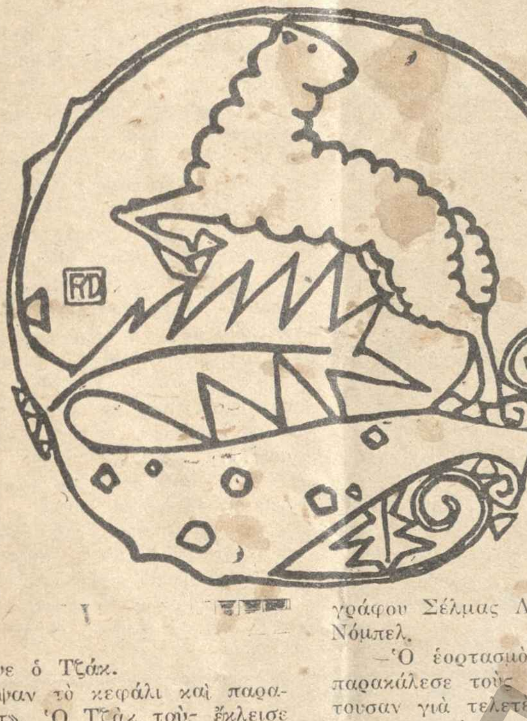

—Ἡ καμπίνες τῶν ἀεροπλάνων αὐτῶν θὰ εἶνε ἑρμητικῶς κλεισμένες καὶ οἱ ἐπιβάτες θὰ ἐφοδιάζωνται μὲ εἰδικὰ ἀναπνευστικὰ μηχανήματα.

—Πρὶν περάσουν τέλος 100 χρόνια, τὸ ἴδιο ταξεῖδι θὰ γίνεται σὲ 10 ὧρες...

—Στὴ Γαλλικὴ Κωμωδία ἐπιβάλλεται πάλιν τὸ ἐπίσημο ἔνδυμα γιὰ τοὺς θεατάς, τὸ ὁποῖον εἶχε καταργηθῆ μεταπολεμικῶς.

—Στὶς 11 Νοεμβρίου, στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Σορβόννης στὸ Παρίσι, θὰ ἑορτασθῆ τὸ ἰατρικὸν ἰωβιλαῖον τοῦ ἀειμνήστου Κλεμανσώ.

—Ὡς γνωστόν, ὁ «Μπάρμπα Νίκης», πρὶν γίνη δημοσιογράφος καὶ πολιτικός, ἐσπούδασε γιατρός.

—Ὁ μαῦρος ἀστέρας τοῦ Μιοῦζικ Χώλλ, ἡ περίφημη Ζοζεφίνα Μπαίκερ, παίζει τώρα στὸ Λονδῖνο.

—Ἐκεῖ ὅμως ἀναγκάστηκε νά... ντυθῆ κάπως, γιατὶ ἡ ἀγγλικὴ σεμνοτυφία δὲν ἀνέχεται τὴ γύμνια, οὔτε καί... γιὰ καλλιτεχνικοὺς λόγους...

—Αὐτὸν τὸν μῆνα θὰ γιορτασθῆ στὴ Σουηδία ἡ 75ετηρὶς τῆς γνωστῆς διηγηματογράφου Σέλμας Λάγγερλοφ, ποὺ ἔχει τιμηθῆ καὶ μὲ τὸ βραβεῖο τοῦ Νόμπελ.

—Ὁ ἑορτασμὸς αὐτὸς θὰ εἶνε πρωτότυπος, γιατὶ ἡ Λάγγερλοφ παρακάλεσε τοὺς συμπατριῶτες της, ὅλα τὰ λεπτὰ ποὺ θὰ ξοδεύοντουσαν γιὰ τελετὲς καὶ γιὰ δῶρα πρὸς αὐτή, νὰ τὰ διαθέσουν γιὰ τοὺς φτωχούς.

—Πρὸ ἡμερῶν ἀπέθανε στὸ Παρίσι ὁ γνωστὸς βαρύτονος Μωρὶς Ρενώ.

—Στὶς πλήμμυρες τοῦ Γκάρντ, στὴ Γαλλία, μιὰ κυρία ἔχασε τὴν τσάντα της, στὴν ὁποία εἶχεν ὅλη τὴ μετρητὴ περιουσία της, 30.000 φράγκα.

—Εὐτυχῶς, ἕνας ἐργάτης ἀπὸ τοὺς στρατολογηθέντας γιὰ τὴν ἀνασκαφὴ τῶν ἐρειπίων, βρῆκε τὴν τσάντα, τὴν παρέδωκε στὴ δικαιοῦχο καὶ δὲν δέχτηκε τὴν παραμικρὴ ἀμοιβή...

—Καὶ εἶνε ὁ τίμιος αὐτὸς ἄνθρωπος φτωχός, πάμφτωχος!..

—Ἡ Βιεννέζα συγγραφεὺς Βίκυ Μπάουμ, τῆς ὁποίας τὰ μυθιστορήματα εἶνε σήμερα τόσο τῆς μόδας, εἶνε καὶ καλὴ νοικοκυρὰ καὶ στοργικὴ μητέρα.

—Ἡ Βίκυ Μπάουμ εἶνε 43 ἐτῶν, ἀρκετὰ ὡραία καὶ ἡ ἰδέα νὰ γράψη μυθιστορήματα τῆς ἦρθε κάποτε πού... ἦταν ἄρρωστη.

—Ὁ διάσημος καθηγητὴς τῆς Ἀστρονομίας Χοῦμπλ, τοῦ Ἀστεροσκοπείου τοῦ ὄρους Οὐΐλσων τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, σὲ μιὰ τελευταία του ἀνακοίνωσι, ἰσχυρίζεται ὅτι ἀνεκάλυψε ἕνα νέο νεφέλωμα ἀστερισμῶν πέραν τοῦ Γαλαξία.

—Γιὰ νὰ φτάση στὴ Γῆ τὸ φῶς τῶν ἀστερισμῶν αὐτῶν — λέγει ὁ Χοῦμπλ — χρειάζονται 150.000.000 ἔτη.

Ο ΣΥΛΛΕΚΤΗΣ

ΤΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΗΣ ΖΟΥΓΚΛΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ

ΓΑΒΡΙΗΛ ΦΕΡΡΥ

Η ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΒΟΥΑΡΟΖΕ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ — Πρὸ ἐνενῆντα περίπου χρόνων, σ' ἕνα μεγάλο ἀγρόκτημα τοῦ Τεξάς, ζοῦσαν ὁ πάμπλουτος Ἱσπανὸς ἄποικος δὸν Αὐγουστῖνος, ὁ γαμπρός του δὸν Φάβιος, ἰδιοκτήτης ἀνεξαντλήτων χρυσωρυχείων στὴ θρυλικὴ «Κοιλάδα τοῦ Χρυσοῦ», ὁ ἄφθαστος στὴν ἀνδρεία καὶ στὴν καλωσύνη κυνηγὸς Βουαροζέ, ὁ ὁποῖος, παρ' ὅλα τὰ ἑξῆντα του χρόνια, διατηρεῖ τὴ νεανική του ἀνθηρότητα, καὶ ἡ ὡραιοτάτη καὶ τολμηροτάτη Ροζάριο ἡ κόρη τοῦ δὸν Φάβιου. Ὁ Φάβιος, μαζὺ μὲ τὸ γενναῖο σύντροφό του Πέπε, λείπουν ἀπὸ μέρες στὴν «Κοιλάδα τοῦ Χρυσοῦ», ὅπου ἔχουν πάει γιὰ νὰ ἐποπτεύσουν στὴν ἀποστολὴ ἑνὸς φορτίου χρυσαφιοῦ. Μὰ ὁ καιρὸς περνάει καὶ ἡ ἀποστολή, ἡ ὁποία ἔπρεπε νὰ ἔχη ἐπιστρέψει στὸ μεταξύ, δὲν φαίνεται πουθενά. Τέλος, φτάνει στὴν ἀγροικία ὁ Πέπε, ὁ ὁποῖος διηγεῖται ὅτι ὁ πατέρας τῆς Ροζάριο κι' οἱ σύντροφοί του βρίσκονται ἀποκλεισμένοι ἀπὸ στίφη Ἐρυθροδέρμων στὴν «Κοιλάδα τοῦ Χρυσοῦ». Ἀμέσως ὁ Βουαροζὲ ὀργανώνει μιὰ μεγάλη ἀποστολή, γιὰ νὰ πάη νὰ τοὺς ἐνισχύση. Στὴν ἀποστολὴ αὐτὴ συμμετέχει, παρὰ τὴ θέλησι τοῦ παπποῦ της, κι' ἡ γενναία Ροζάριο, μαζὺ μὲ τὸν νέο Ἰνδὸ Βαχιτάχ, ὁ ὁποῖος τῆς εἶνε ἀφοσιωμένος, γιατί τοῦ ἔσωσε κάποτε τὴ ζωή. Μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν τῶν Ἰνδῶν ποὺ ἐπετέθησαν κατὰ τῆς «Κοιλάδος τοῦ Χρυσοῦ», εἶνε κι' ὁ τρομερὸς λήσταρχος Οὐ' Σακάμε, ὁ ὁποῖος, μαθαίνοντας ἀπὸ κάποιο προδότη τὴν ἀποστολὴ ἐνισχύσεων στὴν «Κοιλάδα», ἐπιτίθεται στὸ δρόμο ἐναντίον τοῦ καραβανιοῦ, γιὰ νὰ τὸ ἐμποδίση νὰ φτάση στὸν προορισμό του. Κατορθώνει μάλιστα, χάρις σὲ μιὰ σατανικὴ ἔμπνευσί του, νὰ τὸ καταστρέψη ὁλόκληρο. Οἱ μόνοι ποὺ σώζονται ἀπ' αὐτὴν τὴν καταστροφὴ εἶνε ὁ Βουαροζέ, ἡ Ροζάριο, ὁ Πέπε κι' ὁ Βαχιτάχ, οἱ ὁποῖοι κατωρθώνουν, ἔπειτα ἀπὸ ἀνυπέρβλητες δυσκολίες, νὰ σωθοῦν καὶ νὰ συναντήσουν τὸ μεγάλο καραβάνι τοῦ στρατηγοῦ Μὰκ - Λεόντ, ὁ ὁποῖος ἐνεργοῦσε γιὰ λογαριασμὸ τῆς κυβερνήσεως τοῦ Τεξὰς μιὰ ἐξερευνητικὴ ἀποστολὴ στὰ μέρη ἐκεῖνα. Ἀποσπῶνται ὅμως γρήγορα ἀπὸ τὸ καραβάνι, μαζὺ μὲ μιὰ πολυάριθμη συνοδεία, γιὰ νὰ βροῦν τρόφιμα. Στὸ δρόμο, ὡστόσο, συναντοῦν μερικοὺς ἀγρίους Ἰνδούς, τῶν ὁποίων ὁ ἀρχηγὸς ἀπαγάγει τὴν Ροζάριο. Μὰ ὁ Βαχιτὰχ καταδιώκει τὸν ἀπαγωγέα, ἐλευθερώνει τὴν Ροζάριο, σκοτώνει τὸν Ἰνδό, μὰ σκοτώνεται κι' ὁ ἴδιος ἀπ' αὐτόν.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πάλης αὐτῆς τοῦ γενναίου Βαχιτὰχ μὲ τὸν Ἰνδὸ ἀρχηγό, τὸ ξέρουν οἱ ἀναγνῶσται μας.

Ἡ Ροζάριο, τελειώνοντας τὴ διήγησί της, πρόσθεσε μὲ φωνὴ ποὺ ἔτρεμε ἀπὸ συγκίνησι, μὲ μάτια δακρυσμένα :

—Ἔχασα στὸ Βαχιτὰχ ἕναν ἀφοσιωμένο φίλο...

Ὁ Βουαροζὲ τῆς ἔσφιξε τρυφερὰ τὸ χέρι κ' οἱ δυό τους μαζὺ μὲ τὸν Πέπε, θρήνησαν πικρὰ γιὰ τὸ θάνατο τοῦ ἱπποτικοῦ Κομάγχη, στὸν ὁποῖο τόσα χρωστοῦσε...

Ὁ σὲρ Χάρρυ Γκίμπσον κι' ὁ Οὐΐλλιαμ Φάλκοννερ εἶχαν παρακολουθήσει μ' ἐξαιρετικὸ ἐνδιαφέρον τὴν ἀφήγησι τῆς νέας κόρης, πρᾶγμα ποὺ τοὺς ἔκανε νὰ ξεχάσουν γιὰ μιὰ στιγμὴ τὴν πεῖνα τους. Τὰ μάτια τους ἔλαμπαν ἀπὸ θαυμασμό.

—Μὰ αὐτὴ ἡ νέα εἶνε πραγματικὴ ἡρωΐς ! φώναξαν συγχρόνως κ' οἱ δυό.

……

Κατὰ τὶς ἡμέρες ποὺ ἐπακολούθησαν, μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Βαχιτάχ, ἡ στερήσεις τοῦ ἀποσπάσματος πολλαπλασιάστηκαν, γιατὶ διάσχιζαν μιὰ χώρα ἐντελῶς ἄγονη.

Ἡ ἀπογοήτευσις θὰ ἐνίσχυε τὸ ἔργο τῆς πείνας καὶ θὰ ἐκμηδένιζε ἐντελῶς τοὺς ἄνδρες τοῦ ἀποσπάσματος, ἂν δὲν ὑπῆρχαν ἐκεῖ ὁ Βουαροζὲ κι' ὁ Πέπε γιὰ νὰ τοὺς δίνουν θάρρος.

—Κάνετε θάρρος ! τοὺς ἔλεγε κάθε τόσο ὁ γέρο κυνηγὸς τῶν δασῶν. Κάθε βῆμα μᾶς φέρνει πιὸ κοντὰ στὰ σύνορα τοῦ Νέου Μεξικοῦ, ὅπου θὰ βροῦμε ἄφθονα τρόφιμα...

Καὶ οἱ ἄνδρες, ἀναθαρρῶντας, συνέχιζαν βιαστικὰ τὸ δρόμο τους γιὰ νὰ φύγουν μιὰ ὥρα τὸ ταχύτερο ἀπ' τὴν ἀφιλόξενη ἐκείνη χώρα.

Ὁ δὸν Φάβιος πυροβόλησε ἐναντίον τοῦ Ἰνδοῦ ἀρχηγοῦ

Πράγματι, ἔφτασε τέλος μιὰ μέρα ποὺ τὸ θέαμα τῆς φύσεως ἄλλαξε γύρω. Εἶδαν πρῶτα μακρυὰ ἕναν ὁρίζοντα ἀπὸ βουνά, ποὺ ξεχώριζαν κάτω ἀπ' τὸ γαλάζιο οὐρανό. Κ' ἔπειτα μιὰ ἀπέραντη πεδιάδα γεμάτη δέντρα καὶ γάργαρα νερά.

Ἐκεῖ, ἐστάθμευσαν κατὰ τὸ δειλινό. Τὰ ψάρια ἀφθονοῦσαν μέσα στὰ ρυάκια καὶ ἀγριόπαπιες φτεροκοποῦσαν μακρυά.

Τὸ κυνῆγι καὶ τὸ ψάρεμα ἦταν ἄφθονο κ' ἔτσι ὅλοι μπόρεσαν νὰ ἱκανοποιήσουν τὴν πεῖνα τους.

Ὁ λοχαγὸς Μπάλβελ ἀποφάσισε νὰ μείνουν στὸ μέρος ἐκεῖνο μιὰ μέρα γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ συνέλθουν.

—Θὰ συναντήσουμε σίγουρα λευκοὺς σ' αὐτὰ τὰ μέρη, εἶπε ὁ Βουαροζὲ στὸ λοχαγό, δηλαδὴ Μεξικανοὺς βοσκούς, οἱ ὁποῖοι αὐτὴ τὴν ἐποχὴ τοῦ ἔτους, ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὰ σύνορα τοῦ Νέου Μεξικοῦ γιὰ νὰ κάνουν διάφορες ἐμπορικὲς ἀνταλλαγὲς μὲ τοὺς Ἰνδούς.

Πράγματι, τὴν ἄλλη μέρα, ἀντίκρυσαν μακρυὰ καπνοὺς ποὺ ἔβγαιναν ἀπὸ μιὰ κατασκήνωσι κ' ἔπειτα ἀπὸ λίγη ὥρα εἶδαν μερικοὺς Μεξικανοὺς βοσκοὺς νὰ πλησιάζουν.

Οἱ βοσκοὶ αὐτοὶ τοὺς ἔδωσαν διάφορες πληροφορίες καί, μεταξὺ τῶν ἄλλων, τοὺς εἶπαν :

—Περισυλλέξαμε, ἐδῶ καὶ λίγες ἡμέρες, ἕνα δυστυχισμένο χρυσοθήρα, ὁ ὁποῖος, μολονότι τοῦ ἔγδαραν οἱ Ἰνδοὶ τὴν κόμη, μπόρεσε νὰ ἐπιζήση. Σύμφωνα μὲ τὰ λεγόμενά του, ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἦταν ὁ μόνος ποὺ κατώρθωσε νὰ ξεφύγη ἀπὸ μιὰ τρομερὴ σφαγὴ λευκῶν ποὺ τὴ διέπραξαν ὁ Ἰνδὸς ἀρχηγὸς Οὐ 'Σακάμε καὶ ὁ σύμμαχός του λευκὸς λήσταρχος Μπαντέρας.

Ἀκούγοντας τὰ δυὸ τρομερὰ αὐτὰ ὀνόματα, ὁ Βουαροζὲ ἀνασκίρτησε. Καὶ μὲ φωνὴ ταραγμένη φώναξε :

—Ποῦ εἶνε αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ; Θέλω νὰ τὸν δῶ ἀμέσως.. Ἴσως...

Μὰ ἡ συγκίνησί του ἦταν τόσο μεγάλη, ὥστε δὲν μπόρεσε ν' ἀποτελειώση τὴ φράσι του.

— Βρίσκεται στὴν κατασκήνωσί μας, τοῦ ἀπάντησε ὁ βοσκός, ξαφνιασμένος ἀπὸ τὴ συγκίνησι τοῦ συνομιλητοῦ του.

—Ὁδήγησέ με σ' αὐτόν, φίλε μου ! εἶπε ὁ Βουαροζέ.

Καὶ γυρίζοντας πρὸς τοὺς συντρόφους του, τοὺς φώναξε :

—Ἔ ! Ροζάριο, Πέπε !.. Ἐλᾶτε !..

Ὁ Πέπε κ' ἡ Ροζάριο ποὺ στεκόντουσαν σὲ κάποια ἀπόστασι, ἔσπευσαν ἀμέσως κοντὰ στὸ γενναῖο κυνηγό, ὁ ὁποῖος τοὺς κατέστησε ἀμέσως ἐνήμερους τῆς συνομιλίας του μὲ τὸ βοσκό.. Τότε γεμᾶτοι ἀνησυχία ὅλοι ἔσπευσαν ν' ἀκολουθήσουν τὸν τελευταῖο.

Σὲ λίγο ἔφτασαν μπρὸς σὲ μιὰ πρωτόγονη καλύβα, καμωμένη ἀπὸ κορμοὺς δέντρων καὶ σκεπασμένη ἀπὸ κλαδιὰ καὶ φύλλα.

Στὸ κατῶφλι τῆς καλύβας αὐτῆς καθόταν ἕνας ἄντρας, ὁ ὁποῖος ἔτρωγε ψωμὶ καὶ παστὸ κρέας. Τὸ κεφάλι του ἦταν τυλιγμένο σ' ἕνα μαντῆλι γεμᾶτο κηλίδες αἵματος καὶ ἡ ἔκφρασίς του φανέρωνε πολλοὺς κόπους καὶ βάσανα.

Ὡστόσο, ὁ Βουαροζὲ κι' ὁ Πέπε τὸν ἀναγνώρισαν ἀμέσως καὶ μιὰ διπλῆ κραυγὴ ξέφυγε ἀπὸ τὰ στόματά τους :

—Ὁ Γκομέθ !

—Ὢ ! Οἱ ἀφεντάδες !.. Ὁ Βουαροζέ !.. Ὁ Πέπε !.. φώναξε κ' ὁ χρυσοθήρας, ὁ ὁποῖος μὲ δυσκολία σηκώθηκε ὄρθιος.

—Ποιὸς εἶνε αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ; ρώτησε μὲ ἀγωνία ἡ Ροζάριο.

—Ὁ πιὸ γενναῖος ἀπὸ τοὺς συντρόφους τοῦ πατέρα σου στὴν Κοιλάδα τοῦ Χρυσοῦ ! τῆς ἀπάντησε ὁ Πέπε.

Ἡ ἀπάντησις αὐτὴ ἔκανε τὴ νέα κόρη ν' ἀνασκιρτήση.

Ὁ Βουαροζέ, νοιώθοντας τὴν ἀγωνία νὰ τοῦ σφίγγη τὴν καρδιά, εἶπε στὸν Γκομέθ :

—Καθὼς καταλαβαίνω, ἔχεις πολὺ θλιβερὰ νέα νὰ μᾶς πῇς...

—Πράγματι, τὰ νέα μου εἶνε πολὺ θλιβερά, ἀπάντησε ὁ Γκομέθ, καρφώνοντας τὰ ξαφνιασμένα βλέμματά του στὴ Ροζάριο, τῆς ὁποίας δὲν μποροῦσε νὰ ἐξηγήση τὴν παρουσία σ' ἕνα μέρος τόσο μακρυνὸ ἀπὸ τὸ ὑποστατικὸ τοῦ Λὰς-Ἄγκας.

—Ὁ πατέρας μου ; Τί ἀπόγινε ; ρώτησε μὲ ἀγωνία ἡ νέα κόρη.

—Ὁ δὸν Φάβιος εἶνε ζωντανός, ἀπάντησε ὁ χρυσοθήρας. Τουλάχιστον ἦταν ζωντανὸς ὅταν ξέφυγα ἀπὸ τὴν Κοιλάδα τοῦ Χρυσοῦ, ἡ ὁποία κυριεύθηκε ἐξ ἐφόδου ἀπὸ τοὺς πολεμιστὰς τοῦ Οὐ 'Σακάμε καὶ τοῦ Μπαντέρας...

—Μήπως πληγώθηκε ;..

—Ναί, πολὺ ἐλαφρὰ στὸ μπράτσο... μά...

—Γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, τελειῶστε, φίλε μου...

—Μὰ ἔπεσε στὰ χέρια τοῦ Μπαντέρας !..

—Αἰχμάλωτος αὐτοῦ τοῦ κακούργου ! Τί ἐξευτελισμός ! εἶπε μὲ ὕφος σκυθρωπὸ ὁ Βουαροζέ.

— Πληγωμένος, αἰχμάλωτος, μὰ πάντως ζωντανός ! ἔκανε ἀναστενάζοντας ἡ Ροζάριο μὲ κάποια ἀνακούφισι, ἡ ὁποία εἶχε φανταστῆ γιὰ μιὰ στιγμὴ τὸν πατέρα της σφαγμένο ἀπὸ τοὺς ληστάς.

—Τώρα, Γκομέθ, εἶπε ὁ Πέπε ζωηρά, πρέπει νὰ μάθουμε τὶς λεπτομέρειες αὐτῆς τῆς καταστροφῆς. Πές τα μας ὅλα !..

Ὁ Γκομὲθ τότε ἄρχισε τὴ διήγησί του ὡς ἑξῆς :

— Ὅταν φύγατε σεῖς, ἀφέντη Πέπε, ἀπὸ τὴν Κοιλάδα τοῦ Χρυσοῦ γιὰ νὰ πᾶτε ν' ἀναγγείλετε στὸ ὑποστατικὸ τοῦ Λὰς-Ἄγκας τὴν κρίσιμη θέσι μας, ὁ Μπαντέρας κ' οἱ ἄνδρες του ἐνήργησαν πολλὲς ἐπιθέσεις ἐναντίον μας... Μὰ εἴχαμε πάντα τὸ νοῦ μας κ' ἔτσι μπορούσαμε καὶ τοὺς ἀποκρούαμε μ' ἐπιτυχία...

»Ἔπειτα, γιὰ κάμποσο καιρό, μᾶς ἄφησαν ἥσυχους καὶ φαινόντουσαν πὼς εἶχαν ἐξαφανιστῆ... Μὰ μαντεύαμε ὅτι ὁ Μπαντέρας μᾶς περικύκλωνε ἀπ' ὅλες τὶς μεριὲς καὶ περίμενε τὴν κατάλληλη εὐκαιρία γιὰ νὰ ἐνεργήση τὴν ἀποφασιστικὴ ἐπίθεσι...

»Ὁ καιρὸς περνοῦσε ἐντωμεταξύ...

»Ἐμεῖς, στὸ διάστημα αὐτό, περιμέναμε μὲ ἀγωνία τὴ βοήθειά σας. Μά, βλέποντας ὅτι ἡ μέρες περνοῦσαν χωρὶς νὰ φαινόσαστε πουθενά, νοιώσαμε μιὰ θανάσιμη ἀνησυχία νὰ μᾶς κυριεύη... Καταλαβαίναμε ὅτι κάτι κακὸ σᾶς εἶχε συμβῆ...

Ἔνοιωσα τὴν κοφτερὴ λεπίδα ἑνὸς μαχαιριοῦ νὰ χαράζη ἕνα σιδερένιο κύκλο γύρω ἀπ' τὸ κεφάλι μου.

—Θὰ μάθης σὲ λίγο τί πάθαμε, Γκομέθ, τοῦ ἀπάντησε ὁ Βουαροζέ ! Θὰ δῇς ποιὰ τρομερὴ καταστροφὴ μᾶς χτύπησε !..

—Ἐπίσης, ἐξακολούθησε ὁ Γκομέθ, ξαφνιαζόμαστε ποὺ δὲν βλέπαμε νὰ φτάνουν ὁ Οὐ 'Σακάμε μὲ τοὺς Ἰνδούς του γιὰ νὰ ἐνισχύσουν τὸν Μπαντέρας καὶ νὰ κάνουν μαζὺ τὴν τελειωτικὴ ἐπίθεσι. Μὰ αὐτὸ τὸ μυστήριο δὲν ἄργησε νὰ διαφωτιστῆ. Ἕνας πρόσκοπος τοῦ Μπαντέρας, τὸν ὁποῖο συλλάβαμε αἰχμάλωτο, μᾶς πληροφόρησε ὅτι ὁ Οὐ 'Σακάμε μόλις πρὸ δυὸ ἡμερῶν εἶχε ἑνωθῆ μὲ τὸν Μπαντέρας, φέρνοντάς του σημαντικὲς ἐνισχύσεις... Εἶχε ἀργήσει τόσο νὰ φτάση, γιατὶ μιὰ τρομερὴ πυρκαϊὰ τὸν ἔβγαλε ἀπ' τὸ δρόμο του καὶ τὸν ἀνάγκασε νὰ περιπλανηθῆ πολὺ γιὰ νὰ γλυτώση ἀπ' αὐτή.

—Ἡ πυρκαϊὰ ποὺ ἔβαλε μόνος του στὸ δάσος ! φώναξε ὁ Βουαροζέ.

Καὶ ὁ Γκομὲθ ἐξακολούθησε :

—Ὅταν ὁ δὸν Φάβιος ἄκουσε τὶς ἀποκαλύψεις τοῦ Ἰνδοῦ αἰχμαλώτου, μᾶς εἶπε : «Σὲ λίγο ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἀλιτήριοι, θὰ ἐπιτεθοῦν ἐναντίον μας... Ὁ Βουαροζὲ κι' ὁ Πέπε ἂν φτάσουν ἐδῶ, θὰ φτάσουν πολὺ ἀργά... Ἔτσι θὰ ὑποκύψουμε... Μὰ ἂς ὑπερασπιστοῦμε τουλάχιστον ὥς τὴν τελευταία μας στιγμὴ τὴν Κοιλάδα τοῦ Χρυσοῦ καὶ ἂς σκοτώσουμε ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερους ἀπὸ τοὺς κακούργους αὐτούς !..

—Γενναῖε πατέρα ! ψιθύρισε ἡ Ροζάριο.

—Ἄ ! συνέχισε ὁ χρυσοθήρας μὲ πάθος. Δὲν φαντάζεστε πόσο τρομερὴ ἦταν ἡ ἐπίθεσις τῶν Ἰνδῶν ποὺ ἄρχισε σὲ λίγο, μὰ ἀκόμα πιὸ τρομερὴ ἦταν ἡ ἄμυνά μας !.. Ἑκατοντάδες Ἰνδῶν ἔπεσαν χτυπημένοι ἀπ' τὶς σφαῖρες μας, τὰ τσεκούρια μας καὶ τὰ μαχαίρια μας.

—Ἄ ! Γιατὶ νὰ μὴν εἶμαι ἐκεῖ ! φώναξε ὁ Βουαροζέ.

—Κ' ἐγὼ τὸ ἴδιο !.. φώναξε ὁ Πέπε.. Θὰ μποροῦσα ἔτσι νὰ σκοτώσω αὐτὸ τὸ κάθαρμα, τὸν Οὐ 'Σακάμε, καὶ νὰ τὸν ἐκδικηθῶ γιὰ τὸ κακὸ ποὺ μᾶς ἔκανε...

—Ὤ !... ἔκανε ὁ Γκομὲθ μὲ μιὰ ἐκφραστικὴ χειρονομία. Ὁ ληστὴς αὐτὸς δὲν θὰ κάνη πειὰ κακὸ σὲ κανένα. Εἶνε νεκρὸς πειά ! Τὸν πλήγωσα ἐγὼ καὶ τὸν ἀποτελείωσε ὁ δὸν Φάβιος...

—Ζήτω ὁ δὸν Φάβιος ! φώναξε ὁ Πέπε, μὴ μπορῶντας νὰ συγκρατήση τὴ χαρά του. Αὐτὸ ἦταν ἕνα πρώτης τάξεως χτύπημα ποὺ θὰ τὸ ζήλευα.

—Καὶ πῶς ἔγινε αὐτό ; ρώτησε ὁ Βουαροζέ, ὄχι λιγώτερο ἐνθουσιασμένος ἀπ' τὸ σύντροφό του.

—Στὴν τελευταία ἀντίστασι ποὺ ἀντιτάξαμε στοὺς Ἰνδούς, ὅταν παραβίασαν τὶς ὀχυρώσεις μας, σὲ μιὰ στιγμὴ ὁ Οὐ' Σακάμε βρέθηκε ἔξαφνα μπροστά μου... Ἀμέσως ὥρμησα ἐναντίον του μὲ τὸ μαχαῖρι μου στὸ χέρι, τὸν ἔρριξα, καθὼς ἔπεσα ἀπάνω του μὲ ὅλη μου τὴ δύναμι κάτω, καί, πρὶν ἀκόμα προφτάσει ν' ἀμυνθῆ, τὸν χτύπησα στὸν ὦμο...

»Τὸ αἷμα ἔτρεχε ἄφθονα ἀπ' τὴν πληγή του, μὰ δὲν εἶχε χάσει καθόλου τὴν τρομερὴ δύναμί του. Κατώρθωσε νὰ μ' ἀφοπλίση καὶ τὸ μαχαῖρι του πλησίαζε τὸ κεφάλι μου, ὅταν ὁ δὸν Φάβιος εἶδε πὼς κινδύνευα...

»Ὡς τὴ στιγμὴ ἐκείνη, ὁ δὸν Φάβιος πολεμοῦσε κοντά μου περικυκλωμένος ἀπὸ πολυάριθμους ἐχθρούς.

»Ἀκούγοντας τότε τὴν ἀπελπισμένη κραυγὴ ποὺ ἔβγαλα, γύρισε ζωηρὰ τὸ κεφάλι του πρὸς τὸ μέρος μου καὶ ἀντελήφθη τὸν κίνδυνο ποὺ διέτρεχα.

»Εἶδε τὸν Οὐ 'Σακάμε ἕτοιμο νὰ μὲ σκοτώση... Κατώρθωσε τότε ν' ἀπαλλαγῆ ἀπ' τοὺς ἀντιπάλους του καὶ τρέχοντας πρὸς ἐμένα, σήκωσε τὸ πιστόλι του καὶ πυροβόλησε ἐναντίον τοῦ Ἰνδοῦ ἀρχηγοῦ. Ἀμέσως ὁ Οὐ 'Σακάμε σωριάστηκε κάτω μὲ τὸ κεφάλι συντριμμένο, νεκρός.

»Ὁ θάνατος τοῦ Οὐ' Σακάμε, ἐξακολούθησε ὁ Γκομὲθ ἔπειτ' ἀπὸ μιὰ σύντομη σιωπή, ἔσωσε τὸν δὸν Φάβιο ὅταν σὲ λίγο ὁ Μπαντέρας ἔγινε κύριος τῆς Κοιλάδος τοῦ Χρυσοῦ. Ἂν ὁ Οὐ 'Σακάμε ζοῦσε, θ' ἀπαιτοῦσε ἀπὸ τὸ Μπαντέρας νὰ τοῦ παραδώση ζωντανὸ τὸν δὸν Φάβιο γιὰ νὰ τοῦ ἐπιβάλη τὰ σκληρότερα βασανιστήρια.

»Ὁ Οὐ 'Σακάμε ὅμως, τοῦ ὁποίου ἡ πλεονεξία εἶνε μεγαλείτερη ἀπ' τὴν αἱμοβορία, δὲν σκότωσε τὸ δὸν Φάβιο. Τὸν κράτησε αἰχμάλωτό του, ἐλπίζοντας πὼς θὰ κατωρθώση ν' ἀποσπάση ἀπ' αὐτὸν πλούσια λύτρα. Τοῦ εἶπε μάλιστα ὁ ἴδιος :

—Μὴ φοβᾶστε γιὰ τὴ ζωή σας... Τὸ αἷμα σας δὲν μοῦ χρειάζεται.... Μοῦ χρειάζεται τὸ χρυσάφι σας....

—Ἀφοῦ θέλεις χρυσάφι, θὰ σοῦ δώσω ὅσο χρειάζεται γιὰ νὰ χορτάσης τὴν πλεονεξία σου..

»Ὁ δὸν Φάβιος κι' ἐγὼ εἴμαστε οἱ μόνοι ποὺ εἴχαμε ἐπιζήσει ἀπὸ τοὺς συντρόφους μας. Ὅλους τοὺς ἄλλους τοὺς σκότωσαν οἱ Ἰνδοὶ καὶ οἱ λησταί. Ἐμένα μὲ εἶχαν χωρίσει ἀπὸ τὸν δὸν Φάβιο, μὲ εἶχαν δέσει καὶ μὲ εἶχαν ἐγκαταλείψει στὴ διάθεσι τῶν Ἰνδῶν.

»Ἔξαφνα, ἕνας ἀπ' αὐτούς, μοῦ κατάφερε ἕνα τρομερὸ χτύπημα καὶ μὲ σώριασε κάτω. Ἔνοιωσα τότε τὴν κοφτερὴ λεπίδα ἑνὸς μαχαιριοῦ νὰ χαράζη ἕνα σιδερένιο κύκλο γύρω ἀπ' τὸ κεφάλι μου... Ἀμέσως ἔχασα ἐντελῶς τὶς αἰσθήσεις μου...

»Δὲν ξέρω πόση ὥρα ἔμεινα ἀναίσθητος. Μὰ ὅταν ἄνοιξα πάλι τὰ μάτια μου, πηχτὸ αἷμα σκέπαζε τὸ πρόσωπό μου. Ἔφερα τὸ χέρι μου στὸ κεφάλι μου ποὺ ἦταν παγωμένο κ' ἔνοιωσα τὸ κρανίο μου ἐντελῶς γυμνό. Ὁ Ἰνδὸς μοῦ εἶχε γδάρει τὴν κόμη...»

Παγωμένος ἱδρὼς κυλοῦσε στὸ πρόσωπο τοῦ Γκομέθ, καθὼς ἔλεγε αὐτὰ τὰ λόγια.

Ἡ Ροζάριο ἀνασκίρτησε ἀπὸ φρίκη.

(Ἀκολουθεῖ)

ΤΑ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΟΥΡΣΑΡΩΝ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΑΣ

ΟΙ "ΞΑΦΡΙΣΤΑΙ,, ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ

Οἱ μοντέρνοι πειραταὶ καὶ τ' ἀπόκρυφα λημέρια τους. Τὰ ἐγκλήματα τῶν «ξαφριστῶν» τοῦ παληοῦ καιροῦ. Πῶς προκαλοῦσαν τὰ ναυάγια τῶν πλοίων. Ἡ παράξενη φωλιά τους σ' ἕνα νησὶ τοῦ Σηκουάνα. Τὰ «κοράκια τοῦ Κουηνστάουν» καὶ τὰ πειρατικά τους κατορθώματα, κτλ.

ΠΟΣΕΣ καὶ πόσες θαλασσινὲς τραγωδίες δὲν μᾶς θυμίζουν ἡ λέξεις «ξαφρισταὶ τῆς θάλασσας», ποὺ μόνο τ' ὄνομά τους ἔφτανε ἄλλοτε γιὰ νὰ σκορπίση τὸν πανικὸ καὶ τὴ φρίκη σ' ὅλες τὶς παραλίες τῆς Εὐρώπης !...

Οἱ «ξαφρισταί», οἱ σκοτεινοὶ κουρσάροι-χρυσοθῆρες, ἐδῶ καὶ πενῆντα χρόνια, ἔπεφταν σὰν ἕνα κοπάδι ἀπὸ πεινασμένα κοράκια πάνω στὰ ναυαγισμένα καράβια καὶ δὲν παρατοῦσαν τὸ σκάφος, παρὰ μονάχα ὅταν τὸ κατantοῦσαν ἕνα εἶδος σκελετοῦ, ἀπ' ὅπου δὲν μποροῦσαν πειὰ νὰ κατακλέψουν τίποτ' ἄλλο.

Αὐτοὶ οἱ ἀπάνθρωποι πειραταί, ποὺ εἶχαν τὰ λημέρια τους μέσα στὶς σπηλιὲς τῶν βράχων, δὲν δίσταζαν ποτέ τους οὔτε μπροστὰ στὸ πιὸ ἀποτρόπαιο ἔγκλημα. Κάθε νύχτα τριγύριζαν στὶς σκοτεινὲς ἀκτές, σέρνοντας μαζύ τους ἕνα γάϊδαρο μ' ἕνα φανάρι κρεμασμένο στὸ λαιμό του. Τὸ περπάτημα λοιπὸν τοῦ γαϊδάρου ἀνάμεσα στοὺς βράχους, ἔκανε τὸ φανάρι νὰ κουνιέται σὰν τὸ φῶς μιᾶς βάρκας ἀπάνω στὰ κύματα. Κι' ἔτσι τὸ καράβι, ποὺ ἐρχόταν ἀπὸ μακρυά, ξεγελιότανε καὶ ναυαγοῦσε ξαφνικὰ σ' αὐτὴ τὴ σκοτεινὴ κι' ἔρημη παραλία. Οἱ «ξαφρισταὶ» τότε, ξεχυνόντουσαν ἀπ' τοὺς βράχους, πέφτανε ἀπάνω στὸ ναυαγισμένο πλήρωμα καὶ τὸ κατακομμάτιαζαν μὲ τὰ μαχαίρια τους. Ἔπειτα σκαρφάλωναν ἀνενόχλητοι στὸ ἀφύλαχτο καράβι καὶ τὸ λεηλατοῦσαν, ὅπως οἱ κουρσάροι τοῦ παληοῦ καιροῦ...

Στὸν Σηκουάνα, μάλιστα, ὑπάρχει ἕνα νησί, ποὺ ἔχει ἀκόμα καὶ σήμερα τὸ ἀπαίσιο ὄνομά τους. Τὸ λένε «Τὸ νησὶ τῶν Ξαφριστῶν» κι' εἶνε πειὰ πασίγνωστο, γιατί οἱ παληοὶ μυθιστοριογράφοι τοποθετοῦσαν ἐκεῖ πέρα πολλὲς συναρπαστικὲς σκηνὲς τῶν ἔργων τους. Μὰ τὸ παράξενο αὐτὸ νησί, ἂν ἄλλοτε ἦταν ἀπόκρυφο λημέρι πειρατῶν, στὴν ἐποχή μας ἔχει γίνει ἕνα εἶδος καινούργιας «αὐλῆς τῶν θαυμάτων», ὅπου μαζεύονται ὅλοι οἱ ἀλῆτες κι' ὅλα τὰ ὕποπτα ὑποκείμενα τῆς κοσμοπόλεως. Ἕναν καιρὸ πάλι ἦταν τὸ κέντρο μιᾶς ἄλλης κατηγορίας «ξαφριστῶν» : τῶν ρακοσυλλεκτῶν, ποὺ μάζευαν ἀπ' τὰ Παρισινὰ λιθόστρωτα τὰ καρφιὰ καὶ τὰ πέταλα τῶν ἀλόγων. Κάποτε ὅμως τοὺς κατηγόρησαν ὅτι σκάβανε καὶ χαλούσανε τοὺς δρόμους, κι' ἔτσι οἱ ἀστυφύλακες τοὺς κυνηγοῦσαν μὲ τὸν βούρδουλα καὶ τοὺς ἀνάγκασαν σιγὰ - σιγὰ νὰ παρατήσουν αὐτὸ τὸ «ἐπάγγελμα», ποὺ τοὺς ἔκανε νὰ κερδίζουν μερικὲς δεκάρες...

Ὅσο τώρα γιὰ τοὺς «ξαφριστὰς» ποὺ τρομοκρατοῦσαν τὰ παράλια, οὔτε κι' αὐτοὶ βέβαια ὑπάρχουν πειὰ στὴν ἐποχή μας. Οἱ τελωνοφύλακες καθάρισαν τὶς ἀκτὲς ἀπὸ τὶς ληστοσυμμορίες τους. Μὰ δὲν τοὺς ἐξολόθρεψαν. Οἱ «ξαφρισταὶ» βρῆκαν ἄλλο τρόπο, πιὸ συγχρονισμένο, γιὰ νὰ λεηλατοῦν τὰ ναυάγια....

* * *

Κάθε καράβι, παρατημένο στὴν τύχη του ἀπάνω στὰ κύματα, ἀνήκει, ὅπως ξέρετε, στὸν πρῶτο ποὺ θὰ τὸ βρῆ. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ κάθε καράβι ποὺ βούλιαξε καὶ δὲν φυλάγεται ἀπὸ κανέναν. Ὅποιος θέλει, λοιπόν, μπορεῖ νὰ τὸ ἐπισκεφθῆ καὶ νὰ τὸ κατακλέψη.

Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς, οἱ «ξαφρισταὶ» τῆς ἐποχῆς μας δὲν διστάζουν νὰ ἐπιχειρήσουν παρόμοιες περιπέτειες καὶ νὰ ξεγυμνώνουν τὰ ναυάγια ἀπὸ κάθε πολύτιμο μέταλλο, ἀπὸ κάθε πολύτιμο φορτίο κι' ἀπὸ κάθε «θησαυρό», ποὺ εἶνε θαμένος μαζὺ μὲ τὸ καράβι στὰ βάθη τῆς θάλασσας.

Τέτοιες συμμορίες «ξαφριστῶν» ὄχι μόνο συνεχίζουν τὶς παληὲς λεηλασίες, ἀλλὰ καὶ κάνουν ἀκόμα πιὸ καλύτερες δουλειές, γιατί ἔχουν στὴ διάθεσί τους ὁλόκληρα ναυαγοσωστικὰ μὲ σκάφανδρα καὶ μὲ κάθε εἴδους νεώτερα μηχανήματα. Ἡ περιφημότερες ἀπ' αὐτὲς τὶς συμμορίες βρίσκονται στὰ νότια παράλια τῆς Ἰρλανδίας καὶ στὶς Ἱσπανικὲς ἀκτὲς ποὺ βρέχονται ἀπὸ τὴ θάλασσα τῆς Μάγχης. Σ' αὐτὰ τὰ μέρη γίνονται τὰ περισσότερα ναυάγια. Οἱ «ξαφρισταὶ» λοιπὸν ἔχουν ἐκεῖ κοντὰ τὴν ἕδρα τῶν ληστρικῶν ἐπιχειρήσεών τους.

Στὸ Κουηνστάουν καὶ στὸ Μπάντρυ τῆς Ἰρλανδίας ὑπάρχουν δυὸ τέτοιες σπεῖρες «ξαφριστῶν», ποὺ ἔχουν τρομοκρατήσει κυριολεκτικὰ τὶς ἀτμοπλοϊκὲς ἑταιρεῖες τῆς Ἀγγλίας μὲ τὴν ἀστραπιαία δρᾶσι τους καὶ τὰ παράτολμα κατορθώματά τους. Ὅταν ναυάγησε πέρυσι τὸ Φεβρουάριο κοντὰ στὸ Κάρντιγκαν τὸ ἐπιβατικὸ «Σάλφορντ» τῆς «Ρόϋγιαλ Κόμπανυ», ποὺ μετέφερε ἀπὸ τὴν πόλι τοῦ Κὰπ τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς ἀκατέργαστα διαμάντια ἀξίας 50.000 λιρῶν στερλινῶν, οἱ «ξαφρισταὶ» τοῦ Κουηνστάουν τὴν ἄλλη νύχτα τοῦ ναυαγίου εἶχαν λεηλατήσει κιόλας τὸ «Σάλφορντ» μὲ τοὺς δύτες τους, πρὶν προφτάσει ἡ «Ρόϋγιαλ Κόμπανυ» ν' ἀνασύρη ἀπὸ τὰ βάθη τῆς θάλασσας τὰ πολύτιμα διαμάντια. Πρὸ καιροῦ πάλι, τὸν περασμένο Ἰούλιο, τὰ «κοράκια τοῦ Κουηνστάουν», ὅπως λένε οἱ Ἄγγλοι ναυτικοὶ τὴ σπεῖρα αὐτὴ τῶν «ξαφριστῶν», κατόρθωσαν νὰ λεηλατήσουν τὸ φορτηγὸ καράβι «Ὀλὰφ Γιάνσεν», τῆς μεγαλείτερης ἀτμοπλοϊκῆς ἑταιρείας τῆς Στοκχόλμης, ποὺ εἶχε ναυαγήσει στὶς νότιες ἀκτὲς τῆς Ἀγγλίας, μεταφέροντας στὸ Ἄμστερνταμ ἀπὸ τὴν Ταϊτὴ γιὰ λογαριασμὸ τοῦ Ὁλλανδοῦ κοσμηματοπώλου Βὰν Ντὲρ Πέγκ μιὰ μεγάλη συλλογὴ ἀπὸ μαργαριτάρια ἀξίας 160.000 χρυσῶν φλωρινιῶν !

Μὰ καὶ τὰ πειρατικὰ κατορθώματα τῆς σπείρας τῶν «ξαφριστῶν» τοῦ Μπάντρυ εἶνε ἐξ ἴσου καταπληκτικὰ καὶ πολυθρύλητα.

Οἱ μοντέρνοι κουρσάροι τοῦ Μπάντρυ, τὸν Δεκέμβρη τοῦ 1931, προκάλεσαν μ' ἕνα καράβι τους τὸ ναυάγιο τοῦ Ἱσπανικοῦ φορτηγοῦ «Σὰν Πάουλο», ποὺ μετέφερε ἀπὸ τὸ Λίβερπουλ ἕνα ἑκατομμύριο χρυσοῦ σὲ ράβδους γιὰ τὴν «Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἱσπανίας», καὶ κατόπιν, πρὶν προφτάσουν ἡ Ἱσπανικὲς ἀρχὲς νὰ στείλουν ἕνα ναυαγοσωστικὸ γιὰ τὴ διάσωσι τοῦ πολύτιμου αὐτοῦ φορτίου, τὸ ἀνέσυραν μὲ τοὺς δύτες τους καὶ ξαναγύρισαν στὴν Ἰρλανδία, μυστηριώδεις καὶ ἀσύλληπτοι, ὅπως οἱ «μπουκανιέροι» τοῦ παληοῦ καιροῦ, οἱ πρόγονοί τους...

Ἀπὸ τὰ ναυτικὰ χρονικὰ βλέπουμε πάλι ὅτι πολλὲς φορὲς αὐτὰ τὰ «κοράκια τῆς θάλασσας» συνάπτουν ἄγριες καὶ πολύνεκρες ναυμαχίες γύρω ἀπὸ ἕνα ναυάγιο, γιὰ τὰ πρωτεῖα τῆς λεηλασίας.

Τὸ τελευταῖο ἀπ' αὐτὰ τὰ περιστατικὰ ἦταν ἐκεῖνο ποὺ συνέβη κατὰ τὴν τραγικὴ πυρκαϊὰ τοῦ «Νέου Ἀτλαντικοῦ», ἐδῶ καὶ λίγο καιρό, στὴ θάλασσα τῆς Μάγχης, λίγο πιὸ πέρα ἀπ' τὶς Γαλλικὲς ἀκτές !

Τὰ καράβια τῶν «ξαφριστῶν», ποὺ εἶχαν σπεύσει στὸ μέρος τοῦ ναυαγίου μὲ τὴν πρόφασι ὅτι ἤθελαν νὰ σώσουν τοὺς ἐπιβάτες τοῦ «Νέου Ἀτλαντικοῦ», ἄρχισαν μεταξύ τους καὶ μπροστὰ στὸ φλεγόμενο σκάφος μιὰ σωστὴ ναυμαχία, μὲ βόμβες καὶ καταιγισμοὺς πολυβόλων, ἡ ὁποία σταμάτησε μόνο ὅταν φάνηκε στὸν ὁρίζοντα ἕνα Γαλλικὸ ἀντιτορπιλλικό.

* * *

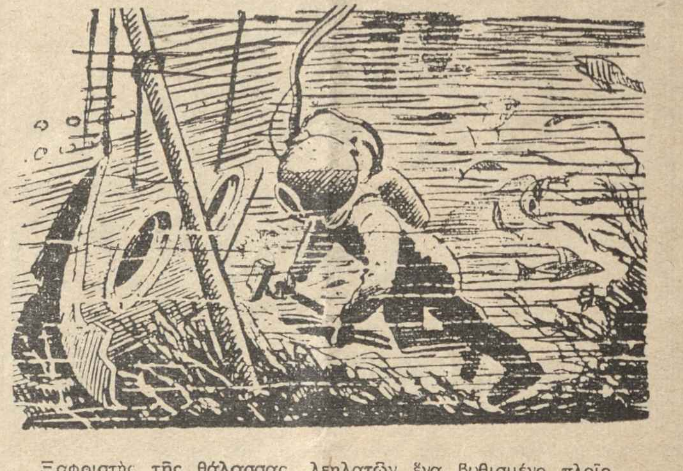

Ξαφριστὴς τῆς θάλασσας, λεηλατῶν ἕνα βυθισμένο πλοῖο

Δὲν ζοῦνε, ὡστόσο, μόνο οἱ «ξαφρισταὶ» ἀπὸ τὰ ναυάγια. Ὑπάρχουν καὶ μερικὲς γνωστὲς ἐπιχειρήσεις, ποὺ κάνουν χρυσὲς δουλειές, ἀνασέρνοντας ἀπὸ τὸ βυθὸ τῆς θάλασσας τὰ πολύτιμα φορτία καὶ τὰ μέταλλα τῶν ναυαγισμένων καραβιῶν. Τρεῖς ἀπ' αὐτές, γνωστότατες στὴ Γαλλία, ἔχουν τὴν ἕδρα τους ἡ μιὰ στὴ Δουνκέρκη, ἡ ἄλλη στὸ Σαὶν-Ναζαὶρ κι' ἡ τρίτη στὴ Μασσαλία.

Αὐτὲς ὅμως ἡ ἐπιχειρήσεις δὲν ἐπιδίδονται στὴ λεηλασία, ἀλλὰ ἀγοράζουν μὲ τὸν πιὸ ἐπίσημο τρόπο τὰ διάφορα ναυάγια καθὼς καὶ κάθε εἴδους «παληοσίδερα» : ἀτμομηχανὲς χαλασμένες, σπασμένα μηχανήματα κλπ.

Καταλαβαίνετε τώρα τί τὰ κάνουν. Πουλοῦν μὲ τὴν ὀκᾶ τὰ μέταλλά τους. Μὰ φαίνεται ὅτι σήμερα, μὲ τὴ γενικὴ κρίσι, κι' αὐτὸ τὸ παράξενο ἐμπόριο περνάει δύσκολες ἡμέρες.

Ὁ διευθυντὴς τῆς ἑταιρείας αὐτῆς τῶν «ἐπισήμων ξαφριστῶν» τῆς Δουνκέρκης εἶχε κάνει ἐδῶ καὶ λίγο καιρὸ σ' ἕνα δημοσιογράφο μερικὲς πολὺ ἀπαισιόδοξες δηλώσεις :

—Ἡ διάλυσις ἑνὸς ναυαγίου, εἶχε πεῖ ὁ κ. Μαρρέ, ὅπως λέγεται ὁ διευθυντὴς αὐτός, μᾶς στοιχίζει σήμερα ἀκριβώτερα ἀπὸ τὴν ἀγορά του. Γιὰ νὰ διαλύσουν οἱ δύτες μας μὲ τὸ κοπίδι ἕνα τέτοιο σκάφος, παίρνουν μεγάλα μεροκάματα κι' ἔτσι μᾶς κοστίζουν 8 φράγκα τὰ 100 κιλὰ τοῦ μετάλλου ποὺ βγάζουμε ἀπὸ ἕνα βυθισμένο καράβι. Ἡ μεταφορά τους ἔπειτα στὰ χυτήριά μας κοστίζει ἄλλα 8 φράγκα. Ξέρετε τώρα πόσο ἀγοράζονται 100 κιλὰ παληοσίδερα ; 19 φράγκα ! Μ' ἕνα περιθώριο λοιπὸν 3 φράγκων δὲν μποροῦμε πειὰ νὰ διακινδυνεύουμε τὰ κεφάλαιά μας... Ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια, ὡστόσο, πουλούσαμε αὐτὰ τὰ 100 κιλὰ πρὸς 45 φράγκα καὶ φυσικὰ κερδίζαμε ἀρκετὰ χρήματα... Ὅσο δὲ γιὰ τὰ πολύτιμα φορτία τῶν ναυαγίων, τὶς περισσότερες φορὲς δοκιμάζουμε τὶς πιὸ τραγικὲς ἀπογοητεύσεις... Οἱ «ξαφρισταὶ» μᾶς προλαμβάνουν σχεδὸν πάντα καὶ δὲν ἀφήνουν τίποτα, οὔτε τοὺς «μπρούντζους» τοῦ βυθισμένου σκάφους. Γι' αὐτό, ἂν ἄλλοτε κάναμε χρυσὲς δουλειὲς μ' αὐτὰ τὰ παληοσίδερα, τώρα δὲν τολμᾶμε πειὰ ν' ἀγοράσουμε κανένα ναυάγιο.

Οἱ «ξαφρισταί», λοιπόν, τῆς ἐποχῆς μας, ποὺ λυμαίνονται τὰ παράλια τῆς Εὐρώπης, μποροῦν, καθὼς βλέπετε, νὰ συνεχίσουν ἀνενόχλητα τὰ πειρατικά τους κατορθώματα καὶ τὶς μυστηριώδεις λεηλασίες τῶν ναυαγισμένων **πλοίων.**

ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΣΕΡΛΟΚ ΧΟΛΜΣ

ΤΟΥ ΚΟΝΑΝ ΝΤΟ'Υ'Λ

ΤΖΑΚ Ο ΑΝΤΕΡΟΒΓΑΛΤΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

ΚΥΡΙΑ Καζιανά, ξέρετε τὴ γυναίκα αὐτή, ποὺ δολοφονήθηκε μέσα στὸ κατάστημά σας ;

— Ὄχι, κ. Χόλμς, δὲν τὴν γνωρίζω, σᾶς ὁρκίζομαι ὅτι δὲν ξέρω ποιὰ εἶνε.

Ὁ Χόλμς ἀγρίεψε.

— Ἀφῆστε τοὺς ὅρκους σας, φώναξε, καὶ πέστε μου τὴν ἀλήθεια. Ποιὰ εἶνε ἡ νέα αὐτή ; Ἦρθε γιὰ πρώτη φορὰ ἐδῶ ;

— Ὄχι, κ. Χόλμς, εἶνε ἡ πέμπτη φορὰ ποὔρχεται.

—Κάπνιζε ὄπιο ;

—Ἔτσι φαίνεται.

—Πῶς ἔτσι φαίνεται ;

—Δὲν ξέρω, κ. Χόλμς. Ἡ νέα αὐτὴ κλεινόταν μόνη της στὸ δωμάτιο καὶ δὲν δεχόταν κανένα κοντά της.

—Καὶ δὲν ἐξακριβώσατε ἂν κάπνιζε ἢ ὄχι ὄπιο ;

—Ἀσφαλῶς θὰ κάπνιζε, γιατί ὅταν τὸ πρωῒ ἔμπαινα στὸ δωμάτιο τὸ εὕρισκα τὸ ὄπιο λιγοστευμένο. Μπορεῖ ὅμως καὶ νὰ μὴν κάπνιζε. Ξέρω κι' ἐγὼ τί νὰ πῶ ;

—Μήπως ἐρχόταν ἐδῶ γιὰ νὰ συναντηθῆ μὲ κάποιον ; Μ' αὐτὸν ποὺ τὴ σκότωσε δηλαδή ;

—Ἀδύνατον, κ. Χόλμς. Θὰ τὸν βλέπαμε αὐτὸν τὸν «κάποιον», ἂν ἔμπαινε στὸ σπίτι. Θὰ τὸν ἔβλεπε ὁ θυρωρός. Θὰ τὸν ἔβλεπα ἐγώ...

— Ναί, ἀλλὰ δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ μπαίνη κανεὶς ἀπαρατήρητος ἀπ' τὴν πόρτα μέσα σ' ἕνα σπίτι. Μπορεῖ, ἂν ὑπάρχη λόγος, ἂν θέλη δηλαδὴ νὰ μὴν τὸν δῆ κανείς, νὰ μπῆ θαυμάσια κι' ἀπὸ κανένα παράθυρο. Λοιπόν, πρέπει νὰ ξέρης, κυρία Καζιανά, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ποὺ συναντοῦσε ἐδῶ τὸ τελευταῖο θῦμα του, ὁ Τζὰκ ὁ Ἀντεροβγάλτης, ἔμπαινε ἀπ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ παράθυρο. Τὸ πρᾶγμα δὲν εἶνε δύσκολο, ὅσο ἴσως τὸ φαντάζεσθε. Ἡ στέγη τῆς στοᾶς δὲν εἶνε, παρὰ μόνον πέντε μέτρα ψηλὰ ἀπ' τὴ γῆ καὶ μπορεῖ κανεὶς εὐκολώτατα, μὲ μιὰ ἀνεμόσκαλα ἢ καὶ μ' ἕνα σχοινί ἀκόμα, ν' ἀνεβῆ ἀπάνω σ' αὐτήν. Ὥστε εἶνε σχεδὸν βέβαιο, ὅτι ἡ κοπέλλα αὐτὴ συναντοῦσε ἐδῶ κάποιον, μὲ τὸν ὁποῖον τῆς ἦταν ἀδύνατον νὰ συναντηθῆ σ' ἄλλο μέρος. Ἀλλὰ ποιὸς ἦταν αὐτὸς ὁ κάποιος; Ὁ φίλος δηλαδὴ τῆς κοπέλλας. Πάντως, δὲν μπορεῖ νὰ εἶνε ποτὲ ὁ ἀπαίσιος κακοῦργος, ὁ Τζὰκ ὁ Ἀντεροβγάλτης. Αὐτὸς θὰ ἤξερε ὅτι ἡ δύστυχη κοπέλλα ἔδινε ἐδῶ τὰ ραντεβοῦ της. Ἐπωφελήθηκε λοιπὸν ἀπ' τὴν καθυστέρησι ἢ τὴν ἀπουσία τοῦ φίλου της καὶ μπῆκε μέσα στὸ δωμάτιο, ἀπ' τὸ παράθυρο.

—Καὶ γιατὶ τὴν σκότωσε ; ρώτησε ἡ κυρία Καζιανά, σφίγγοντας νευρικὰ τὰ δάχτυλά της.

—Γιατί ; Γιατὶ εἶνε ἕνας ἄνθρωπος μὲ αἱμοβόρα ἔνστικτα. Νὰ γιατὶ τὴν σκότωσε !! ἀπάντησε ὁ ἀστυνομικός.

Κι' ἀφοῦ ἔμεινε λίγες στιγμὲς ἀμίλητος, ξανάπε :

—Τὰ πράγματα δείχνουν ὅτι ὁ ἀπαίσιος κακοῦργος μπῆκε μὲ τὴν ἡσυχία του μέσα ἐδῶ. Οὔτε ἀκόμα κάθησε καὶ κουβέντιασε μὲ τὸ θῦμα του ἀρκετὴ ὥρα. Κι' ἐδῶ ἀκριβῶς εἶνε ὁ κόμπος ! Ἔπειτα... ἔπειτα ποιὸς εἶνε ὁ φίλος, ὁ φίλος τῆς κοπέλλας ποὺ ἐρχότανε καὶ τὴν συναντοῦσε ἐδῶ τακτικά ;... Διάβολε !... Τὰ πράγματα εἶνε πολὺ μπλεγμένα. Ὁπωσδήποτε ὅμως, ὑπάρχουν δυὸ σημεῖα ποὺ μποροῦν πολὺ νὰ μᾶς βοηθήσουν : Τὸ γεγονός, πρῶτ' ἀπ' ὅλα, ὅτι, ὅλα τὰ θύματα τοῦ τρομεροῦ αὐτοῦ κακούργου δὲν ζοῦσαν καὶ πολὺ ἔντιμη καὶ ἠθικὴ ζωὴ καὶ δεύτερον ὅτι ὁ κακοῦργος αὐτὸς πρέπει νὰ εἶνε γιατρὸς καὶ μάλιστα χειρουργός. Αὐτὸ εἶνε ἀναμφισβήτητο, τὸ φωνάζει ὁ τρόπος ποὺ ξεμπερδεύει τὰ θύματά του. Ἂν συνδυάσουμε αὐτὰ τὰ δυὸ δεδομένα, τότε μποροῦμε νὰ τὰ ἐξηγήσουμε ὅλα... Τέλος πάντων... Δὲν θὰ μοῦ ξεφύγη ὥς τὸ τέλος αὐτὸς ὁ σατανᾶς. Πρὸ πάντων ὅμως πρέπει ν' ἀνακαλύψω τὴν ταυτότητα τῆς κοπέλλας καὶ τοῦ φίλου της. Καὶ τότε ὅλα θὰ ἐξηγηθοῦν.

Ἀποτεινόμενος κατόπιν στὴν Ἰνδὴ ὁ Σέρλοκ Χόλμς, τῆς εἶπε :

—Κυρία Καζιανά, ἡ κοπέλλα δὲν μπορεῖ νὰ ἦρθε ἐδῶ μὲ τὸ πουκάμισο. Θὰ ἔχη κι' ἄλλα φορέματα. Ἰδὲς λοιπὸν ποῦ εἶνε καὶ δός μου τα.

Ἡ κ. Καζιανὰ ἄνοιξε ἀμέσως μιὰ ντουλάπα. Ὅλα τὰ ροῦχα τῆς δολοφονημένης νέας, ποὺ κοίτοταν κάτω νεκρή, ἦσαν ἐκεῖ μέσα. Ἕνα κουστοῦμι τῆς μόδας, μιὰ γαλάζια ρόμπα, μιὰ ζακέττα γαρνιρισμένη μὲ πλούσιες μαῦρες δαντέλλες, κι' ἕνα μαντῆλι μὲ δυὸ κεφαλαῖα γράμματα ἐπάνω : «Ε» καὶ «Μ», κι' ἕνα οἰκόσημο Γαλλίδος κομήσσης.

Ὅταν ἔψαξε τὶς τσέπες τῆς ζακέττας τοῦ θύματος, ὁ Σέρλοκ Χόλμς, βρῆκε μέσα σ' αὐτὲς ἕνα πορτοφόλι, τὸ ὁποῖο περιεῖχε μερικὲς λίρες, ἕνα καθρεφτάκι κι' ἕνα κουτάκι τῆς πούδρας.

—Δὲν εἶνε σπουδαῖες ἀποδείξεις αὐτές, ψιθύρισεν ὁ Χόλμς.

Κι' ἀποτεινόμενος στὴν Ἰνδή, τῆς εἶπε :

—Δόστε μου τὰ παπούτσια της.

Τὰ παπούτσια τοῦ θύματος ἦσαν ἀπ' τὰ στενὰ καὶ μαῦρα ἐκεῖνα παπούτσια τῆς τελευταίας μόδας, μὲ κίτρινα τακούνια καὶ μικρότατες μύτες.

Ὁ Σέρλοκ Χόλμς πῆρε τὰ παπούτσια καὶ διάβασε τὴ μάρκα τοῦ ἐργοστασίου, στὸ ὁποῖο εἶχαν κατασκευαστῆ.

—Θαυμάσια ! ψιθύρισε ὁ ἀστυνομικός, τὰ ἐργοστάσια «Λωρὲν καὶ Σία» διανυκτερεύουν.

Κι' ἀφοῦ τύλιξε τὰ παπούτσια τοῦ θύματος μέσα σὲ μιὰ ἐφημερίδα, εἶπε στὴν ἰδιοκτήτρια τοῦ ὀπιοποτείου :

—Κυρία Καζιανά, δὲν πρέπει νὰ πειραχτῆ τίποτε ἐδῶ. Πρέπει νὰ μείνουν ὅλα ὅπως εἶνε. Ἐπίσης δὲν πρέπει νὰ φωνάξετε τὴν ἀστυνομία, γιατί αὐτὸ θὰ τὸ ἀναλάβω ἐγώ. Σύμφωνοι ;

—Μάλιστα, κύριε Χόλμς ! μουρμούρισε σὰν χαμένη ἡ κ. Καζιανά.

Κατόπιν ὁ Σέρλοκ Χόλμς βγῆκε ἀμέσως ἔξω καὶ φωνάζοντας ἕναν ἁμαξᾶ τοῦ εἶπε :

—Ὁδὸς Χόουδαρ. Θέλω νὰ μὲ πᾷς γρήγορα στὰ καταστήματα «Λωρὲν καὶ Σία».

Μόλις μπῆκε μέσα στὰ καταφώτιστα καταστήματα «Λωρὲν καὶ Σία» ὁ Σέρλοκ Χόλμς βρέθηκε ἀντιμέτωπος μὲ τὸν διευθυντὴ τοῦ τμήματος τῶν δερματίνων εἰδῶν, ἕναν προθυμότατο Γάλλο, ὁ ὁποῖος τὸν ἐρώτησε :

—Σὲ τί μποροῦμε νὰ σᾶς φανοῦμε χρήσιμοι, κύριε ;

Ὁ ἀστυνομικός, δίνοντάς του τὰ παπούτσια τοῦ θύματος, τοῦ εἶπε :

—Θέλω νὰ μοῦ πῆτε, ἂν τὰ παπούτσια αὐτὰ εἶνε κατασκευασμένα στὸ ἐργοστάσιό σας.

—Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία γι' αὐτό, κύριε ! εἶπε ὁ Γάλλος, ρίχνοντάς τους μιὰ ματιά.

—Ὥστε ἀγοράσθηκανε ἀπὸ δῶ ;

—Βέβαια !

—Καὶ μπορεῖτε ἄραγε νὰ μοῦ πῆτε ἀπὸ ποιόν ;

—Ἀδύνατον, κύριε ! Κάθε μέρα πουλᾶμε τόσα ζευγάρια παπούτσια, ὥστε εἶνε ἐντελῶς ἀδύνατον νὰ θυμόμαστε ὅλους τοὺς ἀγοραστάς.

—Κι' ὅμως, εἶνε ἀπόλυτη ἀνάγκη νὰ μάθω σὲ ποιὸν πουλήσατε τὰ παπούτσια αὐτά, εἶπε μ' ἕνα ἐπιβλητικὸ τόνο στὴ φωνή του ὁ Σέρλοκ Χόλμς. Καθὼς βλέπετε, τὰ παπούτσια αὐτὰ εἶνε ἐντελῶς καινούργια καὶ μάλιστα εἶνε ἐπὶ παραγγελίᾳ κατασκευασμένα.

—Βέβαια, ἔχετε δίκηο !... φώναξε ὁ Γάλλος. Δὲν ἔχουμε ἕτοιμα παπούτσια μὲ τόσο μακριὲς μύτες.

Καὶ γυρίζοντας σὲ μιὰ ὑπάλληλο, τῆς φώναξε :

—Δεσποινὶς Νταίζη, ἐλᾶτε μιὰ στιγμὴ ἐδῶ, σᾶς παρακαλῶ. Θυμόσαστε μήπως γιὰ ποιὰν κατασκευάσαμε αὐτὰ τὰ παπούτσια ;

Ἡ ὑπάλληλος, μόλις ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὰ παπούτσια, ἀποκρίθηκε στὸν προϊστάμενό της :

—Μάλιστα, κύριε !... Τῶν παπουτσιῶν αὐτῶν ἡ μύτες εἶνε μοναδικὲς μέσα στὸ Λονδῖνο. Τέτοια παπούτσια κάναμε μονάχα ἕνα ζευγάρι ἐπὶ παραγγελίᾳ... Αὐτὰ τὰ παπούτσια εἶνε τῆς κομήσσης Ἐρήνης ντὲ Μαλμαιζὸν καὶ θυμᾶμαι ὅτι τῆς τὰ παραδώσαμε πρὶν τέσσερες ἢ πέντε, τὸ πολύ, ἡμέρες.

—Τῆς κομήσσης ντὲ Μαλμαιζόν ; εἶπε ἀμέσως ὁ ἀστυνομικός. Ἂν δὲν κάνω λάθος, ἡ κυρία αὐτὴ εἶνε μέλος τῆς γαλλικῆς παροικίας τοῦ Λονδίνου, ἔ ;

—Μάλιστα, κύριε, ἀπάντησε ὁ Γάλλος ὑποδηματοποιός, εἶνε μιὰ ὡμορφοτάτη κυρία, τὴν ὁποία ἔχουμε ἀπὸ καιρὸ πελάτιδά μας.

—Ἡ κόμησσα εἶνε παντρεμένη ; ξαναρώτησε ὁ ἀστυνομικός.

—Ἄ, μπᾶ ! Τί λέτε !.. Παντρεμένη ; Μὰ ἡ κυρία κόμησσα δὲν εἶνε οὔτε εἴκοσι χρόνων ἀκόμη...

—Καλύτερα νὰ λέγατε ὅτι ἦταν κι' ὄχι ὅτι εἶνε, ἀπάντησε ὁ Χόλμς. Ἡ νεαρὴ κόμησσα δὲν ζῆ πειά !

—Ὥστε πέθανε ; φώναξε κατάπληκτος ὁ Γάλλος ὑποδηματοποιός.

('Ακολουθεῖ)

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Ὁ Ἄγγλος μυθιστοριογράφος
Κάρολος Ντίκενς
(Σκῖτσο τοῦ Μορὲν)

ΕΝΑ ΤΡΑΓΙΚΟ ΜΑΡΤΥΡΟΛΟΓΙΟ

ΤΑ ΔΡΑΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΘΛΗΤΩΝ

Μερικὲς τραγωδίες τοῦ στίβου, τοῦ ποδοσφαιρικοῦ γηπέδου καὶ τοῦ πυγμαχικοῦ «ρίνγκ». Τὸ δραματικὸ ρεκὸρ τοῦ Ἄγγλου δρομέως Χάμπσον. Ἕνας μαρτυρικὸς ἀντίπαλος τοῦ Νοῦρμι. Ὁ γολγοθᾶς τοῦ Γάλλου ἅλτου Λιοῦντεν. Τὰ τραγικὰ δυστυχήματα τῶν ποδοσφαιριστῶν. Τα θύματα τοῦ «ματωμένου «ρίνγκ». Τρελλοί, τυφλοί, ἄρρωστοι, παράλυτοι, πειναλέοι, κλπ.

ΚΑΘΕ σπὸρ τῆς ἐποχῆς μας ἔχει τὰ μαρτυρικὰ θύματά του καὶ κάθε στάδιο τὶς μεγάλες κι' ἀπόκρυφες τραγωδίες του. Ὁ κατάλογος αὐτὸς τῶν ἀθλητικῶν δραμάτων εἶνε μιὰ ἀτέλειωτη σειρὰ ἀπὸ μοιραῖα δυστυχήματα, ποὺ μένουν ἄγνωστα τὶς περισσότερες φορὲς ἀπὸ τὸν κόσμο. Οἱ θεαταὶ ἑνὸς σταδίου ποὺ ἐνδιαφέρονται πάντα μὲ τρελλὸ πάθος γιὰ τὰ ρεκόρ, ἀδιαφοροῦν κατόπιν γιὰ τὴν τύχη ἐκείνων ποὺ τὰ κατέρριψαν...

Θέλετε τώρα μερικὰ παραδείγματα τῶν δραμάτων αὐτῶν τοῦ στίβου, τοῦ ποδοσφαιρικοῦ γηπέδου καὶ τοῦ πυγμαχικοῦ «ρίνγκ» ; Τὸ μαρτυρολόγιο τῶν ἀθλητῶν εἶνε τόσο ὀγκῶδες, ὥστε προκαλεῖ τὴν κατάπληξι καὶ τὴ φρίκη μας.

Στοὺς τελευταίους λοιπὸν Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες τοῦ Λὸς Ἄντζελες, ἀνάμεσα σὲ τόσα ἄλλα ἀγωνίσματα, οἱ καλύτεροι ἀθληταὶ τοῦ κόσμου διεξεδίκησαν καὶ τὸ ρεκὸρ τοῦ δρόμου τῶν 800 μέτρων. Θὰ θυμᾶστε σχετικῶς ὅτι ὁ Ἄγγλος Χάμπσον ἦταν ὁ μεγάλος θριαμβευτὴς τοῦ ἀγωνίσματος αὐτοῦ. Κι' ὡστόσο τὰ προγνωστικὰ τοῦ ἔδιναν τὴν τέταρτη τὸ πολὺ θέσι σ' αὐτὸν τὸν τόσο θεαματικό, μὰ καὶ τόσο δύσκολο δρόμο. Γιατὶ εἶχε ἀντιπάλους τοὺς Ἀμερικανοὺς δρομεῖς ποὺ ἐθεωροῦντο ἀνυπέρβλητοι. Ὁ Χάμπσον ὅμως, ὁ λεπτὸς καὶ ὑψηλὸς καθηγητὴς τοῦ Καῖμπριτζ μὲ τὰ μυωπικὰ μάτια, πίσω ἀπὸ τὰ χοντρὰ γυαλιά, δὲν ἔχασε τὸ θάρρος του. Ὥρμησε κι' αὐτὸς ἀπὸ πίσω τους καὶ τοὺς ἔφτασε σὲ λίγο μὲ μιὰ ὑπεράνθρωπη προσπάθεια. Οἱ Ἀμερικανοὶ ἦσαν μεγάλοι τεχνίτες στὸν ἀγῶνα κι' ἤξεραν νὰ φυλάγουν τὶς δυνάμεις τους ὥς τὸ τέρμα. Ὁ Ἄγγλος ἦταν ἕνας τρελλός... Εἴκοσι μέτρα πρὶν ἀπὸ τὸ τέρμα, τὰ πόδια του ἄρχισαν νὰ τρέμουν. Ἡ ἀσφυξία τὸν ἔπνιγε. Ἕνας ἱδρῶτας, κρύος σὰν τὸ θάνατο, ἀνατρίχιαζε τὸ κορμί του. Δὲν ἔβλεπε τίποτα μπροστά του, παρὰ μιὰ κόκκινη ὀμίχλη... Ἐξακολουθοῦσε ὡστόσο νὰ τρέχη ἀπελπισμένα. Οἱ ἀντίπαλοί του τὸν ἄκουγαν νὰ βογγάη ἀπὸ τὸν πόνο.

Τέλος, μὲ μιὰ τραγικὴ προσπάθεια, ἔκοψε τὴν κλωστὴ τοῦ τέρματος, ἦρθε πρῶτος καὶ τὴν ἴδια στιγμὴ σωριάστηκε κάτω. ἀναίσθητος, σὰν νεκρός. Τὸν μετέφεραν ἀμέσως στὸ νοσοκομεῖο γιὰ νὰ τὸν σώσουν, μὰ ὁ Χάμπσον ἦταν παγωμένος σὰν ἕνα πτῶμα. Οἱ γιατροὶ τὸν περιποιήθηκαν τέσσερες ὁλόκληρες ὧρες καὶ τέλος κατάφεραν νὰ τόν... ἀναστήσουν. Ὁ Χάμπσον συνῆλθε, ρώτησε ποιὸς ἦταν ὁ νικητὴς τοῦ δρόμου κι' ὅταν ἔμαθε ὅτι εἶχε καταρρίψει τὸ παγκόσμιο ρεκὸρ κι' ὅτι ἦταν πρωταθλητὴς τοῦ κόσμου στὰ 800 μέτρα, ἔχασε πάλι τὶς αἰσθήσεις του. Ἔτσι, ἀναίσθητος, ἔμεινε δυὸ ὁλόκληρες ἡμέρες ! Ἔπειτα, ὅταν συνῆλθε, τοῦ ἦταν ἀδύνατο πειὰ νὰ σηκωθῆ ἀπὸ τὸ κρεββάτι. Εἶχαν παραλύσει τὰ νεῦρα του ! Κι' ὁ Χάμπσον ἔμεινε ἔξη μῆνες στὸ μαρτυρικὸ κρεββάτι τοῦ νοσοκομείου χωρὶς δυνάμεις κι' ἔχοντας χάσει τελείως τὸ ἠθικό του. Κατόπιν, φεύγοντας ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖο, κλείστηκε σ' ἕνα ἐλβετικὸ σανατόριο...

* * *

Τὴν ἴδια τύχη εἶχε κι' ἕνας ἄλλος δρομεὺς τὸ 1924, κατὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες τοῦ Παρισιοῦ, ὁ Στάλλαρτ. Κι' αὐτὸς ἦταν Ἄγγλος καὶ θὰ διεκδικοῦσε τὸ ρεκὸρ τῶν 1.500 μέτρων. Μὰ εἶχε ἕναν ἀκατανίκητο ἀντίπαλο : τὸν Φινλανδὸ Νοῦρμι. Πίστευε ὡστόσο στὴ νίκη καὶ πῆρε ἀμέσως τὸ κατόπι τὸν περίφημο Φινλανδὸ δρομέα. Τὴ στιγμὴ ὅμως ποὺ τὸν ἔφτασε, σωριάστηκε σὰν κεραυνόπληκτος ἀπάνω στὸ δρόμο. Εἶχε ἐξαντληθῆ... Ἔμεινε κι' αὐτὸς ἔπειτα πολλὲς βδομάδες στὸ νοσοκομεῖο παλεύοντας μὲ τὸ θάνατο κι' ὅταν κατάφερε νὰ σωθῆ, δὲν μποροῦσε πειὰ νὰ ξαναπαρουσιαστῆ στὸ στίβο. Ἦταν ἕνα ἐρείπιο...

Ἕνας ἄλλος ἀθλητής, ὁ Γάλλος Λιοῦντεν, εἶνε ἴσως τὸ πιὸ τραγικὸ ἀπ' ὅλα αὐτὰ τὰ θύματα τοῦ σπόρ. Ὁ Λιοῦντεν ἦταν «ρέκορντμαν» στὸ ἅλμα εἰς ὕψος μετὰ φορᾶς. Μιὰ ἡμέρα ὅμως ποὺ ἔπαιζε γιὰ διασκέδασι μὲ μιὰ ποδοσφαιρικὴ ὁμάδα, ἔπεσε ἄσκημα κι' ἔσπασε τὸ πόδι του. Ἀπὸ τότε οἱ γιατροὶ τοῦ ἀπαγόρευσαν τὸ ἅλμα. Ὁ Λιοῦντεν ὡστόσο θέλησε νὰ δοκιμάση ἕνα ἄλλο σπὸρ κι' ἄρχισε νὰ προπονῆται στὸ τέννις. Μὰ καὶ κεῖ στάθηκε ἄτυχος. Σ' ἕνα μεγάλο «μὰτς» δέχτηκε μιὰ μπάλλα στὸ μάτι καὶ τυφλώθηκε ! Κι' ὁ Λιοῦντεν σήμερα εἶνε ἕνας μελαγχολικὸς διαιτητὴς ποὺ συνοδεύει τοὺς παληοὺς συντρόφους του στὸ ἐξωτερικό, κατὰ τὶς μεγάλες διεθνεῖς συναντήσεις...

Τὸ ἴδιο δυστύχημα συνέβη καὶ στὸ Γάλλο «τέννισμαν» Λάφορ. Σ' ἕνα «μὰτς» στὴν Κυανῆ Ἀκτή, τυφλώθηκε ἀπὸ τὸ ἕνα μάτι ἀπὸ μιὰ μπάλλα καὶ δὲν ἄργησε νὰ γίνη νευρασθενὴς καὶ νὰ παραφρονήση ἀπ' τὴν ἀπελπισία του !...

Ὅσο τώρα γιὰ τοὺς τραγικοὺς ποδοσφαιριστάς, εἶνε ἀναρίθμητοι. Ποιὸν νὰ πρωτοαναφέρη κανείς ; Ὁ Σατελάρ, ἕνας ἀπὸ τοὺς καλύτερους Γάλλους ποδοσφαιριστάς, τὸ 1920 ἔσπασε τὸ γόνατό του σ' ἕνα «μὰτς» κι' ἀπὸ τότε δὲν μπόρεσε νὰ ξαναπαρουσιαστῆ στὸ γήπεδο. Ὁ Ζουρὼ τὸ 1925 πέθανε ἀπὸ συγκοπὴ τῆς καρδιᾶς. Ὁ Μπρούλ, ὁ καλύτερος ποδοσφαιριστὴς τῆς Ὀρλεάνης, ἔσπασε τὸ πόδι του καὶ περπατάει ἀπὸ τότε μὲ δεκανίκια. Ἕνας ἄλλος ποδοσφαιριστής, ὁ περίφημος Τουρμπέν, ἀπὸ μιὰ ὁρμητικὴ πτῶσι του ἔπαθε διάσεισιν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τρελλάθηκε !..

Τέτοια δράματα ξεσποῦν κάθε τόσο στὰ ποδοσφαιρικὰ γήπεδα παντοῦ, σ' ὅλο τὸν κόσμο. Θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι μιὰ ἀδυσώπητη μοῖρα κατατρέχει τὰ εἴδωλα τῶν φιλάθλων. Καὶ τὰ εἴδωλα αὐτά, ὕστερα ἀπὸ τὴν τραγικὴ συμφορά τους, ξεχνιοῦνται ἀπ' ὅλους καὶ χάνονται μέσα στὴ γενικὴ ἀδιαφορία.

* * *

Ἂς ἀναφέρουμε τώρα καὶ μερικὲς ἀπὸ τὶς τραγωδίες τῶν πυγμάχων. Τὸ «ματωμένο ρίνγκ» ἔχει κι' αὐτὸ τὰ θύματά του.

Ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια, στὸ «Σὶρκ ντὲ Παρί», τὸ περίφημο ματς μεταξὺ τῶν πρωτοπυγμάχων Γιοὺνγκ Τραβὲ καὶ Φρανσὶ Σάρλ, κατέληξε σὲ μιὰ πραγματική... δολοφονία. Ἀπὸ τοὺς πρώτους γύρους ὁ Γάλλος Σὰρλ ἔδειξε ἀμέσως τὴν ὑπεροχή του. Ὁ Τραβέ, ὁ Ἄγγλος πυγμάχος, ζαλισμένος ἀπὸ τὶς τρομερὲς γροθιὲς τοῦ ἀντιπάλου του, ἄφησε τέλος τὰ χέρια του νὰ πέσουν σὰν παράλυτα. Ὁ διαιτητὴς τότε ὥρμησε στὴ μέση τοῦ «ρίνγκ» γιὰ νὰ τὸν γλυτώση ἀπὸ τὴ μανία τοῦ ἀντιπάλου του. Μὰ δὲν πρόφτασε νὰ ἐπέμβη. Ὁ Σὰρλ εἶχε καταφέρει κιόλας μιὰ τρομερὴ γροθιὰ πιὸ πάνω ἀπὸ τὸ δεξὶ αὐτὶ τοῦ Γιοὺνγκ Τραβέ. Κι' ὁ Ἄγγλος σωριάστηκε μ' ἕνα βογγητὸ πόνου ἀπάνω στὸ «ρίνγκ». Ὁ Σάρλ, μὲ τὴν τελευταία αὐτὴ γροθιά, τοῦ εἶχε «σπάσει» κυριολεκτικὰ τὸ κεφάλι ! Κι' ὁ δυστυχισμένος πυγμάχος μεταφέρθηκε γρήγορα στὸ νοσοκομεῖο, ὅπου καὶ ξεψύχησε.

Ὁ Φρανσὶ Σὰρλ κατόπιν ἐξακολούθησε τοὺς θριάμβους του. Μιὰ ἡμέρα ὅμως κατάλαβε ὅτι λιγόστευε τὸ φῶς του !.. Τί εἶχε πάθει ; Ὅ,τι παθαίνουν ἀργὰ ἢ γρήγορα ὅλοι οἱ πυγμάχοι. Ἡ γροθιὲς ποὺ εἶχε δεχτῆ στοὺς κροτάφους εἶχαν ξεκολλήσει τὸν ἀμφιβληστροειδῆ χιτῶνα τῶν ματιῶν του. Ἔχασε λοιπὸν τὴν ἐπιδεξιότητά του καὶ τὴν ἀκρίβεια τῶν χτυπημάτων του. Ὁ Σὰρλ ὡστόσο ἦταν πεισματάρης καὶ θέλησε νὰ ἐξακολουθήση τὴν πυγμαχία.

Τὸ τελευταῖο λοιπὸν «μὰτς» ποὺ δέχτηκε γιὰ νὰ διατηρήση τὸ τίτλο του, ἦταν τὸ πιὸ δραματικὸ θέαμα ἀπ' ὅσα ἔχουν παρακολουθήσει οἱ φίλαθλοι.

Ὁ Φρανσὶ Σάρλ, καταματωμένος ἀπὸ τὶς γροθιὲς τοῦ ἀντιπάλου του, ἄρχισε σὲ μιὰ στιγμὴ νὰ κλαίη μὲ λυγμοὺς καὶ νὰ παραπονιέται στοὺς «συυανιέρ» του :

—Δὲν βλέπω πειὰ τίποτα !.. Δὲν βλέπω !.. Δὲν ξέρω ποῦ βρίσκομαι !..

Ἐκεῖνοι ὅμως νόμιζαν ὅτι εἶχε ζαλιστῆ κι' ἀφοῦ τοῦ ἔκαναν ἕνα βιαστικὸ «μασσάζ», τὸν στήλωναν πάλι στὰ πόδια του καὶ τὸν ἔσπρωχναν στὴ μέση τοῦ «ρίνγκ».

—Μὴ φοβᾶσαι ! Δὲν εἶνε τίποτα... τοῦ ἔλεγαν. Ἐμπρός ! Θάρρος !..

Ὁ Φρανσὶ Σὰρλ ἀγωνίστηκε ἀκόμη λίγο κι' ἔπειτα σωριάστηκε νικημένος. Τὴν ἄλλη ἡμέρα ξύπνησε τυφλός ! Εἶχε χάσει τὸ φῶς του !.. Ἀπὸ τότε ἄρχισε ἡ φτώχεια κι' ἡ φριχτὴ δυστυχία. Κι' ὁ ἔνδοξος πυγμάχος κατάντησε νὰ γίνη μανάβης. Ὁ Σὰρλ ἔχει σήμερα τὸ καρροτσάκι του σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς ὁδοῦ Λεπίκ, ἀπάνω στὴ Μονμάρτρη καὶ πουλάει πατάτες καὶ λαχανικὰ στὶς νοικοκυρές τῆς γειτονιᾶς...

* * *

Μὰ δὲν εἶνε μόνος ὁ Σάρλ. Κι' ὁ Ντιαμάν, κι' ὁ Γιουγνοῦ, περίφημοι ἄλλοτε πυγμάχοι, εἶνε σήμερα κι' αὐτοὶ τυφλοί. Ὁ Ροντὶς πάλιν, ὁ ἄλλοτε πρωταθλητὴς τοῦ κόσμου στὴν πυγμαχία, δὲν βλέπει, παρὰ ἀπὸ τὸ ἕνα μάτι μόνο. Πρὶν συναντηθῆ στὴν Ἀμερικὴ γιὰ τελευταία φορὰ μὲ τὸν τρομερὸ μιγάδα μποξὲρ Κὶντ Τσοκολάτ, κατάλαβε ὅτι λιγόστευε τὸ φῶς του καὶ πῆγε νὰ ζητήση τὴ συμβουλὴ ἑνὸς γιατροῦ.

—Σήμερα εἶμαι βέβαιος ὅτι μπορῶ νὰ σᾶς σώσω τὸ ἕνα μάτι... τοῦ ἀπάντησε ὁ Ἀμερικανὸς ὀφθαλμίατρος. Αὔριο, ἂν λάβετε μέρος στὸ «μάτς», δὲν σᾶς ἐγγυῶμαι γιὰ τίποτα...

Ὁ Ροντίς, πιὸ φρόνιμος ἀπὸ τὸν Φρανσὶ Σάρλ, ἐγκατέλειψε ἀπὸ τότε τὴν πυγμαχία καὶ σήμερα μπορεῖ νά... παρακολουθῆ τὰ πυγμαχικὰ «μὰτς» τῶν παληῶν φίλων του.

Μιὰ ἄλλη τραγικὴ τύχη τῶν πυγμάχων εἶνε ἡ τρέλλα. Ὁ Ἀλμπὲρ Μπαντοῦ, ὁ περίφημος Ἑλβετὸς πυγμάχος ποὺ ἦταν πρωταθλητὴς τῆς Εὐρώπης, βρίσκεται σήμερα σ' ἕνα φρενοκομεῖο. Ὁ Μπίλλυ Μάθιους, ὁ «λαστιχένιος πυγμάχος», ὅπως τὸν ἔλεγαν στὴν Ἀμερική, τρελλάθηκε ἄξαφνα ἀπάνω στὸ «ρίνγκ» κι' ἄρχισε νὰ καταφέρη τρομερὲς γροθιὲς στὸν διαιτητὴ τοῦ «μάτς» ! Ὁ Λέναρς πάλι, ὕστερ' ἀπὸ μιὰ σειρὰ πυγμαχικῶν ἐπιδείξεων μὲ τὸν Καρπαντιέ, κατάντησε στὸ φρενοκομεῖο.

Ὁ Κρίκι, ὁ πασίγνωστος πυγμάχος, συναντήθηκε ἕνα βράδυ στὴν Αὐστραλία μὲ τὸν μαῦρο Ντέντσιο. Κι' ὅσο ὁ Κρίκι χτυποῦσε μὲ περισσότερη δύναμι, τόσο περισσότερο γελοῦσε σαρκαστικὰ ὁ μαῦρος ἀντίπαλός του. Αὐτὰ τὰ γέλια κράτησαν ὥς τὸ τέλος τοῦ «μὰτς» καὶ τότε μόνο κατάλαβαν ὅλοι ὅτι εἶχε τρελλαθῆ ἀπὸ τὶς γροθιὲς ὁ δυστυχισμένος Ντέντσιο !..

Μὰ κι' ὁ Κρίκι, ὁ πρωταθλητὴς τοῦ κόσμου, ἀναγκάστηκε ὕστερ' ἀπὸ λίγο καιρὸ νὰ ἐγκαταλείψη τὸ «ρίνγκ». Εἶχε ἐξαντληθῆ ἀπὸ τὶς αἱμοπτύσεις...

Τὸ πιὸ μαρτυρικὸ τώρα τέλος ἀπ' ὅλους, τὸ εἶχε ὁ Βιττέ, ὁ ἄλλοτε πρωταθλητὴς τῆς Γαλλίας στὴν πυγμαχία. Ὁ Βιττὲ στὸ τελευταῖο του «μὰτς» μισοτρελλάθηκε ἀπὸ τὰ χτυπήματα τοῦ ἀντιπάλου του καὶ παράτησε ἀπὸ τότε τὸ «ρίνγκ». Ὕστερ' ἀπὸ λίγα χρόνια, εἶχε γίνει καλὰ κι' εἶχε καταφέρει νὰ διορισθῆ ὡς δασοφύλακας. Μιὰ ἡμέρα μάλωσε μ' ἕνα συνάδελφό του καὶ τὸν σκότωσε. Κι' ὁ Βιττὲ πέθανε στὰ κάτεργα τῆς Γουϊάνας, σὰν τὸν πιὸ κοινὸ καὶ τὸν πιὸ ἀπαίσιο ἐγκληματία...

Πόσοι λοιπὸν ἀπὸ τοὺς φιλάθλους καὶ τοὺς θαυμαστὰς αὐτῶν τῶν μαρτυρικῶν ἀθλητῶν ξέρουν τὴν τραγικὴ κατάντια τῶν εἰδώλων τους ;

Ἴσως κανείς !..

ΛΥΚ ΝΤΟΡΝΑΙΝ

ΟΙ ΩΡΑΙΟΤΕΡΟΙ ΜΥΘΟΙ

ΤΑ ΔΩΡΑ ΤΗΣ ΤΥΧΗΣ

Στὴν κορυφὴ ἑνὸς καταπράσινου λόφου στεκόταν ἡ θεὰ Τύχη ὁλόρθη, κρατῶντας στὰ χέρια της τὰ πλούσια κι' ὀνειρευτά της δῶρα.

Ἔξαφνα, μακρυά, πέρα, σὲ δυὸ ἀντίθετα μονοπάτια, φανῆκαν δυὸ νέοι, δυὸ ὤμορφα παλληκάρια ποὺ προχωροῦσαν πρὸς αὐτήν.

Ἡ Τύχη σκέφτηκε τότε καὶ ὕστερα φώναξε στοὺς δυὸ νέους :

—Ὅποιος ἀπὸ σᾶς φτάσει πρῶτος ἐδῶ στὴν κορυφὴ τοῦ λόφου, θὰ πάρη τὰ δῶρα μου.

Ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δυὸ νέους βάδιζε ἀργά μὰ σταθερά. Ἤτανε σοβαρὸς καὶ φρόνιμος. Ἔμοιαζε μ' ἄνθρωπο ποὺ ἀνακατεύεται σὲ ἐπιχειρήσεις καὶ ἐμπόρια.

Ὁ ἄλλος βάδιζε βιαστικὰ μὲ ξαφνικὰ σκιρτήματα χαρᾶς. Ἤτανε λυγερός, ὡραῖος, χαρούμενος κι' ἐνθουσιώδης.

Ἡ Τύχη γύρισε σ' αὐτὸν τὴν προσοχή της κι' εὐχήθηκε κρυφὰ νὰ φτάση πρῶτος κοντά της.

Ἄλλωστε ἡ ἀπόστασι ποὺ τὴ χώριζε ἀπ' τὸν ἐνθουσιώδη νέο, ἦταν πολὺ μικρή, ἐνῶ ὁ ἄλλος βρισκόταν ἀκόμα μακρυά.

Ἔξαφνα, σὲ μιὰ στροφὴ τοῦ μονοπατιοῦ, μιὰ πολύχρωμη πεταλουδίτσα πέταξε μπροστὰ ἀπ' τὸ χαρούμενο νέο.

Ἐκεῖνος πήδησε νὰ τὴν πιάση, μὰ δὲν τὴν πρόφτασε.

Ἡ πεταλοῦδα πετοῦσε τώρα στὸ γαλανὸ οὐρανό, ἐνῶ ὁ ἐνθουσιώδης νέος μὲ τὴν ποιητικὴ ψυχὴ εἶχε ἀπομείνει ἀκίνητος καὶ τὴν παρακολουθοῦσε ἐκστατικός.

Στὸ μεταξὺ ὁ ἄλλος, ὁ πρακτικὸς νέος, εἶχε προχωρήσει ἀρκετά.

Τοῦ κάκου ἡ Τύχη κυττοῦσε τὸν ρωμαντικὸ νέο, λαχταρῶντας νὰ γυρίση καμμιὰ φορὰ τὸ βλέμμα του καὶ νὰ τὴν ἀντικρύση. Αὐτὸς ξεφύλλιζε τώρα τριαντάφυλλα θλιμμένος, γιατὶ τοὔφυγε ἡ πεταλοῦδα, ἐνῶ ὁ ἄλλος μὲ τὸ σταθερὸ βῆμα, ὁ πεζὸς κι' ἄχαρος νέος εἶχε φτάσει στὴν κορυφὴ τοῦ λόφου κι' ἅρπαξε ἀπ' τὰ χέρια τῆς Τύχης τὰ πλούσια δῶρα της.

Ὁ ποιητὴς εἶχε ἀποτύχει.

ΟΙ ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΕΚΛΕΚΤΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΣΑΠΦΟΥΣ

(Τοῦ Ἰταλοῦ ποιητοῦ GIOVANNI MELI)

Ὢ ! κλαίει ἡ λύρα μου μὲ παράπονο,
βαρὺς μὲ δέρνει καϋμός, ὠϊμέ !...
Τὸ ἆσμα νεκρώνεται τὸ παναρμόνιο,
ὤ ! τ' εἶνε τοῦτο, πές μου, οὐρανέ !..

Μοῦσα, μ' ἀρνήθηκες ; Γιατὶ κυττάζεις
τὸ βράχο ἐκεῖνο τὸ φοβερό ;..
Χλωμὴ κι' ἀκίνητη γιατὶ τρομάζεις
μὲ πόνου βλέμμα, μὲ μάτι ὑγρό ;

Πέφτει ἀπ' τὰ μάτια μου ἡ σκέπη !.. ὠϊμένα !..
Ἀπ' τ' ἀκρογιάλι τὸ βραχητό,
Τρέχει μὲ βήματα γοργά, ἀνοιγμένα
τῆς Λέσβου ἡ κόρη πρὸς τὸ γκρεμό...

Σκορπάει τὴν κόμη της γύρω τ' ἀγέρι,
τὰ χέρια ἀπάνω... Χτυπᾶ ἡ καρδιά...
Χλωμιάζει ἡ ὄψι της σὰν θειαφοκέρι,
τρέχει στοῦ τάφου τὴν ἀγκαλιά...

Βλέμμα σπιθόβολο κι' ἀγριεμένο
πότε βυθίζει στὸν οὐρανό,
πότε δακρύβρεχτο καὶ φοβισμένο
κάτου στὸ χάος τὸ σκοτεινό !..

Μὰ πάλι ἐφρένιασε, πάλι κινιέται
καὶ τρέχει, τρέχει μὲ μιὰν ὁρμὴ
μέσα στὶς φλέβες της θαρρεῖς καὶ σειέται
ἀκόμα ἡ φλόγα της ἡ σταθερή...

Ὢ ! στάσου ἀλόγιστη !.. Ποῦθε σὲ φέρει
πάθος μεγάλο, πάθος τρελλό ;..
Πῶς τρέχεις γρήγορη σὰν περιστέρι
στοῦ ἀητοῦ τὸ νύχι τὸ κοφτερό ;..

Πικρὸς ὁ θάνατος καὶ τὴν καρδιά σου,
μὴν τὴ νεκρώσης τὴν ἁπαλή,
καρδιὰ ποὺ ἐλάλησε τὰ ὀνειρατά σου
σὲ νύχτα ὡραία κι' ἐρωτική...

Μιὰ λύρ' ἀθάνατη, τοῦ Ὀρφέα ἡ λύρα,
νικάει τὸ Χάρο στὰ βάθη ἐκεῖ...
Μὰ κι' ἀπ' τὸν Πλάτωνα πόσο μιὰ μοῖρα
σὲ δέρνει ἐσένα, μοῖρα σκληρή !..

Ἄχ ! πᾶν τὰ λόγια μου πρὸς τὸν ἀγέρα
στὸ βράχο γέρνει... γέρνει... Θεέ !..
Δειλιάει τὸ μάτι μου... Βροντάει ἐκεῖ πέρα
καὶ τήνε πνίγει τὸ κῦμα !.. Ὠϊμέ !..

…… …… …… ……

Ἀφρίζει ἡ θάλασσα καὶ γουργουλιάζει
πνίγοντας μέσα κάθε πνοή,
καὶ τ' ἀνάερα μὲ μιᾶς ταράζει
ποὺ σβυῶντας : «Φάων !.. Φάων !..» φωνεῖ.

Μέσ' ἀπ' τὰ κύματα, μαῦρα φορῶντας,
κλαῖνε ἡ νεράϊδες κι' εὐθὺς στὴ γῆ
τὰ βέλη τοῦ ἔρωτα χάμου πετῶντας
ἡ Ἀφροδίτη σπάνει μ' ὀργή...

Τώρα τὴ λύρα τους τῆς Πίνδου ἡ Μοῦσες
καὶ ὁ Ἀπόλλων πετοῦν μὲ μιά,
Σειρῆνες ὤμορφες ξανθομαλλοῦσες
θρηνοῦν μὲ δάκρυα θερμά, θερμά !..

Μετάφρ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΔΑΦΝΗ

ΔΕΝ ΞΑΝΑΓΥΡΙΖΟΥΝ

(Τοῦ Ἀμερικανοῦ FRANK SWEET)

Ἀφρισμένα τὰ κύματα τὸ ἥλιο ψυχρὸ προσμένουνε
[illegible] τὴν συντροφεύουνε τὰ σύννεφα ἀπὸ πάνω.
Στὰ κύματα ἡ ψαρόβαρκες ἀνεβοκατεβαίνουνε
καὶ τὸ πέλαον [illegible], κρατεῖ ὁ βοριὰς τὸ [illegible]
[illegible]

Ἐκρύφτη ὁ ἥλιος κι' ἔγειρε στ' ἀγριωπὰ νερά
καὶ τὸ σκοτάδι τὸ νησὶ ἀγάλια-ἀγάλια πιάνει.
Κλαῖν τῶν [illegible] τὰ παιδιὰ κι' ἡ μάνες στὴν [illegible]
μὰ κεῖνοι πᾶν στὸ φορτεῖο, στ' ἀλαργινὸ λιμάνι.

Μετάφρ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΔΑΦΝΗ

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΓΚΑΣΤΟΝ ΛΕΡΟΥ

Ο ΡΟΥΛΤΑΜΠΙΛ ΣΤΟΝ ΤΣΑΡΟ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ο Ρουλταμπὶλ ἄκουσε τὴ μπαλαλάϊκα νὰ σβύνη καὶ τὴν τελευταία νότα τοῦ τραγουδιοῦ νὰ ξεψυχάη..

—Εἶνε πολὺ λυπητερό! ψιθύρισε. Ἂς τελειώνουμε!..

Καὶ σηκώθηκε. Μὰ κλονίστηκε. Τὴν ἴδια στιγμὴ οἱ ἐπαναστάτες πῆγαν νὰ τὸν πάρουν. Ἡ ἀγχόνη εἶχε ἑτοιμαστῆ. Τὸν συνώδευσαν ὥς τὸ ὑπόστεγο. Ὅταν βρέθηκε κάτω ἀπ' τὴν κρεμάλα, ὁ νεαρὸς πρόεδρος τοῦ ἐπαναστατικοῦ δικαστηρίου, τὸν ρώτησε:

—Κύριε, μήπως ἔχετε νὰ προσθέσετε τίποτε σχετικῶς μὲ τὴν καταδικαστικὴ ἀπόφασι;

—Θεέ μου! εἶπε ὁ Ρουλταμπίλ, ἡ καταδικαστικὴ αὐτὴ ἀπόφασις εἶνε συνταγμένη σὲ ὕφος σχεδὸν λογοτεχνικό! Τὸ μόνο ἐλάττωμα ποὺ τῆς βρίσκω εἶνε ἡ συντομία της, μὰ δὲν μοῦ λέτε, γιατί δὲν κάνει διόλου λόγο γιὰ τὸ ἔγκλημα ποὺ διέπραξα, συντελῶντας στὸν τραγικὸ θάνατο τοῦ δυστυχισμένου Μιχάλη Κορσακὼφ;

—Ὁ Μιχάλης Κορσακὼφ ἦταν ἕνας ἄθλιος, ἕνας παληάνθρωπος! φώναξε μὲ φωνὴ ὑπόκωφη ὁ πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου, ὁ ὁποῖος στεκότανε, στὴν κρίσιμη ἐκείνη στιγμή, ἀντίκρυ ἀκριβῶς στὸν Ρουλταμπίλ. Ἡ ἀστυνομία τοῦ Κουπριάν, σκοτώνοντας αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο, μᾶς ἀπάλλαξε ἀπὸ ἕνα προδότη!..

Ὁ Ρουλταμπὶλ ἔβγαλε μιὰ κραυγή... μιὰ κραυγὴ χαρᾶς... ἂν καὶ εἶχε λόγους νὰ εἶνε βέβαιος ὅτι ἡ κατάστασις δὲν ἦταν διόλου εὐχάριστη γι' αὐτόν. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ τὸν χαροποίησε, μέσα στὴ δυστυχία του, ἦταν ἡ παρήγορη σκέψι ὅτι δὲν εἶχε γελαστῆ, νομίζοντας πὼς ὁ Κορσακὼφ ἦταν ὁ δηλητηριαστής! Ὅτι δὲν εἶχε κάνει ἔγκλημα, συντελῶντας στὸ θάνατό του!

—Μὲ συγχωρῆτε, μὲ συγχωρῆτε!... τραύλισε μὲ φωνή, τὴν ὁποία ἡ χαρὰ τὴν ἔκανε νὰ φαίνεται βραχνὴ—σὰν νὰ εἶχε σφίξει κιόλας τὸ λαιμό του ὁ βρόχος τῆς ἀγχόνης ποὺ τὴν ἔστηναν ἀπὸ πίσω του—μὲ συγχωρεῖτε, κύριοι... μὰ θὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μοῦ διευκρινίσετε ἕνα σημεῖο... Εἶνε ἀλήθεια πὼς ὁ Μιχάλης... ὁ Μιχάλης Κορσακὼφ ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς χειρότερους παληανθρώπους;

—Ὁ μεγαλείτερος ἀπ' ὅλους τοὺς παληανθρώπους ποὺ γνώρισα! ἀποκρίθηκε ὁ πρόεδρος.

—Αὐτὸ λέω κ' ἐγώ, ἀγαπητέ μου κύριε! φώναξε ὁ Ρουλταμπίλ. Συμφωνῆτε, λοιπόν, πὼς ἦταν ἕνας προδότης, ἕνας ἐλεεινὸς προδότης;..

—Ἕνας δηλητηριαστής! ἀκούστηκαν πολλὲς φωνὲς μαζύ.

—Ἕνας κοινὸς δηλητηριαστής!.. φώναξε ὁ Ρουλταμπίλ. Μὰ πέστε το, ἐπὶ τέλους!.. Γιατί δὲν τὸ λέτε καθαρὰ καὶ χωρὶς δισταγμό; Ὁ Μιχάλης Κορσακὼφ ἦταν ἕνας κοινὸς δηλητηριαστής, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν πρόφασι ὅτι εἶνε ἰδεολόγος μηδενιστής, φρόντιζε μονάχα γιὰ τὶς ἀτομικές του ὑποθέσεις... δούλευε μονάχα γιὰ τὸν ἑαυτό του... καὶ σᾶς πρόδινε καὶ σᾶς γελοῦσε ὅλους!.. Ἔτσι δὲν εἶνε;

Ἡ φωνὴ τοῦ Ρουλταμπὶλ ἄρχισε νὰ γίνεται βροντώδης.

—Ναί! τοῦ ἀπάντησε ἕνας ἀπὸ τοὺς παρισταμένους. Εὐτυχῶς, οἱ ἴδιοι οἱ ἐχθροί μας ἀνέλαβαν νὰ τὸν τιμωρήσουν!..

—Ἐγὼ τὰ κανόνισα ἔτσι τὰ πράγματα, γιὰ νὰ βρῆ ὁ προδότης αὐτὸς τὴν τιμωρία ποὺ τοῦ ἄξιζε!.. φώναξε ὁ Ρουλταμπίλ, ἐνῶ τὸ πρόσωπό του ἔλαμπε ἀπὸ χαρά. Εἴδατε τί ὡραῖα ποὺ τὰ κατάφερα ὅλα!... Ἐγὼ σᾶς ἔκανα ν' ἀπαλλαγῆτε ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο!.. Τὸ ἤξερα καλά, βλέπετε, πὼς ἦταν ἀδύνατο νὰ γελαστῶ ἐγώ! Ὅπως δυὸ καὶ δυὸ κάνουν τέσσερα, ἔτσι καὶ ὁ Ρουλταμπὶλ δὲν πέφτει ποτὲ ἔξω στοὺς ὑπολογισμούς του!.. Τὰ πράγματα, κύριοι, εἶνε εὐχάριστα!...

Στὸ σημεῖο αὐτό, ὁ Ρουλταμπὶλ γελιότανε πολύ, γιὰ τὸν ἑαυτό του τοὐλάχιστον. Γιατί εἶδε τὸν τζέντλεμαν, ὁ ὁποῖος τὸν εἶχε συλλάβει, νὰ τὸν πλησιάζη μὲ τὸ κασκέτο στὸ χέρι καὶ νὰ τοῦ λέη μὲ ἔκφρασι λύπης στὸ πρόσωπο:

—Ἐμάθατε, λοιπόν, τώρα, κύριε, γιὰ ποιὸ λόγο δὲν ἀναφέρεται διόλου στὴν καταδικαστική σας ἀπόφασι τὸ περιστατικὸ τοῦ θανάτου τοῦ Μιχάλη Κορσακὼφ ποὺ δὲν εἶνε ἐπιβαρυντικὸ γιὰ σᾶς. Ὡστόσο, πρέπει νὰ ἐκτελέσουμε τὴν ἀπόφασι αὐτή, ποὺ τὴν δικαιολογεῖ ἐξ ἄλλου τὸ γεγονὸς ὅτι...

—Ἄ! γιὰ σταθῆτε μιὰ στιγμή! τὸν διέκοψε ὁ Ρουλταμπίλ. Τώρα, ποὺ εἶμαι βέβαιος πὼς δὲν γελάστηκα καὶ πὼς ἐξακολουθῶ νὰ εἶμαι ὁ ἀλάνθαστος Ρουλταμπίλ, θέλω νὰ ζήσω, νὰ χαρῶ τὴ ζωή μου!..

Μερικὰ ὑπόκωφα ψιθυρητά, ποὺ ἀκούστηκαν σὲ τόνο ἀπειλητικό, ἀπέδειξαν στὸν κατάδικο ὅτι ἡ ὑπομονὴ τῶν δικαστῶν του ἄρχιζε νὰ ἐξαντλῆται.

—Τὸ ξέρουμε, κύριε, εἶπε ὁ πρόεδρος, πὼς δὲν ἀνήκετε στὴν ὀρθόδοξη θρησκεία. Ὡστόσο, ἂν χρειασθῆτε κανένα παπᾶ γιὰ νὰ σᾶς μεταλάβη, ἔχουμε ἕναν στὴ διάθεσί σας...

—Λαμπρά, ἔξοχα! φώναξε ὁ Ρουλταμπίλ. Νάρθῆ ἀμέσως ἐδῶ αὐτὸς ὁ παπᾶς!..

«Θὰ κερδίσουμε λίγο χρόνο, καὶ αὐτὸ εἶνε ὁπωσδήποτε ἕνα κέρδος!» εἶπε συγχρόνως μὲ το νοῦ του ὁ ρεπόρτερ.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς ἐπαναστάτες τράβηξε σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς μικρὲς καλύβες, ποὺ τὴν εἶχαν μεταβάλει, φαίνεται, σὲ παρεκκλῆσι, ἐνῶ οἱ ὑπόλοιποι σύντροφοί του ἔρριχναν στὸ Ρουλταμπὶλ βλέμματα ὄχι καὶ τόσο φιλικά, ὅπως πρῶτα. Ἂν ἡ γενναιότης τοῦ Ρουλταμπὶλ τοὺς ἔκανε στὴν ἀρχὴ νὰ τὸν συμπαθήσουν, ἡ φωνές, ἡ διαμαρτυρίες καὶ ἡ ἀτέλειωτες συζητήσεις ποὺ ἄρχισε ὕστερα,—καὶ ποὺ δὲν εἶχαν ἄλλο σκοπό, παρὰ νὰ ἐπιβραδύνουν τὴν ὥρα τῆς ἐκτελέσεως—ἔγιναν ἀφορμὴ νὰ χάση ὁ ρεπόρτερ τὴν εὔνοια πολλῶν ἀπὸ τοὺς ἐπαναστάτες...

Ξαφνικά, ὁ Ρουλταμπὶλ ἀνέβηκε μόνος του στὸ σκαμνὶ ποὺ ἦταν κάτω ἀπ' τὴν ἀγχόνη. Ὅλοι νομίσανε πὼς τὸ εἶχε πάρει ἐπὶ τέλους ἀπόφασι νὰ δώση ἕνα τέλος σ' αὐτὴν τὴν κωμωδία—καὶ νὰ πεθάνη σὰν παλληκάρι. Ὡστόσο, ὁ ρεπόρτερ δὲν ἀνέβηκε στὸ σκαμνί, παρὰ νὰ...βγάλη ἀφ' ὑψηλοῦ ἕνα λόγο:

—Γιατί δὲν θέλετε νὰ μὲ καταλάβετε, κύριοι, εἶπε. Ἀφοῦ δὲν μὲ θανατώνετε, ἐπειδὴ καθάρισα ἀπὸ τὴ μέση τὸ Μιχαὴλ Νικολάϊεβιτς, τότε γιατί ἐπιμένετε νὰ ἐκτελεσθῆ ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις; Γιατί θέλετε νὰ μοῦ ἐπιβάλετε τὸν τρομερὸ αὐτὸ θάνατο; Μήπως ἐπειδὴ ἔγινα ἀφορμὴ νὰ συλληφθῆ ἡ Νατάσα Φεοντορόβνα;.. Δὲν δυσκολεύομαι νὰ τὸ ὁμολογήσω ὅτι στάθηκα λίγο ἀδέξιος... Λυπᾶμαι κ' ἐγὼ ὁ ἴδιος γι' αὐτὸ καὶ μοῦ φαίνεται πὼς δὲν θὰ μπορέσω ποτὲ νὰ συγχωρέσω τὸν ἑαυτό μου.

—Ἐσεῖς εἰδοποιήσατε, πυροβολῶντας στὸν ἀέρα, νὰ τρέξουν οἱ ἀστυνομικοὶ τοῦ Κουπριὰν νὰ συλλάβουν τοὺς μηδενιστάς!.. Κάνατε καθήκοντα ταπεινοῦ χαφιέ..

Τοῦ κάκου ὁ Ρουλταμπὶλ προσπάθησε νὰ διαμαρτυρηθῆ, νὰ ἐξηγηθῆ, νὰ δώση στοὺς παρισταμένους νὰ καταλάβουν πὼς εἶχε πυροβολήσει ἀκριβῶς γιὰ νὰ εἰδοποιήση τοὺς μηδενιστὰς ὅτι διέτρεχαν κίνδυνο νὰ συλληφθοῦν ἀπὸ τοὺς ἀστυνομικούς. Κανεὶς δὲν ἤθελε νὰ τὸν πιστέψη.

—Ἄ! νά, ἦρθε καὶ ὁ παπᾶς! εἶπε **τότε ὁ τζέντλεμαν,** ποὺ εἶχε συλλάβει **τὸν ρεπόρτερ.**

ΟΥΙΟΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΣΧΟΥ

ΜΟΙΡΟΛΟΓΙ

(Ὁ συλληφθεὶς διὰ τὰς καταχρήσεις τῶν Συντάξεων Διευθυντὴς τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου καὶ υἱὸς τοῦ ἀειμνήστου Ἀχιλ. Παράσχου, Αἰμίλιος Παράσχος, ἔγραφε στὴ νεότητά του ποιήματα. Χάριν τῶν ἀναγνωστῶν μας δημοσιεύουμε ἐδῶ ἕνα ἐξ αὐτῶν).

Ἐκεῖ στὸ μνηματάκι σου ποὺ γέρνεις μαζεμμένο
σὰν χλωμιασμένο γιασεμὶ σὲ χῶμα ποτισμένο,
πές μου, φευγάτο ὄνειρο, βογγᾶς καὶ μέσ' τὸ χῶμα,
ἀγκομαχοῦν τὰ στήθεια σου, ἀχᾶ ἡ ψυχή σου ἀκόμα;
Πές μου, σκορπᾶ τριγύρω τὸ μαῦρο τὸ σκοτάδι,
σὰν ἀστεράκι τῆς αὐγῆς, χλωμό, μισοσβυσμένο,
τὸ δάκρυ τοῦ Πατέρα σου, τοῦ καντηλιοῦ τὸ λάδι
καὶ σὲ φωτιὰ στὸν ὕπνο σου, λουλοῦδι μου θαμμένο;
Ἐγὼ κεράκι φτωχικὸ καὶ δάκρυ καὶ λιβάνι
νὰ φέρω στὴ φωλίτσα σου ἀνώφελα πασχίζω,
γιατί μακρυά σου κοίτομαι, ὁ θρῆνος σου δὲ φθάνει
καὶ δὲν μπορῶ τὶς νύχτες σου κρυφὰ νὰ νανουρίζω.
Τάχα βαθειὰ στὸν ὕπνο σου ξαφνιάζεσαι καὶ τώρα,
κι' ἀκόμα νανουρίσματα, στερνά, ξεψυχισμένα,
ἐκεῖ στοῦ τάφου τὴ νυχτιά, εἰς τῶν νεκρῶν τὴ χώρα
ζητᾶς ἀπ' τῆς μανούλας σου τὰ θλιμμένα;
Ἀκοῦς, μικρό μου ἀδιάκοπη μοιρολογιοῦ ἁρμονία,
ἢ μᾶς τὴν πνίγει τὴ φωνὴ τὴν ἀποκαμωμένη
ὁ Σίφωνας ὅπου κτυπᾶ μ' ἀλύπητη μανία
τοὺς κλῶνους τῆς φτωχῆς ἰτιᾶς ποὺ γέρνει πικραμένη;
Σὲ κλαῖνε πάντα, ἀγάπη μου· καὶ στῆς νυχτιᾶς τὰ (βάθη
καὶ στῆς αὐγούλας τὴ δροσιὰ τὸ δάκρυ τους δὲ στάθη
ζητοῦν σιμά σου μιὰ στενὴ σανίδα, λίγη ἄκρη
κορμὶ ν' ἀφήσουν ἄψυχο, λυωμένο ἀπὸ τὸ δάκρυ.

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

—Μιὰ στιγμή!.. φώναξε ὁ Ρουλταμπίλ. Τὰ λόγια ποὺ θὰ σᾶς πῶ, θὰ εἶνε τὰ τελευταῖα... Ἀκοῦστε με—καὶ ὕστερα σᾶς δίνω τὸ λόγο μου ὅτι θὰ περάσω μόνος μου τὴ θηλειὰ ἀπὸ τὸ λαιμό μου! Ἀκοῦστε με ὅμως μὲ μεγάλη προσοχή! Ἡ Νατάσα Φεοντορόβνα σᾶς ἦταν ἐξαιρετικὰ πολύτιμη, δὲν εἶνε ἔτσι;

—Ναί! ἡ Νατάσα Φεοντορόβνα ἦταν πραγματικὸς θησαυρὸς γιὰ μᾶς! ἀποκρίθηκε ὁ πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου, ὁ ὁποῖος ἔδειχνε μὲ τὸν τόνο τῆς φωνῆς του ὅτι ἄρχισε νὰ ἐκνευρίζεται.

—Ἀφοῦ εἶνε ἔτσι, ἀσφαλῶς ἡ σύλληψις τῆς Νατάσας ἦταν τρομερὸ χτύπημα γιὰ σᾶς! συνέχισε ὁ Ρουλταμπίλ.

—Πράγματι! ἀποκρίθηκαν πολλὲς φωνὲς μαζύ.

—Ἔ, λοιπόν, θὰ σᾶς κάνω τώρα μιὰ ἐρώτησι: Ἂν ἐγώ, ποὺ ἔγινα ἀφορμὴ νὰ συλληφθῆ ἡ κόρη τοῦ στρατηγοῦ Τρεμπασώφ, τὴν βοηθήσω νὰ βγῆ ἀπὸ τὴν φυλακὴ μέσα σὲ εἴκοσι τέσσαρες ὧρες, θὰ ἐξακολουθῆτε νὰ πιστεύετε ὅτι πρέπει νὰ μὲ κρεμάσετε;

Ὁ πρόεδρος ἔμεινε λίγο σκεπτικὸς καὶ ὕστερα εἶπε:

—Ἡ Νατάσα Φεοντορόβνα, κύριοι, ἔπεσε θῦμα μιᾶς τρομερῆς σκευωρίας, τῆς ὁποίας τὸ μυστικὸ δὲν μπορέσαμε ἀκόμα νὰ ἐξιχνιάσουμε. Ἡ νέα αὐτὴ κατηγορήθηκε ὅτι θέλησε νὰ δηλητηριάση τὸν πατέρα της καὶ τὴν μητρυιά της. Τὰ ἐπιβαρυντικὰ ποὺ ὑπάρχουν ἐναντίον της εἶνε τόσο σοβαρὰ καὶ καταθλιπτικά, ὥστε κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ τ' ἀναιρέση, νὰ τὰ καταρρίψη... Κι' ἡ ἴδια ἀκόμα ἡ Νατάσα τσακίστηκε ἀπὸ τὸ βάρος τῆς κατηγορίας καὶ δὲν κατώρθωσε ν' ἀπαντήση τίποτε σ' αὐτοὺς ποὺ τῆς παρουσίαζαν τόσο σοβαρὲς ἀποδείξεις περὶ τῆς ἐνοχῆς της. Καὶ τὴ σιωπή της αὐτή, τὴν ἐξέλαβαν πολλοὶ γιὰ ὁμολογία τοῦ ἐγκλήματος... ποὺ δὲν διέπραξε... Ἡ Νατάσα Φεοντορόβνα, κύριοι, μεταφέρεται αὔριο στὴ Σιβηρία... Καὶ τὸ τρομερὸ εἶνε ὅτι δὲν μποροῦμε νὰ κάνουμε τίποτε γι' αὐτήν... Ἡ Νατάσα εἶνε ὁριστικὰ χαμένη γιὰ μᾶς!

Καὶ ὁ πρόεδρος ἅπλωσε τὸ χέρι του πρὸς ἐκείνους ποὺ περιστοίχιζαν τὸ Ρουλταμπίλ, προσθέτοντας:

—Κάνετε τὸ καθῆκον σας, κύριοι!

—Μιὰ στιγμή!.. ξαναφώναξε ὁ Ρουλταμπίλ. Τί θὰ λέγατε ἂν κατώρθωνα ν' ἀποδείξω ἐγὼ τὴν ἀθωότητα τῆς Νατάσας; Ἀκοῦστε με μὲ προσοχή... Ἐγὼ μονάχα μπορῶ ν' ἀποδείξω τὴν ἀθωότητα τῆς Νατάσας! Ἂν ὅμως μὲ θανατώσετε, εἶνε τὸ ἴδιο σὰν νὰ ὑπογράφετε καὶ τὴ θανατικὴ καταδίκη τῆς Νατάσας!..

—Ἂν θὰ μπορούσατε ν' ἀποδείξετε τὴν ἀθωότητά της, θὰ τὸ κάνατε κιόλας πρὸ καιροῦ καὶ δὲν θὰ περιμένατε νὰ μᾶς τὸ ἀνακοινώσετε τὴν τελευταία στιγμή.

—Μὰ δὲν μποροῦσα προηγουμένως ν' ἀποδείξω τὴν ἀθωότητά της!..

—Καὶ γιὰ ποιὸ λόγο;

—Γιατὶ ἤμουν ἕνας ἄνθρωπος ποὺ τἄχει χαμένα!.. Ἡ ἱστορία τοῦ Μιχαὴλ Κορσακὼφ καὶ τοῦ δηλητηρίου ποὺ ἐξακολουθοῦσε τὸ ἔργο του καὶ μετὰ τὸ θάνατό του, τὸ θάνατο τοῦ δηλητηριαστοῦ, μὲ εἶχαν κάνει νὰ χάσω τὶς διανοητικές μου δυνάμεις, μὲ εἶχαν κυριολεκτικὰ τρελλάνει.. Τώρα ὅμως ποὺ βεβαιώθηκα ὅτι δὲν ἔγινα ἀφορμὴ νὰ ἐκτελεσθῆ ἕνας ἀθῶος, ξανάγινα ὁ παληὸς Ρουλταμπίλ!... Εἶνε ἀδύνατο νὰ μὴ μπορέσω νὰ ξανάβρω τὴν παληά μου ψυχραιμία καὶ πνευματικὴ διαύγεια!... σ' αὐτούς, ποὺ θὰ ἐκτελοῦσαν χρέη δημίων.

Μὰ ἡ βαρειὰ φωνὴ τοῦ προέδρου ἐπανέλαβε:

—Κάνετε τὸ καθῆκον σας, κύριοι!..

—Μιὰ στιγμή, μιὰ στιγμή! εἶπε ὁ Ρουλταμπίλ, χωρὶς νὰ χάση τὸ θάρρος του. Αὐτὰ ποὺ σᾶς εἶπα, σᾶς ἐνδιαφέρουν πολύ, φαντάζομαι... καὶ ἡ ἀπόδειξις εἶνε ὅτι μ' ἀκοῦτε τόσην ὥρα καὶ δὲν ἀποφασίζετε ἀκόμα νὰ μὲ κρεμάσετε... Δὲν πιστεύω νὰ φανήκατε τόσο διστακτικοὶ καὶ μὲ τὸν ἄλλο κατάδικο ποὺ ἀπαγχονίσατε πρὸ ὀλίγου, δὲν εἶνε ἔτσι; Μ' ἀκούγετε, λοιπόν, ἐπειδὴ ἐξακολουθεῖτε νὰ ἐλπίζετε... Ἔ, λοιπόν, ἀφῆστε με λίγο νὰ σκεφθῶ... νὰ συγκεντρώσω τὶς σκέψεις μου γιὰ νὰ σᾶς κάνω καὶ ἄλλες ἀποκαλύψεις... Τί διάβολο! ἄνθρωπος εἶμαι κ' ἐγὼ καὶ ζαλίζεται καμμιὰ φορὰ καὶ τὸ δικό μου μυαλό... Ἤμουν κ' ἐγὼ σ' αὐτὸ τὸ μοιραῖο δεῖπνο στὸ κιόσκι τοῦ κήπου τοῦ στρατηγοῦ καὶ ξέρω καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον πὼς συνέβησαν τὰ πράγματα... Σᾶς ζητῶ, λοιπόν, πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας προθεσμία... μονάχα πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας... γιὰ νὰ θυμηθῶ καλύτερα τὰ διάφορα περιστατικά...

Τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ καταδίκου ἔκαναν ζωηρὴ ἐντύπωσι στοὺς ἐπαναστάτες. Κυττάχτηκαν μεταξύ τους ἀμίλητοι.

Τέλος, ὁ πρόεδρος ἔβγαλε τὸ ρολόϊ του ἀπὸ τὴν τσέπη του καὶ εἶπε:

—Ἔστω! σᾶς παραχωροῦμε προθεσμία πέντε λεπτῶν τῆς ὥρας!

—Κρεμάστε τὸ ρολόϊ σας ἐδῶ... νά, σ' αὐτὸ τὸ καρφί! τοῦ εἶπε ὁ Ρουλταμπίλ. Ἡ ὥρα εἶνε ἑφτὰ παρὰ ἔξη... Σταθῆτε νὰ καθήσω καλύτερα·.. Μοῦ δίνετε προθεσμία ὥς τίς...

—Ὥς ποὺ νὰ φτάση ὁ λεπτοδείχτης στὸ δώδεκα...Ὥς τὶς ἑφτά... Ἐξ ἄλλου, τὸ ἴδιο τὸ ρολόϊ θὰ σᾶς εἰδοποιήση μόνο του πότε θὰ περάση ἡ ὥρα...

—Ἄ! ὥστε τὸ ρολόϊ αὐτὸ σημαίνει, ἔ; Ἀπαράλλακτα ὅπως καὶ τὸ ρολόϊ τοῦ στρατηγοῦ! Ἰδοὺ μιὰ σύμπτωσις πολὺ περίεργη...

Καὶ τότε, συνέβη κάτι παράξενο. Ὁ Ρουλταμπὶλ στάθηκε στὸ σκαμνί, στὸ ὁποῖο πατοῦσε πρὶν ἀπὸ λίγο, μὲ τὴ θηλειὰ κρεμασμένη πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του, μὲ τὰ πόδια σταυρωμένα, μὲ τοὺς ἀγκῶνες ἀκουμπισμένους στὰ γόνατα, μὲ τὸ πηγοῦνι στηριγμένο στὴ γροθιά του, σὲ στάσι ἀνθρώπου ποὺ εἶνε βυθισμένος σὲ στοχασμούς. Καί, γύρω-τριγύρω του, στεκόντουσαν ὅλοι οἱ νεαροὶ ἐπαναστάτες, σιωπηλοὶ καὶ ἀκίνητοι. Καὶ ἔμοιαζαν ὅλοι σὰν νὰ εἶχαν μεταμορφωθῆ σ' ἀγάλματα γιὰ νὰ μὴν ἐνοχλήσουν τὸ ἄγαλμα ποὺ ἦταν βυθισμένο σὲ σκέψεις—τὸ Ρουλταμπίλ...

IX

ΕΝΑ ΠΑΡΑΞΕΝΟ ΠΕΙΡΑΜΑ

Τὰ πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας πέρασαν καὶ τὸ ρολόϊ ἄρχισε νὰ σημαίνη, μιὰ-μιά, ἑφτὰ φορές.

Μήπως ἐσήμανε συγχρόνως καὶ τὴν ὥρα τοῦ θανάτου τοῦ ρεπόρτερ; Μὰ ὄχι! Γιατὶ μόλις ἀκούστηκαν οἱ πρῶτοι χτῦποι τοῦ ρολογιοῦ, ὁ Ρουλταμπὶλ σήκωσε τὸ κεφάλι του καὶ τὰ χέρια του μὲ ὕφος ἀνθρώπου ποὺ εἶχε ξαφνικὰ μιὰ μεγάλη ἔμπνευσι καὶ φώναξε:

—Εὕρηκα!

Στὸ πρόσωπό του ἔλαμπε τέτοια χαρά, ὥστε ἐκεῖνοι ποὺ παρακολουθούσανε καὶ τὴν παραμικρὴ κίνησί του, βεβαιώθηκαν ἀπὸ τὴν ἔκφρασι τῆς φυσιογνωμίας του, ὅτι ὁ ρεπόρτερ εἶχε βρῆ τὴ λύσι τοῦ αἰνίγματος.

—Εὕρηκα!.. Εὕρηκα!.. ἐπανέλαβε ὁ Ρουλταμπίλ.

Οἱ ἐπαναστάται μαζεύτηκαν τριγύρω του. Μὰ ὁ ρεπόρτερ τοὺς ἔσπρωξε μὲ μιὰ χειρονομία δραματιζομένου

—Κάνετε πέρα!.. φώναξε. Βρῆκα τὴν ἐξήγησι τοῦ προβλήματος, ἐφόσον τὸ πείραμα ποὺ θὰ κάνω τώρα πετύχει!.. Ἕνα-δυὸ-τρία-τέσσερα!..

Τί ἔκανε τώρα ὁ Ρουλταμπίλ; Μετροῦσε τὰ βήματά του, βήματα μεγάλα, σὰν νὰ βρισκόταν σὲ πεδίο μονομαχίας. Καὶ ὅλοι οἱ παριστάμενοι τὸν παρακολουθούσανε ἀμίλητοι, κατάπληκτοι, ἀλλὰ χωρὶς νὰ διαμαρτύρωνται, σὰν νὰ ἀντίκρυζαν κι' αὐτοὶ τὸ ἴδιο ὅραμα, ποὺ ἔβλεπε καὶ ὁ ρεπόρτερ. Στὸ μεταξύ, ὁ Ρουλταμπὶλ πέρασε ἀπὸ τὴν αὐλή, τὴ μεγάλη αὐλή, μετρῶντας πάντοτε τὰ βήματά του.

—...Σαράντα... σαράντα ἕνα... σαράντα δύο!..

Ὅταν ἔφτασε στὸ «σαράντα δύο!» φώναξε τὸν ἀριθμὸ αὐτὸ μὲ δύναμι.

—Περίεργο, πολὺ περίεργο! συνέχισε. Ὡστόσο, ἡ σύμπτωσις αὐτὴ εἶνε ἀπολύτως εὐχάριστη...

Οἱ ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι ἐξακολουθούσανε νὰ μὴ καταλαβαίνουν τίποτα, δὲν τοῦ ἀπέτειναν καμμιὰ ἐρώτησι, γιατὶ ἔβλεπαν πὼς τὸ καλύτερο ποὺ εἶχαν νὰ κάμουν, ἦταν νὰ μὴ τὸν διακόψουν στὴν παράξενη ἐργασία του—ἀπαράλλαχτα ὅπως δὲν πρέπει κανεὶς νὰ ξυπνᾶ ἀπότομα ἕνα ὑπνοβάτη... Δὲν τοὺς πέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ ἡ παραμικρὴ ὑποψία ὅτι πιθανὸν νὰ ζητοῦσε ὁ Ρουλταμπὶλ νὰ δραπετεύση, γιατὶ δὲν τὸν θεωροῦσανε τόσο ἀνόητο, ὥστε νὰ σκεφτῆ ὅτι θὰ μποροῦσε νὰ γλυτώση μέσα ἀπὸ τὰ χέρια τους... Ἦσαν ἐξ ἄλλου ὑπνωτισμένοι ἀπὸ τὸ ἐμπνευσμένο ὕφος τοῦ ρεπόρτερ, καὶ ἀρκετοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἐπανελάμβαναν ἀθέλητα τὶς χειρονομίες τοῦ Ρουλταμπίλ.

Ὁ ρεπόρτερ, προχωρῶντας ἔτσι, ἔφτασε ὥς τὴν ἐξώπορτα τῆς αἰθούσης, μέσα στὴν ὁποία εἶχε ἐκδοθῆ ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις. Κατόπιν ἀνέβηκε σ' ἕνα εἶδος ἀναβάθρου, μετρῶντας τὰ σκαλιά του. Μπῆκε στὸ διάδρομο—καί, ἀφήνοντας δεξιά του τὴν πόρτα ποὺ ἄνοιγε στὴν αἴθουσα τοῦ δικαστηρίου, τράβηξε σὲ μιὰ σκάλα, ποὺ ὁδηγοῦσε στὸ πάνω πάτωμα, μετρῶντας καὶ αὐτῆς τὰ σκαλιά. Ἄλλοι ἀπὸ τοὺς ἐπαναστάτες τὸν εἶχαν ἀκολουθήσει καὶ ἄλλοι προβαδίζανε. Μὰ ὁ Ρουλταμπὶλ φαινότανε σὰν νὰ ἀγνοοῦσε τὴν παρουσία τους, σὰν νὰ ἦταν ὁλομόναχος. Κ' ἔτσι ἔφτασε στὸ κεφαλόσκαλο. Ἔκανε μερικὰ ἀκόμα βήματα, ἄνοιξε μιὰ πόρτα καὶ βρέθηκε σ' ἕνα δωμάτιο ἐπιπλωμένο μ' ἕνα τραπέζι, μὲ δυὸ καθίσματα, μὲ μιὰ ψάθα καὶ μ' ἕνα τεράστιο ἑρμάρι. Πλησίασε στὸ ἑρμάρι, γύρισε τὸ κλειδὶ καὶ τὸ ἄνοιξε. Τὸ ἑρμάρι ἦταν ἄδειανό. Ξανάκλεισε τὴν πόρτα του κ' ἔβαλε τὸ κλειδὶ στὴν τσέπη του.

(Ἀκολουθεῖ)

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Ο ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΟΣ

ΤΟΥ ΖΑΝ ΝΤΕ ΛΑ ΧΙΡ

Ὁ κατηγορούμενος ὡδηγήθηκε ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου. Ἦταν ἕνας νέος μόλις εἴκοσι ἐτῶν ὀνομαζόμενος Λουδοβῖκος Πιλάρ, φοιτητὴς τῆς Νομικῆς, μὲ παρουσιαστικὸ συμπαθητικό, ἔξυπνο καὶ σοβαρό.

Παρήλασαν ὕστερα ἑβδομῆντα πέντε μάρτυρες, ἀπ' τοὺς ὁποίους οἱ ἑβδομῆντα τῆς ὑπερασπίσεως. Κατέθεσαν δὲ ὅλοι ὅτι ὁ Λουδοβῖκος Πιλὰρ ἦταν νέος ὑποδειγματικῆς διαγωγῆς, ὅτι ὅλοι τὸν ἐκτιμοῦσαν καὶ τὸν ἀγαποῦσαν στὴν ἐπαρχία του, ἐνῶ, ἀντιθέτως, ὁ πατέρας του, ὁ Ἀντώνιος Πιλάρ, ἔδειχνε πάντα χαρακτῆρα ἀκοινώνητο, δύστροπο καὶ παράφορο μέχρι τρέλλας. Πολλοὶ μάλιστα ἐξέφρασαν ἀμφιβολίες καὶ γιὰ τὴν τιμιότητά του.

Ὅταν ἐτελείωσαν οἱ μάρτυρες, ὁ πρόεδρος ἐκάλεσε τὸν κατηγορούμενο :

—Κατηγορούμενε, ἔχεις τίποτε νὰ προσθέσης ; τοῦ εἶπε.

Ὁ Λουδοβῖκος Πιλὰρ σηκώθηκε, ὠχρός, μὲ ὕφος θλιμμένο, ἀλλ' ἀποφασιστικό. Μὲ τὰ μάτια καρφωμένα στοὺς ἐνόρκους, χωρὶς καμμιὰ χειρονομία, ἐμίλησε μὲ φωνὴ σταθερή, ποὺ μόνο πρὸς τὸ τέλος τῆς ἀπολογίας του ἐτρεμούλιασε.

—Μάλιστα, κύριε Πρόεδρε, εἶπε. Θὰ διηγηθῶ κι' ἐγώ, ἁπλὰ καὶ εἰλικρινά, τὰ γεγονότα ποὺ μ' ἔφεραν ἐδῶ, σ' αὐτὴ τὴ θέσι.

»Κύριοι ἔνορκοι, νὰ πῶς ἔγινε ἡ ὑπόθεσις : Τὸ Σάββατο, στὶς 2 Αὐγούστου, στὶς πέντε τὸ ἀπόγευμα, βρισκόμουν μαζὺ μὲ τὸν πατέρα μου στὴ μεγάλη σάλα τοῦ πύργου τοῦ Πεντρανόρ. Διαβάζαμε ὁ καθένας τὴν ἐφημερίδα του. Ἄξαφνα ἄνοιξε ἡ πόρτα καὶ μπῆκε μέσα ἕνας ἄνθρωπος ρυπαρός, κουρελιάρης, κουτσαίνοντας ἀπ' τὸ ἕνα πόδι, μὲ θλιμμένο ὕφος ἀρρώστου καὶ πεινασμένου. Ἐπῆγε στὸν πατέρα μου καὶ τοῦ εἶπε :

»—Δὲν μὲ γνωρίζεις ;

»—Ὄχι ! εἶπε μὲ τραχύτητα ὁ πατέρας μου.

»—Εἶμαι ὁ ἀδελφός σου ὁ Γιάννης...

»Τότε ἐγὼ θυμήθηκα τὸ θεῖο μου, ποὺ τόσο μ' ἀγαποῦσε σὰν ἤμουν παιδὶ καὶ ποὺ τὸν θεωροῦσα πεθαμένο. Μ' ἕνα αὐθόρμητο λοιπὸν κίνημα ἔτρεξα νὰ πέσω στὴν ἀγκαλιά του. Μὰ ὁ πατέρας μου μ' ἐσταμάτησε ἀπότομα, καθὼς περνοῦσα κοντά του, καὶ μ' ἔσπρωξε πρὸς τὰ πίσω. Προχώρησε ὕστερα πρὸς τὸ θεῖο μου καὶ τοὖπε, δείχνοντάς του τὴν πόρτα :

»—Ἔξω !...

»Ὁ θεῖος μου ἔβαλε τὰ κλάματα καὶ κουτσαίνοντας, θλιμμένος, πονεμμένος, τράβηξε πρὸς τὴν πόρτα. Μὰ ἐγὼ τὸν ἔπιασα ἀπὸ τὸ χέρι, τοῦ εἶπα νὰ περιμένη λίγο καὶ παρακάλεσα τὸν πατέρα μου νὰ λησμονήση τὶς ἀφορμὲς τοῦ μίσους ἐναντίον τοῦ ἀδελφοῦ του, ἀφορμὲς ποὺ δὲν τὶς ἤξερα ἀκόμα. Μὰ ὁ πατέρας μου, κατσουφιάζοντας ἄγρια, μ' ἐρώτησε μ' ἕνα περιφρονητικὸ ὕφος, γιατί ἀνακατευόμουν ἐγὼ σ' αὐτὲς τὶς δουλειές.

Ὁ κατηγορούμενος, μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι, ἐκύτταζε ἴσια μπροστά του

»Κύριοι ἔνορκοι, ἤμουν εἴκοσι χρόνων, δὲν ἤμουν πειὰ παιδὶ καὶ ἀγαποῦσα τὸ θεῖο μου, ὅσο ἔτρεμα τὸν πατέρα μου. Ἐπῆρα λοιπὸν στάσι εὐλαβῆ, ἀλλὰ ἀποφασιστική, καὶ μὲ τὴ μεγαλείτερη μετριοπάθεια ἐθύμησα στὸν πατέρα μου ὅτι ὁ θεῖος μου ἄλλοτε ἔκανε στὴν οἰκογένειά μας πλούσια δῶρα, τοῦ ἐθύμησα τὴν ἀγάπη ποὺ ἔδειχνε πρὸς ἐμένα καὶ τὶς ἀδερφές μου. Ἂν κατόπιν τὸν βρῆκε ἡ δυστυχία, ἔπρεπε νὰ τὸν βοηθήσουμε καὶ νὰ τὸν περιθάλψουμε. Ἀπὸ λεπτότητα δὲν ἐθύμησα στὸν πατέρα μου ὅτι ὁ θεῖος μου, ὅπως ἤξερε καλά, τοὖχε προσφέρει ἄλλοτε πολλὲς καὶ μεγάλες οἰκονομικὲς ἐκδουλεύσεις.

»—Πατέρα μου, τοῦ εἶπα τέλος, μὴν τὸν δέχεσαι τὸν ἀδερφό σου στὸ σπίτι σου, ἀφοῦ διατηρεῖς ἐναντίον του τόση ἀντιπάθεια, ποὺ τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ τὴ νικήση. Μὰ τοὐλάχιστον δός του νὰ φάη, δός του νὰ ντυθῆ, νὰ μὴν περπατάη μ' αὐτὰ τὰ κουρέλια, δός του τὰ μέσα νὰ μπορέση νὰ βγάλη τὸ ψωμί του. Δὲν θυμᾶσαι πόσες φορὲς ἐγὼ κι' ἡ ἀδερφές μου ἐφάγαμε στὸ σπίτι του ;

»Ὁ πατέρας μου δὲν ἀπάντησε. Τὸ πρόσωπό του ἦταν ἀγριεμένο, ὅπως τὶς στιγμὲς τοῦ φοβερώτερου θυμοῦ του. Τὰ μάτια του ἔβγαζαν φλόγες κι' ἐδάγκανε τὰ χείλη του, ὥσπου ἔβγαζαν αἷμα. Ἐγύρισε τέλος πρὸς ἐμένα, μ' ἐφοβέρισε μὲ μιὰ χειρονομία κι' ὕστερα ἔδειξε πάλι στὸν ἀδερφό του τὴν πόρτα :

»—Ἔξω ! ἐμούγκρισε.

»—Ἄφησέ με, λοιπόν, Λουδοβῖκε, νὰ φύγω, μοῦ εἶπε τότε ὁ θεῖος μου. Ὁ πατέρας σου, τὸ βλέπω καλά, δὲν θὰ μὲ συγχωρήση ποτὲ γιατί τὸν κατηγόρησα γιὰ τὴ σκληρότητά του πρὸς τὴ γυναῖκα του, τὴν ἄτυχη μητέρα σου, ποὺ μὲ τὴ βαναυσότητά του τὴν ἔσπρωξε στὸν τάφο... Ἀντίο, Λουδοβῖκε !

»Καὶ ὁ ταλαίπωρος ἐτράβηξε πρὸς τὴν πόρτα. Ἔκλαιγα ἀπὸ λύπη, ἀπὸ ἀδυναμία καὶ ἀπὸ οἶκτο. Ἔπεσα στὰ πόδια τοῦ πατέρα μου καὶ τὸν παρακαλοῦσα νὰ μὴ φανῆ ἀπάνθρωπος. Μ' ἐμπάτσισε... Τότε κι' ἐγώ, θυμωμένος, ἐπῆρα ἀπὸ τὸ χέρι τὸ θεῖο μου, ἀποφασισμένος νὰ μὴν ξαναπατήσω τὸ πόδι μου σ' ἐκεῖνο τὸ σπίτι — στὸ σπίτι μου — καὶ διευθύνθηκα κι' ἐγὼ πρὸς τὴν πόρτα. Ὁ πατέρας μου ὥρμησε ἐναντίον μου, μ' ἅρπαξε ἀπ' τὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἀδερφοῦ του καί, καθὼς ἦταν πολὺ ψηλὸς καὶ πολὺ γερὸς ἄντρας, μὲ μιὰ σπρωξιὰ μ' ἐπέταξε στὴν ἄλλη ἄκρη τῆς σάλλας. Σηκώθηκα πάλι ἀπάνω μανιασμένος κι' ἔτρεξα ν' ἀκολουθήσω τὸ θεῖο μου, ποὺ βρισκόταν κιόλας στὸ κατῶφλι. Μὰ ὁ πατέρας μου μοὔρριξε ἕνα φοβερὸ βλέμμα, ἔτρεξε κοντά μου, μ' ἔπιασε, μὲ χτύπησε στὸ πρόσωπο καὶ μ' ὅλο τὸν ἀγῶνα ποὺ ἔκανα γιὰ νὰ τοῦ ξεφύγω, μ' ἔδεσε μὲ μερικὰ χοντρὰ σκοινιὰ πάνω στὸ τραπέζι. Ἄφριζε ἀπὸ τὸ θυμό του, ποτέ μου ἄλλοτε δὲν τὸν εἶχα ἰδῆ σὲ τέτοια λύσσα. Ἐνόμισα ὡστόσο πὼς μιὰ ποὺ μ' ἔδεσε, θὰ μ' ἄφηνε πειὰ σὲ καμμιὰ γωνιὰ τῆς σάλλας καὶ ἐφώναξα στὸ θεῖο μου :

»—Σὲ λίγο θἄρθω νὰ σὲ βρῶ, θεῖε μου ! Σ' ἀγαπῶ τώρα περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά. Σοῦ ὑπόσχομαι πὼς θἄρθω νὰ σὲ ξαναύρω καὶ θὰ ξεπλύνω τὰ κρίματα τοῦ.....

»Τότε ὁ πατέρας μου ἔβγαλε μιὰ φοβερὴ κραυγὴ καὶ σὰν τρελλός μ' ἐσήκωσε στὰ χέρια του καὶ βγῆκε ἀπὸ τὸν πύργο τρέχοντας...

»Κύριοι ἔνορκοι, ἑκατὸ βήματα μακρυὰ ἀπ' τὸν πύργο βρίσκεται ἕνα βαθὺ χαντάκι, τὸ ὁποῖο τὰ νερὰ τῆς βροχῆς εἶχαν μεταβάλει σὲ θορυβώδη καὶ ὁρμητικώτατο χείμαρρο. Ὁ πατέρας μου, λοιπόν, σηκώνοντάς με στὸν ὦμο του, ἐπήγαινε τρέχοντας πρὸς αὐτὸν τὸν χείμαρρο. Μιὰ τρομερὴ ἀστραπὴ ἐφώτισε τότε τὸ μυαλό μου κι' ὁ ἴδιος φόβος τοῦ κινδύνου, ποὺ μὲ ἀπειλοῦσε, ἐπανέφερε στὴν ψυχή μου τὴν ἠρεμία... Ἤμουν κατὰ τέτοιον τρόπο δεμένος, μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα στὸ στῆθος, ὥστε τὸ ἀριστερό μου χέρι ἔμπαινε ἐλεύθερα στὴν τσέπη τοῦ κυνηγετικοῦ σακκακιοῦ μου. Θυμήθηκα λοιπὸν πὼς σ' αὐτὴ τὴν τσέπη εἶχα ἕνα πιστόλι. Σιγά, μὲ τὰ μάτια καρφωμένα στὸ πρόσωπο τοῦ πατέρα μου, ποὺ δὲν ἦτανε πειὰ στὰ λογικά του, ἐπῆρα τὸ πιστόλι ἀπὸ τὴν τσέπη καὶ σιγὰ - σιγὰ τὸ ἔπιασα στὸ δεξί μου χέρι :

»—Ἄν, εἶπα μὲ ψυχραιμία μέσα μου, ὁ πατέρας μου θελήση νὰ μὲ πετάξη ἀπὸ τὴ γέφυρα μέσα στὸ χαντάκι, θὰ πυροβολήσω καὶ θὰ τὸν σκοτώσω....

»Τὴν ἴδια στιγμὴ ὁ πατέρας μου ἔφτανε μπροστὰ στὸ χαντάκι. Ἐπῆγε στὴ γέφυρα, ἐστάθηκε στὴν ἄκρη, μ' ἐσήκωσε δυνατὰ στὰ δυό του χέρια καὶ μ' ἐκούνησε στὸν ἀέρα, γιὰ νὰ μὲ πετάξη κάτω στὸ χαντάκι. Στὴ στιγμὴ τότε ἐτράβηξα τὸ πιστόλι κι' ἐπυροβόλησα....».

Ὑπόκωφοι ψίθυροι ἀκούστηκαν στὴν αἴθουσα τοῦ δικαστηρίου. Πολλοὶ ἔκλαιγαν. Ὁ κατηγορούμενος ἔπαψε νὰ μιλάη κι' ἔφερε πολλὲς φορὲς τὸ δεξί του χέρι στὰ μάτια του. Ὕστερα, κατάχλωμος, μὲ βαθειὰ τρεμουλιαστή, μὰ καθαρὴ καὶ ἠχηρὴ φωνή, συνέχισε :

—Ὁ πατέρας μου ἔπεσε κάτω σὰν κεραυνόπληκτος. Ἔπεσα κι' ἐγὼ μαζύ του, μὰ πάνω στὴ γέφυρα. Ἐσώθηκα !...

Δυνατὰ χειροκροτήματα ἀντήχησαν ἀπ' ὅλη τὴν αἴθουσα. Οἱ ἔνορκοι δὲν ἐκινοῦντο. Ἦσαν σιωπηλοὶ καὶ ὠχροί. Σταγόνες ἱδρῶτος ἐστεφάνωναν τὰ μέτωπά τους. Ὁ κατηγορούμενος, κρατῶντας μὲ τὰ χέρια του τὸ κεφάλι του, ἔπεσε πάνω στὸ ἑδώλιο κι' ἄρχισε νὰ κλαίη.

Ὕστερα ἀπὸ μιὰ σύντομη συνεννόησι μὲ τοὺς παρέδρους, ὁ πρόεδρος ἐσηκώθηκε καὶ ἀπευθυνόμενος στοὺς ἐνόρκους, εἶπε :

—Κύριοι, ἔχετε ν' ἀπαντήσετε σὲ τρία ἐρωτήματα : 1) Ὁ κατηγορούμενος εἶνε — ναὶ ἢ ὄχι — ἔνοχος προμελετημένης πατροκτονίας. 2) Πατροκτονίας ἁπλῆς. 3) Φόνου ἐν ἀμύνη ;

Οἱ ἔνορκοι ἀποσύρθηκαν σὲ διάσκεψι. Ἕνα τέταρτο τῆς ὥρας ἐπέρασε ἔτσι, μέσα σὲ βαθύτατη σιγή. Ὁ κατηγορούμενος, μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι, ἐκύτταζε ἴσια μπροστά του.

Ξαφνικὰ ἕνας ψίθυρος ἀκούστηκε. Ἐγύριζαν οἱ ἔνορκοι στὴν αἴθουσα. Κι' ὁ πρόεδρός τους, μὲ φωνὴ συγκινημένη, μὰ ἐπίσημη, καθαρὴ καὶ δυνατή, ἐδιάβασε τὴν ἐτυμηγορία τους :

«Ὀμνύω εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὴν συνείδησίν μου. Ὄχι, ὁ κατηγορούμενος δὲν εἶνε ἔνοχος προμελετημένης πατροκτονίας. Ὄχι, δὲν εἶνε ἔνοχος πατροκτονίας ἁπλῆς. Ναί, εἶνε ἔνοχος φόνου ἐν ἀμύνη».

Τὸ ἀκροατήριο ἐχαιρέτησε μὲ ἀλλεπάλληλα χειροκροτήματα τὴν ἀπόφασι. Κι' ὁ Λουδοβῖκος Πιλάρ, ἀφοῦ ὑποκλίθηκε εὐγενικὰ μπρὸς στοὺς ἐνόρκους καὶ στὸ δικαστήριο, βγῆκε ἀπὸ τὴν αἴθουσα, ἐνῶ ὁ κόσμος τὸν ἐπευφημοῦσε.

Κι' ὅταν τὴν ἄλλη μέρα οἱ δημοσιογράφοι ἐπῆγαν νὰ πάρουν συνεντεύξεις τοῦ Λουδοβίκου Πιλὰρ καὶ τοῦ θείου του, στὸν πύργο τοῦ Πεντρανόρ, ἔμαθαν πῶς δὲν ἐφάνηκαν ἐκεῖ οὔτε ὁ θεῖος, οὔτε ὁ ἀνεψιός του κι' ὅτι ὁ πύργος θὰ πουλιότανε σὲ τρεῖς ἡμέρες. Τὰ δυὸ ἐπιζῶντα πρόσωπα τοῦ φοβεροῦ αὐτοῦ δράματος εἶχαν ἀναχωρήσει πρὸς ἄγνωστη διεύθυνσι.

ΖΑΝ ΝΤΕ ΛΑ ΧΙΡ

ΟΝΤΕΡΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΕΒΟ

ΕΡΩΣ... ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ!

ΚΑΤΑΚΟΠΗ ἀπ' τὸ μακρυνὸ ταξεῖδι της ἡ νεαρὰ χήρα Εὔα Ντάϊλ, ξαπλώθηκε σὲ μιὰ πολυθρόνα τοῦ ὡραίου διαμερίσματός της τοῦ ξενοδοχείου «Μπριστὸλ» κι' ἄναψε νωχελικὰ τὸ τσιγάρο της. Συλλογιζόταν ὅτι ἔκλεινεν ἤδη ὁ δέκατος μῆνας τῆς χηρείας της. Ὁ μακαρίτης σύζυγός της, ὁ βαρῶνος Ντάϊλ, ἄνθρωπος τζέντλεμαν, εἶχε παραδώσει πρὸ δέκα μηνῶν τώρα τὴν ψυχή του στὸ Θεό, ποὺ θὰ τοῦ φύλαγε ἀναμφιβόλως μιὰ διακεκριμμένη θέσι στὸν παράδεισο τῶν.....ἀλκοολικῶν.

Ἀφοῦ κάπνισε τὸ τσιγάρο της ἡ κυρία Ντάϊλ, σηκώθηκε βιαστική, ἄνοιξε τὴ βαλίτσα της, ἔβγαλε τὰ μυρωδικά της, γδύθηκε καὶ κάθησε μπροστὰ στὸν καθρέφτη, γιὰ νὰ κάνη τὴν τουαλέττα της.

Ἦταν μιὰ γυναῖκα νέα ἀκόμα, λυγερὴ κι' ὤμορφη, ἂν καὶ τὰ χαρακτηριστικά της φαινόντουσαν κουρασμένα καὶ ἀλλοιωμένα ἀπὸ τὸ ταξεῖδι.

Στὸ διπλανὸ δωμάτιο, ποὺ τὸ χώριζε ἀπ' τὸ δικό της μιὰ κλεισμένη πόρτα, ἀκουγόταν καθαρὰ ἡ συνομιλία δυὸ ἀνδρῶν, πολὺ νέων, κατὰ τὴν ἀντίληψι τῆς βαρώνης.

—Δὲν ὑπάρχει ὡραιότερο πρᾶγμα στὸν κόσμο—ἔλεγε ὁ ἕνας—ἀπὸ μιὰ γυναῖκα, ἡ ὁποία εἶνε λιγάκι παχειά, χωρὶς ὅμως νὰ τῆς λείπη κι' ἡ εὐκινησία, ἡ ἐλαστικότης, ἡ ζωτικότης...

Ἡ νεαρὰ χήρα κύτταξε αὐτάρεσκα μέσα στὸν καθρέφτη τὸν στρογγυλὸ καὶ λεῖο ὦμο της, ποὔμοιαζε σὰν νἆταν καμωμένος ἀπὸ ἐλεφαντόδοντο.

—Πῶς τὸ δικαιολογεῖς αὐτὸ ποὺ λές ; ρώτησε ὁ δεύτερος ἄνδρας στὴ διπλανὴ κάμαρα.

—Γιατί ἡ γραμμὲς τοῦ σώματος μιᾶς ἐλαφρὰ παχειᾶς γυναίκας ἀποτελοῦν ἕνα ἁρμονικὸ σύνολο καμπυλοτήτων, χωρὶς εὐθεῖες ἢ ἀπότομες τεθλασμένες... Αὐτό, ἄλλωστε, εἶνε καὶ τὸ ἰδεῶδες τῶν καλλιτεχνῶν.

—Ναί... δὲν λέω... Ἀλλὰ καὶ μιὰ λιγνὴ γυναῖκα μπορεῖ ν' ἀποτελέση τὸ ἰδεῶδες τῆς γυναικείας καλλονῆς, ὅταν διατηρεῖ μιὰ καθαρότητα ἁπαλῶν γραμμῶν στὸ σύμπλεγμα τῶν μυώνων της. Τότε τὸ πᾶν σ' αὐτὴν εἶνε ζωὴ καὶ σφρῖγος.

Ἡ βαρώνη, κρατῶντας ἀκόμα τὸ πομπὸν τῆς πούδρας στὸ χέρι της, κύτταξε τὰ εὔγραμμα μπράτσα της κι' ἄρχισε νὰ τραγουδάη σιγά, ὅπως ἡ Μαργαρίτα :

Θάθελα πολὺ
νὰ ἰδῶ τὸν νέο αὐτόν...

Ἐπακολούθησε μικρὴ σιγή :

—Πιστεύεις, ἐξακολούθησε ὁ πρῶτος συνομιλητής, ὅτι ἕνας ἄνδρας μπορεῖ νὰ ἀγαπήση μιὰ γυναῖκα ἐξ ἀποστάσεως, δι' ἀλληλογραφίας ἢ ἀπ' ὅσα ἀκούει γι' αὐτήν ;

—Θἄμουν πολὺ ρωμαντικὸς ἂν τὸ πίστευα αὐτό, Ἐδμόνδε, ἀπάντησε ὁ ἄλλος. Γιατί κι' ἂν συμβῆ ἕνα τέτοιο πρᾶγμα, γρήγορα θἄρθη ἡ πραγματικότης μὲ τὴν ἀπογοήτευσί της νὰ καταστρέψη αὐτὸ τὸ αἴσθημα. Ἀλλοιώτικα φαντάζεσαι τὴ γυναῖκα ποὺ ἀγαπᾶς χωρὶς νὰ τὴν ἔχης ἰδῆ ἀκόμα κι' ἀλλοιώτικη τὴν βρίσκεις στὴν πραγματικότητα...

—Τὸ αὐτοκίνητο εἶνε ἕτοιμο καὶ περιμένει τοὺς κυρίους κάτω, τοὺς διέκοψε ἄξαφνα ἕνας τρίτος, ποὺ θἆταν βέβαια ὁ ὑπηρέτης τοῦ ξενοδοχείου.

—Εἶνε φορτωμένα τὰ πράγματα ;

—Μάλιστα, κύριοι.

—Κατεβαίνουμε....

Ἡ νεαρὰ χήρα ἔβαλε ἕνα χτένι στὰ μαλλιά της κι' ἐπρόβαλε στὸ παράθυρο. Κι' ὅταν εἶδε τ' αὐτοκίνητο ν' ἀπομακρύνεται, πάτησε τὸ κουμπὶ τοῦ κουδουνιοῦ.

—Τί θέλει ἡ κυρία ; ρώτησε ὁ ὑπηρέτης.

—Θέλω νὰ μάθω τὸ ἐπώνυμο τοῦ ἑνὸς ἀπὸ τοὺς κυρίους ποὺ ἔφυγαν. Ἐκείνου ἀκριβῶς ποὺ τὸ μικρό του ὄνομα εἶνε Ἐδμόνδος.

—Νὰ ἡ διεύθυνσίς του, εἶπε ὁ ὑπηρέτης. Τὴν ἄφησε γιὰ νὰ τοῦ στείλουμε τὶς ἐπιστολές, ποὺ θἄρθουν τυχὸν στὸ ξενοδοχεῖο.

Ἡ Εὔα Ντάϊλ πῆρε τὸ χαρτάκι καὶ διάβασε :

«Ἐδμόνδος ντὲ Γκάρς, πύργος Ντ' Ἀμπαρές, Γιρόνδη».

* * *

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Ἐδμόνδος ντὲ Γκὰρς ἔλαβε στὸν πύργο του μιὰ ἐπιστολή, ἀγνώστου γραφικοῦ χαρακτῆρος. Τὴν ἄνοιξε καὶ διάβασε :

«Κύριε. Ἡ τύχη μ' ἔφερε λίγες στιγμὲς κοντά σας καὶ ἡ στιγμὲς αὐτὲς ἦσαν ἀρκετὲς γιὰ νὰ ἐρεθίσουν τὴν γυναικεία περιέργειά μου. Μᾶς χώριζε μιὰ πόρτα τοῦ ξενοδοχείου «Μπριστόλ», ὅταν μιλούσατε μὲ κάποιο φίλο σας, ὑποστηρίζοντας ὅτι μποροῦν ν' ἀγαπηθοῦν δυὸ ὑπάρξεις, χωρὶς νὰ ἔχουν ἰδωθῆ ποτέ. Θέλετε νὰ δοκιμάσουμε ;... Εἶμαι 28 ἐτῶν. Θεωροῦμαι ὡραία. Τὸ ἀνάστημά μου εἶνε μέτριο, μᾶλλον ὑψηλό. Οὔτε παχειὰ εἶμαι, οὔτε λιπόσαρκος. Ἔχω μάτια καὶ μαλλιὰ μαῦρα, δόντια λευκὰ καὶ στόμα μικρό, ποὺ ὅταν χαμογελῶ σχηματίζει μιὰ ἐλαφρὴ πτυχὴ πρὸς τὰ δεξιά. Πολλοὶ βρίσκουν τὸ ἐλάττωμά μου αὐτὸ ἐξαιρετικὰ γοητευτικό. Εἶμαι χήρα βαρώνου. Οἱ γονεῖς μου μὲ πάντρεψαν μὲ τὸν ἄνθρωπο αὐτόν, ποὺ ποτὲ δὲν ἀγαποῦσα. Τὸ δεύτερο βράδυ τῆς στέψεώς μας ὁ σύζυγός μου μέθυσε, κατὰ τὴ συνήθειά του. Καὶ σὲ διάστημα δέκα μηνῶν τὸν ἐθέρισε μιὰ καλπάζουσα φθίσις ! Ἔκλαψα τότε, γιατί πάντα ἕνα φέρετρο στὸ σπίτι εἶνε πρᾶγμα θλιβερό. Ἐξ ἄλλου, ὁ θάνατος ἑνὸς ἀνθρώπου, τὸν ὁποῖον δὲν ἀγαπᾶτε, σᾶς ὑπενθυμίζει τοὺς ἄλλους νεκρούς σας, τοὺς ὁποίους ἀγαπήσατε. Ἐὰν θέλετε, γράψτε μου, ὅπως σᾶς ἔγραψα κι' ἐγώ, γιὰ νὰ σᾶς δώσω πρώτη τὸ παράδειγμα. Σᾶς συνιστῶ ἐχεμύθεια καὶ θὰ ἰδῆτε ὅτι σιγὰ - σιγὰ θὰ ἀνάψη καὶ θὰ φουντώση ἡ ἀγάπη μας. Θὰ εἶνε ἄραγε καρποφόρος ; Θὰ εἶνε ἄγονος ; Αὐτὸ εἶχα τὴν περιέργεια νὰ ἰδῶ... Ἐὰν δέχεστε, ἀπαντῆστε ! «Κλειώ, Poste Restante, πλατεία Μαγδαληνῆς, Παρίσι».

* * *

Νὰ τώρα ἡ ἀπάντησις τοῦ Ἐδμόνδου πρὸς τὴν ἄγνωστη κυρία :

«Κυρία. Ἡ πρότασίς σας εἶνε πράγματι πολὺ πρωτότυπος καὶ δὲν εἶνε δυνατὸν παρὰ νὰ δελεάση ἕναν ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος εἶνε ἀκόμα νέος, 35 ἐτῶν, καὶ ὁ ὁποῖος δὲν ἀποφεύγει τὶς ρωμαντικὲς περιπέτειες. Προσωρινῶς μένω κοντὰ στὴ μητέρα μου. Δὲν ξέρω πότε θὰ κατέβω στὸ Παρίσι. Ποτὲ δὲν ἀγάπησα, ὅπως κι' ἐσεῖς. Δέχομαι λοιπὸν τὴν πρότασί σας. Γράφτε μου καὶ θὰ σᾶς ἀπαντῶ.

Ἐδμόνδος»

* * *

«Κύριε Ἐδμόνδε. Τὸ ὕφος τῆς ἐπιστολῆς σας δὲν μὲ ἐνθουσίασε. Ἴσως νὰ μὲ θεωρήσατε γιὰ καμμιὰ τυχοδιώκτρια. Ἀλλὰ ἐγὼ δὲν θέλω τίποτ' ἄλλο, παρὰ νὰ ἰδῶ ποῦ θὰ καταλήξη αὐτὸ τὸ εἰδύλλιο, ποὺ σᾶς πρότεινα, ἂν δηλαδὴ θὰ ἔχη συνεπείας. Σᾶς παρακαλῶ, λοιπόν, νὰ πιστέψετε στὴν εἰλικρίνειά μου καὶ νὰ μοῦ ἐξηγηθῆτε κι' ἐσεῖς μὲ τὴν ἴδια ἐλευθερία καὶ εἰλικρίνεια... Καὶ γιὰ νἄχουμε θέματα συζητήσεως, σᾶς ὑποβάλλω τὰ ἑξῆς ἐρωτήματα : Ἀγαπᾶτε τὸ διάβασμα ; Ποιοὺς συγγραφεῖς προτιμᾶτε ; Πῶς περνᾶτε τὸν καιρό σας ;

Κλειώ»

* * *

«Κυρία. Τρία μονάχα βιβλία ἀγαπῶ καὶ διαβάζω συχνά : Τὴν «Μανὸν Λεσκὼ» τοῦ Πρεβό, τὸ «Κόκκινο καὶ τὸ Μαῦρο» τοῦ Στάνταλ καὶ τὰ «Ἀπομνημονεύματα τοῦ Καζανόβα». Τὸ πρωῒ ἱππεύω. Μετὰ τὸ πρόγευμα κάνω βαρκάδα ἀπὸ τὸ Μπλάϋ στὸ Παγιάκ. Τὸ βράδυ παίζω μπιλιάρδο καὶ κατόπιν πλαγιάζω καὶ συλλογίζομαι ὅτι ἡ μητέρα μου δὲν ἔχει καθόλου δίκηο νὰ ἐπιμένη νὰ παντρευτῶ τὴν ἐξαδέλφη μου Βέρθα, ἡ ὁποία μόλις τελευταίως βγῆκε ἀπὸ τὴ Σχολὴ τῶν Καλογραιῶν. Ἡ Βέρθα εἶν' ἕνα κορίτσι ἀθῶο καὶ συμπαθητικό. Κι' ὅσες φορὲς δὲν ἀνταποκρίνομαι στὰ αἰσθήματά της, τὴν παίρνουν τὰ δάκρυα. Τί σχολαστικότης !....

Ἐδμόνδος»

* * *

Ἡ ἀλληλογραφία αὐτὴ κράτησε τρεῖς μῆνες, ὅταν ἕνα πρωῒ ἕνας νέος ὡραίου παραστήματος παρουσιάστηκε στὴ νεαρὰ χήρα.

—Ἐγὼ εἶμαι !... τῆς εἶπε μὲ συγκίνησι, γονατίζοντας μπροστά της καὶ παίρνοντάς της τὸ χέρι.

—Ποιός ;

—Ὁ Ἐδμόνδος ντὲ Γκάρς, ὁ ὁποῖος σᾶς λατρεύει.

—Ἀλλὰ σεῖς εἶσθε μόλις εἰκοσιπέντε ἐτῶν !...

—Συγνώμην, κυρία, ἐπρόσθεσα μερικὰ ἔτη, γιὰ νὰ μοῦ γράφετε μὲ περισσότερη ἐμπιστοσύνη...

—Καλά..., ἔκαμε φιλάρεσκα ἡ κ. Εὔα Ντάϊλ. Ἀστειευθήκατε, λοιπόν, μαζύ μου ; Ἀλλά, σᾶς συγχωρῶ, γιατί... γιατί σᾶς ἀγαπῶ κι' ἐγὼ τρελλά !...

* * *

Μετὰ τρεῖς μέρες ἡ βαρώνη ἔπαιρνε τὴν ἑξῆς παράδοξη κι' ἀποκαλυπτικὴ ἐπιστολή :

«Κυρία. Ἡ δοκιμὴ ἐπέτυχε ! Ὁ ἐξάδελφός μου Ἐδμόνδος ἔκλεινε τὰ γράμματά σας μέσα στὸ συρτάρι τοῦ γραφείου του, τὸ ὁποῖο εὔκολα ἀνοίγει μ' ἕνα δικό μου κλειδί. Περίεργη λοιπὸν νὰ ἰδῶ ποιὰ ἦταν ἡ θελκτικὴ Παρισινή, ἡ ὁποία κρατοῦσε τόσο συχνὴ ἀλληλογραφία μαζύ του, καὶ ἡ ὁποία ἐμπόδιζε τὸ γάμο μας, ἄνοιξα μιὰ μέρα τὰ συρτάρι αὐτό... Τὰ γράμματά σας μὲ συνεκίνησαν πολὺ καὶ γι' αὐτὸ σᾶς ἔστειλα τὸν ἀδελφό μου Ρολάνδο, ὑπολοχαγὸ τοῦ ἱππικοῦ, ὁ ὁποῖος εἶχε τὴν ἀδιακρισία νὰ πάρη τ' ὄνομα τοῦ Ἐδμόνδου. Στὴ διάθεσί σας τώρα εἶνε ἂν θέλετε νὰ συνεχίσετε τὸ εἰδύλλιό σας μαζύ του. Ὅσο γιὰ μένα, παντρεύομαι σὲ λίγο μὲ τὸν Ἐδμόνδο.

Βέρθα ντὲ Γκάρς»

* * *

Ἡ Εὔα Ντάϊλ ἔγινε κατακόκκινη ἀπ' τὸ θυμό της κι' ἦταν ἕτοιμη νὰ σχίση μὲ τὰ κρινοδάχτυλά της τὸ γράμμα ἐκεῖνο, ὅταν δέχτηκε τὴν ἐπίσκεψι τοῦ νεαροῦ ἀξιωματικοῦ.

—Κυρία ! φώναξε ὁ Ρολάνδος, πέφτοντας στὰ πόδια της. Τρεῖς μέρες τώρα δὲν μπορῶ νὰ ἡσυχάσω μὲ τὸν φλογερὸ ἔρωτα ποὺ μοῦ ἀνάψατε, ἀπ' τὴ στιγμὴ ποὺ σᾶς πρωτοεῖδα. Σᾶς εἶπα ψέμματα προχθές. Δὲν εἶμαι ὁ Ἐδμόνδος, ἀλλὰ ὁ ἐξάδελφός του Ρολάνδος. Συγχωρῆστε με γι' αὐτό... Ὢ ! σᾶς ἀγαπῶ πολύ, σᾶς λατρεύω ἀληθινά !...

—Τὸ πιστεύω, ἀγαπημένε μου.... Κι' ἐγὼ σ' ἀγαπῶ... Σ' ἀγαπῶ τρελλά, γιατί σὲ βρίσκω ἀκριβῶς ὅπως φαντάστηκα τὸν Ἐδμόνδο, εἶπε ἡ βαρώνη.

Κι' ἕνα θερμὸ ἀγκάλιασμα, ἕνα γλυκὸ φιλί, ἦταν ἡ ἐπισφράγισις τοῦ πρωτότυπου αὐτοῦ ἔρωτος, ποὺ κατέληξε σ' ἕνα εὐτυχισμένο ξευγάρωμα...

ΤΙ ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΜΑΣ

ΚΑΡΤ-ΠΟΣΤΑΛ

Τὸ φύλλο τοῦ «Μπουκέτου» καὶ τῆς «Οἰκογενείας» τιμᾶται παντοῦ δραχ. 4. Ἡ αὐθαίρετος ὑπερτίμησίς των παρὰ τῶν ὑποπρακτορείων ἀπαγορεύεται.

Παρακαλοῦμεν ὅθεν τοὺς ἀγαπητοὺς μας ἀναγνώστας, ὁσάκις ὑποπέσει εἰς τὴν ἀντίληψίν των τοιοῦτόν τι, νὰ μᾶς τὸ ἀναφέρουν ἀμέσως.

Ἡ ὑπὸ τῶν ἀναγνωστῶν μας ἀποστελλομένη συνεργασία καὶ μὴ συνοδευομένη ὑπὸ δικαιώματος κρίσεως ἐκ δραχμῶν πέντε εἰς γραμματόσημα, δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν.

Πολλοὶ ἀναγνῶσται μας μᾶς γράφουν ὅτι ἐπιθυμοῦν νὰ προμηθευθοῦν τὰς ἐκδόσεις μας καὶ νὰ ἐγγραφοῦν συνδρομηταὶ τοῦ περιοδικοῦ μας, ἀλλὰ δυσκολεύονται εἰς τὴν ἔκδοσιν ἐπιταγῶν. Γιὰ νὰ τοὺς διευκολύνουμε σχετικῶς, τοὺς πληροφοροῦμεν ὅτι δεχόμεθα τὸ ἀντίτιμον τῶν συνδρομῶν, φύλλων, βιβλίων, Ἡμερολογίων κλπ., εἰς γραμματόσημα ἢ κινητὰ χαρτόσημα οἱασδήποτε τιμῆς.

Δ. Κ., Ἐνταῦθα.— Ἀπ' τὰ ποιήματά σας πιὸ καλὸ τὸ πρῶτο, τὸ ὁποῖο καὶ δημοσιεύουμε ἐδῶ, γιὰ νὰ δοῦν καὶ οἱ ἄλλοι ἀγαπητοί μας ἀναγνῶσται πῶς γράφεται ἕνα καλὸ τραγοῦδι, χωρὶς ὑπερβολὲς καὶ χωρὶς πολυλογίες. Ἰδού :

ΜΕΣ' ΣΤΟΥ ΚΡΑΣΙΟΥ ΤΗ ΖΑΛΗ

Ἀφοῦ γιὰ πάντα σ' ἔχασα, σ' ἄλλου πετᾶς ἀγκάλη,
σ' ἄλλον χαρίζεις τὰ φιλιά, τὰ πλάνα σου τὰ χάδια,
γι' αὐτὸ γυρίζω μοναχὸς τὶς νύχτες καὶ τὰ βράδυα,
καὶ νὰ σὲ σβύσω πειὰ ζητῶ μέσ' στοῦ κρασιοῦ τὴ ζάλη.
Πρωΐ - πρωῒ στὸ καπηλειό, πρὶν ἥλιος ἀνατείλει,
μέσα μονάχος βρίσκουμαι, κι' ἔχω γιὰ συντροφιά μου
ἕνα ποτῆρι, κι' εἶν' αὐτὸ μόνη παρηγοριά μου,
μὰ κάποιο ὄνομα γλυκὸ ξανάρχεται στὰ χείλη.
Εἶν' τὸ δικό σου τ' ὄνομα, σὲ σένα ὁ λογισμός μου
πάντα πετάει, ὅσο κι' ἂν πιῶ, ποτὲ δὲν σὲ ξεχνάω,
τὰ δυό σου χείλη λαχταρῶ, ἄχ ! ὅσο κι' ἂν πονάω,
ὅσο κι' ἂν ἔσβυσ' ἀπὸ μὲ κάθε χαρὰ τοῦ κόσμου.
Κι' ὅταν ὁ ἥλιος σβύνεται καὶ πέφτει ἀργὰ τὸ βράδυ,
κοιμᾶτ' ὁ κόσμος, μόν' ἐγὼ κάθουμαι πίνω ἀκόμα,
ὥς νὰ μὲ σύρη ὁ θάνατος στὸ κρύο του τὸ στρῶμα,
ἐκεῖ π' ὅλα πειὰ χάνονται στ' ἀτέλειωτο σκοτάδι.

Πέτρον Λεμπέσην, Πειραιᾶ.—Μᾶς στέλνετε ἕνα διήγημα μεταφρασμένο ἐκ τοῦ.....Ἑλβετικοῦ !... Ὥστε ξέρετε τὴν...Ἑλβετικὴ γλῶσσα ;... Μπράβο σας !... Μὰ φίλε μας, Ἑλβετικὴ γλῶσσα δὲν ὑπάρχει, γιατί ἁπλούστατα οἱ μισοὶ Ἑλβετοὶ μιλοῦν καὶ γράφουν Γερμανικὰ κι' οἱ ἄλλοι μισοὶ Γαλλικά... Τί συμβαίνει λοιπόν :...—Θρῦλον Δειλινόν. Δὲν εἶνε ἀπολύτως κακοὶ οἱ στίχοι σας. Μὰ δὲν εἶνε καὶ ἀπολύτως καλοί. Πρέπει λοιπὸν νὰ προσέχετε λίγο περισσότερο, ὅταν γράφετε. Ἔτσι θὰ δημιουργήσετε κάτι τὸ τέλειο, κάτι τὸ ἄμεμπτο. Ἡ βία καταστρέφει κάθε δουλειά, κάθε ἐργασία, καὶ ἰδίως τὴν λογοτεχνική. Ἰδού, π.χ., μερικὰ τετράστιχα ἀπὸ τὸ ποίημά σας «Στὴν Χαρά» :

Σ' ὅλες τὶς φίλες χάρησα ἕνα δῶρο,
σ' ἄλλες μικρό, σ' ἄλλες μεγάλο, σ' ὅλες
ὁλόκληρη ζωή, γι' ἀγάπης φόρο,
κουρέλιασα σ' ἀγάπες πικροχόλες.
Καὶ μόνο ἡ θλίψη, ποὺ μοῦ φέρνει καὶ τὸν πόνο
σὰν γέρασα δὲν μ' ἄφησε, σὰν ἄλλες,
εἶνε μιὰ φίλη ἀληθινή, ποὺ μόνο
κάνει γι' ἀγάπες πιὸ μεγάλες.

Μὰ γὼ ζητοῦσα σένα ν' ἀντικρύσω,
νὰ νοιώσω ἁπαλὸ χάδι μιὰ φορά,
ἀνατριχίλα ὁλόκορμη νὰ νοιώσω !
μ' ἄδικα σὲ περίμενα, Χαρά !...
Καὶ περιμένω. Κάποτε ποὺ θἄρθη
θὰ τῆς χαρίσω μιὰ ζωὴ ποὺ δὲν ἔ-
(χάθη,
κι' ὅταν τὴν δῶ γλυκὸ θὰ τῆς χαρί-
(σω δῶρο,
ὄχι ἀπ' ἀγάπη, μὰ ἀπ' εὐγνωμοσύνης
(φόρο.

Ἐκεῖνο τὸ «πικρόχολες» πρῶτα - πρῶτα, εἶνε πολὺ ἀντιποιητικό, χτυπάει ἄσχημα στ' αὐτιά. Ὅπως καὶ τὸ «ἀπ' εὐγνωμοσύνης φόρο». Εἶνε δηλαδὴ ἐκφράσεις πολὺ - πολὺ πεζές, τὶς ὁποῖες πρέπει ν' ἀποφεύγετε, πάσῃ θυσίᾳ. Δὲν τὶς σηκώνει ἡ ποίησις, τὴν δολοφονοῦν, τὴν ἀφανίζουν, τῆς καταστρέφουν καὶ τὶς λίγες ὠμορφιές, ὅταν ὑπάρχουν.—Φ. Καμίριον, Ἐνταῦθα. Τί νὰ σᾶς ποῦμε ; Δυστυχῶς οἱ στίχοι σας δὲν εἶνε καλοί. Εἶνε ἀπόπειρα μοντερνισμοῦ, πρωτοτυπίας ; Ἴσως... Ἀλλὰ ἀπόπειρα—σᾶς βεβαιοῦμεν—ἀνεπιτυχής. Νὰ πρῶτα - πρῶτα τὸ δεύτερο ἐκ τῶν ποιημάτων σας καὶ τὸ ὑπ' αὐτὸ τρίστιχον :

ΝΑ ΠΕΘΑΙΝΑ !

Ὦ ! καὶ νὰ πέθαινα ! κανεὶς νὰ
(ξέρῃ γιατί πέθανα !
Δίχως σημάδι, αἷμα στὸ κρεββάτι
(μου,
δίχως περίστροφο στὸ πλάϊ μου
σημείωμα, οὔτε, στὸ τραπέζι μου ἀπάνω
μήτ' ἀπάνω μου !
Ναί, νὰ πέθαινα ! κανεὶς νὰ ξέρη γιατί πέθανα !
Σ' ἕνα λαγκάδι, ἐνῶ χρυσώνει τὰ βουνὰ ἡ αὐγή,
κι' ἐνῶ ξυπνοῦνε τὰ πουλιά, ἡ κραυγὴ
μιᾶς βοσκοπούλας, νἆναι μου ἄκουσμα
στερνὸ ἄκουσμά μου !
Ἔτσι ἀντικρύζοντας, στὸ ἄπειρο, στὴν ἁρμονία
συγκρούσεων κόσμων, ἰδεῶν καὶ ὄντων
πανώρηα σένα, ὦ ἀγάπη μου ! Φαντασία
μουσική, γυναῖκα, ὅ,τι κι' ἂν εἶσαι
σὰν κρῖνο ἁπαλὰ νὰ μάραινα, δίχως νὰ ξέρουν
γιατί μάρανα !........ ....

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΤΗΡΙΟΣ

Ὦ, Ἀθήνα, ἔχε γειά ! Ἡ ἄνοιξι ὅταν θἄρτη,
νὰ σοῦ γιομίση τὴν ποδιὰ μὲ λούλουδα τοῦ Μάρτη,
ἐγὼ θἆμαι μακρυά.

Μ' ὅλα ταῦτα -- δὲν σᾶς τὸ κρύβουμε — κάτι θέλετε νὰ πῆτε. Ἀλλὰ δυστυχῶς, δὲν ἐκφράζεσθε καλά, δὲν ἐκφράζεσθε δηλαδὴ ποιητικῶς. Διαβάστε Ἑ νας ποιητὰς λοιπὸν καὶ ξαναδοκιμάστε. — Γ. Κατσιγιάννην, Ἐντ Μᾶς γράφετε στὴν ἐπιστολή σας :

«Ἀξιότιμε Κύριε Διευθυντά,

»Εἶμαι νέος καὶ ἔχω μίαν μικρὰν κλίσιν πρὸς τὴν ποίησιν. Ἀρέσ νὰ συνθέτω διάφορα ποιηματάκια, τὰ ὁποῖα δὲν δύναμαι βεβαίως νὰ νω ὁ ἴδιος ἂν εἶνε καλὰ ἢ ὄχι καὶ ποῖα εἶνε τὰ σφάλματά των. Τὸ κλειστον ποίημα εἶνε δημιούργημά μου καὶ εἶνε τὸ πρῶτον τὸ ὁποῖον δω εἰς τὴν δημοσίαν κρίσιν. Πολὺ σᾶς παρακαλῶ νὰ τὸ διαβάσητε ἂν τὸ κρίνητε ἄξιον δημοσιεύσεως, δημοσιεύσατέ το εἰς τὸ ἔγκριτον ριοδικόν σας, τὸ ἀγαπητόν μου «Μπουκέτο», πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ ἐνθαρρύνη νὰ καλλιεργήσω τὴν μικρὰν αὐτὴν κλίσιν μου».

Ἡ κλίσις σας, ἀγαπητὲ φίλε, εἶνε εὐγενικὴ καὶ ἀξιέπαινος, ἀλλὰ δυστ τὸ ποίημά σας δὲν εἶνε ἐπιτυχές. Μίμησις γνωστοῦ ἑλληνικοῦ ποιήματος ὁποίου ὑπάρχει καὶ σόκιν παρωδία τοῦ ἀειμνήστου Σουρῆ, ἀλλὰ μίμησις Ἰδού, παραδείγματος χάριν :

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΝΕΟΤΗΤΑ

Φεύγεις, φεύγεις νεότης καημένη,
φεύγεις, φεύγεις πολὺ βιαστικά,
ἄχ, γιατί λίγ' ἀκόμη δὲν μένεις ;
Ὁ πρὸ ὀλίγου νέος ρωτᾶ !
Ἄνοιξις εἶσαι σὺ τῆς ζωῆς μας
ποὺ κάθε ἔνστικτον ξυπνᾶς τῆς
(σαρκός.
Γρήγορα ὅμως φεύγεις, τί κρῖμα!
Καὶ φθάνει τὸ γῆρας, Δαίμων κα-
(κός !
Εἶσαι σὺ ποὺ στὰ μάτια μας δεί-
(χνεις
τὸν δρόμον εὐρὺ καὶ μὲ ρόδα
(σπαρμέ
φεύγοντας ὅμως ἐρείπιον
τὸν νηὸ ποὺ τὸν εἶχες τόσο

Εἶσαι τοῦ ἔρωτος σὺ ἡ
Γυιοῦ παντοδύναμου, τρελλὴ
ποὺ τρέλλες κάνει νύχτα καὶ
καὶ πληγώνει καρδιές. Ὦ,
(γειά

Εἶσαι τοῦ ἀνθρώπου ἡ χρυσῆ
μοιάζεις μὲ δένδρον ἀειθαλλές
πολλάκις τοῦ φέρνεις τὴν
ὅμως ὁ γυιός σου ἔρωτας δέ
Πόσους ἀνθρώπους ἔχει
πόσο ἄπονος εἶν' καὶ σκληρός
κι' ὅποιον στὰ δίχτυα του

θἄνε ὁ πόνος του φοβερός.
Πόνος μεγάλος, πόνος τρανός,
πόνος ποὺ κάμνει καμμιὰ φορὰ
καὶ τὴν ψυχὴν νὰ σβύση σὰν

πόνος ποὺ φέρνει τὴ συμφορά !
Φεύγεις, φεύγεις νεότης καημένη,
φεύγεις, φεύγεις πολὺ βιαστικά,
εἰς τὸν ἄνθρωπον ἄλλο δὲν
ἐν ὅσῳ εἶν' νέος, παρὰ νὰ
Γλέντα, ὦ νέε, γλέντα καὶ
ὅσο νοιώθῃς ψυχὴ ζωντανή,
κι' ἕνας ἄλλος Δὸν Ζουὰν
καὶ ἂς εἶσαι....πανὶ μὲ πανί !!
Φεῦ, θὰ ἔλθη καιρός, συμφορὰ
ποὺ μὲ πόνο τρανὸ στὴν καρδιὰ
θὰ θυμᾶσαι τὰ ὡραῖα σου νειάτα
καὶ θὰ κλαῖς. Ὦ, νεότης, ἔχε

ΜΠΟΥΚΕΤΟ
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΛΕΚΑ 7 (Τηλέφ. 21-419)
Διευθυντής: ΚΩΝΣΤ. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ, (κατοικία) Χαλάνδρι.
ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»:
Ἐσωτερικοῦ δι' ἓν ἔτος Δρχ. 200 || Ἐξωτερικοῦ Δολλάρια 6
» Ἑξάμηνος » 100 || Ἀμερικῆς » 6
καὶ δι' ὅλην τὴν Ἀφρικὴν καὶ Βελγικὸν Κογκὸ ἐτησία συνδρομὴ σελίνια 30
Αἱ ἐπιστολαὶ καὶ τὰ χρηματικὰ ἐμβάσματα δέον ν' ἀπευθύνωνται πρὸς τὸν Ἰδιοκτήτην τοῦ «Μπουκέτου» κ. ΚΩΝΣΤ. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΝ, Λέκα 7.
Τιμὴ ἑκάστου φύλλου Δρχ. 4.
ΓΕΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»:
Ἐν Ἀμερικῇ Mr D. Stroumbos 602 w. 137 th Str (Apt.41) New York city, ἐν Αἰγύπτῳ—Σουδὰν ὁ κ. Χριστόδουλος Σαράφης, 12 Cheikh Soliman Pacha, Alexandrie, καὶ ἐν Βελγικῷ Κογκὸ ὁ κ. Γεώργ. Ἀντωνιάδης B. P. 445 Elisabethville Congo — Belge. ὅπου δέον ν' ἀπευθύνωνται οἱ ἐνδιαφερόμενοι.

X-LAX
καθαρτικὸ καὶ διευκολυν-
τῶν ἐντέρων.
σ' ὅλο τὸν κόσμο.
φάρμακο.
νὰ δοκιμάσετε καὶ θὰ
ὅτι
τὸ κέφι σας.
τὰ Φαρμακεῖα.
τὴν χρησιμότητά του.
χωρὶς φόβο, εἶνε ἀκίν-
ὑγεία.
τὸν νοῦ.
=ΤΟ=
ΕΞ-ΛΑΞ
τὸ ἐκλεκτότερον Ἀμερικανικὸν
πασίγνωστον ἀνὰ τὴν Ὑ-
ἀβλαβέστερον, εὐγεστότερον
τερον τῶν καθαρτικῶν, χρη-
ἀκόμη καὶ εἰς ἐγκύους γυ-
θηλαζούσας μητέρας.
ἀγαπημένο καθαρτικὸ ἀπὸ νη-
πάππου.
εἰς ὅλα τὰ Φαρμακεῖα.
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ
Α. Κομνηνὸς
Λυκούργου 185
ΑΘΗΝΑΣ

τὰ περσινά Σας
μὲ Βαφὰς
ARTI
θὰ γίνουν καινούργια
μοδέρνα. Πωλοῦνται στὰ
καὶ φαρμακεῖα.

ΜΥΡΑΝΤΑ„
ΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΜΥΡΟΠΟΙΪΑΣ
ΒΟΥΛΗΣ & ΛΕΚΑ 2
Χημικὸς
Γ. ΤΟΤΟΜΗΣ

Δεν εἶνε ἀπαραίτητο μιὰ κυρία νὰ εἶνε ὡραία γιὰ νὰ γίνῃ κομψὴ καὶ γοητευτικὴ καὶ νὰ προκαλῇ τὸν θαυμασμὸν εἰς ὅλους ἡ ἐμφάνισίς της. Ἀρκεῖ μία καλλιτεχνικὴ ἐνδυμασία μοντέρνα νὰ τῆς δώσῃ τὴν χάριν καὶ τὴν γοητείαν καὶ νὰ τὴν κάμῃ ἕνα ἔμψυχο λουλοῦδι ἀνάμεσα εἰς τὸν κόσμον τοῦ ὡραίου φύλου.

Μιὰ τουαλέττα ποὺ ἐκπροσωπεῖ τὴν τελευταίαν λέξιν τῆς μόδας, μὲ πικάντικους συνδυασμούς, δημιουργεῖ τὴν λεπτὴν καὶ ἐξαισίαν σιλουέτταν.

Ἡ Δὶς Μανωλέα, Διπλωματοῦχος τῆς Academie Internationale de Coupe de Paris, ἐπανελθοῦσα πρό τινος ἀπὸ τὴν αἰωνίαν πόλιν τοῦ μοντερνισμοῦ, ἔφερε πλουσιωτάτην συλλογὴν μοντέλων, γιὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ καὶ τὸ πλέον ἰδιότροπο γοῦστο.

Ὁδὸς Κυδαθηναίων 11

ΠΩΣ ΕΓΙΝΑΝ ΤΑ ΔΟΝΤΙΑ ΣΑΣ ΤΟΣΟΝ ΩΡΑΙΑ ; ΠΡΟΚΑΛΟΥΝ ΤΟ ΦΙΛΗΜΑ

Ἐὰν ἔχετε παραμελήσει τὰ δόντια σας καὶ ἡ ἀναπνοή σας εἶναι δύσοσμος ἀποφεύγετε νὰ μειδιάσετε πρὶν μεταχειρισθῆτε δὶς τῆς ἡμέρας τὴν μοναδικὴν ἐπιστημονικὴν μέθοδον. Ἕνα ἑκατοστόμετρον ΚΟΛΥΝΟΣ ἐπὶ ξηρᾶς ψήκτρας, θὰ προσδώσῃ εἰς τὰ δόντια σας μίαν ἐκθαμβωτικὴν λευκότητα.

Ἡ ΚΟΛΥΝΟΣ ἐξαλείφει τὰ κηλιδώματα δροσίζει τὸ στόμα ἀρωματίζει τὴν ἀναπνοήν.

KOLYNOS
Η Οἰκονομικωτέρα ὀδοντόκρεμα, διότι ἓν σωληνάριον διαρκεῖ 67 ἡμέρας.

ΔΙΑΡΚΗΣ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ :
ΜΩΡΙΣ ΦΑΡΑΤΖΗ
ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ 4 - ΑΘΗΝΑΙ

Εἴμεθα ἀποθήκη μόνον Μεταξωτῶν καὶ τὸ συμφέρον μας ἀπαιτεῖ, τὰ πωλούμενα παρ' ἡμῶν μεταξωτὰ νὰ εἶνε συλλογὴ παντὸς ἐκλεκτοῦ καὶ μοντέρνου ποὺ παράγει ἡ Ἑλληνικὴ Μεταξουργία.

Ε. ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ
Ἑρμοῦ 3. Πλατεῖα Συντάγματος.
Τηλ. 22-529

Ἀπαραίτητον καλλωπιστικὸν διὰ κάθε Κυρίαν. Διατηρεῖ τὴν δροσερότητα τοῦ προσώπου. Καθαρίζει τὸ δέρμα. Ἐξαλείφει τὰς ρυτίδας. Προφυλάσσει τὸ πρόσωπον ἀπὸ τὰς καιρικὰς μεταβολάς. Ἐκτὸς τῆς λιπαρᾶς κρέμας, ἡ ὁποία χρησιμοποιεῖται τὸν χειμῶνα, δύνασθε νὰ ζητήσετε καὶ

ΚΡΕΜΑ ΕΛΕΝΑ

στεγνὴ διὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας.
Πωλεῖται παντοῦ

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΔΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΛΟΝΗΝ

Διά νὰ διαφυλάξετε τὴν δροσερότητα τοῦ προσώπου σας καὶ νὰ ἀποκτήσετε τὸ νεανικὸν χρῶμα ποῦ κάθε κυρία ποθεῖ καὶ ποῦ οἱ ἄνδρες θαυμάζουν, ἀποφεύγετε τὴν χρῆσιν ἀνωφελῶν καὶ βλαβερῶν κρεμῶν. Μεταχειρίζεσθε μίαν δραστικὴν κρέμαν, ὑγιεινὴν καὶ εὐεργετικὴν μὴ ἀποξηραίνουσαν τὴν ἐπιδερμίδα ἀλλὰ καὶ ὄχι λιπαράν, παρασκευαζομένην ἀποκλειστικῶς μὲ ὑλικὰ ἀρίστης ποιότητος ἀρωματισμένην εὐχάριστα μὲ φυσικὰ ἀρώματα ἀνθέων, παλαιά, πολὺ ἀκριβὰ καὶ σπάνια.

Μὴ χρονοτριβῆτε, Κυρία μου μεταχειρίζεσθε συνεχῶς τὴν

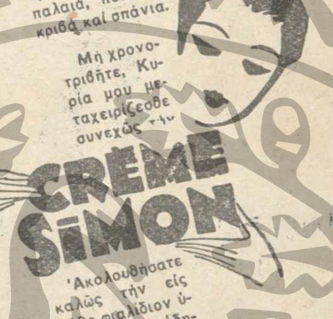

Ἀκολουθήσατε καλῶς τὴν εἰς κάθε φιαλίδιον ὑπάρχουσαν ὁδηγίαν χρήσεως.

ΤΟ ΜΕΓΑ ΒΡΑΒΕΙΟΝ
τῆς Ἐκθέσεως Θεσσαλονίκης ἔλα-
αἱ οἰκιακῆς χρήσεως Γερμανι-
Βαφαὶ ὑφασμάτων
ARTI

ΜΙΑ ΩΡΑΙΑ ΕΚΘΕΣΙΣ
Σερβὶς Φαγητοῦ Πορσελάνης
Σερβὶς Τσαγιοῦ — Καφὲ
Σερβὶς ποτηρικά
Σερβὶς Μαχαιροπήρουνα
Αἱ μεγαλύτεραι Μάρκες
Αἱ καλλίτεραι τιμαί.
ΔΙΟΝΑΤΟΣ - ΟΡΦΑΝΟΥΔΑΚΗΣ
23 ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ 23 — Τηλ. 21—175

Κάθε κομψὴ κυρία δὲν πρέπει νὰ βιασθῇ νὰ ράψῃ τὰ φορέματά της. Ἂς ἐπισκεφθῇ τὸν **ΡΑΠΤΙΚΟΝ ΟΙΚΟΝ** τῆς διπλωματούχου μοδίστας

ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΟΣ

ΧΡΥΣΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

Ἀρχὴ Συνοικισμοῦ Βύρωνος
Ὁδὸς Ἀδαμαντίου Κοραῆ
καὶ Ἀθηνῶν ἀριθ. 6
(Πρωτη στάσις)

Θὰ εὕρῃ ὅλα τὰ τελευταῖα μοντέλλα τῆς σαιζὸν μὲ χάρι. Παριζιάνικο γοῦστο καὶ τιμας λογικάς.

Γίνονται δεκταὶ παραγγελίαι καὶ ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας ἐπὶ μέτρῳ.

ΚΟΡΣΕΔΕΣ - ΣΟΥΤΙΕΝ

Πῶς ἔγινα τόσο κομψή,
μὲ τὸν Κορσὲ

ΚΑΙΤΗΣ

Κάθε κοκέττα Κυρία, προτοῦ κάνει τὸν κορσέ της, πρέπει νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ ἐργοστάσιόν μας. Θὰ εὕρῃ τὴν τελευταία φόρμα **ΚΟΜΨΟΤΗΤΟΣ** καὶ **ΣΤΕΡΕΟΤΗΤΟΣ** μὲ τιμὰς λογικάς. Ἐπίσης κατασκευάζονται ζαρτιέρες, ζῶνες, σουτιέν, ἐλαστικὰ καὶ θεραπευτικά.

ΚΑΙΤΗ
ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ 17γ

Γ. Ν. Μουμουτζῆς

Ἰατρὸς δερματολόγος. Ἐπὶ δεκαεξαετιαν Ἐπιμελητὴς τῆς ἰδιαιτέρας Κλινικῆς τοῦ Καθηγητοῦ κ. Γεωρ. Φωτεινοῦ. Δέχεται ὁδὸς Κεφαλληνίας καὶ Τεγέας 1.

Ὧραι 8—11 π.μ. καὶ 5—7 μ.μ.

ΜΟΝΟΝ ΕΓΩ ΑΓΟΡΑΖΩ !!

ΧΡΥΣΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

ΑΔΑΜΑΝΤΑΣ ΜΠΡΙΓΙΑΝΤ

Δακτυλιολίθους πάσης ἀξίας, παντὸς εἴδους, ὡρολόγια, παλαιὰ ἀσήμια, παντὸς εἴδους παράσημα - Νομίσματα **ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ** (Φοῖνιξ. Εἰκόνες βυζαντινές, παλαιὰ Ἑλληνικὰ χαρτονομίσματα (ἀκέραια), κομπολόγια καὶ πίπες, κεχριμπάρια καὶ Γιοῦσερ, παντὸς εἴδους Κοράλλια, μὲ ἀνωτέρας τιμὰς ὅλων τῶν ἄλλων καταστημάτων. Ὅστις μᾶς πωλήσῃ τὸ χρυσοῦν του ὡρολόγιον, ἀναλαμβάνομεν τὴν τοποθέτησιν τῆς μηχανῆς του εἰς νικελένιο κάσσα.

Λόγῳ ρεκλάμας **ΕΠΙΣΚΕΥΑΖΩ** ὡρολόγια ἠγγυημένα διὰ 2 ἔτη πρὸς 40 δρ. διὰ πᾶσαν βλάβην. Ἔχω τοὺς καλυτέρους τεχνίτας.

Κατασκευάζω καὶ πωλῶ καλλιτεχνικὰ κοσμήματα ἐκ χρυσοῦ καὶ πλατίνης εἰς πολὺ εὐθηνὰς τιμάς.

ΠΡΟΣΟΧΗ !

Μὴ πωλήσετε τὰ κοσμήματά σας προτοῦ μᾶς ἐπισκεφθῆτε, καὶ τοῦτο πρὸς τὸ συμφέρον σας.

ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ!! εἰς τὴν διεύθυνσιν καὶ τὸν ἀριθμὸν 56.

ΧΡ. Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
Ὡρολογοποιὸς - Χρυσοχόος
56—ΑΘΗΝΑΣ—56

Η ΠΙΟ ΜΕΓΑΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

εἶνε νὰ βάφετε μόναι Σας τὰ περσινά Σας φορέματα μὲ τὰς Γερμανικας Βαφας

ARTI

Αἱ Βαφαὶ **ARTI** κάνουν τὰ παληὰ φορέματα καινούργια καὶ μοδέρνα. Ἐπιτυχία ἀφάνταστος. Χρῆσις ἁπλουστάτη. Ὁδηγίαι Ἑλληνιστί. Αἱ Βαφαὶ **ARTI** ἐτιμήθησαν μὲ τὸ Μέγα Βραβεῖον τῆς τελευταίας Ἐκθέσεως. Πωλοῦνται στὰ ἐμπορικὰ καὶ τὰ φαρμακεῖα.

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙ

ΟΜΒΡΕΛΛΩΝ

ΤΙΜΑΙ ΑΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΟΙ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΙ

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ & Σ^{ΙΑ}
77 ΑΙΟΛΟΥ–ΑΘΗΝΑΙ

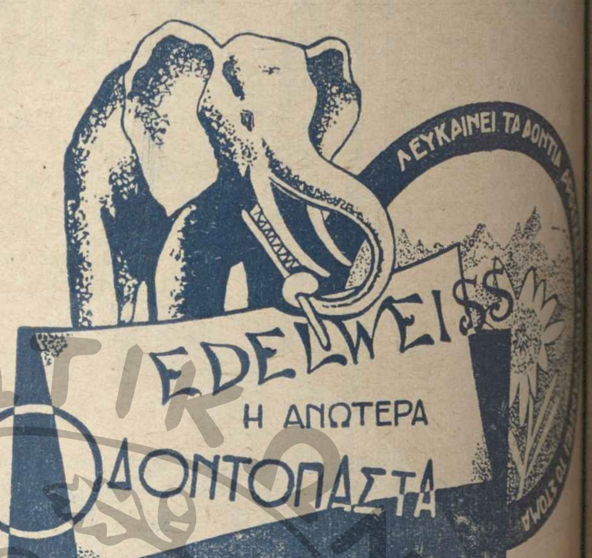

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΕΙΣ ΤΑ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΦΑΡΜΑΚΕΙ

Κ. ΚΟΛΙΤΣΙΔΑΣ

ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ-ΠΑΙΔΙΑΤΡΟΣ
ΑΧΑΡΝΩΝ 182

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ

Ἰατρὸς

Παθολόγος — Παιδίατρος. Ἐν Παρισίοις σπουδάσας.

Δέχεται : Ἀριστοτέλους 10, 9—11 καὶ 3—5.

Τηλ. 20—218.

"ΜΥΡΑΝΤ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΜΥΡΟΠΟΙ

ΒΟΥΛΗΣ & ΛΕΚΑ 2

Χημικὸς
Γ. ΤΟΤΟΜΗΣ